

Dr. K. F. Geldner, M.A., Ph.D.

*Editor of the entire *Agarta* extant,
Professor of Oriental Languages,
University of Marburg, Germany*

THE DINKARD,

VOLUME XIX.,

BOOK IX.,

CONTENTS OF THE GŒTHIC NASKS, PART III.

THE DĪNKARD,

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT OF THE THIRD PART OF
BOOK IX., WITH ITS TRANSLITERATION IN ROMAN
CHARACTERS, TRANSLATIONS INTO ENGLISH
AND GUJARATI WITH ANNOTATIONS, AND
A GLOSSARY OF SELECT WORDS,

BY

DARAB DASTUR PESHOTAN SANJANA, B.A., PH.D., J.P.,
PRINCIPAL, SIR JAMSHEDJI JIJIBHOY ZARATHUSHTI MADRESSA,
BOMBAY.

VOLUME XIX.,

BOOK IX.,

CONTENTS OF THE GĀTHIC NASKS, PART III.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE OF THE TRUSTEES
OF THE
SIR JAMSHEDJI JIJIBHOY TRANSLATION FUND.

Bombay :

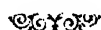
BRITISH INDIA PRESS.

IN THE YEAR 1297 OF YAZDAJARD, AND 1928 OF CHRIST.

(All rights reserved.)

Printed by Charles Wollen, Superintendent, British India Press, Mazagon, Bombay :
and Published in India by Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A., Ph.D., J.P.,
123, Cumballa Hill, Bombay.

14-270

20387

CONTENTS.

	PAGES
EDITOR'S INTRODUCTION	VII-XX.
THE PAHLAVI TEXT OF THE DINKARD, BOOK IX. (Chaps. LII. LXVIII.), with transliteration in Roman characters ..	1-95
THE PAHLAVI TEXT OF COLOPHON I.	95-100
„ „ COLOPHON II.	101-103
„ „ COLOPHON III.	104-106
„ „ COLOPHON IV.	107-108
ENGLISH TRANSLATION OF THE DINKARD, BOOK IX., Chaps. LII.-LXVIII., and Colophons I-IV.	1-74
CHAPTER LII. Baga Nask, fargard VII., Tā-ve-urvātā : Virtuous man frees the world from destruc- tion (§ 1); apostacy (§§ 2,3); trial by ordeal (§§ 5-8); propagation and preservation of sheep (§§ 13-17); sovereignty and its main- tenance (§§ 18-20); nourishment of creatures (§§ 24-25); care of cattle (§§ 28-29); priests teach the way to yonder world (§ 30); liberality (§ 34); appointment of a <i>mānsariγ</i> (§ 39); service to the king of kings (§ 40); progress towards immortality (§ 41); dastur's superiority (§ 44);	1-17
„ LIII. Baga Nask, fargard VIII., Hvaētumaiti : teaching of wisdom (§ 1); reverence unto Ahuramazda (§ 2); discipleship to a wise priest (§ 4); practice of industry (§ 9) ..	13-14
„ LIV. Baga Nask, fargard IX., Yathā-āišh: importance of knowing the Gāthic teachings (§ 1); assis- tance to the good creatures (§ 4); reverence of a son towards his father (§ 5); Religion is the path of righteousness (§ 8); three expressions which bring a man towards the sacred beings (§ 9)	15-17

	PAGES
CHAPTER	
LV. Baga Nask, fargard X., Yâ-Shyaôthanâ: performance of meritorious deeds (§ 1); desire for knowledge (§ 3); apostacy to be suppressed (§ 4); rewards to a teacher of professions (§ 9)	17-19
„ LVI. Baga Nask, fargard XI., Yasna: store of meritorious works (§ 1-4); living in diligence (§ 5); prayer for life (§ 9); offerings to fire (§ 12); and its invocation; (§ 15); teaching of the Religion of Ahuramazda and his propitiation (§§ 16-17); holding the sacred beings in one's own heart (§ 23); righteous conduct arises through virtuous meditation	19-25
„ LVII. Baga Nask, fargard XII., Ushtavaiti: goodness of a man reverent towards the benefitters (§ 1); love of Vohūman (§ 5); honest life breeds joy of long duration (§ 7); helping the renovation (§ 10); smiting of the vicious (§ 12); advent of the Sôshāns (§ 15); wisdom of Ahuramazda (§§ 16-17); universal com- manding (§ 20); interrogation about Religion (§ 23); development of a characteristic (§ 27)	25-31
„ LVIII. Baga Nask, fargard XIII., Tad-thwā-peresâ: classification of learned men (§§ 2-6); man's hope of eternity (§ 7); acts of liberality (§ 10); eward of Zarathushtra (§ 13); protection from the annoying spirits (§ 16); giving to the pious and the wicked (§ 19)	31-35
„ LIX. Baga Nask, fargard XIV., Ad-fravakhshyâ: learning the teachings of the Religion (§ 1); procreation among doers of good actions (§ 2); daughterhood of Spentâ Ârmaiti (§ 4); causing happiness for men (§ 6)	35-37
„ LX. Baga Nask, fargard XV., Kām-nemoi-zām: Zarathushtra's inquiry (§ 1); diligence in meritorious acts (§ 2); appointing a virtuous ruler (§ 4); care of the fire	

	PAGES
CHAPTER	(§ 5) : discipleship unto priests (§ 6), and unto Zarathushtra (§ 7) ; passing the Chinvad Bridge (§ 9) ; creation of the good by Ahura mazda (§ 13) 33-40
„	LXI. Baga Nask, fargard XVI., Spentā-mainyū ; cherishing religion (§ 1) ; just judgments (§ 7) 41-42
„	LXII. Baga Nask, fargard XVII., Yēzi : teaching the Religion (§ 1) ; ritual of an ordeal (§ 2) ; causing the welfare of farmers (§ 4) ; rendering the poor happy (§ 5) ; propagation of straight forward deeds (§ 10) 42-43
„	LXIII. Baga Nask, fargard XVIII., Ad-mā-yavā : devotion to God (§ 1) ; proper understanding arises through complete devotion (§ 2) ; giving pleasure to Ahuramazda (§ 6) ; perpetual leadership (§ 7) ; reverence unto the <i>sašhyants</i> (§ 10) ; Zarathushtra's ally and followers (§ 12) 44-47
„	LXIV. Baga Nask, fargard XIX., Kad-mōi-nrvā : nature of cattle (§ 1) ; pasture for sheep (§ 2) ; development of strength in straightforwardness (§ 4) ; wise discrimination (§ 7) ; obeisance for the archangels (§ 10) ; time for performance of duties and meritorious works (§ 12) ; perfect liberality (§ 13) 47-49
„	LXV. Baga Nask, fargard XX., Vohūkshathrem : advantages of a righteous sovereign (§ 1,2) ; gift through the words of Vohūman (§ 5) ; sap and root of righteousness (§ 8) ; wife's reverence towards her husband (§ 10) .. 50-52
„	LXVI. Baga Nask, fargard XXI., Vahishtëishtish : pious thinking (§ 1) ; entertaining the archangels in one's person (§ 4) ; training of a daughter (§ 7) ; filial service (§ 9) ; giving a wife to her husband (§ 10) ; liberality towards the sages (§ 12) 52-53
„	LXVII. Baga Nask, fargard XXII., Airyaman : interrogation at the end of the Gāthas 54

CHAPTER	LXVIII.	Baga Nask, selections from the Yasna : benefitters who develop (§ 2) ; oppressor of the righteous (§ 4) ; public tormentor of the wicked (§ 8) ; smiter of sages (§ 10) ; encouraging a wise man (§ 14) ; ordeal by fire (§ 17) ; giving of Haurvatāt and Ameretāt (§ 22) ; <i>māntras</i> given as protection (§ 26) ; statement of an unprincipled man (§ 27) ; smiting of the wicked (§ 29-31) ; complaint of the cow (§§ 32-34) ; punishment of the wicked (§ 39) ; arising of goodness and evil (§ 44) ; vision of the good spirits (§ 47) ; devotion to archangels (§ 50) ; knowing the Religion (§ 52) ; offering a sheep (§ 53) ; no wealth to be kept for the high-priest of the apostates (§ 55) ; Zarathushtra's words are best prayers (§ 59)	54-66
COLOPHON	I.	67-70
„	II.	70-72
„	III.	72-74
„	IV.	74

INTRODUCTION.

The Dînkard is a large collection of information regarding the doctrines, customs, traditions, history, and literature of the ancient Irânians. The first two Books of this voluminous work are, unfortunately, entirely lost. The extant text begins with Book III. of which also the first few folios are missing. The text begins in the middle of an answer to one of several questions asked by apostates, the series consisting of about twelve questions. Then follows a series of sixteen religious questions put by a disciple of the good Religion and the answers thereto. The rest of this long Book is almost wholly devoted to what is described as an "Exposition of the Good Religion," which as Dr. West believes, was probably some religious manual which is now lost to us. The contents of this part of the Book are as varied as interesting.

A short extract from the "Selections on Customary Instructions" is placed at the beginning of the Dînkard Book IV. The characteristics of the seven Ameshaspends are given herein, and Shahravar representing desirable sovereignty is used as an example for giving the characteristics. This part of the Book then quite properly describes at some length the efforts made by various kings of ancient Irân from Kai Vishtâspa to Khûsrô-î-Kavâtân for the preservation and enrichment of the national literature of the country. From this historical part of the treatise we are again taken, in the concluding portions of this Book, over passages referring to the sacred beings, the spiritual and worldly work, the formation of animals by the union of fire and water, the lunar mansions and the revolution of the firmaments, and similar other philosophical subjects. In this Book again we are referred to the *Nipûg-î-damîg-pad mânîh*, a work on the measurement of land, for the use of astrologers and others. Similarly, the philosophy of Arûm and the sages of the Hindus are also mentioned.

Book V. is mostly historical. It narrates the history of the acceptance of the Religion from the earliest times, beginning with Gâyômarđ, and passing rapidly over the usual series of names like Hôshang, Yima, Fraêdûn, and others. We are herein given a detailed narrative of the life of Zarathushtra,—the birth of Zarathushtra, his parentage, the attempts of the demons to kill him, his acceptance of the good Religion, and taking it to King Vishtâspa, are all described. Mention is also made of Zarîr, Spend-dâd, Frashôstra, Jâmâspa, and the future benefactors Aûshîdar, Aûshîdar-mâh and Sôshâs. Among the devastators, the name of Alexander appears prominently along with Dabâk, and others. The names of Artakhshatar, Âtarôpât, Khûsrôî, Peshyôtan and others are mentioned as those of the restorers of the Religion. The rest of the Book is devoted to ethics and eschatology. The ordeal undergone by Atarôpat-î-Mahraspendân, of pouring melted metal over his person is described, and the Book concludes with a series of sceptical questions, about dualism and similar other Zarathushtrian doctrines, propounded by a Christian.

The next Book, contains a “large collection of religious and moral maxims, with statements of duties, customs, habits, qualities, and traditions, as well as the characteristics of good and evil, but with very few details regarding ritual or ceremonies.” More than half the Book is devoted to the sayings of the Pöryôtkaêshân, the people of the primitive faith, dealing incidentally with the position of the three great fires, Âtarô Frôbag, Âtarô Gôshnasp, and Âtarô Bûrzin-Mitrô. The sayings of Âtarôpât-î-Mahraspendân, of king Khûsrô-î-Anoshag-rûbân and of Bakht-âfrîd are then given, followed by various anecdotes about different priests.

The marvellousness of the Mazda-worshipping religion forms the subject matter of Book VII. The details are given from the *Nikîz-î Vêh-daêna*, or Exposition of the Good Religion. Beginning with the creation of Vohûman and Gâyômarđ, reference is made to all the Pêshdâdian kings in their usual order followed by the Kayâniâns up to Kaî-Khûsrô,

as the holders of the Glory. It is then described as being transferred to Zarathushtra and Kaî-Vishtâspa. The rest of the Book is an admirably written Zarathushtra Nâmah containing all the important details of the life of the great prophet, as were known through tradition among the Irânians.

The Books VIII. and IX. deal with the contents of the twenty-one Avesta Nasks.

The last XVIII. volume of the present series brought up the publication of the Dînkard to the end of the fifty-first Chapter of Book IX. The present XIX. volume, the last of the series, places before the public the Pahlavi text, transliteration, and translation into English and Gujarati of Chapters LII.—LXVIII. the concluding pages of Book IX. The only old MS. available for the editing of Book IX. is DM., and the editor has availed himself of the true copies of Book IX. found in the MSS., DP. and DE., in his library, which have been carefully followed while preparing the text contained in this volume.

The edition of the Dinkard Book IX. has now been placed before the public for the first time in this form, and an attempt has been made, as in the previous volumes, to render the translations as readable as possible for the student as well as the layman, without in any way depriving it of its literal sense so very necessary for its close study. No pains have been spared to give the most correct text so far as possible, and to enhance the utility of the work by the addition of copious notes illuminating the obscurity of the language, explaining philological and historical references, and indicating where possible, the allusions to the existing Avesta texts.

The Books VIII. and IX. are particularly interesting and important parts of the voluminous Pahlavi work, the Dînkard. The author attempts at giving the contents of the original twenty-one Avesta Nasks relating to the Zarathushtrian Religion including its moral, social and penal codes. It appears that at the time when these books of the contents were written

INTRODUCTION

almost the whole of the sacred Avesta literature and its Pahlavi version, with the only exception of the Vashtag Nask, had been in existence. The writer seems to have relied entirely on the Pahlavi version, for where he could not obtain the Pahlavi text, as in the case of the Nâdar Nask, he has not ventured to give the contents of the particular Nask from the original Avesta accessible to him. As regards the rest of the Nasks, it is gratifying to find that the contents are given after a thorough study of the Pahlavi version, for when we compare the analysis of the *Vendidad* with the Pahlavi rendering of the original Avesta text now extant, we cannot help commending the author of the Dinkard for his accuracy and fidelity to the original Pahlavi.

Ancient Zarathushtrian scriptures have suffered much through the ravages of time but it is our good fortune that through the Dinkard, Books VIII. and IX. we can get some idea of their scope and contents. From the Avesta Nasks, existing at the present day it is possible to suggest the probable extent in pages of all the Avesta Nasks, or of the entire Avesta literature as it had existed in the period when it was authoritatively rendered into Pahlavi in the Sâsânian dynasty. The size of each of them may be given in pages approximately as follows :—

								Pages
Gâthic Nask	1	Suta-kara (Sûdgar)	29
"	"	2	Varshta-mâthra	51
"	"	3	Bagha	60
Hadha-mâthric	4	Dâmâ-dâta	54
"	5	Nâdar	41
"	6	Pâchaka	56
"	7	Ratudâta-haitag	65
"	8	Barish	23
"	9	Kashkîsrûb	34
"	10	Vishtâspa-sâsta	13
Gâthic	11	Vashtag	54
Dâtîc	12	Chitra-dâta	14
Gâthic	13	Spenta	61
Dâtîc	14	Baghân-Yasnya	135

							Pages
Dâtic	15	Nikâtûm (or Nîkigtûm)	..	375
"	16	Dûbâ-srû-jîti	..	172
"	17	Hûspârama	..	276
"	18	Sagâtûm	..	325
"	19	Jvîd-Shaêda-Dâta	..	141
Gâthie	20	Hadhaökhta	..	53
"	21	Staôta-Yasnyâ	..	72

Hence the total number of pages of the twenty-one Nasks is approximately 2,104 of which only 423 pages survive now in the editions of the existing Avesta texts by Westergaard and Geldner.

The method of summarizing all the twenty-one Nasks adopted by the author of the Dînkard, Books VIII. and IX., was a unique one. He has formulated his plan in the Pahlavi Introduction to Book VIII. (§§ 22, 23). The task was divided into two well-defined parts. The first part was to consist of a succinct account of what was contained in each of the twenty-one Nasks. A detailed description of "what was accessible in its different *hâs* and *fargards*" was then to follow in the second part. This plan, somehow, is not followed throughout the whole treatise. It is strictly adhered to in the first five chapters of Book VIII., and tolerably well till we reach the end of Chapter XIV. From the next chapter the idea of giving a compressed survey is given up, and a detailed account of each section of the Nask is given. This continues till the remarks about the eighteenth Nask come to an end. The author then reverts to his former plan and the rest of the Nasks are again summarized concisely.

The Book IX. contains the detailed description of the first three Nasks given in accordance with the scheme formulated by the author in his Pahlavi Introduction to Book VIII. The summary of different *fargards* or chapters of the Sûdgar Nask is given in Chapters II.—XXIII., of the Varsht-Mânsar Nask in Chapters XXIV.—XLVI., and of the Bagha Nask in

Chapters XLVII.—LXVIII. It is our misfortune that the remaining Gâthic and Hadha-mâthric Nasks have not been so summarized to enable us to have a better idea of these lost Nasks than what we get in the cursory synopsis given in Book VIII. We are unable to know if the folios containing the detailed description of these interesting Nasks were lost at an early date so as not to reach the hands of the copyists of the MSS. now extant, or the author abandoned his elaborate scheme unaccomplished as Spenser did in his *Færie Queene*.

The three Gâthic Nasks summarized in Book IX. as it appears from their contents, were devoted to explanatory commentaries on the various *hâs* or chapters of the Gâthâs contained in the Staôta-yasht Nask, the first in the Gâthic group. This fact further draws our attention to the division of the Avesta scriptures into twenty-one Nasks to correspond to the twenty-one words contained in the Ahunavairya formula, which was taken as the quintessence of all knowledge.

The Sûdgar Nask, the first Nask treated in Book IX., was devoted to elucidating important points from the Avesta text of the various *hâs* of the Gâthâs with suggestive remarks and allusions to the history and legend prevailing in ancient Irân. In the Varsht-Mânsar Nask, next dealt with, the Avesta text of the Gâthâs is more closely adhered to and each *fargard* is devoted to explaining the ideas underlying a line in the Gâthic text. The chief object of this Nask was to bring home to us the great truths embodied in the Gâthic hymns in their application to facts. The Baga Nask, the third Nask summarized in Book IX., and the fourth in the Gâthic division, contains an analytical commentary upon the Gâthâs devoting a separate *fargard* for each *hâ*. For every principle propounded in the different chapters of this Nask some reason is given in the elaborate phraseology so common to the writers of the Dinkard. Only the first three *fragards* of this Nask have, however, survived in our extant Yasna Has XIX.—XXI., containing the commentaries on the three oft-repeated formulæ, the Ahunavairya, the Ashem, and the Yenghê-Hâtâm.

The text in the present volume begins with the seventh *fargard* of the Baga Nask, (Chapter LII.). It must have been a very long *fargard*, dealing with various subjects. A virtuous man frees the world from destruction (§ 1). Apostacy is produced by the evil spirits, (§ 2), and is defeated by the priesthood, (§ 3). Trial by ordeal played an important part in the life of the ancient Irânians, and the selection of a site and the details of performing an ordeal for deciding a dispute are next dealt with (§§ 5-8). The propagation and preservation of sheep formed duties to be performed by the good (§§ 13-17). The rest of the *fargard* deals with the enunciation of various moral and ethical truths laid down with an exactitude which is at once surprising and admirable. While laying down these truths, in this as well as the following chapters of this book, the author furnishes us also with an elaborate chain of reasoning and arguments which in most of the instances, in spite of the progress of human knowledge since the date the original texts were written, we can hardly find fault with to-day.

The next chapter is devoted to the edification of wisdom and knowledge. A man having wisdom cannot be deceived (§ 1). Wisdom is to be acquired by constant and repeated inquiring after that which a person might not understand (§ 4). Chapter LIV. is devoted to the importance of knowing the Gâthic teachings, and guiding our life through them (§ 1).

Performance of meritorious deeds is enjoined for securing help at the time of the renovation, (Chapter LV., § 1). Desire for knowledge is necessary in order to acquire it (§ 3). Apostacy must be suppressed (§ 4). A teacher of professions was liberally rewarded (§ 9). Chapter LVI. further deals with meritorious works. There is a store made of all meritorious works performed by men who are regarded as partners to share in that store according to the contribution made by each man (§§ 1-4). The offerings to fire must be liberal (§ 12), and the Religion of Ahuramazda is taught only by one taking care of the fire (§ 13). Righteous conduct arises from virtuous meditation (§ 27).

The next chapter, Chapter LVII., summarizes another long *fargard* of the Nask. Honest life breeds joy of long duration (§ 7). Renovation will be helped forward by those who might attain self perfection (§ 10). The wisdom of Ahuramazda is embodied in the decision of the Religion, and hence in order to attain that wisdom one must practise the tenets of the Religion (§ 16). Humility towards his superiors and inferiors is necessary to a man for understanding the Religion (§ 23). Good works and religious duties must be performed during the day and must not be put off till the next day (§ 29).

We come across a peculiar classification of learned men in Chapter LVIII. (§§ 2-6). Man accepts the Religion on account of his hope of eternity (§ 7). Acts of liberality are performed by a man who attains to kinship with Ahuramazda (§ 10). Charity should be extended equally to the good and the wicked if it is to be maintained undiminished (§ 19).

Chapter LIX. begins by laying stress on the necessity of devoting our life to learning the teachings of the Religion (§ 1). A man who exists for procreation praises self-devotion, which is described as the best work of a pre-eminent nature (§ 2). A man who makes other people happy can alone teach them by his words and actions to perform religious deeds (§ 6).

To the famous inquiry by Zarathushtra appearing in Yasna XLVI., 1, "To which land shall I turn, whither shall I go?" a reply is given in Chapter LX., § 1, "To that place do go where the man, in whose person righteousness coupled with complete mindfulness, is entertained." The advisability of appointing a virtuous leader over a province was recognised by the Irânians even in those early days, as they knew that such a leader would make a barren province fertile by teaching sciences and arts to the people and make them perform works of merit (§ 4).

Religion is cherished by a man who is learned or is a hearer of the learned, Chapter LXI., (§ 1). Just decrees and judgments were regarded praiseworthy, and their source was the ritual

of an ordeal (§ 7). The next fargard, Chapter LXII., lays down the principle that a man can teach the Religion better by maintaining faith in it, and upholding its commands (§ 1). The welfare of the farmers must be caused for the diligent husbandry of the land (§ 4).

Chapter LXIII. begins with the statement of a truism that by devotion to God mankind are taught proper living in this world (§ 1), and that the proper understanding of things arises through complete devotion (§ 2). For attaining to perpetual leadership a life of virtue is essential (§ 7). The religion of Mazdâ-worship is propagated by him alone who puts its tenets into practice in his own life (§ 12).

The importance of pastoral life and the care and provision for sheep are again emphasised in the next chapter (§§ 1, 2). Wise discrimination must be acquired in order to be a proficient preacher (§ 7). A person must be worthy of a boon which he solicits in order to be able to get it (§ 11).

The next fargard, Chapter LXV., contained a dissertation on sovereignty. A good and righteous sovereign saved his people from death, ruin and deceit (§ 1); and hence sovereignty must be bestowed on such an individual (§ 2), and one who is all-enlightened (§ 4). A wife must joyfully pay reverence to her husband and perform the duties of her household (§ 10).

Pious thinking must be the basis of a man's worship of Ahuramazda (Chapter LXVI., § 1). The ancient Irânians must have taken great care in the training of girls as it was then believed that the woman who was reverent towards her husband and well trained in domestic economy could alone make her husband happy (§ 9). Even giving a woman in marriage to man was regarded as praiseworthy (§ 10).

Now follows a short chapter on the *Airyaman*, which is described as an interrogation at the end of the five Gathas (§ 1).

The last chapter, Chapter LXVIII., is a peculiar ending to the Nask as the same was supposed to contain selections from the whole Yasna "about the developer." As Dr. West

properly remarks though the writer proposes to make a selection from the whole Yasna, nearly all the statements contained in the chapter originate in the Gâthâs, or in the Yasna *Haptanghâiti*, excepting perhaps § 45 which quotes a passage from Yasna XIX., one of the *Hâs* from the Baga Nask.

The history of the early copies of the Pahlavi text of the Dînkard may be settled from the first and second colophons found in DM. and DE. which are published at the end of the present volume. The first colophon states that the surviving Books III.—IX. of the Dînkard now extant, were found in Asuristân, near Bagdâd, whereof the earliest copy was made by Mâhvindât, son of Narîmân, son of Bâhrâm, son of Mehrvân, on the Dîn rûz of the month of Tîr, in the year 369 after the 20th year of Yazad-kard, son of Shahryâr (about July, 1020 A.D.). Consequently, it was made after about 170 years of the first compilation of the work by Atarô-frôbag, son of Farrakhû-zâta, who had a religious controversy with Abâlish, in the presence of Khalifah-al-Mâmûn, who reigned from A.D. 813-833 (see also Shikand-gumânîg-Vijâr, Chaps. IV., IX., X.). It is manifest from this colophon by Mâhvindât that he had not copied his text from the original manuscript of the Dînkard by Atarô-pâta, son of Haêmîd, but from a copy supposed to be the earliest surviving in his time, in which the first two books were already missing. The second colophon appended to the earliest copy now surviving, mentions as its writer Shahryâr, son of Ardashîr, son of Rustam, son of Erach, son of Kôbâd, son of Irân-shâh, who completed his copy on the day of Ahuramazda, of the month of Spendarmad, in the year 865 after the 20th year of Yazad-kard (about 1560 A.D.). The original of that copy by Shahryâr had been transcribed by Marzabân, son of Spendâd, son of Marzabân, son of Mihrvân, son of Spendâd, son of Mihrvân, son of Marzabân, son of Dahishn-aiyyâr, son of Rûz-vêh, son of Shâh-mard. "The date of Marzabân's copy," says Dr. West, "may be approximately fixed by observing that his father's first cousin wrote a copy of Ardâ-Virâf and Gôsht-Fryân, mentioned in K20, in the year 690 of Yazad-kard, while

his great-great-grand-uncle wrote a similar copy mentioned in MH6, in the Parsi year 618. If this Parsi year be reckoned from the era of the 20th year of Yazad-kard, as seems probable, these dates give 52 years for three generations; and Marzabân, living one generation later than the writer of A. Y. 690, may perhaps have written this copy of the Dinkard about A.Y. 707 (A. D. 1338). So that there was probably another copyist intermediate between him and Mâh-Vindât-i Naremhân, of whom no record has been preserved The third colophon was written by Mâh-Vindât, son of Vâhrâm, son of Êrdîshîr of Tûrkâbâd, who completed his copy, from that of Shatrô-aiyâr, on the day Âvân, of the month Khûrdâd, in the Parsi year 1009 after the 20th year of Yazad-kard (21st December, 1659 N.S.). This copy which constitutes the manuscript B. (called DM. in this volume) was afterwards approved by Vâhrâm, son of Mâh-vindât, son of Rûstam, son of Anôshahrûbân, son of Rûstam of Tûrkâbâd, who blesses the writer of the second Colophon on the day of Tîshtar, of the month of Vohûman, in the year 1038 of Yazad-kard (18th August, 1669 N.S.). It was also finally seen and approved by Rûstam, son of Gûshtâsp, son of Êrdîshîr who likewise blesses the writer of the second colophon.

For the use of the students of this volume I quote here some of Dr. West's general remarks on Book VIII. and IX. of the Dinkard, contained in his Introduction, pp. XXXVIII. —XLIII.—

“In dealing with this account of the Nasks it is always necessary to remember that the compiler of the Dinkard relies entirely upon the Pahlavi versions, as he states distinctly in Dinkard VII., Chapter I., 3, he occasionally mentions the Avesta texts, as in Chapters VI., 1; XII., 1, and it is abundantly evident to the practised translator that Avesta phrases often underlie the Pahlavi passage which seem to be quoted at length from the original Nasks especially in Dk. IX., but, for some of the details mentioned there may be no older authority than a Pahlavi commentary, and this should ever be borne in mind by the sceptical critic in search of anachronisms”.

“Regarding the authorship of the summary of the Nasks, contained in the Dinkard, Books VIII., IX., it may be reasonably presumed, in default of any positive information, that the compiler was Ataropât, son of Hîmîd, the last editor of the Dinkard. And as nothing is said about any previous treatise being consulted, it may be safely supposed that he had access to the Avesta texts and Pahlavi versions of all the Nasks he describes, fully three centuries after the Mahomedan conquest of Persia. The only Nask he could not obtain was the Vashtag, and the Pahlavi version of the Nâdar was also missing The survival of so much of the sacred Zoroastrian literature, during three centuries of Mahomedan era, indicates that the final loss of all this literature was not so directly attributable to the Arabs as the Parsis suppose. So long as a considerable number of the Persians adhered to their ancient religion, they were able to preserve its literature almost intact, even for centuries ; but when through conversion and extermination, the Mazdâ-worshippers had become a mere remnant, and then fell under the more barbarous rule of the Tartars, they rapidly lost all their old literature that was not in daily religious use. And the loss may have been as much due to their neglecting the necessary copying of the manuscripts as to any destructiveness on the part of their conquerors ; because the durability of a manuscript written on paper seldom exceeds five or six centuries. ”

I again express my indebtedness to the indefatigable labours of my predecessor in the field, the great English scholar, the late Dr. Edward William West, for his translation of the Dinkard, Book IX., in the *Sacred Books of the East*, Vol. XXXVI. His clear English rendering of easy passages has been literally followed herein by me in many places, as I found myself unable to render them in better English than his. His attempt, however helpful, has still all the drawbacks of a first translation of a difficult Pahlavi work like the Dinkard. Besides, Pahlavi scholarship has progressed considerably since the days of Dr. West, so I have at places differed considerably from his eminent authority, though not without some hesitation at times, and have tried to breathe so far as possible

into my translation the spirit of Zarathushtrianism to which the twenty-one Nasks were intended to give expression.

All the Pahlavi colophons I.—IV.¹ are for the first time entirely edited, transliterated and translated by me. The incorrect text of these colophons had to undergo emendations by me, being here and there abstruse and ambiguous, added as they are at a time when Pahlavi must have become a dead language known only to a select few, and the copyists had to compose even these short colophons with some efforts.

While placing before the public this concluding volume of the great Pahlavi compilation, the Dīnkard, it will not be out of place to glance back over fifty-four years ago when the publication of the Pahlavi text with its translations and necessary commentaries thereon was first taken in hand by my late father, Shams-ul-Ulema Dastur Dr. Peshotan Dastur Behramji Sanjana, M.A., Ph.D. The first volume of the Dīnkard so edited by him appeared as far back as 1874. In his Gujarati introduction to that Volume, the editor quite properly drew the attention of his readers to the most difficult nature of the Pahlavi text he had taken in hand to translate at the same time emphasising the importance of its study to a student of Zarathushtrian religion and eschatology.

My own task on this great work began in the year 1888, when, in publishing Dīnkard Vol. V., I collaborated with my father providing the English translation from the original Pahlavi text, my father, as in the previous volumes having rendered the Pahlavi text in Gujarati. In spite of all his labours my father was enabled to edit only the first nine volumes of the Dīnkard, the ninth Volume appearing posthumously in the year 1900. These volumes contained the Pahlavi text up to half of the Dīnkard, Book V. The next Volume, the first in the series, edited and published wholly by me, appeared in 1907. The long period that has since elapsed was taken up in very laboriously and patiently plodding through a difficult Pahlavi text like that of the Dīnkard. The difficulties were again

¹ With the exception of the beginning of Colophon I., which has been rendered by Dr. West in his Introduction to the volume mentioned above.

further enhanced by the defective nature of the manuscript, like DM. which was the only manuscript available for the text of the Dinkard.

The Dinkard, voluminous as the work is, occupies a unique position in the Pahlavi literature. The variety of the subjects, as can be seen from the synopsis given above, at once marks it as the most useful and necessary work to be studied by every Zarathushtrian, and by those who might desire to understand and grasp the spirit of the ancient Religion of Zarathushtra as it was practised and observed in those early days. As its name signifies it is a veritable encyclopædia of religion and the author or authors have included within its pages a lore of knowledge which is almost exhaustive and all-sufficing. We again cannot fail to admire the great love and veneration shown by the writers to the teachings of Zarathushtra and the great Religion propagated by him. The Dinkard supplies us with a record of the customs in vogue among the Irânians of the time when the great compilation saw the light of day, and also fully illustrates the high moral ideals and lofty ethical principles held by those people. If the nineteen volumes of the Dinkard help to some extent the readers of these pages in better understanding these ideals and principles, I should feel that the time and labour devoted to elucidating these truths by my worthy father for well nigh twenty-five years and by myself for an equally long period were well rewarded.

Concluding I beg to give my most grateful thanks to the esteemed Trustees of the Sir Jamshedji Jijibhai Translation Fund for their kind patronage to this volume. It was principally due to their support and encouragement that the work of translating this great Pahlavi work was undertaken and carried on through all the long years.

123, CUMBALLA HILL,

Bombay, 22nd November 1928.

THE DINKARD.

BOOK IX.--(continued).

CHAPTER LII., BAGA NASK.

[illegible]

LII. (1) Haftûm fargard, *Tâ-ve-rad*, havât mûn bar pavan frârûnîh yakhsenunêd, ash gêhân î yasharâyîh min merenchînîdan. . . .; hanâ-cha râî, mâ bar pavan frârûnîh dâshtan pavan a-bâharînîdan î shaêdân (va) sarîtarân, va bâharînîdan î yazadân va shapîrân *ajash* yehevûnêd; va amat aêdûn vabîdûnayên, mainûg bûn bar açj-âömandtar yehevûnêd pavan pâspânîdan î bar min merenchînîdârân. (2) Va denâ-ich, aêgh mûn Aûharmazda pavan tanû mâhmânînêd, ash yasharmôgân-ich daêna î Aûharmazda rûbâg kardan kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ yasharmôgân yasharmôgîh î Aharman dîn sâkhtag, lâ barâ pavan Aûharmazda shemîh baêu rûbâg tûbân

1. Some words are understood here. Perhaps וְיִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל

[illegible]

nihân yakhsenund. (4) Va âkhar ôld-shân-îch, pavan âsrûn shemîh, daêna î Aûharmazda, chigûn-shân yeplekhnast va narm kard yekavîmûnêd, amat-îch kâmag yazadân yasharmôgîhâ adin-ash a-kâm râstihâ yemellûnd va châshênd, va rûbâgînênd.

(5) Va denâ-ich, aêgh afdih î Aûharmazda paêdâgînêd, mûn zak î aêvar-zimân ôl var vabîdûnayên; hanâ-cha râi, mâ pavan var var'zishnîh zak î var-âûmand zôharig aêvar rôshnîh, pavan mainûg zôrih, ôl chashmân vinâv-dahagî-hait, benafshâ hait afdih î Aûharmazda. (6) Va dênâ-ich, aêgh mûn bûkht va airikht paêdâg vichir î padash vabîdûnayên, ash ôl ôlâ î padgâr dêrîshn yashârûb shnâyishn kard yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ-ash niyâzag ôl niyâzag nafshâ yehamtûninêd, padash hûsrûbînîd-ich yehevûnêd. (7) Va denâ-ich, aêgh-ash nîrang-ich î var yehabûnt yehevûnêd, mûn sûd ôl yashârûbân; hanâ râi, mâ nîrang î var pavan rûbagih î var yehevûnêd, va

טאג ו' טו משהטע דטטוואס * פ' טעלן וטטוואס טהא
 טטטוואס טאג ד' טעלןטע ד' עטוואס משהטע * ווא ווא פ'
 טו ד' טאג ו' טעלןטע וטטוואס טטוואס וואטעל' ד' וד' ד'
 ד' ו' טטוואס וואטעל טטוואס פ' ד' טאג טטטוואס ווא
 עטוואס וד' ד' ד' ו' (8) ו' פ' טעלןטע ד' טאג טעלןטע
 עטוואס ו' עטוואס טטוואס עטוואס וד' ד' ד' ו' טעלןטע
 טעלןטע פ' פ' טעלןטעל פ'טעל טטוואס' ד'טע וד' ד'
 ד' ו' טעלןטע

(9) ו' פ' טעלןטע ד' טאג ד' משהטע פ'טעוואס פ' ד' טטוואס
 ו'טוואס ו'טוואס טעטוואס ו'טוואס טטוואס * טעלןטע פ' פ'
 טעטוואס טו פ' פ' טעטוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס
 טעטוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס
 ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס
 ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס ו'טוואס

daênig var pavan khûdâyîh sajîtûnêd; denâ yasharûb vêh-daêna-ân havâ-nd, afshân sûd zak î amargânig î haît khûdâyîh kevan; kolâ mûn pavan zak sûd ôl yasharûbân î vêh-daêna-ân yehabûnt, kardâr-ich î nîrang î var yehabûnt kardâr yehévûnêd, mâ zak sûd dahîshnih bûn haît nîrang-ich î var. (8) Va denâ-ich, aêgh mûn ôl daêna rûbagînîdâr aêrpat va ashavan yehabûnêd, ash nîrang-ich î var pâêdâgînîd; hanâ-cha râî, mâ châshîdâr va hû-amûrzîdâr mânsar yehabûnd zyash nîrang-ich î var pâêdâg.

(9) Va denâ-ich, aêgh mûn dâêna î Aûharmazda manîtunêd, mûn-ich pavan zak afzûnîg nêvagîh vabîdûnayên, dânâgîh vakhsînîdâr yehévûnêd; hanâ-cha râî, mâ gabrâ dânâgîh pavan denâ 2 râs vakhsînêd, ayôv benafshâ yemellûnêd âmûjêd, ayôv bâhar î dzâdîh ôl dânâgan andâzagînêd, mûn gûftâr va âmûkh-târ yehévûnd î dânâgîh. (10) Va denâ-ich, aêgh-ash franâmîshn

וּבְמִשְׁכָּנִי הָאֵל וּבְאֵלֵי עֲדָנוּ וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה
 שֶׁל עַל דִּמְיוֹנִי וְאֵלֵי טַהוֹרֵת הָאֵל כִּי אֵל טַהוֹרֵת
 עֲלֵי עַל שֶׁל מִשְׁכָּנִי הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה
 טַהוֹרֵת הָאֵל כִּי דִמְיוֹנִי וּבְאֵלֵי עֲדָנוּ
 טַהוֹרֵת הָאֵל כִּי רֹאשׁ הָעֵלֶּה וְטַהוֹרֵת הָאֵל כִּי דִמְיוֹנִי
 עֲדָנוּ שֶׁל מִשְׁכָּנִי הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה

(11) וְהָאֵל שֶׁל הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה
 עַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה וּבְאֵלֵי עֲדָנוּ * שֶׁל הָאֵל וְ
 טַהוֹרֵת הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה וְטַהוֹרֵת
 הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה וְטַהוֹרֵת הָאֵל
 (12) וְהָאֵל שֶׁל הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה
 שֶׁל מִשְׁכָּנִי הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה * שֶׁל הָאֵל
 שֶׁל מִשְׁכָּנִי הָאֵל וְעַל רֹאשׁ הָעֵלֶּה

öl Aûharmazda, mûn öl var'zidâr yasharûb kirâ va vîr barâ
 châshêd, aêgh pavan dastôbar î ôlâ yakhsenunêd; mâ, min
 zak chîgûn dâm dâdârih î spûrigîh pavan dâm parvardârih î
 Aûharmazda, pavan spûrigarih zyash nafshâ dâdârih yehabûnt,
 zak gêhân var'zidâr yasharûb öl parvardârih zyash dâmân;
 min zak barâ, airîh va shnayînîdârih î zak î gehân var'zidâr
 yasharûb padvastag haît öl airîh va shnayînîdârih î dâdâr.

(11) Va denâ-ich, aêgh mûn minîshn öl daêna î Zaratûshtra yehabûnêd, ash rûbân öl Zaratûshtra yehabûnt yehevunêd; hanâ-cha raî, mâ öl yehabûntan î gabrâ minîshn öl daêna î Zaratûshtra padvast yegavîmûnêd padîraftan î Zaratûshtra rûbân î ôlâ pavan bûkhtan min dûshahû. (12) Va denâ-ich, aêgh mûn öl mardûmân yazadân haêmîh âmûjêd, ash frâj ham-pûrsagîh-ich î öl Aûharmazda âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha raî, mâ yazadân haêm abû ham-pûrs, Aûharmazda ham-pûrs-ich yehevûnêd.

[illegible]

(18) α և β թիվ γ ընդհանուր չափով բաժանվող թվեր են, եթե և միայն եթե α և β թվերը γ թվով բաժանվում են:

yehevûntan râi mûn gôspendân râi parvarishn sajîtûnêd pavan-
ich afzâyînîdan î dâdâr ôl gôspend kardâr yehevûnêd. (16) Va
denâ-ich, aêgh mûn vâchag ôl shapirân châshêd, ash khûrdârân-ich
âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ min daêna khûrdârîh-
chîmig paêdâg, amat-ash daêna ôl shapirân châshîd zyash
zak-ich frahâng paêdâgînêd, khûrdârân-ich padash âmûkhtêd.
(17) Va denâ-ich, aêgh mûn pâh va vîr pavan khvêshîh î lanâ
yakhsenunêd, ash pavan dastôbarîh î Zaratûshtra yakhsenunîdan
âmûkht yehevûnêd; hana-cha râi, mâ pavan kh'êshîh î yazadân
aêdûn dâst yehevûnêd mûn pavan kh'êshîh î Zaratûshtra
yakhsenunêd,

(18) Va denâ-ich, aêgh mûn ôl Gâyôgmard haêmân pâdakh-shâêih yehabûnt, ash Zaratûshstra daênân-ich khûdâyih bavîhûnast yehevûnêd ; hanâ-cha râi, mâ Zaratûshstra daêna Gâyôgmard haêm, va Gâyôgmard haêm Zaratûshstra daêna.

(19) ו נרף שש שפ' ח מרעטו צוואו עט כד נ
 לטען נט עטעט וז מרעטו מרעטו לט וואו טוואו*
 מרעט לט נט צוואו עט מרעטו עטעט וואו טוואו (20) ו
 נרף שש נט מרעטו כד עט עט ח מרעטו טוואו
 עט עטעט נט מרעטו וואו טוואו* מרעט לט
 נט מרעטו ח מרעטו עטעט וואו טוואו טוואו נט
 נט מרעטו כד נט מרעטו עטעט וואו טוואו* ו
 טוואו נט ונא ונא כד נט עטעט נט מרעטו וז מרעטו
 טוואו טוואו

(21) ו נרף שש נט' וואו טוואו טוואו עט
 עטעט נט נט וז עטעט וואו טוואו* מרעט
 לט נט נט עט נט וואו לטעטעט נט עט עט
 לטעט עטעט נט נט טוואו טוואו עטעט (22) ו נרף

(19) *Va denâ-ich, aêgh amat baên khûdâyân aêvagânag, ash zak î râst milayâ haîtigihâ ôl khûdâyân gûftan râs kard yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ aêvagânag pavan sûd gûftârih vâfrîgân.* (20) *Va denâ-ich, aîgh mûn khûdâyih zyash haît baên kâmag Aûharmazda yakhsenunêd, ash pâhlûm mindavam baên Aûharmazda kard yehevûnêd; hana-cha râi, mâ khûdâyih baên kâmag i Aûharmazda aêdûn dâsht yehevûnêd, amat ôlâ î khûdâi khûdash mûn khûdâyih padash ôl Aûharmazda yehabûnêd; va amat-ash nazdî va tangih zak î pâhlûm avartûm mindavam ôl Aûharmazda yehabûnt yehevûnêd.*

(21) *Va denâ-ich, aêgh mûn vâchag sûd-âômandân châshêd, ash âgâsih î min daêna ôl nafshâ rôshnînîd yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ daêna dânâgih î pavan râdînîdârîh î ajash, pavan-ich lakhvâr pûrsîdârîh î hâvishtân vakhshî-haît.* (22) *Va denâ-ich,*

שׁוּבָהּ וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל (23) וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל

(24) וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל
 וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל * מִיָּד הַיָּמִינִי וְכִי תִּשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל

aēgh mûn ôl kh'âstâr râs va pand î frârûn âmûjêd, adînash mânsar âmûkht; hanâ-cha râi, mâ dânnâgîh pavan frârûn râsih î mâusar yehevûnêd. (23) Va denâ-ich, aēgh mûn mindavam î frârûnih minêd, ash mânsar pavan frârûnih dâshtan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ mânsar pavan frârûnih dâshtan pavan frârûn-minishnih yehevûnêd.

(24) *Va denâ-ich, aēgh mûn parvardârih î dâmân pavan frârûnih vabîdûnayên, ash Vohûman Aûharmazda zâgîh; va mûn zak zyash baên dêrîshn khûp yakhsenunêd, ash Aûharmazda Vohûman abîdarih gâs yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ kolâ frârûn parvardârih zak zyash parvardag farzandîh baên-ash aêdûn yehevûnêd chigûn Vohûman baên Aûharmazda; va kolâ frârûn dâm pâdag, madam zak zyash pâdag, abîdarih aêdûn chigûn Aûharmazda madam-Vohûman. (25) Va denâ-ich, aēgh mûn parvardârih zak î shapîr dahishn pavan frârûnih vabîdûnayên, ash dahishn î shapîr Aûharmazda yehabûntan*

(28) וּפְתַח־לִּי אֶת־עֵינַי וְאֶת־אָזְנוֹתַי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי

(30) וּפְתַח־לִּי אֶת־עֵינַי וְאֶת־אָזְנוֹתַי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי
 וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי * וְאֶת־אֶפְסַרְסָפִי

(28) *Va denâ-ich, aêgh mûn pâhrîj î gôspendân mînêd, ash yehevûnêd zak khratû mûn gôspend parîh yehabûnêd; hanâ-cha râi, mâ khratû î gôspend dâdârih î âminag baên mardûm kard yegavîmûnêd; va amat mardûm mûnishn ôl zak khratû kh'ahîshnûg pardâzênd ayârênd.* (29) *Va denâ-ich, aêgh mûn gôspendân gûshn pavan gâs shedkûnâ, ash pâhrîj-ich î gôspendân mînîd yehevûnêd; va hanâ-cha râi, mâ gûshn-shedkûnishnîh dâdârih yehevûnêd, va mûn dâdârih vabîdûnayên parvardârih-ich mînêd.*

(30) *Va denâ-ich, aêgh mûn tanû barâ ôl aêrpatân ârâst, ash râs î ôl tamâ âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ râs î ôl tamâ min daêna paêdâg, afash nimûdâr aêrpat; âkhar mûn ôl aêrptân pavan hâvishtih ârâst, ash zak râs khavîtunast, khavîtunîd-ich yehevûnêd.* (31) *Denâ-ich, aêgh mûn zak î mindavam vabîdûnayên î ôl frashlagard*

[illegible][illegible]

vinâs i baên òl kirfag gûmikh̄t padash̄ nihûft yegavîmûnêd
k̄haditunêd ; hanâ-cha râi, mâ tarsagâyîh̄ i pavan Vohûman
aîrîh̄ i pavan frârûnîh̄ yehevûnêd, padvast yegavîmînêd òl
frârûn aîrîh̄ a-kîgîh̄ va a-karapîh̄, òl a-kîgîh̄ va a-karapîh̄ dravist
i jân chashm, mûn padash̄ vînâg vichîngar, va vichârdârîh̄
yehevûnêd vinâs min kirfag.

(34) Va denâ-ich, aêgh mûn ðl râdân râdih vabidûnayên, ash ðl mardûm âvâm-dâdârih-ich âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha, râi, mâ râd-dahishn î min aîsh madam nafshâ âvâm hangârdan, va pûr-vînâftihâ va bûndag râminîdârihâ tûkhtan madam tûkhshêd; min zak barâ, nîrûg î râdih baên mardûmân vakhshishnîg yehevûnêd, pavan âvâm va avârig dâsra-dahishnigîh tâptîg yehevûnd. (35) Va denâ-ich, aêgh mûn chand-ash tûbân ðl mindavam î Âûharmazda franâmêd, ash a-zadârih-ich î a-vinâsân âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ chand tûbân ðl mindavam

[illegible]

(39) Va dená-ich, aêgh mûn khûdâi mûn pavan farmân yehabûnt, ðlá î mânsarîg gûmârêd, va mindavam ðl ðlá yehabûnêd mûn *âvâyad* yehabûntan, ash ðl gûbîshn î râst î frârûn *âvâyêd* barâ bûrdan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ khûdâyân gûbîshn î râst î frârûn gûftan baên apâbimîh min khûp-hastishn khûdâyîh, *afshân* khûp-hastishn khûdâyîh pavan denâ 2 *avîrtar*, hû-farmânîh va viehîdâr-dahishnîh; va amat pavan farmân yehabûnt ðlá mânsarîg yegavîmûnînêd hû-farmânîh; va amat mindavam ðl ðlá yehabûnd î *âvâyad* yehabûntan viehîdâr-dahishnîh nivâri-haît; *afshân* min hû-farmânîh viehîdâr-dahishnîh khûp-hastishn khûdâyîh, va min khûp-hastishn khûdâyîh î apâbimîh pavan-ich milayâ î râst î frârûn gûftan, va min apâ-bimîh î pavan milayâ î râst î frârûn gûftan, *âvâyêd* deprûnishnîh î ðl gûbîshnîh î râst î frârûn yehevûnêd, (40) Va denâ-ich, aêgh mûn tanû bandagîh

1-1. DE. **ܡܝܢ ܐܢܬܐ ܢܝܗܢܝܓܝܗ** *min apā-nihānīgih*, "without secrecy".

וּמִי שֶׁלֹּא יִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ כִּי נִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 לְבַסְמֵנוּ וְנִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ (42) דֵּן אֱלֹהֵינוּ
 וְלֹא יִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ * מִי שֶׁלֹּא יִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ כִּי נִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ (43) וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע
 בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ * מִי שֶׁלֹּא יִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ

(44) וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 * מִי שֶׁלֹּא יִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ
 מִי שֶׁלֹּא יִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ (45) וְיִשְׁמָע

nêvaghî dâdâr yehevûnêd; mûn ôl ôlâ mûn zak bavîhûnêd pavan barâ-rasishnîh î aôbash aiyyârîh yehevûnêd. (42) Denâ-ich, aêgh mûn ôlâ î râmînishn râmînêd rûbân a-marginêd; hanâ-cha râi, mâ rûbân pavan kirfag yehevûnêd, va kirfag hamîg zak î râmînishn râmînîd haît. (43) Va denâ-ich, aêgh mûn hamîshag nafshâ tanû baên kirfag yakhsenunêd, ash pavan kadârchâi nêvaghî ar'jânigîh bûndagîh va nêvaghî kard yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ hamîshag nafshâ tanû baên kirfag dâshtan bûndag, tûkhshâgîh î pavan kh'êshgârîh parvast yegavîmûnêd jvid-bêshîh-ich î kadârchâi, va jvid bêshîh va bûndag nêvaghî haît î kolâ nêvaghî ar'jânig.

(44) *Va denâ-ich, aêgh mûn kh'âstagh pavan dastôbar î âerpatân yakhsenunêd, ash pâdakhshâyîh pavan dastôbar î ôlâ-shân dâshtan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ khûdâyîh nivârishn va rûbâgîh pavan kh'âstagh-ich. (45) Va*

מִרְיָם שֶׁ הָיוּ עֲדֵיכֶם בְּלִילֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ הָיוּ
 בְּלִילֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם
 בְּלִילֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם

(46) מִרְיָם שֶׁ הָיוּ מִרְיָם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ
 הָיוּ מִרְיָם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ
 הָיוּ מִרְיָם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ הָיוּ מִרְיָם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ
 הָיוּ מִרְיָם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ הָיוּ מִרְיָם
 וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם * מִרְיָם שֶׁ
 הָיוּ מִרְיָם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֹהֲנֵיכֶם

denâ-ich, aêgh mûn aîshân min frârûnih pavan râmishn
 vabîdûnayên, ash vakhshishn afzûn î mîn Vohûman yehabûnt
 yehevûnêd; va hanâ-cha râi, mâ zak î frârûn râmishn yehabûnt
 yegavimûnêd, min dâdâr î afzûn vakhshishn parvardârîh î
 dâmân.

(46) Va denâ-ich, aêgh mûn Aûharmazda pavan tanû
 mâhmânînêd, va ôl mardûm kirfag âmûjêd, ash kolâ frârûn
 âmûg âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ Aûharmazda pavan
 tanû mâhmânînîdan vinâs lâ kardan ôl mardûmân kirfag
 âmûkhtan, avîrtar benafshâ kirfag kardan; va a-vinâsîh va
 kirfag-var'zîh rôêshâ î kolâ âmûg, va mûn padaash haît âmûkh-
 târ î kolâ vêhîh yehevûnêd. (47) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan
 ôlâ î kirfag rûbâgînîdâr nêvagîh vabîdûnayên, ash paêdâgîh î ôlâ
 hû-dânâg pavan hû-dânâgîh âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi,
 mâ mas paêdâgîh î pavan hu-dânâgîh nêvagîh pavan shapîrân
 kardan yehevûnêd. (48) Va dena-ich, aêgh mûn farmân pavan

סוּר מִן הַמִּזְבֵּחַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (6) וְיָרָא
 לָנוּ וְיִשְׁמָר מִלְּפָנֶיךָ עַד שֶׁנִּשְׁכַּח מִלְּפָנֶיךָ מִלְּפָנֶיךָ
 מִלְּפָנֶיךָ לֹא כִּי אֵין מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל
 מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל מִן הַמִּזְבֵּחַ

(7) וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ
 עַל מִן הַמִּזְבֵּחַ מִלְּפָנֶיךָ לֹא כִּי אֵין מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל
 מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל מִן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל מִן הַמִּזְבֵּחַ

(8) וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ
 וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ
 וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ
 וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ וְיָרָא לָנוּ מִן הַמִּזְבֵּחַ

denâ 2 hûnar min mâdigân ehigûnih i Zaratûhshttra. (6) Va denâ-ich, aêgh mûn Vohûman jûshêd ash pavan vichîngarih Aûharmazda shnâyinîd yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ Vohûman-jûsh va khratû-jûsh khratû âmûkht; va khratû âmûkht vichîngarih, va vichingar Aûharmazda shnâyinîdâr yehevûnêd.

(7) Va denâ-ich, aêgh mûn minîshn ôl daêna i Zaratûhshttra yehabûnêd khratu âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ shapîr daêna hamâg khratû pavan minishn aôbash dahishnih âmûkhti-hait.

(8) Va denâ-ich, aêgh mûn kh'âstag pavan dastôbarih i Zaratûhshttra dâshtan âmûkht yehevûnêd, mûn sûd-âomandân tarsagâi; hanâ-cha râi, mâ mûn daêna bûrdârân tarsagâi kh'âstag pavan dastôbarih daêna-bûrdârân yakhsenunêd, amat-ash pavan dastôbarih ôlâ-shân dâsht, ash pavan zak i Zaratûhshttra dâsht yehevûnêd.

[illegible]

(11). $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} \frac{d^2}{dt^2} \right) = \frac{1}{2} \frac{d^3}{dt^3}$

hastishn î madam shapîr daêna; mã mûn pavan shapîrdaêna lâ hû-mînîdâr amat-ich aûshmûrdâr î daêna haît, yasharmôg-ich yehevûnêd; va mûn hu-mînîdâr lâ pavan shapîr daêna aga-dîn yehevûnêd; va mûn râst mînêd hû-mînîdâr pavan yasharâyih daêna-ig, va yemellânishn î pavan shapîr daêna yehevûnêd. (9) Va madam 3 vâehag frâj bûrdâr î hamâg mardûm hieh-ân ôl yazadân aîrîh, aêvag î bar, va aêvag î bûn, va aêvag î tanû va jân; va zak î bar tûkshishn mûn bar ajaşh, va zak î bûn sûd mûn râi bûn âvâyishnig, va zak î tanû va khayâ minishn î râymîdâr î kolâ 2 pavan aîrîh î yazadân dâştan. (10) Va denâ-ich, aêgh padvastag haît ôl dânâg vêh-dûstân afzûnigih ôl râmînîdârân râmishn, ôl aîrân âfrigân. ôl kh'ishkârân padûgih.

(11) Âzâdîh pâhlûm yasharâyîh haît.

עליו ואילו וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ (4) וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

(6) וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ
 וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ וְאֵלֶּיךָ

âr'zûgi-haît ðl âmûkhtan visûbârend va vakhdûnd. (4) Va denâ-ich, aêgh-ash yasharmôg kûshtan âmûkht yehevûnêd shapîr mûn ðl shapîr hamî-haît; hanâ-cha râi, mâ Aharman ašš min hamîh î shapîrân yehevûnêd. (5) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan Vohûman vishûftâr ash pavan Vohûmanîg khûdâyîh afzûn kardan âmûkht yehevûnêd; vinâs-gârân dâdig pûhalînîd Vohûmanîg vishûpishn, va min khûdâyân va dâtôbarân farmâyishn padash haît vaêrâyishn afzûn î gehân.

(6) Va denâ-ich, aêgh-ash mas-dâdistânîh âmûkht yehevûnêd mûn yazishn ðl Aûharmazda; hanâ-cha râi, mâ Aûharmazda shnâsih afash parastishn pargân bûn; va khûdîh va hangerdîgîh î hamâg kirfag benafshâ haît mas-dâdistânîh î aûstîgân mûn-ash nîvârishn pavan khûdîh, afash mâhmânîh avîrtar pavan yazishn; min ham çhim, bûn dârishn î mas-dâdistân î yazishn î

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀

(8) 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀

Aûharmazda nafshâ, va avârig kirfag—amat-ich ghal hêmôggûn yazishn î Aûharmazda ajash—pavan mas-dâdistânîh paêdâgîh âvâyad, va ham-tanû amat pavan mas-dâdistânîh, ayôv pavan mas-dâdistântarîh paêdâg yehvûnêd; adîn-ich-ash vâlîshn madam denâ pargân. (7) Va denâ-ich, aêgh yashâtârîh î yazishn nîyâzagân dahishn haît î ôl dahishn ar'jânigân, va dahishn î ôl dahishn ar'jânigân sâkhtârîh haît î yazishn î nîyâzagân.

(8) *Va denâ-ich, aêgh-ash râs î yasharâyîh, va zak-ich î zak râs padash khaditunî-haît, mîzd-ich î aêvar'zigân î padash âmûkht yehvûnêd mûn kûnîshn yazadân sûd; hanâ-cha râî, mâ yazadân sûdîh, va amargân sûdîh î benafshâ haît daêna î yazadân î nimûdâr, zak î yasharâyîh râs va zak-ich î padash aêvar'zigân mîzd. (9) Va denâ-ich, aêgh âmûkhtâr î pêshagân mîzd-ich î pêshagân sûd ôl âmûkht pêshagân*

לעצמם ו מכתמם מנוסח מעד לש ח' טמ' וע' שו
שון טמ' שו 8

[illegible]

CHAPTER LVI., BAGA NASK.

[illegible]

râdinîd va kh'êshînîd yehvûnêd ; hanâ-cha râi, mâ yazadân
kâr pavan âmûg sûli-haît.

(10) Âzâdîh haît pâhlûm yasharâyîh.

LVI. (1) *Yâzdâhûm fargard Yêna, havât hamâgih i var'zîdan, va zak-ich i var'zi-haît, kirfag kh'êshînîd yehevûnêd yasharûb mûn ôl yasharûbân châshêd nêvagih; hanâ-cha râi, mâ min zak i var'zîdan, zak-ich i var'zi-haît kirfag, hamâg aêvag anbâr i min var'z i kâdâ dahîshn i shapîr vad frashagard, navag navag mûn yasharûbân nêvagih châsh-ishnîh ôl hamih i yasharûbân va var'zîdârih i zak anbâr yehamtûnêd, zak-ich levatâ avârîg yasharûbân pavan kh'êshîh i zak anbâr ham-bâjih.* (2) *Va denâ-ich, aêgh chigûn pâhlûm ôl nafshâ vabîdûnayên, mûn mânsar mûnîdârih pavan zak i*

1.1. DE. ~~was~~—2. DE. omits the word ~~was~~—3. DE. ~~was~~—4. Omitted.

[illegible]

(5) Va denâ-ich, aêgh-ash baên kolâ 2 ahvân pâhlûm yehevûnêd, mûn òl mardûm pavan kh^vêshgârih zîvîshn-kh^vahîshnîh âmûjêd; hanâ-cha râi, mâ bûjâg haît zyashân pavan zîvîshn kh^vahîshnîh, va rûbân pavan kh^vêshgârih, ajash latamâ min mardûmân, tamâ min yazadân pâhlûmîh yehamtûnêd. (6) Va denâ-ich, aêgh-ash zak î Aûharmazda yazîshn va niyâyîshn kard yehevûnêd, mûn dâd î Aûharmazda pavan-ich râs î ham-mînîshnîh va ham-sepâsîh î levatâ hamâg yashtârân î Aûharmazda. (7) Va denâ-ich, aêgh-ash pavan daêna sardârih yehevûnêd, mûn vabîdûnêd daêna dânâgîh navag navag; hanâ-cha râi, mâ kolâ dânâgîh î vabîdûnêd ajash masîh-l afzâyêd. (8) Va denâ-ich, aêgh-ash pavan daêna vârunîh yehevûnêd, mûn bavîhûnêd daêna dânâgîh navag navag; hanâ-cha râi, mâ chand vêsh bavîhûnêd, òl daêna dânâgîh nazdigtar yehevûnêd.

[illegible]

(12) Va denâ-ich, aêgh-ash pâhrîj va tarsagâyîh î âtâsh kard yehevûnêd mûn òl âtâsh râd madam mindavam i harâ yehabûnêd va pâhrîj; va tarsagâyîh î âtâsh vabîdûnânêd òlâ padash ham-mizd yehevûnêd. (13) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan aûrvâkhmanîh daêna î Aûharmazda châshêd, ash pâhrîj va tarsagâyîh î âtâsh, chîgûn min daêna paêdâg, kard yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ-ash zak-ich âmûkht pavan kûnishn î min zak âmûjishn ham-yehevûnêd. (14) Va denâ-ich, aêgh niyâyishn î niyâyishn niyâzagân vîchârd yehevûnêd mûn Vohûman jûshêd. (15) Va denâ-ich, aêgh-ash âtâsh, pavan zak î mas kâr î hait pasâkhtan-î pavan tanû-i-pasîn, zôrînêd yehevûnêd, mûn âtâsh pavan âtâsh shemîh karitunêd; hanâ-cha râî, mâ-ash shem madam chîgûnîh î stâyishnîg hankhetûnt yegavîmûnêd, amat-ash pavan zak shem karitunt adîn-ash stôt zôrînêd yehevûnêd.

(16) וּמִן דֵּן אֶחָד שֶׁ עָלָה בְּיָדָהּ מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע
 מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה
 מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה מִן הַמַּלְאָכִים (17) וּמִן דֵּן
 שֶׁ כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים
 וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים
 וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים (18) וּמִן דֵּן
 וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים
 וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים
 וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים
 וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים

(19) וּמִן דֵּן אֶחָד שֶׁ עָלָה בְּיָדָהּ מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע
 מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה כִּי תִּשְׁמַע מִן הַמַּלְאָכִים * מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה
 מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה מִן הַמַּלְאָכִים וְהָיָה מִן הַמַּלְאָכִים

(16) *Va denâ-ich, aêgh pavan daêna î Aûharmazda âgâs yehevûnêd, mûn daena î Aûharmazda pavan râmishn ehâshêd; hanâ-cha râi, mâ kolâ dânishn pavan âmûkhtârîh var'zî-hait afzâyî-hait. (17) Va denâ-ich, aêgh mûn gûbishn va kûnishn î frârûn ehâshêd, ash pavan zak î shapîr far'-zânagîh Aûharmazda shnâyînîd yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ far'zânagîh bâhar 2, gûbishnîg va kûnishnîg. (18) Va denâ-ich, aêgh-ash kerp î Aûharmazda pavan nêvagtûmîh î stâyîd yehevûnêd, mûn nafshâ rûbân ôl khûrshêd (hvar-shêd) pâdagîh bâlistînêd; hanâ-cha râi, mâ zak kerp huit î Auharmazda va pavan khûrshêd (hvar-shêd) pâdagîh bâlist nêvagtûm yehevûnêd.*

(19) *Va denâ-ich, aêgh-ash harvispa âzâdîh avizagîhâ ôl Aûharmazda yehabûnt yehevûnêd, mûn bûn pavan kh'êshîh î Aûharmazda yakhsenunêd; hanâ-cha râi, mâ amat-ash bûn yehabûnt, ash bar-ich yehabûnt yehevûnêd, va harvispa*

(23) ו נרד שגד מנחם שט ונחם שט ונחם שט
 ענעלעט נ ענעלעט נ ענעלעט נ (24) ו נרד שגד שט ונחם שט
 נ שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט * נרד שגד שט ונחם שט
 שט ונחם שט (25) ו נרד שגד שט ונחם שט ונחם שט
 שט ונחם שט נד ונחם שט ונחם שט ונחם שט (26) ו
 נרד שגד שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט
 שט ונחם שט * שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט
 נד ונחם שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט
 ונחם שט

(27) ו נרד שגד שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט
 (28) ו נרד שגד שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט
 ונחם שט ונחם שט * שט ונחם שט ונחם שט ונחם שט

(23) *Va denâ-ich, aêgh-ash khûdash yazadân nafshâ, mûn yazadân pavan aîyyârîh î yasharûbân yakhsenunêd.* (24) *Va denâ-ich, aêgh-ash pavan sardârîh î yazadân nafshâ, mûn-ash stakhmagîh pavan Vohûman; hanâ-cha râi, mûl-ash chîrîh pavan dînâ.* (25) *Va denâ-ich, aêgh-ash pavan ôl mardûmân zîvîshn yehabûnt yehevûnêd, mûn zak vabîdûnayên zya-shân shapîr tûbân mânîstan.* (26) *Va denâ-ich, aêgh-ash dûstîh î Aûharmazda kh'êshînîd yehevûnêd, mûn Aûharmazda pavan sardâr yakhsenunêd, afash sardârîh î hamâyîg kh'êshînîd yahevûnêd, mûn ôl mardûmân zak mindavam âmûjêd zya-shân hamâyîg sardârîh tamâ yehevûnêd.*

(27) *Va denâ-ich, aêgh yasharâyîh vabîdûnêd, mûn mindavam î frârûn mînêd.* (28) *Va denâ-ich, aêgh hû-farmânîh va afzûn î Aûharmazda kard yehevûnêd, mûn tanû va khayâ ôl yazadân yehabûnêd; afash tanû va khayâ ôl yazadân yehabûnt*

חָסֵד וְחֵן וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו * מִיָּד עָלֶיךָ לֵב חָסֵד וְחֵן
 מִלִּפְנֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו וְעֵלְיוֹתָיו (8) וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם לֵב חָסֵד
 וְחֵן וְעֵלְיוֹתָיו וְעֵלְיוֹתָיו מִלִּפְנֵיכֶם לֵב חָסֵד וְחֵן *
 וְעֵלְיוֹתָיו לֵב חָסֵד וְחֵן וְעֵלְיוֹתָיו לֵב חָסֵד וְחֵן (9) וְעֵלְיוֹתָיו
 עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו
 לֵב חָסֵד וְחֵן * מִיָּד עָלֶיךָ לֵב חָסֵד וְחֵן * לֵב חָסֵד וְחֵן
 וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם
 (10) וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם
 וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם * וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם
 וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם * וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם
 וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם * וְעֵלְיוֹתָיו עֲלֵיכֶם

mûn-ich ôlâ î a-zerkhûnt aîyyârînêd; hanâ-cha râc, mâ min
 kolâ 2 aûrvâkhman î jâvidânag vakhshêd. (8) Va denâ-ich,
 aêgh-aşh râs î frârûn ôl mardûmân âmûkht yehevûnêd, mûn
 frârûn-râsân aîyyârînêd; hana-cha râi, mâ mardûm ôl râs
 aîyyârînêd. (9) Va denâ-ich, aêgh-aşh ôl âtâsh garmîh yeha-
 bûnt yehevûnêd, mûn ôl karîtuntârân râstîh; hanâ-cha râi, mâ
 paîtîyârâg, min râstîh nimûdâr garmîh î âtâsh pasâkht, avîrtar
 pavan zôr î zak râst khâpî-haît.

(10) Va denâ-ich, aêgh aîyyârân î ôl frashagard Vişhtâspa
 vichîrân î pavan Vohûman i Sôshâns va Kai-Hûsrôb; hanâ-cha
 râi, mâ bâharân kashtâr havâ-nd î nafshâ spûrîgîh, va spû-
 rîgîh î pavan frashagard aîyyârîh î pavan Vişhtâspa, pavan
 zak î amat-aşh daêna rûbâgînîd mûn frashagard padash
 yehevûnêd; va spûrîgîh çhîrîh î pavan dâdistân pavan Sôshâns,
 pavan zak î amat pavan dâdistân; aêdûn vichîr î hamâg

1. DE. וְעֵלְיוֹתָיו — 2. DE. וְעֵלְיוֹתָיו — 3. DE. וְעֵלְיוֹתָיו by mistake for
 וְעֵלְיוֹתָיו Kai-Hôsrôb. — 4. DE. וְעֵלְיוֹתָיו

אֶתְּמַרְתָּ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְעַתָּה אֲנִי כְּדָרְכְּךָ
 כְּמִנְיֶיךָ וְכִדְרֶיךָ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ (11) וְכִדְרֵי
 אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ

(12) וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ
 וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ וְכִדְרֵי אֱלֹהֵינוּ

mûst min dâmân barâ spûjêd, harvispa ahû î ast-âdmand, zak î zîvandag va zak-ich î yemîtunt, dâdistân yehabûnêd. (11) Va denâ-ich, aêgh mûn pavan farmân yehabûnt ôlâ gûmârêd, mûn farmân min daêna barâ yehabûnêd, va ôlâ yazêd î âvâyad yashtan, ash baên ahvân zâg î Aûharmazda nimûd yehevûnêd.

(12) *Va denâ-ich, aêgh-ash sarîtarân zanîshn va shapîrân padîrishn châshîd yehevûnêd, mûn yasharûb-dâd ôl ar'jânîgân vabîdûnayên, mâ-ash kolâ 2 baên. (13) Va denâ-ich, aêgh-ash hûnar ôl Aûharmazda dâm var'dîshnih-ich châsht yehevûnêd, mûn Vohûman jûshêd; hanâ-cha râi, mâ frâj-âhangîg va âvâj-âhangîg-ich zôr î baên mardûmân, pavan vardîshnîgîh î kâm, ôl vohûmanîgîh kûnîshn-ich hûnarî-haît. (14) Va denâ-ich, aêgh-ash zôr ôl ôlâ maînûg, mûn dâm padash vardîd, châsht yehevûnêd, mûn khratû ôl ôlâ mûn khratû; hanâ-cha râi, mâ zak maînûg*

1. DE. repeats אֶתְּמַרְתָּ אֲנִי מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ — 2. DE. אֶתְּמַרְתָּ אֲנִי — 3. DE'

אֶתְּמַרְתָּ אֲנִי — 4. DE. אֶתְּמַרְתָּ אֲנִי

[illegible][illegible]

khratû haît, pavan âmûg baên mardûmân afzâyêd. (15) Va denâ-ieh, aêgh mûn daêna hâvishtihâ stâyêd, va mûn-ieh aêrpadihâ âmûjêd, ash Sôshâns yehamtûnîdan-ieh nimûd yehevûnêd ; hanâ-cha râi, mî daêna min fratûm stâyîdâr va êhâshîdâr ôl zak î afdûm stâyîdâr va êhâshîdâr, pavan hâvishtih va aêrpadih padvandî-haît, (va) Sôgshâns rôêshâ hâvisht va aêrpad î afdûm yehevûnêd.

(16) *Va denâ-ich, aêgh-ash khîratû î Aûharmazda âmûkht yehevûnêd, mûn viehîr va dâtôbarîh min daêna barâ vabîdûnayên; hanâ-cha râi, mâ viehîr î daêna khîratû î Aûharmazda haît.*
 (17) *Va denâ-ich, aegh-ash pavan khîratû bûndag-mînishnîh âmûkht yehevûnêd, aêgh lâ fradiptênd mûn Aûharmazda aêdun tarsagâi ehîgûn bertâ baên abû; hanâ-cha râi, mâ tarsagâyîh î bertâ baên abû frahistîhâ pavan âhang î chatarîg, pavan khîratûg bûndag-mînishnîh î bertâ yehevûnêd.*

[illegible]

(21) λ සහ μ යනු \mathbb{C} හි λ සහ μ යනු \mathbb{C} හි

[illegible][illegible]

vad ōl vispa-farmân padash yehevûnêd; hanâ aêgh-shân pavan
dastôbarîh î pavan van î tōkhmag ōl frashagard padvandî-haît.

(21) Va denâ-ich, aêgh ôl âtâsh râd yehevûnêd mûn ôl âtâsh var'zishn, aêgh-ash pâhrîj vâbîdûnayên; afash aêdûn madam pavan niyâyishn ehâsht yehevûnêd mûn râdih; aêgh-ash pavan niyâyishn râd yehevûnêd, mûn paêdâgih pavan Vohûman, aêgh yehevûnêd kh^vâstâg pavan frârûnîh yakhsenunêd. (22) Va denâ-ich, aêgh barâ-ash denâ pavan yasharâyih mînîdârih ehâsht yehevûnêd, aêgh mînêd mûn ôl yasharâyih kh^vahîshn navag navag. (23) Va denâ-ich, aêgh-ash daêna pûrsîd yehevûnêd, mûn avarîgân air va airîgân ham-jâg.

(24) Va denâ-ich, aêgh latamâ-ih ôl daêna Mazdayêсна
barâ châsht yehevûnêd, aêgh mûn daêna rûbâgîh yehev-
ûnêd, mûn yôshdâsrîh ôl mardûmân; hanâ-cha râi, mâ
daêna a-rûbâgîh min a-yôshdâsrîh î mardûmân pavan

עֲדֹנֶת־הַיָּם טַח טַחֲוֹשׁוֹ (5) וְעֲלֵשׁוֹ שׁוֹ כִּד נ טַח טַחֲוֹשׁוֹ
 טַחֲוֹשׁוֹ * עֲדֹנֶת־הַיָּם' וְסֹאֲבֵה כִּי עֲלֵשׁוֹ טַח טַחֲוֹשׁוֹ נ סֹאֲבֵה
 כִּי טַחֲוֹשׁוֹ עֲדֹנֶת־הַיָּם' סֹאֲבֵה כִּי עֲלֵשׁוֹ טַח טַחֲוֹשׁוֹ וְכִלְקָ נ
 עֲלֵשׁוֹ שׁוֹ עֲדֹנֶת־הַיָּם' וְסֹאֲבֵה כִּי טַחֲוֹשׁוֹ טַח טַחֲוֹשׁוֹ שׁוֹ
 וְכִלְקָ עֲלֵשׁוֹ וְסֹאֲבֵה כִּי עֲדֹנֶת־הַיָּם' וְסֹאֲבֵה כִּי טַחֲוֹשׁוֹ
 נ כִּי טַח נ טַחֲוֹשׁוֹ וְסֹאֲבֵה כִּי (6) וְסֹאֲבֵה כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ כִּד נ
 טַחֲוֹשׁוֹ שׁוֹ טַחֲוֹשׁוֹ נ עֲלֵשׁוֹ וְסֹאֲבֵה כִּי עֲדֹנֶת־הַיָּם' וְעֲלֵשׁוֹ וְסֹאֲבֵה
 כִּד נ טַחֲוֹשׁוֹ וְסֹאֲבֵה כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ וְסֹאֲבֵה כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ

(7) וְסֹאֲבֵה כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ כִּד כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ כִּד טַח טַחֲוֹשׁוֹ
 טַחֲוֹשׁוֹ נ טַחֲוֹשׁוֹ עֲדֹנֶת־הַיָּם' וְסֹאֲבֵה כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ
 טַחֲוֹשׁוֹ * טַח טַחֲוֹשׁוֹ כִּד כִּי טַח טַחֲוֹשׁוֹ כִּד נ טַח טַחֲוֹשׁוֹ
 טַחֲוֹשׁוֹ טַח טַחֲוֹשׁוֹ נ טַח טַחֲוֹשׁוֹ טַח טַחֲוֹשׁוֹ טַח טַחֲוֹשׁוֹ

âgâs baên yehevûnêd. (5) Va a-far'zânag pavan zak î yazadân
2 âînînag yehevûnêd, ayôv khup va tôhîg min far'zânagîh, ayôv
dûsh î tôhîg min dânnâgîh; khup va tôhîg min far'zânagîh
avînâgîhâ yazadân pavan nîrang î frârûn yazêd; va dûsh î tôhîg
min dânnâgîh avînâgîhâ yazadân pavan nîrang î avârûn yashtan
mînêd, va hîch lâ sâmnân âustânîg astîshn î madam daêna î
yazadân, afshân nîyâyîshn. (6) Va hû-far'zânag pavan zak î
yazadân, pavan 3 vâghag î ham-patvandîshnîh, î haît khup
va far'zânag, va pavan zak î yazadân nigîzêd âustîgânîhâ
sâmnân î yazadân nîyâyîshn.

(7) *Va denâ-îch, aêgh mûn ôl mardûmân zak mindavam*
âmûjêd zya-shân âimîd î hamâyîgîh yehevûnêd, ash mardûm
ôl daêna î yazadân madan âmûkht yehevûnêd; hanâ-cha
râi, mâ vohûmanîg rasîshn î ôl zak î yazadân daêna
dânnâgîhâ âvâyîshn î aôbash, dânnâgîhâ âvâyîshn aôbash-ash pavan

- וואו אים לייענען שווערע שמועסן און ער האט געזאגט *
 מען זאל אים נישט געבן א שווערע שמועס און ער
 (12) און ער האט געזאגט * מען זאל אים נישט
 געבן א שווערע שמועס און ער האט געזאגט *
 און ער האט געזאגט * מען זאל אים נישט
 געבן א שווערע שמועס און ער האט געזאגט *
 און ער האט געזאגט * מען זאל אים נישט
 געבן א שווערע שמועס און ער האט געזאגט *
 און ער האט געזאגט * מען זאל אים נישט
 געבן א שווערע שמועס און ער האט געזאגט *
 און ער האט געזאגט * מען זאל אים נישט
 געבן א שווערע שמועס און ער האט געזאגט *
 און ער האט געזאגט * מען זאל אים נישט
 געבן א שווערע שמועס און ער האט געזאגט *

kûnishn râst âmûkht yehevûnêd, mûn yazishn pavan bûndag-
 minishnih; hanâ-cha râi, mâ baên yazishn milayâ kûnishn kolâ
 2 haît.

(12) Va denâ-ich, aêgh-ash far'zânag dahash î Aûharmazda
 âmûkht yehevûnêd, mûn òl Aûharmazda zak nigizishn î
 frashagard kardârih; hanâ-cha râi, mâ far'zânagîh î Aûhar-
 mazda sûd far'jâmih zyash bûn, va miyân pavan vêhîh va
 dânnâgîh zôr zyash benafshâ, va mâ madam dahishnân bakht;
 va mûn zak zôr pavan frashagard aîyyârîh yakhsenunêd, pavan
 zak far'zânagîh bûr'zî-haît, va padash âmûkhtênd. (13) Va
 denâ-ich, aêgh-ash mizd î Zaratûshstra kh'êshînêd, mûn kâr va
 dâdistân barâ vichînêd; hanâ-cha râi, mâ levatâ Zaratûshstra
 pavan zak vichîngarîh ham.

(14) Va denâ-ich, aêgh-ash mardûm daêna manî-
 tan kard yehevûnêd, mûn zak î daêna rûbâgînîdârîh
 vakhsînêd; hanâ-cha râi, mâ min frârûn var'zîdârân.

15) וְדֵנָא-יֶחְ אֶגְח־אֶשׁ (15) וּמִן דֵּנָא-יֶחְ אֶגְח־אֶשׁ
 לְדָעָנָא וְאִתְּהַמְּזַדָּא רֻבְּבָגְ קַרְדְּ יֶחְעֻבֻנְעָד, מִן יַזִּישְׁנִי
 אִתְּהַמְּזַדָּא וַבִּידֻנַּיֶּעַן; הַנָּא-עֵבָא רָאִי, מָא-אֶשׁ פַּבַּאן זַאֵק
 כּוּנִישְׁנִי יֶחְאֻמְטֻנְעָד זַאֵק וִירֻינִידָר וַאֲוַרִיגָאנִי. (16) וְדֵנָא-יֶחְ,
 אֶגְח־אֶשׁ מִן מַאֲנִיגִי יֶבֶשְׁחִידָר פֶּאֶסְפָּאֲנִי מִן יֶחְעֻבֻנְעָד
 וְלָא פֶּאֶלִּלֻם יַשְׁחָרֻבִי יֶרֶאֱשֵׁת דָּאֲטֹבָרִי, מִן אֲנֻגֻן וֶשֶׁשׁ
 פַּבַּאן וּוְהֻמָּאן, אֶגְח־וִינָאֻד וַאֲזָאֵר פַּבַּאן וְרָאִינִי
 יַאֲחְסֵנֻנְעָד; הַנָּא-עֵבָא רָאִי, מָא בֶּשֶׁשׁ זַיֶּאֶשׁ מִן רָאֲשֵׁת
 דָּאֲטֹבָרִי בַּעֵן מַרְדֻּם עִלְיָרִיגָאן בַּחָרִי-חַאֲיֵת, פַּבַּאן רָאִינִי
 זַיֶּא-שְׁחָאן מִן וּוְהֻמָּאנִיגִי אֲנֻגֻן וֶשֶׁשׁ דֹּגָאנִי-חַאֲיֵת; בֶּשְׁחִידָר
 מַאֲנִיגִי מִן יֶחְאֻמְטֻנְעָד יֶזַאֵק חֻ-בִּירְדָּג בֶּשֶׁשׁ וְלָא בֶּשְׁחִידָרִי
 יֶזַאֵק אֲכָרִי-חֵנְד. (17) וְדֵנָא-יֶחְ אֶגְח־אֶשׁ זַאֵק קַרְדָּרִי יֶאֱמֶסֶסְפֵּנְדָּאן
 עֶחָשֶׁת יֶחְעֻבֻנְעָד, מִן בַּרְאָ פַּדֻגִי פַּבַּאן זַאֵק יֶאֱמֶסֶסְפֵּנְדָּאן;
 הַנָּא-עֵבָא רָאִי, מָא גַּדְוַר פַּר'גָּאֻם אִימִיד יֶחְעֻבֻנְעָד, וַאֲ
 וְרָאִינִי פַּר'גָּאֻם אִימִיד, פַּרֶּשְׁחָגַרְדִּי נִימֻדָּרִי-יֶחְ יֶחְעֻבֻנְעָד.

rāmūnīdan, frārūnīh vakhsēd. (15) Va denā-ich, aēgh-ash
 daēna ī Aūharmazda rūbāg kard yehevūnēd, mūn yazīšn ī
 Aūharmazda vabīdūnayēn; hanā-ēba rāi, mā-ash pavan zak
 kūnīšn yehamtūnēd zak vīrūyīnīdār vāvarīgānīh. (16) Va
 denā-ich, aēgh-ash min maīnūg ī bēshīdār pāspānīd yehe-
 vūnēd ōlā pāhlūm yasharūb ī rāst dātōbarīh, mūn āngūn vēsh
 pavan Vohūman, aēgh vīnaud va afzār pavan frārūnīh
 yakhsenunēd; hanā-ēba rāi, mā bēsh zyash min rāst dātō-
 barīh baēn mardūm ehlīharīgān baharī-haīt, pavan rāmīšn
 zya-shān min vohūmanīg āngūn vēsh dōgānī-haīt; bēshīdār
 maīnūg min yehamtūntān ī zak hū-būrdag bēsh ōl bēshīdārīh
 ī ōlā akārī-hēnd.

(17) Va denā-ich, aēgh-ash zak kardārīh ī amesūspendān
 ehāsh yehevūnēd, mūn barā padūg pavan zak ī amesūspendān;
 hanā-ēba rāi, mā gadvar far'jām aīmīd yehevūnēd, va
 frārūn far'jām aīmīd, frashagard nimūdār-ich yehevūnēd.

[illegible]

(2) *Va dená-ich, aêgh-ash mardûm pavan kîrfag tûkhshâgînîd yehevûnêd mûn òl kîrfag rûbâgîh yehabûnêd ; hanâ-cha râi, má mardûm òl kêr î paêdâg rûbâgîh yehevûnêd, mûn òl kîrfag avîrtar âyûjênd.* (3) *Va dená-ich, aêgh daêna âmûkhtan, va zak î ajash paêdâg kardan, châshîd yehevûnêd, mûn òl yasharûbân kardârih ; aêgh pavan hû-daênaigân nêvagîh vabîdûnayên ; hanâ-cha râi, má kabadân nêvagîh âr'zûgîh râi daêna yâtûnd, va âmûkhtênd va var'zênd.* (4) *Va dená-ich, aêgh-ash baên matâ î pâdirân dahîshnîh-ich î châsht yehevûnêd, mûn madam matâ sardâr î nêvag gûmârêd ; hanâ-cha râi, má nêvag matâ sardâr âmûkhtâr yehevûnêd î hûnar va kîrfag òl matâigân.*

(5) Va denâ-ich, aêgh-ash âtâsh hû-pânagih châsht yehevûnêd mûn milayâ pavan Vohûman, mûn-ich zak î var-âomand zimân ôl var vabidûnayên; hanâ-cha râi, mâ mûn milayâ pavan Vohûman gûbishnîg, mûn zak î var-âomand

[illegible]

(10) 1. אֶת־הַכֶּסֶף שֶׁ בָּרַח מִן הַבַּיִת וְהָיָה
 2. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 3. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 4. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 5. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 6. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 7. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 8. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 9. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה
 10. בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה בְּיָד הַכֹּהֵן וְהָיָה

yehabûnd, mûn *ôl ôlâ* yasharûb i ar'jânîgih i pavan zak kh'âstag yehabûnd; yasharûb i ar'jânîg hû-daêna, mûn-ash pavan kardârîh i ar'jânîgih i pavan zak kh'âstag bavîhû-nast yegavîmûnêd; va zak i âr'zûg kh'âstag, kh'âstag i kam rauj vêsh sûd, pavan shapîrîh va frârûnîh mûnishnîh i dâdâr, *ôl ôlâ* i shapîr ar'jânîgih padîraftâr hamâr. (9) Va denâ-ieh, aêgh pavan-ash Qhiyân-vidarg ehâstt yehevûnêd aêgh frûvâmând, mûn pavan Qhish âshkârag barâ vazlûnêd; amat pavan râs i râst âshkâragihâ sagîtûnd, ash pavan Qhiyân-vidarg vidardan âmûkht yehevûnêd.

(10) *Va denâ-ich, aêgh mûn yazishn pavan bûndag-mînishnih. ash châshid yehevûnêd aêgh pavan bûndag-mînishnîlî gehân frâdih yehabûnêd ; hanâ-cha râi, mâ-ash, pavan zak î ôlâ yazadân haêm, gehân afzâyînûdan zak î ôlâ-shân nimûd âmûkht yehevûnêd ; latamâ-ash, ôl sûd-âomandân Khûrdad Amûrdad, barâ châstt yehevûnêd, aêgh-yazadân yehabûnd.*

1. Add ၁၆ ကဒ်-2. DE. ၃၂၆၈၃--3. DE. ၁၈၀၀၃

CHAPTER LXI., BAGA NASK.

- (1) *Shāzādāhūm fargard Spēndmad*; *havāt daēna pavan ōlā māhmān mūn benafshā dānāy*, *ayōv nyōyshidār ī dānāgān yehevūnēd*. (2) *Va denā-ich, aēgh-aśh būndag-mīnīshnīh kūnīshn var'īd va āmūkht, mūn benafshā būndag-mīnīshn yehevūnēd*. (3) *Va denā-ich, aēgh mūn kīrfag āshkārīhā vabīdūnayēn, parvardār ī kīrfag yehevūnēd*.
- (4) *Va denā-ich, aēgh-aśh mainūg ī abīdarīh padāsh māhmān yehevūnēd, mūn dām pavan frārūnīh parvarēd*. (5) *Va denā-ich, aēgh-aśh vāstar ōl gāōspendān yehabūntān āmūkht yehevūnēd, mūn gāōspendān pāhrij vabīdūnayēn; mā-shān vāstar dahišnīh levatā pāhrij sūd-āōmand*.
- (6) *Va denā-ich, aēgh mūn zak zyash māš yegavīmūnēd, nēvagīh ōl ōlā ī shapīr yehabūnēd; aśh ōl hamāg shapīr, kolā nēvagīh ī ōl ōlā ī shapīr yehabūnēd; aśh hamāg shapīr kolā*

וּמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְכִי שְׁמֵוֹ שֶׁלֹּא עָלָה לְעַד כִּי שָׁמַר לְעַד
 עֵלָּה בְּלִיטָא וְיִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד
 כִּי וְיִמְרוּסֵי כִּי וְיִמְרוּסֵי

(7) וְיִמְרוּסֵי שֶׁלֹּא עָלָה לְעַד כִּי שְׁמֵוֹ שֶׁלֹּא עָלָה לְעַד
 עֵלָּה בְּלִיטָא וְיִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד
 לְעַד כִּי שְׁמֵוֹ שֶׁלֹּא עָלָה לְעַד כִּי שְׁמֵוֹ שֶׁלֹּא עָלָה לְעַד
 כִּי וְיִמְרוּסֵי כִּי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד
 וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד
 (9) וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד

CHAPTER LXII., BAGA NASK.

(1) וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד
 וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי סִמְרוּסֵי וְיִמְרוּסֵי לְעַד

*nêvagîh yehabûnt yehevûnêd ôl hamâg şapîr pavan râs î
 hamîh î pavan gaôhar, srâdag, va ehigûnîh; va kolâ nêvagîh
 yahabûnt yehevûnêd pavan râs î bûndag-dahishnîh zyash tûbân.*

(7) *Va denâ-ieh, aêgh mûn viehîr va dâtôbarîh râst vabidûn-
 ayên pavan-ieh paêdâgîh î madam bûkht va airikht, spâs-
 âômand yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ dâtôbarîh bûn nîrang
 î var. (8) Va denâ-ieh, aêgh mûn ôl ôlâ î dânnâg zak zyash
 nîyâzag yehabûnêd, ash ôl far'zânagîh bûn stavar nîrang yeha-
 bûnt, dânnâgîh baên gehân vakhsîhîndan yehevûnêd.*

(9) *Pâhlûm âzâdîh haît yasharâyîh.*

LXII. (1) *Haftdâhûm fargard Yezîg; havât mûn daêna
 vâvarigân yakhsenunêd, afash farmân deprûnayên,
 ash âishân-ieh padash âmûjînîd yehevûnêd; hanâ-cha*

1. *אֶשׁ אֶחָד מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ*
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
 2. *וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ*

(2) *וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ*
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
 (3) *וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ*
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
 (4) *וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ*
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ
 (5) *וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ וְזֶה שֶׁנֶּהְיָ מִדִּשְׁמֵן שֶׁנֶּהְיָ*

râi, mâ-ash aîshân pavan denâ ől daêna avîrtar tûbân hâkhtan ;
bûn va afzâr î hâkhtârih, hâkhtârih denâ aêgh benafshâ daêna
vâvarigân yakhsenunêd, va afzâr î hâkhtârih denâ aêgh farmân
bûrdâr î daêna yehevûnêd.

(2) *Va denâ-ich, aêgh mûn nîrang î var î pasâkht*
vabîdûnayên, ash Chyâ(n)-vidarg âgâsînûd yehevûnêd ; hanâ-cha
râi, mâ zak-ich pasâkht—î mainûg var'zîh—aêvag madam tanîd,
pavan haîtiḥ gökâi yehevûnd. (3) *Va denâ-ich, aêgh mûn*
zak mindavam vabîdûnayên î padash vardîshn î min sarîtarîh
ől shapîriḥ yehevûnêd, ash zak-ich î vardîshn î frashagard
âgâsînîd yehevûnêd, gökâyîh-ich î bâharîg î vardîshnîh madam
hamâyîg vardîshnîh râi.

(4) *Va denâ-ich, aêgh mûn pavan gêhân var'zîdârân*
âvâdîh vabîdûnayên, adîn-ash afzâyînîd yehevûnêd ; hanâ-
cha râi, mâ var'zîdan î gêhân tûkhshâgtar yehevûnd.
 (5) *Va denâ-ich, aêgh mûn pavan drêgûshân nêvagîh*

וְנִשְׁמַע עֲלֵינוּ מִן הַשָּׁמַיִם וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

(6) וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

(8) וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

(11) וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם * וְנִשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם

va bidûnayên, ash shân gêhân vakhshînîdan kard yehevûnêd; hanâ-cha râi, mâ pavan zak ehim vêsh vakhshênd.

(6) Va denâ-ich, aêgh-ash dâmîh î Aûharmazda kard yehevûnêd, mûn khûdâyîh ôl Aûharmazda; hanâ-cha râi, mâ giriftâr va paristâr î kirfag yehevûnêd. (7) Va denâ-ich, aêgh-ash vishûpishn î pavan Vohûman ehâst yehevûnêd, mûn khûdâyîh ôl Aûharmazda; hanâ-cha râi, mâ vinâs-kârân makhûtûnêd, pavan sarîtarân vishûpêd.

(8) Va denâ-ich, aêgh-ash mardûm î nêvag baên matâ afzâyînid yehevûnêd, mûn matâ sardâr î nêvag gûmârêd. (9) Va denâ-ich, aêgh-ash âmûg î frârûn vakhdûnt nimûd yehevûnêd mûn Vohûman jûshêd. (10) Va denâ-ich, aêgh-ash kûnishn î frârûn rûbâgînîd yehevûnêd, mûn ôl zak î shapîr far'zânag gûbishn kûnishn î frârûn ehâshêd; hanâ-cha râi, mâ padûrishn rûbâg dahishnih î frârûnih pavan far'zânagân avîrtar yehevûnêd.

(11) Pâhlûm haît yasharâyîh âzâdîh.

[illegible]

yehevûnd, mûn òl zak î yehevûnêd nèvagiî khûdâyîî ; min-
ich hanâ çhim, mâ pavan hankhetûntan râyînîdan î zak î
aşa-gûn frârûn dâd, farmân kardag î avârîg frâj nigîrîdârîhâ
dâmân sûdîî, zak î hamâî padâyîshnîg nèvagiî baên dâmân
nîvârêd; mûn râî âkhar-ich min zîndagiî zyash tanû va gêhân,
pavan zak î òlâ dâd âînin rûbâgînîshnîî râyînîd, ajash
farmân padîî va khûdâyîî padvastag yehevûnêd. (8) Va
denâ-ich, aêgh dâm-ash î Âûharmazda Vohûman netrûntan
âmûkht yehevûnêd, mûn khûdâyîî òl Âûharmazda; pavan denâ
çhim, mâ padîsâî netrûntan âmûkht yehevûnêd, mûn khûdâyîî
òl Âûharmazda; pavan denâ çhim, mâ padîsâî netrûntan î òlâ
khûdâî dâm pavan zôr î vêhîî, netrûnî-hastan î dâm pavan
vêhîî zôr òl amaragân âshkârâgî-haît zôr î vêhîî î Vohûman
haît.

(9) *Latamâ madam pasakhûn i ől Zaratûhshttra dravandân*

1. DE. **רֹבֵד קִנִּישׁ**, may be *rûbâg-kûnishnîh*.

מִן הַיָּד הַזֶּה הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 (12) וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה

(13) וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה

CHAPTER LXIV., BAGA NASK.

(1) וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה
 וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה וְכֵן הָיָה לָנוּ מִן הַיָּד הַזֶּה

hanâ-cha râi, mâ dânâgihâ bavîhûnast î min yazadân
 khûdâyân, pavan ar'jânîgînîdan î nafshâ tanû, pavan nêvaghî
 î min yazadân khûdâyân yehevûnêd.

(12) Madam pasakhûn î Aûharmazda ôl Zaratûhshtra,
 amat-ash madam nafshâ, airmân, va vârun pûrsîd, aêgh :
 “Zak lak nafshâ, va zak lak airmân, va zak lak vârun, amat-
 ich aêgh zâdag yasharûb, mûn hanâ î lak daêna î mazdayasna
 rûbâgîh yehabûnêd, baên-ich khavîtunêd frâj aûshmûrêd, mûn
 hanâ î lak var'zishn î shapîr yehabûnêd frâj vâfrîgânîh, aêgh
 kardan î lak pavan vâfrîgân yakhsenunêd.

(13) Pâhlûm haît âzâdîh yasharâyîh.

LXIV. (1) Nôzdâhûm fargard Kad-môg-ravô, havâ-t pâhîh
 ôl ôlâ göspend châshîd; hanâ-cha râi mâ göspend pâh-ich baên.

- (6) וְדֵנָא־יֶחְ אֶגְח־אַשׁ כְּחֵרָתוּ יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ אֲמֻלְחֵת
 נִמְיֻד יֶהֱבֻנֶד, מִן מִנִּישְׁן זֶל דָּאֵנָּה יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ יֶחָבֻנֶד. (7) וְדֵנָא־יֶחְ אֶגְח־אַשׁ פָּאָוּן גֻּבָּגִיחַ הֻזְבָּן
 פְּרָהַנְיִנִיד יֶהֱבֻנֶד, מִן פָּאָוּן כְּחֵרָתוּ וִיחִינְגָר יֶהֱבֻנֶד. (8) וְדֵנָא־יֶחְ אֶגְח־אַשׁ אֲרָאִישְׁן זֶל זֶלָּא חֶאֶשְׁת יֶהֱבֻנֶד
 מִן זָרָאֲתוּשְׁתְּרָ, מִן דָּאֵנָּה סֻד־אֹמַנְדָּן; הָנָא־חָא רָאִי, מָא
 מִן זָק יִזֶּלָא־שְׁחָן כֶּוּאֵן יֶהֱבֻנֶד כֻּנִּישְׁן וָא הָאֵם וָא
 הָאֲחֵתָרִיחַ, מַרְדּוּם זֶל דָּאֵנָּה יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ אֲרָאֵנְד. (9) וְדֵנָא־יֶחְ אֶגְחֵ מִן זֶל אִישְׁחָן רָאֵס יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ אֲמֻיֶּד,
 אֲשֵׁ פָאָוּן דָּאֲנָגִיחַ יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ יֶהֱבֻנְד; הָנָא־חָא רָאִי, מָא
 פָּאָוּן רֹשְׁנִיחַ יִזְק רָאֵס כְּחֵדִיתֻנְד וָא וָבִידֻנְד, וָא
 פָּדָאֲשֵׁ פְרָהַנְיִי־הֵנְד. (10) וְדֵנָא־יֶחְ אֶגְח־אַשׁ נִיָּאִישְׁן יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ אֲמֵסֻסְפֵּנְדָּן
 כָּרְד יֶהֱבֻנֶד, מִן סְטָאִידָר יִזְרָאֲתוּשְׁתְּרָ אֲמֵסֻסְפֵּנְדָּן. (11) וְדֵנָא־יֶחְ אֶגְח־אַשׁ אִיָּיָרִיחַ מִן יָזָאֲדָן וָאֲחֵדֻנְד יֶהֱבֻנֶד, מִן
 זֶל זֶלָּא יִזְחֵאֲסָר זָק זִיָּאֲשֵׁ יִזְשָׁג יֶהָבֻנֶד, מָא־אַשׁ נַפְשָׁא
 תָּנֻ פָּאָוּן אִיָּיָרִיחַ אֲרִיָּאֲנִינִיד; וָא אֲמָא־אַשׁ אֲרִיָּאֲנִינִיד

(6) *Va denâ-ich, aêgh-ash khratû î Zaratûhshttra âmûkht nimûd yehevûnêd, mûn minishn ôl daêna i Zaratûhshttra yehabûnêd.* (7) *Va denâ-ich, aêgh-ash pavan gûbâgih hûzvân frâhanjînid yehevûnêd, mûn pavan khratû vichîngar yehevûnêd.* (8) *Va denâ-ich, aêgh-ash ârâyishn ôl ôlâ châst yehevûnêd mûn Zaratûhshttra, mûn daêna sûd-âomandân; hanâ-cha râi, mâ min zak î ôlâ-shân kevan yehevûnêd kûnishn va haêm va hâkhtârih, mardûm ôl daêna i Zaratûhshttra ârâyênd.* (9) *Va denâ-ich, aêgh mûn ôl aishân râs î frârûn âmûjêd, ash pavan dânnâgih î frâhanjînid yehevûnd; hanâ-cha râi, mâ pavan rôshnîh î zak râs khaditûnd va vabîdûnd, va padaash frahânji-hênd.*

(10) *Va denâ-ich, aêgh-ash niyâyishn î amesûspondân kard yehevûnêd, mûn stâyîdâr i amesûspondân.* (11) *Va denâ-ich, aêgh-ash aiyyârih min yazadân vakhdûnt yehevûnêd, mûn ôl ôlâ î kh'âstâr zak zyash jûshag yehabûnêd, mâ-ash nafshâ tanû pavan aiyyârih ar'jânigînid; va amat-ash ar'jânigînid*

עמאד ומוואו סמוואו * ו מעעעעל ד סמוואו פוט מעעעעל ד
 לע שו שוואו וואו שו עלעעעע ו מוטו ד דוס ד פוט שו
 (12) ו פוט שו שו פוט ו פוט ד מעעעעע סמוואו שו שו
 טוטוטו ומוואו פוט ומוואו שו וואו דוס פוט פוט
 וואו מעעעע וואו וואו ד שוואו פוט לע מעעעעע * מעעעע לע
 פוט פוט פוט על פוט פוט ד וואו וואו פוט וואו
 וואו וואו וואו (13) ו פוט שו שו פוט פוט וואו וואו
 מעעעעע סמוואו פוט פוט פוט פוט שו ד פוט ומוואו ד פוט
 פוטוטו וטוטוטו ומוואו ומוואו ומוואו ד פוטוטוטו ו פוטוטוטו
 ו פוט ד פוט ד פוטוטו שו פוט פוטוטו ומוואו ו פוטוטו
 ד פוט פוט פוט פוטוטו סמוואו פוטוטוטו ד ד וואו וואו
 פוטוטו פוטוטו וואו וואו ד ד וואו וואו
 (14) וואו פוטוטוטו פוטוטוטו פוטוטוטו

adîn-ash vakhdûnt yehevunêd; va kh'âstâr zak yehevûnêd
mûn-ash kh'âstâr î lâ pavan pûmâ, barâ pavan ar'jânîgh
va jûshag va zak zyash madam shapîr.

(12) *Va denâ-ich, aêgh-ash baên yôm ôl aôsh châsht*
yehevûnêd, aêgh pavan dakhshag vabîdûnayên, mûn baên
nîyâyishn; aêgh kâr va kîrfag zyash baên yôm barâ avâyad
kardan, barâ ôl dadîgar yôm lâ spûjêd; hanâ-cha râi, mâ-
ash aôsh min khîr han-bêshîh î kârân bûjinîdan, madam kârân
bûr'zinîd yehevûnêd. (13) Va denâ-ich, aêgh-ash baên ahvân
bûndag dahishnih châsht yehevûnêd, mûn baên ahvân mîn-
ishn aêgh zak mindavam vabîdûnayên î baên gêhân vêh shâyad
ketrûnast, chîgûn nivârdan î hû-khûdâyîh, va hû-daênâih,
va dâd î âînîn î frârûn, (va) avârîg mûn mânishn nivârishn, va
zîvishn î mardûm baên gêhân padash yehevûnêd; kh'êshînî-
dan î zak kardâr bûndag-dahishnih âe bûr'zîh haît zyash min
zak rabâ kardârîh.

(14) *Haît yasharâyîh âzâdîh pâhlûm.*

CHAPTER LXV., BAGA NASK.

(1) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible]

v. (1) Vistûm fargard Vôhûkhshatra, afash gûft
 Aûharmazda ôl Spîtâmân Zaratûhsbtra, aêgh: "Mûn kevan
 pavan khûdâyih pâdakhshâi havâ-nd; mardûm i sâstâr, i
 dravand drûjan, lâ kevan pavan khûdâyih; ôlâ-ich i drûjinîdan
 baên ahû i astâômand min shivan barâ vânin-âe, va margih
 va sîj va drûjishn bûjinênd, mâ-ash lâ bûjinênd." (2) Va
 denâ-ich, aêgh: "Amat-shân khûdâyih barâ ôl ôlâ i shapîr
 yehabûnt havâ-âe, bûjihast-âe pavan zak i ôlâ khûdâyih;
 zak-ich i drûjinîdag min shivan barâ vânin-âe, va margih va
 sîj va drûjishn."

(3) Va denâ-ich, aêgh mûn bûndag-minishnih ôl nafshâ vabîdûnayên, ash yasharâyih vabîdûnt yehevûnêd; hanâ-cha râî, mâ pavan bûndag-minishnih rôshnî-haît zak î jân chashm î vinâg î yasharâyih. (4) Va denâ-ich, aêgh-ash îshî î pavan khûdâyih barâ shâyad yehabûntan châshî yehevûnêd,

ענד ששס לא עכו ששס מנד שווי כד ועל
ענעלאקשו סאווטא

[illegible][illegible]

ash 999 gabrâ pavan zak kâr aîyyârînîd yehevûnêd.

(8) Va denâ-ich, aêgh-ash zak î yasharâyîh râs lâ nihânînîd âmûkht yehevûnêd, mûn hû-mînîdâr pavan yasharâyîh ; hanâ-cha râi, mâ-ash âzvan va raêshag î yasharâyîh min mînîshn a-neskhûnt. (9) Va denâ-ich, aêgh-ash bûndagîh î pavan zak î gôspendân lâ âvâyad kardan âmûkht yehevûnêd, mûn gôspend pavan dastôbar î sûd-âomandân yakhsenunêd ; hanâ-cha râi, mâ-ash âmûjênd va farmâyênd.

(10) Va denâ-ich, aêgh-ash kadag-bânûgih vabîdûnt âmûkht yehevûnêd, zak nêshâ mûn tarsagâyih î shôê aûrvâkh-manîhâ vabîdûnayên; hanâ-cha râi, mû-ash kadag-bânûgih pavan khûshnûdîh î shôê, va khûshnûdîh pavan-ash tarsagâyih, va tarsagâyih pavan râmîshn yehevunêd. (11) Va denâ-ich, aêgh-ash daêna pavan dânâgih jûshîdan âmûkht yehevûnêd.

וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה

(11) וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה
 וְהָיוּ עֲלֵיהֶם וְלִי שִׁמְעָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה וְלִי אֲדָמָה

yehevûnêd, aêdûn-ich ôl avârig gabrâ nîshâ, mûn ôl bertâ va
 avârig nîshâ tarsgâyîh î baên abû va shôê âmûjêd; va aêdûn-
 ich mûn nîshâ-l gabrâ-l pavan kadag-bânûgîh frahânjînêd;
 mâ nîshâ sûdâômand nîshâîh î gabrâ pavan tarsgayîh î
 baên shôê, va khûp frahâkhtîh î pavan kadag-bânûgîh
 yehevûnêd. (10) Va denâ-ich, aêgh-ash tarsgâyîh-ich nîshâ ôl
 shôê yehabûnt yehevûnêd, mûn nîshâ-l barâ ôl gabrâ-l
 yehabûnêd, mâ khûdash dâdâr pavan-ich kâr î zak khûd-ash
 yehabûntan sepâs-âômand yehevûnêd.

(11) Va denâ-ich, aêgh-ash bûn va bar ôl Aûharmazda
 yehabûnt yehevûnêd, mûn âvâyêd barâ ôl Aûharmazda yeha-
 bûnêd, va bûkhtishn î hamâyîg âmûjêd; frârûn âvâyêd bûn
 î bûkhtishn, bar î frârûn âvâyêd. (12) Va denâ-ich, aêgh-ash
 ôl kadag-khûdâyîh han-bârid yehevûnêd, mûn babâ î kadag

וְכִי תִשְׁמַעְתָּ אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ כְּכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יֹאמַר לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ
וְעָשִׂיתָ כְּכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יֹאמַר לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ

(13) עַל מַעַשְׂתְּךָ וְעַל מַעַשְׂתְּךָ וְעַל מַעַשְׂתְּךָ

CHAPTER LXVII., BAGA NASK.

(1) לְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים
וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים
וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים
וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים
וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים וְלְכָל הַיְּהוּדִים
(2) עַל מַעַשְׂתְּךָ וְעַל מַעַשְׂתְּךָ וְעַל מַעַשְׂתְּךָ

CHAPTER LXVIII., BAGA NASK.

(1) וְכִי תִשְׁמַעְתָּ אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ כְּכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יֹאמַר לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ

öl dâñâgân vishâdîh yakhsenunêd; kadag tanû babâ î kadag, göşh, va chashm, va pûmâ.

(13) Haît âzâdîh yasharâyîh pâhlûm.

LXVII. (1) 22-ûm fargard Aîrman bûn, afdûm prashn pûrsid i 5 gâsân, barâ-ash öl Aûharmazda khûdâyîh châsht yehevûnêd—aêgh-ash tanû î nafshâ khûdâi vabîdûnân—mûn zak vabîdûnayên î min zak jîvâg paçdâg: Yâ erezhejyôî dâhî drîgaðvê vahyô: mûn öl ölâ î râst zîvîshn drêgûsh vehîshn yeha-bûnêd, bûkhtîshn î min Khayabîd, hangerdîgîh î kolâ nêvagîh.

(2) Haît âzâdîh pâhlûm yasharâyîh.

LXVIII. (1) Madam vichîdag î min hamâg Yasht vakhsîñ-îdâr havâ-nd.

וּמִסְמָחֵי לֵבִי כִּדְכִיזִי (17) כִּדְכִיזִי וְעַל רֵיחֵי כִּדְכִיזִי וְעַל
 לֵבִי וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל
 כִּדְכִיזִי לֵבִי כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל
 וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל וְעַל

(18) וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי (19) וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי (20) וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי
 וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי וְעַל כִּדְכִיזִי

vakhshinîdârih mizd. (17) *Madam pûhal î ôlâ mûn âtâsh pavan varîh shem karî tunêd, chîgûn amat-ash âsîn î vidâkht pavan gulûg madam lakhvâr tachênd, va zak ôlâ زنداغ yaz-âc—ôlâ mûn jûshishn pavan nêvagîh—aêgh kâr va kîrfag pavan apâ-bimîh vabîdûnayên; ash kâmag-ieh levatâ shâyad khavî tunastan, aêgh-ash âvâyêd râi kard.*”

(18) *Pavan zak farmâyishn, ash gûft Aûharmazda, aêgh: “Aêdûn ôl zak î lanâ Shatraver lâlâ-hanjîshnîh.”* (19) *Pavan zak prashna, ash gûft Aûharmazda, aêgh:—“Aêdûn ôl zak î lanâ pavan Vohûman yehamtûnî-haît, ôl daêna î lanâ pavan frârûnîh shâyad madan.* (20) *Râst zak, Zaratûshstra! pavan khûdâyîh pâdakhshâi, mûn gôşt âsrînêd denâ daêna, aêgh rûbâg barâ vabîdûnayên; mûn pavan denâ yehabûnî-haît amargîh, va kâmag hû-ghashmîh zak zak î li daêna, Zaratûshstra! î pâhlûm, mûn denâ î li gêhân pavan yasbarâyîh frêh-dahîshnîh avâgînêd.”*”

[illegible][illegible][illegible]

(28) Sûd-âömandân râi pasakhûn gûft, aêgh:—"Min zak î mizd î zadâr va vakhshînîdâr havâ-nd, ôlâ-shân sûd-âömand mûn zadârih va vakhshînîdârih havâ-nd, ôlâ î vakhshînîdâr Aûharmazda mûn zadârih va vakhshînîdârih khavîtunêd."

(29) Amat pavan zadârih min Aûharmazda dravan-
dân râi, madam prashn yehevûnt, pavan zadârih i latamâ ôld i
khûdâi râi pasakhûn gûft, aêgh:—"Mizd mûn zak i pâhlôm
clâtô-barîh aêdûn châshîd, aêgh vichîr vabîdûnayên zak i zadâr
va vakhsînîdâr, Sôgshâns." (30) Zaratûshtra pasakhûn gûft,
aêgh: "Mizd zak yehabûnêd." (31) Va zak zadâr i dânâg
pasakhûn gûft Sôgshâns, aêgh:—"Pâdfrâs zak vabîdûnayên."

(32) *Zak* chand göspendân, *zak-ich* î göspend paêdâg yasharûb
râi gar'zî-hait, denâ gar'zishn : “Chand vad amat vakhshînîdâr

۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ * ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 (33) ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 (34) ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰

(35) ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰

yehevûnêd, zak-ich î a-kâmag khûdâî? Qhand zimân vad zak yehevûnêd, vad amat dravand î zadâr, î âhûgînîdâr sharîtâ, zak a-pâdakhshâî?" (33) Mâ, kâmagîh-ashî râî gar'zêd aêgh, vad vakhshînîdâr yehevûnâd, zak-ich î a-kâmag khûdâî, aêgh, vad zak î vakhshînîdâr pâdakhshâî yehevûnâd.

(34) Pavan zak gar'zîshn zyash gûft Aûharmazda, aêgh :—"Lâ aêdûn ahûgîh vindîshn denâ gar'zîshn; hanâ râî, amat khûdâî pavan khûdâî lâ yakhsenund, va lâ dahîshn î ratûîh min yasharâyîh chîgâmchâî, qhand yasharûbân râî ghal âvâyad gûftan min kevan frâj, vad amat vakhshînîdâr yehevûnêd, zak-ich î a-kâmag khûdâî."

(35) Qhand milayâ î mainûgân râî î pavan mînîshn va gûbîshn kûnîshn-cha, ghal âvâyad gûftan aêgh, âmâr ghal vabîdûnayên, hamâî vad kadârchâî vindîshn zadâr va vakhshînîdâr va pâdakhshâî va a-pâdakhshâî. (36) Qhand yehevûnêd î denâ prashn ghal âvâyad pûrsîd, vad ôlâ î yasharûb

[illegible]

(50) ו שפא וואס עדיג קאמ א שווייטער שטאדט
 טאמער* ו שפא וואס עדיג טאג' ו א שפאמערטער שטאדט ו
 שפא וואס עדיג טאמערטער שפא א שפאמערטער שטאדט וואס
 שפאמערטער* ו שפא א שפאמערטער שטאדט וואס (51) ו שפא
 וואס עדיג א שפאמערטער* ו שפא וואס עדיג א
 שפאמערטער ו שפאמערטער א שפאמערטער* ו שפא וואס

(48) Va amat kolâ aîsh zak î denâ ahvân, zak ahvân râî âvâyard kard, khavitunêd kardan; va amat kolâ aîsh zak î nafshâ mâinûg pavan kûnîshn dûst; va amat kolâ aîsh Aûhar-mazda bûrdâr tanû yehevûnêd. (49) Va amat kolâ aîsh-I khavitunêd aêgh ôlâ mûn-ash shaêdâ î ana-nyôgshidâr pavan tanû mâhmân, ash mîzd lâ yehabûnd; va amat kolâ aîsh rûbân î nafshâ a-marg vabîdûnayên; va amat kolâ aîsh bar pavan kh'êshbîh î Aûharmazda yakhsenunêd.

(50) Va amat kolâ aîsh zôta î pavan yasharâyîh *avêzag* yehevûnêd; va amat kolâ aîsh sûr ôl amesûspendân yehabûnd; va amat kolâ aîsh khavîtunêd aêgh min zak î ôlâ-shân bandag ham-kardârîh, va amat ôlâ-shân pavan agavîn rûbân. (51) Va amat kolâ aîsh-l tanu yehabûnêd; va amat kolâ aîsh ghal yazishn va stâyishn î ôlâ-shân sajîtunêd; va amat kolâ

1. DE. ¹ro, so also in the Pahl. Version of Yasna XXXIII, 8, c.; it may be for *dāvar*, *dātōbar*, "a judge,"

𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 * 𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 (59) 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 * 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀

(60) 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀

END OF THE DĪNKARD, BOOK IX.

Colophons I, appended to the Dīnkard MS. DE.

(1) 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀
 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀 𐬵𐬀𐬭𐬀𐬵𐬀

Jâmâspa aêgh Aûharmazda ychabûnt; va aêgh kolâ aîsh-I
 yazîshn î Aûharmazda vabîdûnayên. (59) Va amat kolâ aîsh-I
 khavî tunêd aêgh pâhlûm kh'ahyîshnîh î srûb î Zarâtûshstra,
 va aêdûn-cha-ash pavan zak î lekûm dânağ mizd haît.

(60) Haît pâhlûm yasharâyîh âzâdîh. Haît pâhlûm âzâdîh
 yasharâyîh.

Colophon I. (1) Fraçhpad pavan rabâ aûrvâkhman va
 pûr-darûd ladenâ ana-angûshîdag, va ana-arj, va a-hamtâg
 Daêna-kard nipîg naêmag î afdûm, vad jîvâg aêgh mân ayâft
 hûshkand pavan Asûristân, baên farakhû-âzâd, va hû-bôd, va
 hû-vahâg, va hû-patîshn, gadâ-âômand yasharîshvang Bagadlâd,
 min pachîn-l mûn baên daênaân daêna haît, chîgûn
 hû-fravâharân, hû-daênaân, pêsh-hûpâdân î min dûdag î

Colophon II. appended to the Dinkard MS. DE.

(1) *spâman* *shnum* *va shâdih* *va râmishn* *baên yôm i Aûhar-mazda min bilakh i Spendômad, shnat i 835, âkhar min shnat i 20 ôl baga Yazad-kard, malkâân malkâ, i Shatrôiyârân, nipisht havâôm; li daêna-bandag Shatrôiyâr Êrdêshîr i Airîeh i Rûstakhma i Airîeh i Kabâul, Airân-shah, nipisht havâôm.* (2) *Frâj shedkûnt nafshâh i nafshâ râi, va frazandân i nafshâ râi, mûn vad 150 shnat, avô pavan yasharâyih i kâr framâyim.* (3) *Va âkhar min 150 shnat avô ôl frazandân i frazand hûsrûb daêna-bûrdâr avispâram, baên astôbânih pavan avêzag vêh-daêna i Mazdayasnân,¹ va arar âshtagih i yasharûb fravâhar Zaratûshtra i Spitâmân, râst pasâjishnih i Âtarô-pâta i Mahraspendân, vâch gûftârih i ôl harvispa ahû i astâômand, i yasharâyih kâmagân, hûmata minidârân, i hû-ôkhta gûftârân, i hû-varshata varzidârân.* (4) *Gaêtâihâ pavan spûr kâmag hanjâmih i yasharâyih,*

Colophon II. (1) *Frachapt pavan shnum va shâdih va râmishn baên yôm i Aûhar-mazda min bilakh i Spendômad, shnat i 835, âkhar min shnat i 20 ôl baga Yazad-kard, malkâân malkâ, i Shatrôiyârân, nipisht havâôm; li daêna-bandag Shatrôiyâr Êrdêshîr i Airîeh i Rûstakhma i Airîeh i Kabâul, Airân-shah, nipisht havâôm.* (2) *Frâj shedkûnt nafshâh i nafshâ râi, va frazandân i nafshâ râi, mûn vad 150 shnat, avô pavan yasharâyih i kâr framâyim.* (3) *Va âkhar min 150 shnat avô ôl frazandân i frazand hûsrûb daêna-bûrdâr avispâram, baên astôbânih pavan avêzag vêh-daêna i Mazdayasnân,¹ va arar âshtagih i yasharûb fravâhar Zaratûshtra i Spitâmân, râst pasâjishnih i Âtarô-pâta i Mahraspendân, vâch gûftârih i ôl harvispa ahû i astâômand, i yasharâyih kâmagân, hûmata minidârân, i hû-ôkhta gûftârân, i hû-varshata varzidârân.* (4) *Gaêtâihâ pavan spûr kâmag hanjâmih i yasharâyih,*

1. May be read *Mahistân*.

עֲשֵׂה לִי לֵב טוֹב וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי (9) לֵב טוֹב לִי לֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי

(10) עֲשֵׂה לִי לֵב טוֹב וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי
 וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי וְלֵב טוֹב לִי

aiyyâr î Rûz-vêh î Shâh-mardân î Shâdân kûshây kard havâ-ôm. (9) Li denâ daftar min dastôber î vîj î Yêzad-aiyyâr vîj kard havâôm; va min ham-pûrsagîh gûn spûjîhaît gûn kard havâôm, mûn-shân padvand pavan airîh va vêhîh barâ ôl Sôgshâns pîrûzgar padvandîhaît.

(10) *Yasharûb va garôdemânig bâd gôna Spend-dahêd gôna Mâh-aiyyâr, mûn-ash denâ daêna-bandag Shatrôiyâr aiyyâr kard; afash afzâr yehabunt vad denâ daftar dravist kard.*
 (11) *Afam afash padvand pavan airîh va vêhîh barâ ôl Sôgshâns pîrûzgar padvandi-haît, acêdûn yehevûnâd ehîgûn-mân âfrinînîd!*
 (12) *Pîrûz bâd gadâ î avêzag vêh-daêna î Mazdayasnân, hamîshag pûr pachîn pûr karîtunishn bâd! kolâ aîsh pavan kâmag î nafshâ tûbân yehevûnâd zîvastan!*

Colophon IV.

(1) 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 (2) 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 (3) 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 (4) 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 (5) 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥

Colophon IV. (1) Frachpad pavan shnûm, va shâdih, va farakhûih, va râmishnîh, va khûp aûrvâkhmanîh, li î daêna-bandag, Bâhrâm î Mahvandâd i Rûstakhma, babî i kârdânih yôm î Anîrân, va bîlakh î Âvân, shnatih Yazad-kardig. (2) Afam denâ nôsghunag pa lash ni nisht min shâdih, mûn âmûrzig chigûn denâ stihih î sijmand vârishnûg haît; dast îhang-g levit bâsh(a)d, mûn-am denâ burhânag mâlî ayîd vabîdûnd. (3) Pavan yazadân va amesûspen-lân kâmag bîd! aêdûn bîd! aêdûntar-ieh bâd! pîrûch yehevûnîd gadâ î avêzag shapirih î Mîzdayêsnân! hû-dahishn bâd!

(4) Pavan shem î yêzad va dîdâr, li î daêna-bandag, Rûstakhma î Gûshtâsp Êrdashîr, afam denâ daftar i Shatrôiyâr Êrdashîr afam khadîtûnt, afam pasandid. (5) Afam nipishtâr denâ kitâb râi barâ nêvag shem î yasharâyih rûbânig ar'zânig kard, mûn-ash denâ daftar nipishtag yehevûnêd;

לָא לָא מַן עַדְלָוִיטָא וְלִמְדָא עַדְלָוִיטָא לֵא שְׁרִיטָא
 וְיִזְחִי וְיִזְחִי מִן שְׁרִיטָא וְלִמְדָא מִן שְׁרִיטָא :: (6)
 וְיִזְחִי מִן שְׁרִיטָא עַדְלָוִיטָא מִן שְׁרִיטָא :: שְׁרִיטָא. 68
 (7) מַן עַדְלָוִיטָא מִן שְׁרִיטָא עַדְלָוִיטָא

*lanâ lanâ mân khaditûnt yasharayih var'zishnig, mûn yehân
 li-îch ham-bâhar vabîdûnând, vad tân âfrîn kardârtar yehev-
 ûnam. (6) Pavan yehân amesûspendân kâmag bâd! aêdûn
 yehevûnâd! aêdûn-tar-îch yehevûnâd! Ashem.*

(7) *Yasharâyih âzâdih pâhlûm haît.*

I. DE. adds לָא

THE DĪNKARD.

BOOK NINTH—(continued).

CHAPTER LII., BAGA NASK.

(1) The seventh fargard (is) *Tâ-ve-urvâtâ*; ¹ know that by him who possesses the fruit (or reward) through virtue, the world of righteousness is (freed) from destruction; and for this reason, because the possession (*dâshtan*) of the fruit through virtue occurs through the non-participation (*a-bâharînîdan*) of the demons (and) the evil people, and the participation of the sacred beings (and) the good people therein (*ajash*); and when (one) shall act so (virtuously), the fruit of spiritual origin becomes more strong (or permanent) through guarding the fruit from the destroyers. (2) And this, too, that by him who entertains Ahuramazda in his person, the apostates, too, are caused to make the Religion of Ahuramazda progressive²; and for this reason, because the apostasy of apostates (is) the religion produced (*sâkhtag*) by the evil spirit; but they are not able to make that religion progressive except through the name of Ahuramazda; the apostasy (and its) priesthood, (and) the apostates and (their) priests are fraternal (*brâdarvadîg*) opponents, and always when the priesthood (of the Religion) and the multitudinous followers of that priesthood are triumphant, multitudinous followers of the apostates of apostasy perish; and when the multitudinous followers of the apostates of apostasy are victorious, the priests of the priesthood (of the Religion) get weak (*nizârîhênd*); and the priests (are) of superior strength (and) success when their priesthood is wholesomely limited (*vîmônd-gâs*), and their wholesomely

¹ Yasna XXXI, 1. ² Ibid, 1, c: *Ôlâshân-ich yasharmâgân minduyam-î denâ pâhlûm havâ-âe, amat daêna i Aûharmazda rûbâg vubîdûnând.*

limited priesthood, too, which it is possible to happen through mankind—occurs in the welcome pre-eminence (*padashîh*) of the reception of Ahuramazda.

(3) About the perfection of the priesthood in that characteristic (*chîhar*) now when the (hearts of the) priests of the multitudinous followers are the habitations (*maêsn*)¹ of Ahuramazda; (and) the courage of the priests of the priesthood having increased, the heroism of the apostates of the apostasy is defeated, and the apostates are defeated by the abundant (*avîr*) splendour (*barîsh*)² of the priests (of the Religion); also their power as regards making the religion of the Evil Spirit progressive through the name of Ahuramazda is fettered (*asrûnî-haît*), (and) they keep apostasy concealed (*nîhân*)³. (4) And at last also they (i. e., the apostates) calling themselves (Zoroastrian) priests (*asrûn shemîh*), unwillingly (*a-kâm*) though truly speak and teach the Religion of Ahuramazda, and make it progressive, just as it is solemnized (*yeplekhûnast*)⁴ and committed by heart by them⁵, even though in the will of the sacred beings (it is) heretical.

(5) And this, too, that he reveals the miraculousness of Ahuramazda,⁶ who shall appoint a certain (*aêvar*) time for an ordeal; and for this reason, because by the practice (*varzishnîh*) of an ordeal that which is doubtful is seen by the eyes by a strong (*zôharîg*) clear light through spiritual power; it is itself a miracle of Ahuramazda. (6) And this, too, that by him who shall cause a public decision thereby (*padash*) as to the acquittal or conviction, gratification is afforded (*kard yehevûnêd*) to him whose maintenance (*dârishn*) of the dispute (*padkâr*)⁷ is righteous; and for

¹ Av. *maêthana*, “abode”. ² Av. *barej*, “to shine.”

³ “This passage in the Pahlavi Commentary on this Nask, which is here described, must evidently have been written shortly after some great triumph of the (Zoroastrian) priesthood over some heresy, probably either that of Mâni or that of Masdak.” (see West, p. 328). ⁴ Semitic Pahlavi word. ⁵ That is, by the Zoroastrian priests. ⁶ Yasna XXXI, 2, b: *Amat aêdûn râdîh î Aûharmazda âgâs yehevûnd, aêgh afdîh î Aûharmazda barâ khavûtund*. ⁷ Ibid, 3, a: *Amat hat dâd pavan mainûgîh, âtâsh va Ashavahishta, afat châshl avô padgârdârân shnâktârîh, aêgh-at bûkht va âirikht padêdâg kard*.

this reason, because the needful attains to his own need, and thereby becomes well-renowned. (7) And this, too, that even the rite of an ordeal is [given (*yehabûnt*) by him who is of advantage to the righteous; for this reason, because the rite of an ordeal is for the progress of the ordeal, and a religious ordeal]¹ proceeds through sovereignty; these are the righteous among those of the good Religion, and their advantage is that belonging to the multitude, which is the sovereignty now; (and) everyone who has submitted himself for that advantage to the righteous (of) those of the good Religion, becomes the performer of any rite of ordeal submitted to (by him), because the source of that giving (*dahishnîh*) of advantage is also the rite of ordeal. (8) And this, too, that by him who gives the priest and righteous man for propagating the Religion, the rite of ordeal is also revealed; and for this reason, because the teacher and the one rightly merciful (*hû-âmûrzîdâr*) give² the *mûthras* (sacred texts) by which even the rite of ordeal is manifest.

(9) And this, too, that he who recites (*manîtnêd*) the Revelation of Ahuramazda, and who, too, shall do it with that increasing goodness (or excellence), becomes an increaser of wisdom; and for this reason, because the wisdom of a man is developed in these two ways, either he speaks (or) teaches himself, or he measures out a portion of the excellence to the wise, who become speakers and teachers of wisdom. (10) And this, too, that his reverence (*franâmishn*) (is) for Ahuramazda, who thoroughly (*barâ*) teaches the righteous worker for animals and human beings, so that he considers him as their controller (*dastôbar*); because, from the fact that the creation of the creatures to perfection is produced through the nourishment of the creatures by Ahuramazda, (and) through his perfect activity (*spûrîgarîh*) the creation of his own is produced; that righteous worker for the world is (produced) for the

¹ Ibid, 3, b: Here West remarks: "The words in brackets translate a passage inserted in the manuscript at the time the folios were patched, like that in Chap. LII, 7, 8." ² West, too, reads *yehabûnd* for *yehevûnd*.

nourishment of his creatures ; owing to that, the humility and propitiation of the righteous worker for those of the world are connected with the humility and propitiation for the creator.

(11) And this, too, that by him who devotes his meditation to the Religion of Zarathushtra, his soul is devoted to Zarathushtra ; and for this reason, because with a man's devotion to the meditation on the Religion of Zarathushtra is connected the approval of Zarathushtra, and (there results) the salvation of his soul from hell. (12) And this, too, that to him who teaches the nature of the sacred beings to mankind, consultation (*ham-pûrsagîh*) with Ahuramazda is also further (*frâj*) taught ; and for this reason, because (the learning of) the nature of the sacred beings (means) a consultation with the spiritual lord, (and) it becomes also the consultation with Ahuramazda.

(13) And this, too, that he who preserves the produce (*bar*) of sheep as the possession of Ahuramazda, makes gift of the sheep to him who is diligent (and) who is moderate¹ ; and for this reason, because the produce preserved as the property of Ahuramazda is a gift for meritorious works, and the gift for meritorious works is truly a preservation and a beginning for the possession of (that) produce ; and the true preservation and the beginning happen even through cattle, just as the beginning of excellence in the authority of him who is a diligent (and) moderate shepherd is preserved². (14) And this, too, that by him who is liberal towards the liberal, the increase owing to the increasers is brought into the world ; and for this reason, because a liberal man, also on account of giving back gifts to the worthy, becomes also one with us, the sacred beings, through the development of the world, (it is) he who is first praised for it. (15) And this, too, that whoever shall make a store of fodder for sheep, becomes an agent (*kardâr*) even in the increase of sheep by the creator ; because, on account of the increase of sheep occurring through the existence (*haîtîh*) of nourishment for them, whoever has made (*sâkhlêd*) a store of nourishment for

¹ Yasna XXXI, 10, a : *Aégħ-at gōspend bún va bar avō ōlā yehabund ī tūkhshūg ī padmānāy.* ² Ibid, 10, b.

sheep, becomes an agent even in the increase of sheep by the creator. (16) And this, too, that by him who teaches the sacred recitation (*vāchag*) to the good, it is also taught to the eaters (*khūrdārān* of sheep); and for this reason, because the reason (*chîmîg*) of eating is manifest from the Religion when the Religion is taught to the good, in which even that learning is manifested, whereby even the eaters are taught. (17) And this, too, that whoever preserves a sheep, or a human being, for our acceptance (*khvēshîh*), is taught to preserve it or him through the authority (*dastôbarîh*) of Zarathushtra; and for this reason, because it is so preserved for the approval of the sacred beings, when he preserves it for the approval of Zarathushtra.

(18) And this, too, that by him who bestowed sovereignty on those possessing the essential characteristic of Gâyômarđ,¹ the sovereignty also of those of the Religion of Zarathushtra is desired; and for this reason, because the Religion of Zarathushtra is the essential characteristic of Gâyômarđ, and the essential characteristic of Gâyômarđ is the Religion of Zarathushtra. (19) And this, too, that by him, who² is alone among rulers, a course (*rās*) of speaking to the rulers those words which are really³ true is provided (*kard yehevînêd*); and for this reason, because the utterance of blessings (*vāfrîgân*) solely (*aêvagânağ*) is advantageous. (20) And this, too, that by him who maintains the sovereignty which is his, within (*baên*) the will of Ahuramazda, the best thing is thus preserved for Ahuramazda; and for this reason, because a sovereignty is so preserved within the will of Ahuramazda when he who is the ruler gives to Ahuramazda what is his own in his sovereignty, and when its nearness and closeness have offered to Ahuramazda that thing which is best and supreme (*avartîm*).

(21) And this, too, that by him who⁴ teaches the sayings of the prophets,⁵ the information which is owing to the

¹ Yasna XXXI., 11, b : *Aêgh-at jân avô tanû Gâyômarđ yehabûnt*.—West, *haem*, "nature." ² *Amat* is here used for *mîn*, "who." ³ *Haîtîgîhâ*, "existingly," "really." ⁴ *Sūd-âomandân*, Pahl. rendering of *Saôshyants*.

Revelation is illuminated¹ by him for his own; and for this reason, because the wisdom of the Revelation, which is in the liberality caused by him, is developed even by the enquiry of disciples again and again (*lakhvār*). (22) And this, too, that by him who teaches a desirer for (Religion) (its) honest way and monition, the *mānthras* are then taught unto him; and for this reason, because wisdom exists through the honest course (*rāsīh*) of the *mānthras*.² (23) And this, too, that by him who thinks of straightforward things, the *mānthras* are preserved (and) taught through straightforwardness; and for this reason, because the preservation of the *mānthras* through straightforwardness subsists through honest thinking.

(24) And this, too, that whoever shall cause the nourishment of creatures with honesty, is the offspring (*zāgīh*) of Vohūman-Ahuramazda³; and whoever keeps well those who are in his possession, his place is in the Ahuramazda's fatherhood⁴ of Vohūman; and for this reason, because every honest nourishment is that in which the nourished becomes (his) offspring such as Vohūman (is) unto Ahuramazda; and every honest protection of the creatures, over those which are protected (*pādag*) by him (*zyash*), is a fatherhood (*abīdarīh*) such as that of Ahuramazda over Vohūman. (25) And this, too, that by him who shall cause nourishment honestly for the creation that is good, it is taught that the good creation was created by Ahuramazda; and for this reason, because from the honest nourishment of the creation coupled with the judicious action of the nourisher, the goodness of the nourished is also manifested; from the goodness of the nourished creation the goodness of him who is its creator (is manifest), and the creator of the good creation is Ahuramazda himself.

¹ Yasna XXXI, 6, a: *Ōlā haīt pāhlūm, mūn avō li āzdsīhā yemellūnāš āshkārāg rōshanag.* ² Ibid 6, b: *Hamāg dām paxan rās ī mānsar lakhvār avo khvēshīh ī Aūharmazda yehamtūnēd.* ³ XXXI, 8, a: *Aēdūn lak rās mīnēd Aūharmazda aēgh-at paxan zāgīh yekavīmūnēd Vohūman fratūm, va amat-am Vohūman khadītūnt am aēdūn mīnēd aēgh zak ī lak.* ⁴ Ibid, 8, b: *Vohūman abū havāth lak....*

(26) And this, too, that whoever shall spiritually make Ahuramazda the ruler over his own person, becomes a ruler in practice¹; and for this reason, because whoso shall make Ahuramazda ruler over (his) person, is a leader (*sardâr*) of wisdom; and a leader of wisdom is a judge of sins and meritorious works, a calculator of sins and good works, a calculator who is abstaining from sin and practising good works; and owing to abstinence from sin and practice of meritorious works he becomes a ruler in practice. (27) And this, too, that Spenta-ârmaiti (bountiful devoutness)² is offered to Ahuramazda by him who is as behaving with veneration unto Ahuramazda, as a daughter is unto a father; and for this reason, because the reverence of Spenta-ârmaiti is practised by him unto Ahuramazda.

(28) And this, too, that in him who thinks of the care of cattle, arises that wisdom which the superintendence (*padîh*) of cattle confers; and for this reason, because the wisdom for breeding cattle is a principle (*aîmîn*) established among mankind, and when mankind longing for that wisdom 'devote their thought to it, they obtain it. (29) And this, too, that by him who is admitting the male to cattle at the (proper) time, the care of cattle is also thought(of); and for this reason, because the admittance of the male produces a breed of cattle, and whoso would produce a breed, thinks also of its nourishment.

(30) And this, too, that by him who has embellished himself (*arâsi*) thoroughly among priests, the way to the yonder³ world is taught; and for this reason, because the way to the yonder world is declared by the Religion, and the guide to it is the priest; therefore, by him who has embellished himself through discipleship among the priests, that way is known, and is also made known. (31) And this, too, that in him who shall do

¹ Yasna XXXI, 8, c. *Baên ahvân pavan kûnishn khûddî havâ-ih, aêgh pavan vindâs va kirfag âmâr vahûdûnd.* ² Ibid, 9, a: *Lak haît Spendarmad; pavan lak haît göspend tâshîdâr khratû.* "Thine is Spenta-ârmaitê, with thee is the wisdom which is of the framer of cattle." ³ Ibid, 9, b: *Aêgh-at avô râs î tamâ avô ôlâ yekabrint.*

that thing that is of assistance at the renovation of the universe, thoughts of the gifts¹ of the creator arise; and for this reason, because the gifts of the creator² (*dādār-dehash*) occur (to his mind) through meditation on the renovation; and the meditation on the renovation arises for the purpose of the renovation; and the renovation arises through the achievement of anything that is of assistance at the renovation; the achievement of anything that is of assistance at the renovation is through the meditation (on it) with wisdom; and with the meditation with wisdom arises (in mind) the thoughts of the bounty of the creator (Ahuramazda).

(32) And this, too, that by him who loves the thing of the archangels, men are taught to entertain the heart and mind³ which do not go astray from the path of the sacred beings; and for this reason, because from loving the Religion of the sacred beings (there happens) the increasing power of the sacred beings; and from the increasing power of the sacred beings happens their greater authority among mankind; (and) from the greater authority of the sacred beings among mankind happens the restraining power (*pādīyāvandīh*) of the heart and mind of mankind, whereby they are not deluded even by the demons. (33) And this, too, that whoever shall cause veneration unto Vohūman, sees thereby the sin which is concealed in him mingled with meritorious⁴ works; and for this reason, because veneration for Vohūman turns into humility (*aîrīh*) which is through virtuousness, (and) with virtuous humility are connected the absence of *kîgship* and of *karapship*⁵, and with the absence of *kîgship* and *karapship* (is connected) soundness of the eye of life, whereby he is an attentive (*vînâg*) decider (*vichîngar*), and the removal (*vichârdârīh*) of sin arises from meritorious works.

¹ West, *dāhīh*, "bounty." The text gives *dādār-dehash*. ² West reads *dāddār-dehīh*, "the bounty of the creator". ³ XXXI, 12, b. ⁴ Ibid., 13, c, wherein after *havāh* Pt. 4 add the words: *Vinās ī baēn avō kîrfag gūmīkht yegavīmūnēd madam yasharāyīh hīch sardār havā-ih va madam khadītunīh karvispa*. ⁵ The two priestly tribes of idol-worshippers, who had turned a deaf ear to the teaching of Ahuramazda.

(34) This, too that by him who shall perform acts of liberality for the liberal, is also taught the giving of a loan (*āvām-dādārīh*)¹ to mankind; and for this reason, because liberal giving² by any one is to be considered as his own debt, and he highly (*madam*) endeavours to repay (*tūkhtun*) (it) fully attentively (*pīr-vīnāftīhā*) and with full gratification; besides that,³ the strength of liberality becomes developed (*vakhshishnîg*) among mankind, (and) through loans (*āvām*) and other liberal gifts⁴ they become fervent (*lāptīg*) (in their activity.) (35) And this, too, that by him who bows down⁵ as much as possible to the things pertaining to Ahuramazda, is also taught not to molest the innocent; and for this reason, because to become interwoven⁶ with the things pertaining to Ahuramazda, as much as possible, is first of all to commit no sin, to perform as many acts of merit as possible, (and) to abstain from the essentials (*mādīgân*) of sin, (which means) not to injure the innocent. (36) And this, too, that by him who recognises a ruler and high-priest, Ahuramazda is spiritually⁷ made the ruler over his own person; and for this reason, because through the natural law (*āvdyîdîh*) of Ahuramazda, the angels are earthly lords and masters (of that man).

(37) And this, too, that whoever selects a meritorious work and the decision (regarding it), becomes also a seer⁸ of the good⁸ of others; and for this reason, because others are made to know (*khavîstunînîd*) that he is possessing wisdom, and this is what is said, that "the wisdom of a man is manifest from (his) selection as to things (relating to Ahuramazda)." (38) And this, too, that whoever shall provide nourishment with an honest

¹ West reads *dādār-dehīh*, "the bounty of the creator." ² The liberal giving is as it were a debt due to mankind in this world. ³ *Min zak barā*, "besides", "in addition to that", "from that onward." ⁴ Yasna XXXI, 14, b.: *Mân avām yehāhūnēd min dāsrān, min zak ī avō ī olā ī yasharīb, min zak ī chīgān āvāyād yehabānt.* ⁵ *Frānāmēd*, Av. *fra* and *nam* "to bow". ⁶ Comp. Pers. *bāftan*, "to weave", "to intertwine", hence *fra-rāftan*. ⁷ Ibid, 16, a.: *Aûharmazda pavan mainûigîh baēn tanû khūdāi kard yegavî mûnēd.* ⁸ Reading *vēh-vīnûdār*, Av. *dī*, "to see". West, *va dānīnûdār-ich*, "also an informer."

purpose, becomes also the observed of observers¹ for others ; and for this reason, because the nourisher becomes also a happy helper, a happy one who is the observed of observers for others ; and this, too, is what one says, thus : " Always good, happy, and noble² is he who is not a chief (*pad*) of those who are mean people (*pūjān*). " ³

(39) And this, too, that by him who (is) a ruler who, by the command given, appoints him who is *mānsarīg*,⁴ and gives anything to him which it is necessary to give, the proper method (*barā būrdan*) for reciting (sacred) words⁵ (*gūbishn*) which are true (and) virtuous is taught ; and for this reason, because the recitation of sacred words which are true (and) virtuous by rulers in fearlessness, is on account of the welfare of (their) sovereignty ; and the welfare of their good sovereignty is more particularly (*avīrtar*) (so) on account of these two things, good commanding and discreet (*vichīdār*) giving ; and when by a command given they cause to be established that *mānsarīg* person (as a ruler), it (means) a good commanding ; and when they give anything to him, which it is necessary to give, the discreet liberality⁶ is also realised (*nīvârî-haît*), (and) owing to their good commanding there result discreet liberality and welfare of the sovereignty ; and on account of the well-being of the sovereignty there is fearlessness also in uttering words which are true (and) virtuous ; (and) on account of uttering words which are true and virtuous in fearlessness the necessary inclination (*dēbrīnishn*) arises for uttering what is true (and) virtuous.

¹ Yasna XXXI, 17, c. *Dakhshīnidār*, " who causes to be pointed at by others." West, " indicator." ² *Gōharūn*, for *gōharīn*, " of good essence or blood". West remarks " Pahl. *avārūnō* ; but as freedom from servants is not exactly an Oriental idea of happiness, the word may also be read *andlōnō*, a possible variant of *anāldnō*, ' unlamenting '." ³ Comp. Pers. *pūch* or *pūj*, " injudicious", " base", " vile". ⁴ That is, whose person is full of *mānthras*, or who has *mānthras* by heart, or who can produce the spiritual effects of the *mānthras*. ⁵ Ibid, 19, b. *Arshukht gūbishn ōlā ī pādakhshdāh ī avībīm pavan hūzvān kāmaganīshn*. ⁶ *Dakhshnīh*, " liberality", " gifts."

(40) And this, too, that he who offers personal service (*tanû-bandagîh*) unto the king of kings, and who enjoys also the fruit thereof on account of his relationship (*khvêshîh*) with Ahuramazda, is one of the spiritual indicators of the acquitted and the convicted,¹ (and) is rendered powerful in his indication of the acquitted (and) the convicted; and for this reason, because (his) person being given in service to the king of kings he is an adornment of humility (*nîvârishn*), and the fruit (thereof) being enjoyed on account of his relationship with Ahuramazda; he is to maintain (his) original innocence, and is to render the fruit well-selected through straightforwardness; owing to the currency of these two kinds of virtuousness which are in the world, (there) subsists a great and progressive creative power for all the good spiritual and worldly beings which are in it, likewise for those who are angelic indicators of the acquitted and the convicted.

(41) And this, too, that by him (Ahuramazda) progress towards immortality (*ameretât*)² is given to him whose progress (*rûbishnîh*) is universal (*hamâg*)²; hence its rule is even this, that they shall render help to him who wishes to make immortal that which is his own soul, (and) every goodness (*nêvagîh*) is given by him to him who solicits for universal happiness, and becomes a giver (to others) of every goodness which he (himself) begs, who becomes an assistance to him for completely attaining to what he solicits for.³ (42) And this, too, that whoever enjoys that which is (eternal) enjoyment, renders the soul immortal; and even for this reason, because the soul exists⁴ through acts of merit, and acts of merit are

¹ XXXI, 19, c. *Hand î lak Âtâsh î sùkhra, Aûharmazda, vichârishn barâ yehabûnêd avô padkârdârân, aêgh bûkht va aîrikht paêdâg barâ vabîdûnayên.* West varies in his rendering: "and who considers the product (*bar*) as the property of Ahuramazda, is empowered for indicating the acquitted and the convicted by the spirits." ² *Amarg-rûbishnîh* and *hamâg-rûbishnîh* are here Pahl. renderings of *Ameretât* and *Haurvatât*. See XXXI, 21, a, b: *Aûharmazda yehabûnt Haûrvadad va Amerdad bûndag avô ôlâ mûn yasharâyîh, zak mûnash kêr va kirfag kard yegavîmânêd.* ³ Attaining to the virtues begged for.

⁴ That is, the soul receives immortal existence by dint of its meritorious works.

all those which enjoy (eternal) enjoyment. (43) And this, too, that whoever keeps himself always in (the performance of) acts of merit¹ attains to worthiness, perfection and excellence in any virtue of whatever kind; and for this reason, because occupying oneself always in (the performance of) acts of merit is perfect diligence in one's own vocation; (and) within perfect diligence in one's own vocation is also attached (*parvast*) absence of any torment whatever; and the absence of any torment and the (presence of) perfect virtuousness are worthy of every happiness.

(44) And this, too, that by him who accumulates wealth as the *dastur* of the *aêrpats* (priests), is taught to maintain² the supremacy of their *dasturship*; and for this reason, because the amelioration (*nivârishn*) and progress of sovereignty are also on account of wealth. (45) This, too, that by him who on account of straightforwardness would act for the pleasure (*râmishn*) of others, the growth (and) increase are bestowed owing to Vohûman³; and for this reason, because that by which honest pleasure is bestowed, is the nourishment of the creatures by the producer of increase (and) development.

(46) And this, too, that by him who entertains Ahuramazda in himself,⁴ and teaches meritorious works to mankind, every kind of honest instruction (*âmûg*) is taught; and for this reason, because the entertainment of Ahuramazda in oneself results in not committing sins, (and) in the teaching of meritorious works to mankind, more particularly in the performance of meritorious works oneself; sinlessness and the performance of acts of merit⁵ are the end and object (*rôêshâ*) of every instruction (*âmûg*), and he in whom they exist becomes a teacher of every goodness. (47) And this, too, that by him who shall derive benefit through him who is a propagator of acts of merit, manifestation (*paêdâgîh*) of him (who) is very sagacious⁶ is taught through (his)

¹ XXXI, 21, a. ² Ibid., 21, b. ³ Ibid., 21, c. ⁴ Ibid, 22, c : *Zak'î lak Aûharmazda, bûrdâr tanû haît, aêgh-at baên stih mâhmânîh pavan tanû î ilâ.* ⁵ Meaning, those virtues of sinlessness and of the performance of meritorious acts. ⁶ Yasna XXXI, 22, a : *Paêdâgîh ash avô hû-dânâg amat chîgûn-ash âgâsîh yehabûnêd mînêd.*

sagacity ; and for this reason, because the great manifestation which is through sagacity is to cause happiness for the good. (48) And this, too, that by him who gives commands as to the (sacred) things of Ahuramazda, Ahuramazda is well received in his person¹ ; and for this reason, because the throne of Ahuramazda in this world is more excellently in the person of a ruler who is commanding what is good.

(49) The excellence of righteousness is perfect.

CHAPTER LIII., BAGA NASK.

(1) The eighth fargard, *Hvaêtumaiti*², is (about this) that by him who teaches wisdom to others, is also taught³ not to be deceived through (his) righteous bearing⁴ by an apostate; and for this reason, because he who is taught is not deceived.

(2) And this, too, that he who is as reverent unto Ahuramazda as a daughter (is) unto a father, and who is also a gratifier of doers of honest acts, is also made to love Spenta-ârmaiti (by) the archangels ; and for this reason, because through that reverence of Spenta-ârmaiti unto Ahuramazda, and the gratification of the good by him, the archangels love and preserve (his) nature of Spenta-ârmaiti (*Spendarmadîjîh*). (3) And this, too, that he who is a lover of (or listener [*gîsh*] to) Vohûman is taught by his wisdom not to destroy (*nasânîndan*)⁵ the Religion of Ahuramazda ; and for this reason, because wisdom through honest purpose maintains the Religion, (and) others learn highly (*madam*) from it.

(4) And this, too, that by him who devotes his person in discipleship unto the priests, (and) who asks again that which he does not understand, (their) teaching is learnt; and for this reason, because by asking for knowledge again and again,

¹ Yashna XXXI, 22, c. *Zak î lak, Aûharmazda, bârdâr tanû haît, aêgh-at bâên stîh mâhmânîh pavan tanû î ôlâ.* ² Yasna XXXII. ³ Ibid., 1, 4.

⁴ *Pavan yasharûb-barishnîh.* ⁵ Ibid., 4, c. *Zak î Aûharmazda khrati nasînênd va yasharâyîh-ich, aêgh tapâh barâ vabîdûnând.*

he who has devoted his person in discipleship to a wise priest, increases good knowledge ; and the knowledge of friends hence, make him an excellent pattern example (*andāzag*) (of discipleship), and the discipleship of priests shall make him ask again that which they do not understand.

(5) And this, too, that whoever is in pure love with Zarathushtra, is the same (*ham*) as he who is strength-giving to the will of the archangels and the commands of the pious ones ; and for this reason, because these two virtues (*hūnar*) (form) some of the essentials of the nature of Zarathushtra. (6) And this, too, that whoso loves Vohūman, Ahuramazda is propitiated by him through (this) selection ; and for this reason, because one loving Vohūman and loving wisdom, is taught wisdom ; and wisdom taught is a selection,¹ and the selector becomes a propitiator of Ahuramazda.

(7) And this, too, that whoever devotes his meditation on the Religion of Zarathushtra is taught wisdom ; and for this reason, because all the wisdom of the good Religion is taught to him through the gift of meditation².

(8) And this, too, that by him who has kept wealth under the priestly authority³ of Zarathushtra, those are taught who are reverent towards *Saōshyants* (benefitters) ; and for this reason, because whoever is reverent to the supporters of the Religion, keeps wealth under the priestly authority of the supporters of the Religion ; (and) when it is kept by him under their priestly authority, it is kept by him in that⁴ of Zarathushtra.

(9) And this, too, that his destiny (*gadā*) is connected with himself who practises industry. (10) And this, too, that his meritorious works for the improvement of the creation become his own who has made the improvement personally.

(11) The excellence of righteousness is best.

¹ Yasna XXXII., 8, c. ² Or, by the sincere devotion to the Religion in mind.

³ Ibid., 9, c. ⁴ Namely, "the authority".

CHAPTER LIV., BAGA NASK.

(1) The ninth fargard, *Yathâ-âish*¹, is this that whoso praises Ahuramazda, his actions are guided through the Gâthic teaching; and for this reason, because the reason (*chim*) of the praise likewise of Ahuramazda is (that it is) for his works; (and) by him who exalted (*bûrzîd*) that work, the performance of such work is also taught, (since) the work of Ahuramazda, which is the Gâthic teaching, is pure (*avîzag*) goodness. (2) And this, too, that by him who increases the propagators of acts of merit, priestly (*ratûig*) activity³ is taught; for this reason, because the propagation of meritorious activity and the activity of the *dastur* are the twofold expressions of one who, when there is reason, advances the meritorious actions of the propagators, (whereby) he exalts the progressive good works; and when progressive acts of merit are exalted the *dastur's* action is praised and also taught.

(3) And this, too, that by him in every worthy man is produced what is desired (*ârzûg*) by him who is worthy, for whom the command of the *mdnthras* is the expectation⁴ for him who is freely⁵ sagacious; and this statement (*vâch*) also demonstrates the solution (*vichârdan*) by rulers of all the needs of the people of the world through a comprehensive act which is to appoint* for the whole world the commanding of the sagacious one of the period. (4) And this, too, that his assistance in person is liberally given (*râdînîd yehevûnêd*) to the good creatures by him whose work is to help forward the renovation (of the universe); and this statement (*vâch*), too, likewise demonstrates the great (*rabâ*) power of any act of merit of whatever kind, (since) through every act of merit the renovation is helped forward, which proves to be a liberality to the whole (*hâm*) creation.

(5) And this, too, that whoever teaches to a son reverence unto (his) father, has also made his own the reward for reverence

¹ Yasna XXXIII. ² Yasna XXXIII, 1, a. ³ Yasna XXXIII, 1, b.

⁴ *Âmâr*, Av. *mar*, "reckoning," "calculation".

⁵ Pers. *rastah*, "free," "way."

unto the creator for teaching (reverence to) that person; and for this reason, because reasonable reverence unto parents and service unto them are connected (*padvastag*) with reverence unto the creator and his worship. (6) And this, too, that he who himself causes progress (*rûbishn*) for him who is his own, that is, for any one whatever among those who are in need (of progress),¹ is a bestower (*dâdâr*) and maker of happiness for all the good creations; and this statement (*vâch*) also demonstrates as to him (*madam mân*) whose decision is current thereby (*ajash*), (and) through the decision being given for everyone who is in need of it, it is that happiness which is participated² (in by them). (7) And this, too, that by him who is causing good (*nêvagîh*) unto him who is a cultivator (*varzîdâr*)³, cattle are multiplied (*afzâyînîd*)⁴; and for this reason, because the gratifier (*râmînîdâr*)⁵ of the performers of tillage develops tillage, (since) cattle form (*haît*) the great tillage of the world.

(8) And this, too, that the Religion which is the path⁶ of righteousness is made his own by him who is a good thinker through the righteousness of the Religion; and this statement, too, likewise demonstrates the extent (*vîmônd*) of the superior (*madam*) life of the good Religion; because he who is not a good meditator on the good Religion, even if he be a reciter of the Revelation (*daêna*), turns out⁷ also an apostate; and he who is a good meditator (but) not on the good Religion, proves himself an infidel (*aga-daêna*); and he who thinks rightly (is) a good thinker through religious righteousness, and (his) recitation is in the good Religion. (9) And about the three expressions (*vâchag*), those that bring forward (*frâj bîrdâr*) for all mankind every kind of submission (*âîrîh*) to the sacred beings; one (is) of the fruit (*bar*), one of the origin, and one of the body and

¹ Yas., XXXIII, 3, a. ² *Hambâjîd*, comp. Pers. *ambâzîdan*, "to participate", "to increase"; *am-bâz*, "a partner in trade." ³ Pers. *varzîgar*, "farmer." ⁴ Or, "increased." ⁵ "Pleaser."

⁶ Yas., XXXIII, 5, c. *Min yasharâyîh (aêdun min frârunîh) zak î avêzag rās avô nafshâ kûnishn, aêgh baên zak Âûharmazda ketrunêd.*

⁷ Or, "proves himself."

life; and that of the fruit is the diligence from which (there is) fruit; and that of the origin is the advantage for which the source is requisite; and that of the body and life is the thought of the guide (*râyîñîdâr*) which maintained both (body and life) for submission (*aîrîh*) to the sacred beings. (10) And this, too, that connected with the sage is the increase of pious friends (*vêhdûstân*)¹ in the pleasure² of the gratifiers, in the benedictions unto Irân, (and) for the strength (*padûgîh*) of the diligent.

(11) Righteousness is the best excellence.

CHAPTER LV., BAGA NASK.

(1) As to the tenth fargard, (*Ya-Shyaöthanâ*),³ be it known (*havâ-t*) that unto him who is the performer of meritorious works³ as much as possible, help is afforded to a possible extent at the renovation; and for this reason, when (*amat*) every meritorious work is helped forward at the renovation no sooner manifested, whoso does more meritorious works is more helped at the renovation; in short (*âkhar*) whoso does meritorious works as much as possible, is afforded help to a possible extent at the renovation. (2) And this, too, that the apostate who causes mankind to be tempted (for evil) is defeated (*vîzûd*)⁴ by him who devotes himself to Ahuramazda; and for this reason, because he (the apostate) being dislodged (from heaven) a law (*âyîñînag*) is elucidated (*röshnî-haît*) for mankind who see the admission (*parvânagîh*)⁵ of the apostate into hell, and when they saw him he was (found) disabled.

¹ West reads, *nîshînistân*, "sitting-place."

² Yas., XXXIII, 13, a. *Amat râmishn pavan kâmag châshishn...va mûn-am pavan zak î lekûm barâ pavan padûgîh, aêgh-am pavan kâr î dînâ î lekûm padûgîh yehvûnâd, afam yehabûnêd.*

³ XXXIV, 1, a. *Mûn-am kûnishn, mûnam gûbishn, mûnam yazishn, pavan amarg-rûbishn (...aêgh-am rûbân î nafshâ padash amarg yehvûnêd.)*

⁴ Reading *vîzûd*, comp. Pers. *guzûdan* or *gazûdan*, "to bite", "to sting," "to wound." May be *va gazûd*, "and injured."

⁵ Pers. *parvânagîh*, "an order", "permission", hence "admission."

(3) And this, too, that he who is eager¹ for wisdom (*dānāgīh*) is taught to grasp (*vakhdūntan*) wisdom; and for this reason, because philosophy is taught through the original desire in him for the learning (*āmûg*) of every science (*frahāng*), and mankind elevate (*būrjānd*) their knowledge; (since) they become eager for learning, and they overcome (*visūbārênd*) and grasp (*vakhdūnd*) (it). (4) And this, too, that to suppress (*kūshṭan*)² an apostate is taught by the good one who is associated with the good ones; and for this reason, because the death (*aōsh*) of evil is (caused) by the union of the good. (5) And this, too, that by him who is a destroyer (*vishūftār*) (of evil) through Vohūman is taught to cause development (of the good world) through the rule pertaining to Vohūman; sinners are lawfully subjected to punishment (*pihalīnīd*) for doing harm unto Vohūman, and the command for it by rulers and judges is an embellishment (*vaêrâyishn*) for the development of the world.

(6) And this, too, that a great ordinance (*mas dādīstānīh*) is taught by him whose ceremonial is for Ahuramazda; and for this reason, because the propitiation of Ahuramazda and his (pious) service are the foundation of joy (*paragān*); and the ownership and concentration (*hangerdīgīh*) of all meritorious works are themselves the great ordinance of the faithful whose improvement is through that ownership, and their entertainment is best (*avīrtar*) through (that) ceremonial; owing to the same reason, the original possession of the great ordinance of the ceremonial which is Aūharmazda's own, and of other meritorious works,—even though entirely of the ceremonial of Ahuramazda owing thereto (*ajash*)—is necessary for the manifestation of the great ordinance, and is incorporated (*ham-tanū*) (with it), when it becomes manifest as a great ordinance, or as more than a great ordinance; even then its extent (*vālishn*) is over this joy.³ (7) And this, too, that the performance of a cere-

¹ XXXIV, 9, a. *Ūlā-shān afzūnīg būndag-mīnīshn havā-nd mūn hanā ī lak, Aūharmazda! ārzūg āyūs havā-nd (daēna ī lak).*

² Lit., "to kill", "to slay." Ibid., 10, c. *Paran hanā ī lak khūdāyīh frīd kūshī-haūt Ganrāg-Maīnīg paran harvispa vīndsgārīh.*

³ Here I have entirely followed West's English. Pahlavi being easy.

monial¹ of those for whom it is needed (*nîyâzagân*) is a gift to the worthy of the creation; and a gift to the worthy of the creation is the performance (*sâkhlârîh*)² of a ceremonial for the needy, (for those for whom it is required).

(8) And this, too, that the way of righteousness³, and also that through which (*padash*) that way is seen, (and) likewise the reward of those alone-working (*aêvarzîgân*) therein, are taught by him whose deeds are an advantage to the sacred beings; and for this reason, because the advantage of the sacred beings is the advantage of a numberless people (*amargân*), and the advantage of a numberless people, which is itself the religion of the sacred beings, is a demonstration (*nimûdâr*) of the way of righteousness, and also that through which is the reward of those working single-handed. (9) And this, too, that even the reward of a teacher of professions (*pêshagân*), which is the profit of the professions, is liberally given (*râdînîd*) and appropriated for the professions taught; and for this reason, because, the activity of the sacred beings is profited through (his) teaching (*âmûg*).

(10) Nobility is excellent righteousness.

CHAPTER LVI., BAGA NASK.

(1) As to the eleventh fargard, the *Yasna*,⁴ know that (*havât*) the meritorious works which are to be wholly (*hamâîgîh*) accomplished and those, too, which are accomplished⁴, are rendered one's own by the righteous man who teaches goodness⁵ to the righteous; and for this reason, because of the whole meritorious work which one is to accomplish, and that, too, which is accomplished, there is one store of the works of all (*kâdâ*) good creations till the renovation, (and) the

¹ Yas. XXXIV, 12, a, b.—² West, *hâkhlârîh* "attraction."—³ Ibid, 12, c. *Amûzâi avô lenâ zak î yasharâyîh râs (î râs î padrîyô-tkaêshîh) mûn pavan Vohûman khvêshîh (aêgh pavan frârûnîh avô nafshâ shâyed kardan).*

⁴ Yasna XXXV.—⁵ Ibid, 2: —⁶ Ibid, 4.

teaching of goodness by those who are righteous comes anew (and) afresh (*avag navag*) into the accumulation (*hamîh*) of the righteous and into the accomplishment of that store ¹, (and) those (righteous ones), too, are in possession (*khvêshîh*) of that store, in partnership (*ham-bâzîh*) with the other righteous people. (2) And this, too, that (it is) because he would do the best for his own ², whose meditation of the *mânthras* is for the archangels, and who also maintains, for the assistance of the good, the strength which is his for the living ones. (3) And this statement demonstrates also the great participation (*mas-bâharîh*) of a person in that store (*ânbar*), because when that store, too, is really (*ghal*) an accumulation of (meritorious) works for the path (to heaven), for all are the partners (*ham-bâjân*) in that store, those who have done more, and also those who have done less, (and) remains, moreover, in the ownership of them all; then, as to those doing more of it (i.e., of good work), through the original ownership of that immense (*frehist*) (good) work, and also through that which (occurs) when the accomplisners (*varzîdârân*) have attained to that plentiful share more excellently (*avîrtar*) owing to their greater activity, and likewise through the possession liberally, largely (*masîhâ*), and princely (*khûdâvîhâ*) (bestowed), of those accomplishing more (meritorious works), and the possession unabundantly (*a-vêshîhâ*), scantily, and limitedly (*bûndagîhâ*) of those needy ones who accomplished less; ³ it is reasonable (*chimîg*) to speak of that store in their possessions ⁴ as supremely great over those accomplishing less. (4) And this, too, that his work is a meritorious work, whose liberality is for the

¹ *Varzîdârîh*, "making of that store."—² Yasna XXXV, 6:—*Havâôm madam girafâr aêjh avô nafshâ vabîdûnamih, zak î gabrâ avô gavrâ barâ avispârtar, va kirfag î pavan dâd râs chîgûn shapîr havâôm, aêgh chîgûn pâhlûm avô nafshâ vabîdûnam.* ³ The substance of it is that all the meritorious works of men whether accomplishing more such work or less, are stored up together, and each of the good workers are regarded as partners in the store of good works in heaven, obtaining reward in heaven in proportion to the merit of their work. The lot of those whose meritorious works are more, is called liberal, large and princely; and that of those whose good works are less, is called unabundant, scanty and limited.

⁴ That is, in the possession of those who performed more meritorious works.

archangels; and for this reason, because through a little labour for the sacred beings, which is itself that liberality, a good and meritorious act is performed (*kerfagî-haît*) (by him).

(5) And this, too, that it proves best for him in both the lives,¹ who teaches mankind a wish for living in diligence; and for this reason, because he is a saviour of them (in both the lives) through the requirements of life, and through the diligent activity of his soul; and owing to it, he attains the best (reward) in this world from mankind, (and) in the yonder world from the sacred beings. (6) And this, too, that the ceremonial and obeisance of Ahuramazda are performed by him who is in the path of co-thinking on and co-praising the law of Ahuramazda with all the worshippers of Ahuramazda. (7) And this, too, that he attains to the leadership of the Religion, who renovates the knowledge of the Religion;² and for this reason, because every single knowledge which he inculcated, increases every greatness of it. (8) And this, too, that he becomes faithful³ to his Religion who solicits the knowledge of (that) Religion ever afresh; and for this reason, because so much more he solicits, he becomes nearer to the knowledge of (his) Religion.

(9) And this, too, that mankind's prayer (*khvashishnîh*)⁴ for life is granted⁵ by him who permits the production of anything for mankind; and for this reason, because power over the production of anything is coupled with that which is over the prayer for life; in this manner those who are in the position of power⁶ for the production of anything, their lives are (far) from any discomfort (*ana-âsânîh*); (and) him whose prayer for life is granted, the production for him of anything is also granted. (10) And this, too, that acceptance, remarkableness,⁷ and solemn words⁸ are offered⁹ to Ahura-

¹ Yasna XXXV, 9. *Aêh-am min haîtân anshûtâdn pavan kûnishn pâhlûm havâ-t baên kolâ 2 ahvân, aêh mizd yehabûnând.* ² Ibid, 19. *Mûn vabî-dûnêd daêna dâdnâgîh navag navag.* ³ Ibid, 22. For *varûnîh*, comp. Av. *varena*, "faith," "creed." ⁴ Comp. *khvâstan*, "prayer," "requirement," "begging." West, "wishing." ⁵ West, "authorized." ⁶ West, "authorizedly." ⁷ *Dakhshag*, Av. *dakhshâ*, "mark." ⁸ *Gûbishn*, "sacred words." ⁹ Yasna XXXV, 25.

mazda by him who asks again, that which he does not understand of the Religion, from him who does understand it; and for this reason, because knowledge is completed through these three (things); acquirement, remarkableness, and solemn words, and all the three are asked again by him who does not understand them. (11) This, too, that the words of Ahuramazda are taught by him who teaches the acceptance, recollection, and recitation of the Revelation; and for this reason, because this is the recital of the summary (*hangerdîgîh*) of it (of the Religion).

(12) And this, too, that the care¹ and regard for the fire are shewn by him who is liberal towards the fire as regards anything he offers; and they who would show care and regard for the fire become thereby his² co-partner in the reward. (13) And this, too, that by him who teaches joyfully³ the Religion of Ahuramazda, the care and regard for the fire are practised, as is manifest from the Religion; and for this reason, because that which is taught by him is also associated (*ham-yehevûnêd*) with the action resulting from that teaching. (14) And this, too, that the respect⁴ to those needing respect is expressed (*vi-jârd*) by him who loves (*jûshêd*) Vohûman. (15) And this, too, that the fire is strengthened (*zôrînêd*) for that great work,⁵ which is to be achieved at the renovation, by him who invokes the fire with the (particular) name (*shem*) of the fire; and for this reason, because the name is put by him with regard to (its) praiseworthy nature, and when (it is) invoked by him with that name then the one (fire) that is praised (*staôta*) is strengthened by him.⁶

(16) And this, too, that he becomes familiar with the Religion of Ahuramazda, who teaches the Religion of Ahura-

¹ Yasna XXXVI 1. ² Better *ôlâ* instead of *va ôlâ*. ³ Yasna XXXVI, 4 : *Pavan aûrvâkhmanîh avô ôlâ gabrâ pavan tûbân barâ yehamtûnêd âtâsh î Aûharmazda*. ⁴ Ibid, 5. *Pavan aûrvâkhmunîh î Vohû(man) ôlâ mânash aûrvâkhmanîd afash pavan nîyâyaishn-âmandîh avô ôlâ nîyâyaishn-âmand gabrâ*. ⁵ Ibid, 6. *Pavan zak î mas kêr barâ yehamtûnêd pavan pasâkhtan î pavan tanû-î-pasîn*. ⁶ Ibid, 7. *Âtâsh pavan zak î Aûharmazda âgâs haît pavan daêna î Aûharmazdu, va pavan maînûgîh âgâs haît, zak-ash haît amat-ash pavan Varâhrân-ash barâ yetibûnd*.

mazda with pleasure; and for this reason, because every knowledge is exercised (*varzîhâit*) (and) furthered by (that) teaching. (17) And this, too, that Ahuramazda is propitiated by the good wisdom of him who teaches straightforward speaking and actions¹; and for this reason, because wisdom is twofold,² the speakable and the workable. (18) And this, too, that the body³ of Ahuramazda is praised for excellence (*nêvagtîmîh*)³ by him who raises (*bâlistînêd*) his own soul⁴ up to the station (*pâdagîh*) of the sun; and for this reason, because that body is of Ahuramazda, and becomes the loftiest (and) excellent in the station of the sun.

(19) And this, too, that all excellence is purely given unto Ahuramazda by him who maintains its source by making Ahuramazda his own; and for this reason, because when the root is offered to him, fruit is also produced by him, and all excellence is (both) root and fruit⁵. (20) And this, too, that Ahuramazda is invoked with the title of 'Lord'⁶ by him whom Ahuramazda summons; and for this reason, because the meaning (*vi-jârishn*)

¹ Yasna XXXVI., 11. *Pavan zak î shapîr farzânagîh avô lak, pavan-ich kûnishn va gûbishn barê yehamtûnam.* ² *Dô bâhar*, lit. "has two parts."
³ Sun is called the body of Ahuramazda allegorically in the Avesta. Comp. Avesta Yasna XXXV and XXXVI. throughout. Yasna (Pahlv.) XXXVI., 14. *Nêvag aé lak kerp afat min kerpân vîndagîh yehabûnam, Aûharmazda! aégh baên gêhân ghal yemellûnam, aégh kerp aé î lak nevagtâr. . . . tamâ aégh zak î khûrshêd gûft.* Vide the Introduction to my "Civilization of the Eastern Iranians in Ancient Times" (Oxford Press) p. XXVI: Ahura Mazda "is a spirit. He is not anthropomorphous. Though he is represented as speaking, thinking, and acting, no passage in the Avesta authorizes us to assume that Ahura Mazda was thought to exist in any definite visible form. Surely his form could not be compared with that of the human body. The expression 'best formed,' *hukereptemahe*, must not be pressed too far, and if, on the other hand mention is made of the most beautiful body of Mazda, *sraeshlâm at toî kehrpem kehrpâm avacdayemahi, Mazdâ Ahurâ!* we must regard such language as symbolical. For the sun (*hvarê*) is expressly spoken of as 'the body of Mazda' and no one could well affirm that the designation should be understood literally. Light is indeed of the essence of Ahura; and hence the sun as the source of perceptible light renders Mazda, so to say, visible Himself." See also Avesta Yasna LVIII., 8; XXXVI., 6; Yasht VI., 6. ⁴ Pahl. Yas. XXXVI., 15. *Denâ rûbân avô zak î rōshnîh î bâlist va min zak î pavan chashm pædâg bâlîând.* ⁵ Yas. XXXVII., 2-6.—Ibid., 6.

Ahuramazda is likewise (connected) with (*levatâ*) (the name of) "the great wise Lord". (21) And this, too, that the names of the sacred beings are invoked¹ by him who glorified (their) praises, and by him those who are glorified are (invoked) by name; and for this reason, because the names of the sacred beings are glorifications of their names of praise. (22) And this, too, that, among those of the same stock, when he shall do benefit (*nêvagîh*) for one race², it is produced by him for other races within the same stock (*gôhar*); and among those of the same race, when he shall do benefit for one sect (*srâdag*), it is done by him also for other sects within that stock; and among the same sect, when he shall do benefit for one individual (*kerp-1*), it is done by him for other individuals within that sect.

(23) And this, too, that he himself is the sacred beings' own,³ who holds the sacred beings in the heart with the assistance of the righteous. (24) And this, too, that he himself is in the leading of the sacred beings, whose vigour is through Vohûman; and for this reason, because his moral courage (*chîrîh*) is on account of the (sacred) law. (25) And this, too, that (good) life is given unto mankind by him, who shall do that which can remain (*mânistan*) good for them. (26) And this, too, that the friendship of Ahuramazda is made one's own by him who regards Ahuramazda as the leader; and (Ahuramazda's) perpetual leadership is made his own by him who teaches unto mankind that thing which becomes their perpetual leadership (or guidance) there (*i.e.* in the next world.)

(27) And this, too, that he practises righteousness who meditates on anything that is virtuous.⁴ (28) And this, too, that he has practised the good commandments⁵ and propitiousness⁶ (*afzûn*) of Ahuramazda, who devotes his body and life to the sacred beings; and body and life⁷ are devoted to the

¹ Yasna (Pahl. Spiegel) XXXVIII, 10-12. ² Ibid, 13-15. ³ XXXIX, 13 : *Pavan shapîr khvēshîh amat luk khvîsh havâ-am khvēsh-rûbishnîh amat pavan khvēshîh î lak yegavîmînam.* ⁴ Ibid XXXIX, 15.

⁵ XL, 7. ⁶ XLI, 6. ⁷ Ibid, 7.

sacred beings by him who devotes (his) friendliness to the Religion of Zarathushtra. (29) And this, too, that he who devotes his friendliness to Ahuramazda, attains to leadership from Ahuramazda; and that leadership is perpetually¹ connected with him, who teaches to others that thing whereby occurs their perpetual companionship with the sacred beings.

(30) Excellence that is perfect (is) righteousness.

CHAPTER LVII., BAGA NASK.

(1) As to the twelfth fargard, *Ushlavaitî*,² know that the goodness of him who is reverent (or grateful) to the beneficers, is goodness for any one whatever³; and for this reason, because the benefit of different (*a-ham*)⁴ creations is owing to carrying out the commandments of the benefiting (spiritual) lord.⁵ (2) And this, too, that whoever rejoices superiors (*avarîgân*) thro' humility, is pleased by (his) inferiors. (3) And this, too, that he who devotes his meditations on the Religion of Zarathushtra, is granted what is best of all⁶ for his own; because he has attained to the Religion who had been the best listener to it. (4) And this, too, that goodness is taught to all the creatures of Spentâ Mainyu; (namely) to the righteous by him whose forward movement (*fravâmishn*) is on the behalf of the righteous; and for this reason, because the creatures of Spentâ Mainyu are all of one essence (*gōhar*), (and) the moving forth and hastening of the limbs of one single body, become those of that entire body. (5) And this, too, that whose loves Vohûman, has his spirit connected with Ahuramazda,⁷ and his knowledge is accepted; and for this reason, because the spirit, which is the original spiritual lord (*ahû*) of knowledge, is Vohûman. (6) And this, too, that just liberality is taught by

¹ Yasna XLI, 17. *Avô hanâ lak sardârîh yâsharâyîh-ich hamâ vad avô vispa.* ² Yasna (Mills) XLIII., ³ Ibid, 1, a. *Nêvag ôlâ mûn zak î ôlâ nêvagîh kadârchâî, aêgh kadârchâî anshûtâ mûn nêvagîh î ôlâ nêvagîh.* ⁴ West, *khâm*, "immature." ⁵ May be *Saôshyant*. ⁶ Ibid 2, a, b. ⁷ Ibid, 2, c.

him whose words are through Vohûman¹; and for this reason, because the speaking of honest words becomes the teaching of knowledge wherein just liberality is also included.

(7) And this, too, that the joy which is of long durations (*dêrang-zimânîhâ*), is provided for his own by him who well gathers (spiritual) strength through honest actions, (and) who also assists² those (his own) who are not born; and for this reason, because joy which is perpetual increases by means of both. (8) And this, too, that by him who assists² those who are in the right path, the path of virtue is taught to mankind; and for this reason, because he prays or helps (*âyyâsînêd*) mankind on (that) way. (9) And this, too, that heat is given to (the divine) fire³ by him who is true to the invokers (thereof); and for this reason, because the adversary, owing to the heat of the fire provided by the demonstrator of truth, is best rendered inactive by the vigour of that just one⁴.

(10) And this, too, that those who are assistants at the renovation are the selected ones (*vichîrân*) of Vishtâspa, who are (so) through Vohûman, who is Sôshyant,⁵ and Kaî-Khûsrôv⁶; and for this reason, because the sharers⁷ (in the renovation) are the sowers and reapers⁸ of self-perfection,⁹ and that perfection, which is through the assistance for the renovation by Vishtâspa, is through what occurred when the Religion was propagated by him, on account of which the renovation shall happen; and the triumph of that perfection, which is through an ordinance (*dâdistân*) by Sôshâns, is through what (shall) happen

¹ Yasna XLIII., 2, d, e. *Mûn yehabûnêd râst pavan zak î Vohûman padmân (Daëna) pavan hamâg yôm pavan dêr-zîvishnih hû-ravâkhmanîh madam yehabûnishn.* ² If *âyyâsînêdan*, it may be derived from *Av. yâs*, "to pray", "to beg." ³ Meaning, the Divine Light, Ibid, 4, d. *Hanâ î lak âtâsh garm amat-ash zak mûn pavan yasharârijih aôj*; (*Av.*) "*yâo dâo ashîsh dregvâite ashâunaêchâ thwahyâ garemâ âthrô ashâ-aôjanghō*". ⁴ Probably Ahuramazda.

⁵ Yas, XLIII, 4, e. *Amat avô li zak î pavan Vohûman stakhmag yehamtûnêd [Sa'shâns.]* ⁶ He is considered as an assistant at the renovation on account of his extirpation of idolatry.

⁷ *Bâharân*, sharers. ⁸ Pers. *keshtan*, "to sow," "to reap." ⁹ *Nafshâ-spû-rîgîh*.

then through that ordinance; such is the decree (*vichîr*) which suppresses (*spûjêd*) all distresses¹ from the creatures, and the decree sets itself forth (*yehabûnêd*) to the whole material world, that which is living and also that which is dead. (11) And this, too, that he who appoints (*gûmârêd*) with the given order him who declares the commandments from the Revelation, and worships what is necessary to worship, is pointed out among the worldly existences as the offspring of Ahuramazda².

(12) And this, too, that the smiting (*zanishn*) of the vicious and the approval of the pious³ are taught by him who shall make a gift for the righteous to the worthy ones, because both are among them. (13) And this, too, that skill for the transformation also of the creatures⁴ of Ahuramazda (at the renovation), is taught by him who loves Vohûman; and for this reason, because the forward-designing⁵, and also the backward-designing power, which is in mankind, is accomplished (*hûnarî-haît*) through the change of the will, through the activity also relating to Vohûman. (14) And this, too, that he is taught to strengthen that spirit (Vohûman), through whom the creatures are transformed (*vardêd*), whose wisdom is for that one who has wisdom; and for this reason, because that is the spirit of wisdom, which increases it (namely, wisdom) in mankind through instruction. (15) And this, too, that he who praises the Religion, being (its) disciple, and who also teaches it like a priest⁶, is shown the advent of Sôshâns too; and for this reason, because the Religion, from the first praiser and teacher up to the last praiser and teacher, is connected by discipleship (and) priesthood, and Sôshâns becomes at the end⁷ the disciple and the priest.

¹ *Mîst*, "trouble," "distress." ² Yasna XLIII, 5, b. *Amat-am zuk îluk zâg baên ahvân khadîunt fratûm*. ³ Ibid, 5, d. *Zanishn avô zadâr [avat yehabûnt] zak î shapêr tarsgâsîh avô ôlâ î shapêr*. ⁴ Ibid, 5, e. *Pavan hanâ î lak hûnar dâm afdûm-ich vardêd*. On the ground of the word *vardêd* in the Gôthic text, it is better to read, as West has done, *dâm-vardishnîh* than *dâm-varzishnîh* in DE. ⁵ Pers. *âhang*, "design," "purpose," ⁶ *Ôlâshân mân ratû âmûzêd bûndag mînishnîh Sôshâns*. ⁷ That is, at the resurrection and renovation of the universe.

(16) And this, too, that he is taught the wisdom of Ahuramazda who shall put into practice the decision and adjudication of the Religion; and for this reason, because the decision of the Religion is the wisdom of Ahuramazda. (17) And this, too, that he is taught through (that) wisdom complete devotion, so that they shall not deceive him,¹ who is as reverent to Ahuramazda as a daughter is to a father; and for this reason, because the reverence of a daughter unto a father is mostly (*frahistîhâ*) through natural (*chatarîg*) propensity (*âhang*), (and) through the sagacious (*khraîg*) complete devotion of the daughter.

(18) And this, too, that submission to the physical destiny,² that through the command of the creator, is taught by him who teaches the righteous and the wicked that thing (whereby) occurs comfort to them, to the righteous as to (his) body, (and) to the wicked as to (his) soul; and for this reason, because he (thereby) becomes a friend of the creatures, (and) a friend of the creatures is also a friend of their creator³, (and) a friend of the creator possesses personal or physical wealth through the commandment of the creator, (and) others are taught through him. (19) And this, too, that the joy from him who is powerful is but (*barâ*) taught to him who is righteous, so that he would be guiding (him) for goodness towards the rulers (namely, the good spirits), who is an assistance of him who is righteous as far as possible,⁴ that is, he shall do it with the exercise of (his) power (*tûbângarîhâ*)⁵; and for this reason, because when he has provided (*kard*) assistance as much as possible for him, he is praised on account of that benefit (*nêvagîh*)⁶ which is pre-eminent through the exercise of his

¹ Yasna XLIII, 6 c. *Mûn hanâ î lak khraîû, padash lâ pavan mindavam barâ frîpîhaît.* ² Reading *tanû vakhtân* for *tanû-bakhtân dâshân*, lit., "to submit to the physical destiny." Pers. *bakht*, "fate," "fortune," "destiny." West, "maintaining the destinies of the body," referring to the influence of the starry sphere on one's person. ³ Better *dâdâr-ash*. ⁴ *Pavan tûbân*. West, "through capability." ⁵ Yasna XLIII, 8, c. *Aêdûn avô yasharûb min îlâ î aîj-dômand haît : aêgh-ash râmînam [aêgh-ash pavan nêvagîh frâj avô khûdâyîh deprûnam].* ⁶ That is, the benefit of the renovation. Ibid, 8, d. *Amat zak yehevûnêd nêvagîh [aêgh tanû î pasîn yehevûnêd] pavan kâmag khûdâyîh yehabûnî-haît [aêgh pâdakhshâî-îh pavan âvâyast ghal yahabûnî-haît];*

power. (20) And this, too, that the benefit (*nēvagîh*) of sovereignty for that which happens (at the renovation), is taught only (*barâ*) by him who always teaches about ¹ universal commanding therein; that is, he teaches to others that thing which always happens for them regarding universal commanding; and this, too, that it is connected by them with the renovation (of the universe) through the power which is in the tree of germs.²

(21) And this, too, that he is liberal towards the fire, who shall work for the fire; that is, who shall take care (*pâhrîj*) of the fire; and he is so highly (*madam*) taught through the obeisance by him whose liberality (it is); that is, through the obeisance he becomes liberal,³ whose manifestation is through Vohûman, where subsists (*yehervûnêd*) wealth which he preserves through virtue. (22) And this, too, that this meditation on righteousness⁴ is taught only by him, who (*aêgh*) meditates (so), and who is suppliant for righteousness anew⁵ (and) afresh⁶. (23) And this, too, that the Religion has been interrogated (*pûrsîd*)⁶ by him who is humble (*aîr*) towards (his) superiors (*avarîgân*), and towards (his) inferiors at the same time.⁷

(24) And this, too, that the condition here (in this world)⁸ as regards the Mazda-worshipping Religion is taught by him by

¹ Here *rad* is used for *ôl*. ² It is stated in the Bândahishn, IX, that the archangel Ameretâta produced a certain germ of plants from which grew up "the tree of all seeds or germs in Airân-vêj in the Vouru-kasha ocean, near which grew also the tree Gaokerena, which will destroy diseases and decrepitude, and produce full perfection or immortality in the universe at the renovation or future existence." See Bd. XVIII, 9.

³ Yasna XLIII, 9, d, which Pt 4 in my library gives as follows: *Aêdûn avô hanâ î lak âtâsh râd havdôm parav nîyâyishn*. In the Dinkard *var'zishn* for *nîyâyishn*. ⁴ Ibid, 9, c. *Yasharâyîh, chand li khvâstâr havdôm, mînam*, "on righteousness I meditate as long as I am a suppliant." ^{5,6} *Navag navag*. ⁶ Ibid, 10, c. *Pûrsâi-ich min lenâ mûn lak pavan zak pûrsishn (daêna)*.

⁷ Reading *ham-châk*, Turkish-Pers. *châk*, "time," Perhaps *hamjâê*, "at the same place or time." West, *ham-jâk*, "similarly."

⁸ *Latamâih*, "the state or position in this world."

whom the Religion is propagated,¹ (and so) by whom purification unto mankind; and for this reason, because the absence of propagation of the Religion is owing to the absence of purification among mankind on account of the fiend; and when humanity is purified from the fiend, the Religion is propagated. (25) And this, too, that by him only pleasure is taught to him who is a friend—that is, he gives it—who is a pleasure to him who is a friend; and hence (*ajash*) the decision (*dādistān*) likewise is this, that by him who causes pleasure unto friends, his having caused pleasure is taught also unto them (*i.e.*, to friends). (26) And this, too, that, by him whom Ahuramazda teaches pleasure, it is taught (that) pleasure² comes from Ahuramazda; and for this reason, because he is exalted (*būrjīhaît*) also in worldly condition (*stihîhâ*) through that best (*avartûm*) joy, whereby mankind are (likewise) taught.

(27) And this, too, that the (spiritual) development of a characteristic in (one's) intelligence is taught to him who is a man contented in mind (*tûsht-mînishn*),³ by him whose own movement (*rûbishn*) is towards his own sacred beings⁴; and for this reason, because he fully (*bîndag*) considers his own power, and also that of (his) contemporaries (*ham-budîgân*), (and) likewise the triumphant valour (*chîrîh*) of the age,⁵ (and) gives decision thereon; and others are taught about (it) by him. (28) And this, too, that the spirit of Ahuramazda⁶ is taught only by him who loves him who is Ahuramazda, and the exposition (revealed by him); and for this reason, because he is mutually loved (*ham-jûshîd*) when in company with Ahuramazda, so that⁷ (29) And this, too, that the reward

¹ Yasna XLIII., II, d. *Aēgh tân hanâ gūft, aēgh daēna rūbāg kardan dūsh-khrdr*, "this was said by you that it was difficult to make the Religion progressive." ² Ibid, 14, b. *Avōli, Aūharmazda! aē lak rāmînûdârih kabed [am yehabûndi]*, "do Thou grant me, O Ahuramazda! this Thy pleasure abundantly." ³ Av. *tush*, "to be at rest," "to be contented," "to be satisfied." West, "vigorous minded." ⁴ That is, the sacred beings to whom he is devoted.

⁵ Comp. Pers. *chîr. chîragî*, "victory," "triumph." West, "chivalry."

⁶ Ibid, 16, a. *Aēdûn zuk î Aūharmazda maînûg, mân Zaratûshtra havâ-ôm jûsham, aēgh Vohûman pavan haîligîh barâ jûsham, Aūharmazda! mûnash mad yegavîmânêd chîgâmchâî afzûnîgîh dâdâgîh*. ⁷ Here some portion of the text seems to have been omitted by the copyist by mistake.

is taught at the appearance (*paédâgîh*) of the sun¹ by him whose friendship is for the Spîtâmân, which also increases in the day; that is, it is necessary to perform religious duties and good works in the day-time, but they should not be put aside (*lâ spûjéd*) for the second day; and for this reason, because friendship for the Religion is through good regard (for it), and putting off duties to be performed in the day, entirely (*barâ*) for the second day, is liable to much punishment (*pûhal*) at the bridge, the sun being the most kindly-regarding (*hû-chashmtim*) and swiftest of the visibles.

(30) Excellence is perfect righteousness.

CHAPTER LVIII. BAGA NASK.

(1) As to thirteenth fargard, *Tad-thwâ-peresâ*,² know that the obeisance³ to the archangels is performed by him who is proficient³ (*farzânag*) in the religious recitation for the archangels; (and) proficient is he who when knowing the recitation (and) maintaining the recitation of the Religion with propriety, is then minutely⁴ searching,⁴ and (is) a unique (*aêvag*) (instance) in the affairs (*sâmân*) relating to the archangels, (and) in making the obeisance unto the sacred beings. (2) Because, on this subject, one speaks of seven kinds: learned or proficient, or learned in evil, who are united in their (*acêbash*) statements (*milayâ*) with those of the people of the world; the uniquely learned man, categorically (*mâdîgânîhâ*) also the physician, explains (*nigîzêd*) what is not spoken of (and) does not occur, of good or ill nature⁵; and the uniquely proficient (man), categorically also the physician, explains what is spoken of as good nature; the uniquely learned in evil, and also the physician, explains what is spoken of as ill nature; and the uniquely unlearned (man) explains anything whatever that is unlearning (*adânîh*).⁶ (3) And the learned in the recitation for the sacred beings, who

¹ Ibid, 16, d. *Pavan-ash hvarshêd paédâgîh mîzd yehabûnî-haît, mân khûdâgîh zak ash haît pavan bûndag mînîshnîh.*

² Yasna XLIV., 1. (Av.) *Nemanghō ā yathā nemō kshmvatō.* (Pahl.) *Nîyâyishn zak mân aêdân nîyâyishn î lekûm daēna; Aûharmazda, dûstam yehabûnêd hâvisht lekûm hâvand khûrsandîh.* ³ *Farzânag*, "learned," "a sage." ⁴ Reading *âmâr*, comp. Pers. *âmâr*, "minute search", reading Pers. *âmmârah*, "an authority" (Steingass), hence "who is an authority."

⁵ Pazend *khu* for Pahl. *hû*, "good." ⁶ West, *andj*, "mischievous."

though (*amat*)—on account of the necessity of speaking evil about a learned (man)—is so, that he entertained a dishonest purpose (and still) stood in the obeisance for the sacred beings, (and) is said to be un-wreathed (*lā-tājīdīg*).¹ (4) And the evilly learned in the recitation for the sacred beings, happens to be he who entertains an immoral (*avāgūnīh*) purpose, and turns out also an apostate (though) knowing (the Religion). (5) And the unlearned in what (pertains to) the sacred beings are of two kinds, either good and void (*tōhīg*) of learning, and the evil who is void of knowledge; the good (and) void of learning worships the sacred beings unobservantly with the proper rites; and the evil who is void of knowledge, thinks to worship the sacred beings unobservantly with improper (*a-frârūn*) rites, and has no means of staunch (*āustānīg*) reliance (*astishn*) upon the Religion of the sacred beings, (and) on their obeisance. (6) And the well-learned in what (pertains) to the sacred beings, in the three formulæ (*vāchug*) which are connected together, (and) which are good and learned, expounds faithfully as to what (pertains) to the sacred beings, (and) the object (*sāmān*) of the obeisance for the sacred beings.

(7) And this, too, that by him who teaches to mankind that thing which becomes their hope of eternity, mankind are taught to attain (*madan*) to the Religion of the sacred beings; and for this reason, because for them the good-minded (*vohūmanīg*) attainment (*rasishn*) to the Religion of the sacred beings (*yehān*), ought to be required for them with wisdom,² (and) its obligatory (attainment) with wisdom for them is a goodness in the steadfast people (*āustīgān*), and becomes a (means of) meditation³ for them; and the meditation on the goodness of the steadfast people is through the hope of eternity which is provided for that goodness, on account of which the hope of eternity, is the original reason (*chīm*), too, of the acceptance of the Religion.

¹ Reading, instead of *lā tākhlig*, *lā tājīdīg*, Pers. *tāj*, "a wreath", "a crown", West *tākhlig*, "unransomed", Pers. *tākhtan*, "to assault" "to attack", but that meaning is inconsistent; may be *tākht* for *takht*, "a throne", hence "dethroned".

² Yasna XLIV, 1, d, e. West, "is to be required wisely for them."

³ Av. *man*, "to think." Comp. Pers. *manī*, "thought," "presumption."

(8) And this, too, that by him is taught what is pre-eminent (*fratîm*) excellence among the worldly existences, who has made his own the best (divine)¹ sayings; and for this reason, because heavenliness¹ (*vahishtîgîh*) is the acme (*roêshê*) of every excellence. (9) And this, too, that he becomes a cherisher of meritorious works who performs meritorious works publicly (*âshkâragîhâ*); and for this reason, because others are taught (to be meritorious) thereby, and meritorious works increase in the world. (10) And this, too, that by him who possesses the fruit of his kinship (*khvêshîh*) with Ahuramazda, the development of the world in virtue² is taught; and for this reason, because on account of (*pavan*) that divine fruit he becomes the preserver (*bâkhtâr*) and performer of (acts of) liberality, and (thereby) they enlarge the source (*bûn*) of the divine power of liberality and pluck (*pâkhugnênd*)³ the fruit of it, and the world is rendered happy thereby, (and) mankind are taught (about it) highly⁴. (11) And this, too, that, through perfect thoughtfulness right words (and) actions⁵ are taught by him whose ceremonial is through perfect thoughtfulness; and for this reason, because both (right) words (and) actions are (required) in the ceremonial.

(12) And this, too, that the wise creative power (*dahash*) of Ahuramazda is taught to him, who on the behalf of Ahuramazda carries out in action the exposition regarding the renovation⁶ (of the world); and for this reason, because the wisdom of Ahuramazda is the source of advantage at the end of it, and a medium through the strength of the goodness and knowledge of him himself (*zyash benafshâ*), and because it is (so) destined (*bakht*) as regards the creations; and whoever possesses that strength for helping forward the renovation, is exalted through that wisdom, and (people) are taught thereby. (13) And

¹ Reading *vahisht*, "heaven", "best"; West, *va ayâd* "remembrance." Yasna XLIV, 2, b. ² Ibid., 2 d. ³ Comp. Pers. *pâ-khâk-kardan*, "to trudge", "to press", "to pluck".

⁴ That is, mankind receive high (or divine) learning (*madam âmûkhtnêd*).

⁵ Ibid., 6, c. *Mûnash yasharâyîh pavan kûnîshn, ash zak î stawar bûndag mînîshn yehvîrînd.*

⁶ Ibid., 8, b. *Zak î dahîshn am barâ yemallîrîsh mûn lak, Aûharmazda, zak nigîzîshnîh, aêgh tanû î pasîn pavan zak râs shâyad kardan.*

this, too, that the reward¹ of Zarathûshtra is appropriated by him who thoroughly (*barâ*) selects (*vichînêd*) acts of merit and justice²; and for this reason, because through that selection (*vichîngarîh*) (he becomes) one with (*ham*) Zarathûshtra.

(14) And this, too, that the recitation (*manîuntan*) of the Religion by mankind is caused by him, who helps onward (*vakhshînêd*) the propagation of the Religion; and for this reason, because owing to the joy of those who practise it honestly, virtue increases. (15) And this, too, that the Religion of Ahuramazda is propagated by him who shall perform the ceremonial of Ahuramazda; and for this reason, because through that act of his he attains to the (staunch) belief³ of the supporter⁴ of the faith⁴ (in the Religion). (16) And this, too, that he who is an excellently (*pâhlâm*) righteous man of just judgment, is protected from the annoying (*bêshîdâr*) spirit by him who is very much (*vêsh*)⁵ in company with Vohûman; that is, who beholds and possesses resources through virtue; and for this reason, because the annoyance which is partaken by him owing to (his) just judgment among the powerful ones (*chîharîgân*) of mankind, is doubled (*dôgânî-haît*) by their⁶ pleasure owing to his being much in company with Vohûman, the annoying spirits being disabled in their annoyance by that good (or patient) bearing of annoyance (by him).

(17) And this, too, that the efforts (*kardârîh*) for the archangels are taught by him who is entirely (*barâ*) capable (*padûg*) to do what is for the archangels; and for this reason,

¹ That is, the reward appropriated by Zarathushtra. 2 Yasna XLIV, 17, c. *Zak î kardârîh î lekûm, aêgh kâr va dînd î lekûm amat bûndag vabîdûnând, . . . aêgh daêna rûbâgîh bûndag aêmat yehevûnêd.*

² *Dâdistân*, "justice", "decision"; West, "opinion".

³ Reading, *vâvarîgânîh*, Av. *var*, "to believe", Pers. *bâvar*; West, *vâfrîgânîh*, "blessing."

⁴ Reading, *vîrûyînidâr*, also read *garûyînidâr*, from *gar*, "to sing in praise," meaning "singer or supporter of the Religion by praising it." West, "provider of the rite", reading *nîrangînidâr*, *nîrang*, "rite," or "ceremonial."

⁵ Reading, *ângûn vêsh*, "so much (with Vohûman)," West, *ângûnagth*, "resemblance".

⁶ That is, of the annoying spirits,

because he becomes the hope of a glorious¹ end, and the hope of a virtuous end, also a demonstrator of the renovation (of the world). (18) And this, too, that the words of him who is Zarathûshtra are taught by him, in order that people shall become desirers for the benefitters (*saôshyants*)²⁻³; and for this reason, because owing to the propensity towards the benefitters, which is through the Religion, (and) others are caused to be eager for the Religion, and made to rise (*vasûbârînênd*) in (their) inclination for them. (19) And this, too, that by him who gives anything to a righteous man, this, too, is done by him that he gives also to another person who is wicked (*sarîtar*); and for this reason, because a decline (*shîp*)⁴ of liberality is thereby produced (*vaêrást*) in his case (*aûbash*).

(20) Perfect righteousness is excellence.⁵

CHAPTER LIX., BAGA NASK.

(1) As to the fourteenth fargard, *Ad-fravakhshyâ*,⁶ know that whatever is the (religious) doctrine (*âmûjishn*) ought to be listened to here (*letamá*) as much as possible, (and) that one to whom it should not be taught shall listen to it once (*aêva-bâr*) (in life), (and) shall follow Zarathûshtra.⁶

(2) And this, too, that by him who exists for the purpose of procreation (*zerkhûnînîdârîhâ*) among the doers of (good) actions, the best work of a pre-eminent (*fratim*) nature (namely) self-devotion⁷, is praised; because by the causing of the procreation among the doers of (good) actions,

¹ Reading, *gadour*, "glorious"; West, *vêdvar*, "consoling."

² That people shall always wish for the coming of Saôshhâns, and of those who like to achieve the renovation of the universe.

³ West here differs: "The words that people shall become supplicant, are taught by him who is for the benefitters".

⁴ Comp. Pers. *shîb*, "foundation", "base", "descent", "decline" (Steingass).

⁵ It may be read *âvâdîh* or *âzâdîh*, "prosperity", "freedom" or "excellence".

⁶ Yasna XLV, 1, a. *Aêdûn frâj gûbishn daêna, va kevan nyôyshishn yehabûnishn, va kevan veshemmûnishn, aêgh gûsh baên dârishn, va narm barâ kûnishn, va ghal gûbishn.*

⁷ Yas. XLV, 4, a. *Aêdûn frâj yemellûnam baên ahvân zak î ôlâ î Aûharmazda nafshâ pâhlûm, [khvêlûg-das kardan]; mîn yasharâyîh avâgîh Aûharmazda âyâs, mûn denâ yehabûnd [khvêlûg-das kardan]; afash pavan abidarîh î Vohûman.*

happens (*yehevînêd*) the fatherhood of mankind; the proper (*khûp*) fatherhood of mankind is through the proper activity of the progeny; the properly acting progeny is through the nature (*haêmîh*) of the first creatures, the progeny (being) in self-activity (*nafshâ varzîdârîh*); and the progeny through self-activity becomes self-devoting; and when that one who is procreator of doers of good actions praises (*slâyêd*) the fatherhood of mankind, self-devotion also is praised thereby. (3) This, too, that by him creatures abide in virtue owing to his virtuous cherishing of the creatures, (and) the practice of self-devotion is taught, (and that) virtue is his virtue; also for this reason, because, on account of keeping the creatures in virtue, he diffuses (*andâzêd*) in the virtuous the nature (*haêmîh*) pertaining to the immortal ones, (and) those who are born of them are strongly gifted (*dahîd pavan chîhar*) with the self-devotion of the immortals.

(4) And this, too, that Spentâ Ârmaiti is (spiritually) in daughterhood to Ahuramazda is taught by him whose wisdom is through perfect mindfulness (Spentâ Ârmaiti)²;

varzîd [aēgh-ash frârn parvardârîh î dâmân râi khvêstûg-das kardan]. "Thus I proclaim that which is Ahura Mazda's best thing in the world [self-devotion] with the help of Asha, Ahura Mazda, the wise, instituted to perform self-devotion. He also practised it in the fatherhood of Vohûman" In all the passages in the Gâthâs, wherein the glossators have interpolated the expression *khvêstûg-das*, there is no trace of that idea in the pure Avesta text. However, the fourth line in the strophe: "at hôi dugdâ. hû-shkyaithnâ Ârmaithî", represents Ârmaithî to be the daughter of Ahuramazda, "through good deeds of devotion". Therefore, the interpolations of the expression *khvêstûg-das* in the Pahlavi version are only imaginary, and the meaning attached to the expression is quite ungrounded. It is "pious munificence" (or Ârmaithî) that emanates from Ahura Mazda in the creation of the universe, and hence allegorically she is called His daughter. So Âtar, fire, is allegorically called His son. These are spiritual offsprings, and not embodied existences. They are inadvertently associated with human existences. The meaning of *khvêstûg-dasîh*, "consanguineous marriage", suggested by some European translators, has no clear basis even in Pahlavi books, if not in the Avesta, as some European scholars (including Dr. West) themselves admit.

¹ Comp. Pers. *andâkhtan*, "to diffuse", "to disperse", West, "allows."

² Here the proper name, *Spentâ Ârmaithî* is translated into Pahlavi by the expression "*bândag-mîrvishnîh*", as it is often the case in the Dinkard.

and for this reason, because the wisdom (and) perfect mindfulness are within the limits (*kanára*) of Ahuramazda and Spentâ Ârmaiti; and the wisdom is of Ahuramazda, (and) the perfect devotion is of Spentâ Ârmaiti, and (that) perfect devotion (is) the offspring (*zâj*) of (that) wisdom, just as Spentâ Ârmaiti (is the offspring) of Ahuramazda; and, owing to this, it is quite (*barâ*) reasonable to say, that by him, whose perfect devotion is associated with the (divine) wisdom, it is taught that Spentâ Ârmaiti is in daughterhood unto Ahuramazda. (5) And this, too, that this activity (*kûnishn*) of that (spiritual) daughterhood is thus taught by him whose righteousness is through Spentâ Ârmaiti¹, and whose worship (of the Divinity) is also through Spentâ Ârmaiti,¹ so that they shall perform worship and other pious deeds through Spentâ Ârmaiti¹.

(6) And this, too, that mankind are led² by actions (and) words, to perform² religious good deeds by him who shall cause happiness (*névagâh*) for men; and for this reason, because those deeds are religious good deeds, and, when they are committed to memory³ by him, they are also taught by him. (7) And this, too, that what is reverence for Vohûman is taught by him who shall announce publicly (*âshkârag*) what is (seen) mixed or impure (*gômêzag*) by the eye, so that what is unknown (becomes) known⁴; and for this reason, because by the display thereby of the work of Vohûman it is also taught how to revere Vohûman. (8) And this, too, that a ceremonial is taught with perfect piety only (by him) who teaches words and actions with perfect piety.

(9) Perfect righteousness is (spiritual) freedom.

¹ Here the proper name is translated by the expression "*bûndag-mînishnâh*", as it is often the case in the Dînkard.

² *Hâkht*, Av. rt. *hach*, "to lead", "to guide"; Av. *yâschâ hakhshâi*, "whom I shall lead", and *hakhshaesha*.

³ Comp. Pers. *bar kardan* to Pahl. *madam kardan*, meaning "to learn by heart", "to commit to memory". ⁴ Lit "what is darkness (becomes) light."

CHAPTER LX., BAGA NASK.

(1) The fifteenth fargard, *Kām-nemoi-zdm*¹ is about the reply of Ahuramazda unto Zarathushtra, as to that which was asked by him, thus: "To which land shall I piously turn¹?" Know that: "To that place do go where the man, in whose person righteousness coupled with complete mindfulness, is entertained"; this, too, that "Happy is he from whom there is no complaint."

(2) And this, too, that mankind are caused to be diligent in meritorious acts by him who gives currency to acts of merit; and for this reason, because mankind become progressive in a manifest duty, who are absorbed (*âyîjênd*²) mostly (*avîrtar*) in acts of merit. (3) And this, too, that the doctrine of the Religion, and that which is to be manifested therefrom, are taught (*châshîd*) by him who is (engaged) in working for the righteous; that is, who would work for the welfare of the people of the good Religion; and for this reason, because many a people, on account of (their) desire for doing good, come to the Religion, and learn it, and practise it. (4) And this, too, that in a barren (*pâdîrân*) province it is taught by him also to cause production (*dahishnîh*), who appoints (*gûmarêd*) a virtuous (*nêvag*) leader over the province; and for this reason, because a virtuous leader of a province becomes (*yehevûnêd*) a teacher of sciences³ and works of merit to the people of the province.

(5) And this, too, that the proper care of the fire is taught by him whose words (*milayâ*) are (inspired) through Vohûman, and who shall also appoint a time for the ordeal of that which is doubtful (*var-âômand*); and for this reason, because he whose words are uttered through Vohûman, (and) who shall appoint a time for the ordeal of that which is doubtful, teaches how to take care of the operative (*kûnishnîg*) fire, owing to which

¹ *Hû-nâmam*, or *avo-nâmam*, Av. *nemôî*, Av. rt. *nam*, "to go", "to turn to". Yasna XLVI, 1. *Kām nemôî zdm kuthrâ nemô ayeñî*, "To what land to turn, whither shall I go, making obeisance".

² Av. *yûj*, "to join", "to associate".

³ *Hûnar*, Pers. *hunar*, "science", "art", "industry", "profession". (Steingass).

(*min zak*)¹ from the action of the flaming (*madam*) fire it (i.e., the decree) is then announced about the acquitted or the convicted; (so) mankind shall provide more particularly for the brilliancy (*varchâvandîh*)² of the fire, and the wicked more (so) for assistance and protection from it.

(6) And this, too, that who so shall act liberally towards him who entirely devotes himself in discipleship³ unto priests, is thereby taught also through the preaching (*gûftan-ich*) of the head-priest; and for this reason, because by devoting one's person in discipleship unto priests, there happens (*yehevûnêd*) the preaching of the Religion practised (*vabîdûnt*) also by the headpriest; (and) by him who shall practise liberality towards that person, that action which is also a preaching through the practice of the Religion, is developed and taught. (7) And this, too, that by him men and women are taught to devote themselves in discipleship unto Zarathushtra, who keeps his own males and females in the dastûrship (or priestly authority) of Zarathushtra. (8) And this, too, that goodness is taught by him to those who are good; that is, they bestow it as though they bestow it for the worthiness of that righteous one by means of that (spiritual) wealth; the righteous one, who is worthy of the good Religion, is he who continues in the practice of that worthiness which is sought through that wealth; and the wealth which is desired, is the wealth that is of little trouble (and) much benefit through the goodness and honesty of thought of the giver (*dâdâr*) to him who is calculated (*hamâr*) as the approver of virtuous worthiness. (9) And this, too, that through their (*ash*) Chinvad passage it is taught that they shall step

¹ Yasna XLVI, 7., a-c. *Mûn-at avô li, Aûharmazda, va manîgân pânag yehabûnd, amat li zak î dravand kîn dêrêd am pânagîh mûn vabîdûnayên, zakâi min lak âtâsh va Vohûman; mâ lekûm râi khavîtûnam aêgh-am pânagîh vabîdûnayên.* ² Comp. Av. *varechanghvant*, "brilliant", Av. root *varech*, "to shine".

³ Yasna XLVI, 9, a, b, c, d. *Kadâr zak mûn avô li rádth châshêd fratûm, aêgh-am fratûm hâvishtîh mûn vabîdûnayên pavan kûnishn afzûnîg khûdâi yasharûb, chîgûn avô lak Ashavahishta tanû pavan hâvishtîh yehabûnt avô li mûn yehabûnêd.*

forth¹ (on it), who go on the Chinvad freely (*ashkârag*); when they have walked publicly (*âshkâragîhâ*) on the path of truth, they are taught to pass on the Chinvad passage.

(10) And this, too, that they whose devotion (*yazishn*) is towards Spentâ Ârmaiti², are taught that the world produces abundance (*frâdîh*) through Spentâ Ârmaiti; and for this reason, because they are taught through that propensity (*haêm*) of theirs for the sacred beings, (that) the development of the world is shewn (*nimûd*) through them (*i.e.*, the sacred beings); (and) they are taught that here below Haurvatât and Ameretât, that is, those sacred beings produce (it) for the beneficers. (11) And this, too, that so he who is wicked, that one (*dravand*) also who is authorised, becomes unauthorised, at that time when every one understands that righteousness is then uppermost (*lâlâ*). (12) And this, too, that when he who is authorised is Vishtâspa, likewise he who is authorised is the righteous Zarathushtra³; so he who is the wicked Arjâspa is unauthorised.

(13) And this, too, that the creation of the good is taught unto Ahuramazda, so that he creates. (14) And this, too, that the archangels are taught by his (Ahuramazda's) will⁴, whose contentment⁴ is through that of the archangels, that is, he observes the end in the affairs of the archangels. (15) And this, too, that wisdom is taught to him by him who is Zarathushtra⁵, so that it becomes his whose thoughts are for Zarathushtra, (and) for the Religion of Zarathushtra.

(16) Perfect is the excellence of righteousness.

¹ Yasna XLVI, 10, e. *Frâj ôlâ-shân (harvispa) pavan Chish-vûdary fravâmênd, aêgh ôlâ-shân Zaratûshtra hâvishtân havând hamât garôdêmânig havând.*

² Ibid., 12, c. Av. *Ârmatôish gaetháo frâdô thwakhshanghá*, and (Pahl) *Pavan Spentâ Ârmaiti gehân frahî yehabânt pavan tâkhshâyîh*. In the above passage the Pahlavi rendering *bûndag-mînishnîh* of the proper name, Spentâ Ârmaiti, is inadvertently given by the commentators. The name of the angel should not have been translated, as the rendering renders the text ambiguous.

³ Ibid., 14, a. *Zaratûshtra mûn lak yasharûb dûst yehêbûnêd.*

⁴ Ibid., 19, e. *Zak-ich li khûrsandîh umat hanâ î lak, Aûharmazda ? âgâs havâ-am, daêna î lak.*

⁵ Ibid., 19, b. *Avô Zaratûshtra nimûd yegavîmûnêd, mûnash kâmag frâjtûm.*

CHAPTER LXI, BAGA NASK.

(1) As to the sixteenth fargard, *Spentâ-mainyû*¹, know that the Religion is cherished (*mâhmân*) in him who is himself learned, or is a hearer of the learned. (2) And this, too, that the deeds of *Spentâ-mainyû*² are practised and taught by him who is himself a *spentâ mainyû*³. (3) And this, too, that whoever shall perform well-known (*âshkârag*) meritorious acts, becomes a nourisher (*parvardâr*) of meritorious acts.

(4) And this, too, that the spirit of fatherhood is entertained in him who nourishes the creatures with virtuousness⁴ (*frârmîh*). (5) And this, too, that to give⁵ pasture to cattle is taught by him who shall take care of cattle, because the giving of pasture to them with care is advantageous.

(6) And this, too, that he who from what is his lot (or acquired by him) gives benefit thereof to him who is good⁶, (is) good to all, (and) gives all benefit to him who is good; by him all benefit is given to all the good ones, (and) to all the good ones in the way of unity (*hamîh*) in race, species, and nature; and every benefit is given in the way of a perfect gift which is possible for him.

(7) And this, too, that whoever shall justly set forth a decree and judgment, according to the manifestations, too, (through the fire) regarding the acquitted (or) the convicted⁷, becomes praiseworthy; and for this reason, because the source of that judgment is the ritual of the ordeal. (8) And this, too, that by him who gives to him who is a sage that which

¹ Yasna XLVII. ² Or, "the bountiful spirit." ³ Yasna XLVII, 2, c. *Va pavan bândag-mînishnih, pavan kolâ do yedâ kûnishn varzêd, zak î gabrâ î gdsânâg, aêgh mindavam bândag-mînishn vabîdûnayên.* ⁴ Ibid., 2, d. *Zak î frazânâg, aêgh frajâm î mindavam pavan frârmîh khavîtûnêd, zak î abû î yasharâyîh pavan dâdâgîh; aêgh parvardârîh î dâmân pavan frârmîh vabîdûnayên.* ⁵ Ibid., 3, c. Ibid., 5, b.

⁷ Ibid., 6, b. *Âtâsh vichârishn barâ yehabûnêd avô patkârdârân, aêgh bâkht va âfrîkht prædâg vabîdûnayên,* "Fire will give the decision to the contenders, that is, they will render the acquitted and the convicted evident."

is needful for him, a strong (*staura*) foundation for the philosophy (*frazânagîh*) of the ritual is laid, (and) the wisdom (of an ordeal) is (thereby) developed in the world.

(9) Perfect excellence is righteousness.

CHAPTER LXII., BAGA NASK.

(1) As to the seventeenth fargard, *Yêzî*¹, know (*havât*) that whoever maintains faith (*vâvarigânîh*)² in the Religion, and shall uphold (*debrûnayên*) its commands, has thereby made others, too, learned in it; and for this reason, because by this (means) he is pre-eminently (*avîrtar*) able to attract (*hâkhtan*) others to the Religion; (and, as to) the source and means of attraction, the (source of) attraction is this that he himself maintains (his) belief in the Religion, and the means of attraction is this that he is an upholder of the commandments of the Religion.

(2) And this, too, that unto him who shall go through the ritual of an ordeal which is accomplished (*pasâkht*), the Chinvad path is made known; and for this reason, because those also who have accomplished it—what is spiritual work—become witnesses, one about the other, as to its reality (*havîtih*). (3) And this, too, that by him who shall perform that thing whereby a change (*vardishn*) occurs from evil to good³, is made known (*âgûsînîd*) also that change which is the renovation (of the world), on account of its being the evidence (*gôkâyîh*) also of a partial (*bâharîg*) change as regards the eternal (*hamâyîg*) change.

(4) And this, too, that by him who shall cause the welfare of the farmers in the world, then the development (of tillage)

¹ Yasna XLVIII, which begins with the Avesta :—" *Yezî addîsh ashâ.*"

² Av. rt. var "to believe", Pers. *bâvar*. ³ Yasna XLVIII, 4, a. *Mân yehabûnêd mânishn, Aûharmazda, avô shapîrîh, amat-ich avô sarîtarîh,*

is caused ; and for this reason, because the tillage¹ of the world (thereby) is more diligently (*tûkhshâgtar*) performed. (5) And this, too, that by him who shall render happy the poor, the development² of the world is caused for them ; and for this reason, because through that reason they (*i.e.*, the poor) flourish (*vakhshênd*) more (*vêsh*).

(6) And this, too, that the creatures of Ahuramazda³ are rendered (apt) by him whose rule⁴ (is) for⁵ Ahuramazda ; and for this reason, because he is the undertaker (*giriftâr*) and admirer (*paristâr*) of acts of merit. (7) And this, too, that the devastation (of the wicked) through Vohûman⁶ is taught by him whose rule (is) for Ahuramazda ; and for this reason, because he smites the sinners through the devastation of wicked people.

(8) And this, too, that virtuous people are increased in a province⁷ by him who appoints a virtuous chieftain of the province. (9) And this, too, that proper instruction is upheld (and) demonstrated by him who loves (*jûshêd*) Vohûman⁸. (10) And this, too, that straightforward deeds⁹ are propagated by him who teaches sagacious sayings and straightforward deeds to those who are good ; and for this reason, because the approval and propagation of what is virtuous by the sages is most excellent (*avîrtar*).

(11) Best is the excellence of righteousness.

¹ Yasna XLVIII, 5, d. *Zak î gaōspend varzîdâr vâstryōsh, zak î lenâ râi khûrishn jahûvînishn.*

² Ibid., 6, c. *Aêdûn pavan zak î ôlâ tarsgâsîh, Aûharmazda, aûrvar vakhsîhînd, aêgh-ash barâ afzâyînd.* ³ Ibid., 7, d. *Aêdûn zak dâm lak dâm, Aûharmazda.*

⁴ Ibid., 8, a. *Kadâr lak, Aûharmazda, zak î shapîr khvahishn î khûdâyîh, aêgh khûdâyîh î shapîr î lak, ash afzâyîshn mîn mâ ?*

⁵ That is, on the behalf of or on the side of Ahuramazda.

⁶ Ibid., 9, c. *Amat pavan frârûnîh zîvêm, am gōndag î sarîtarân tûbân yehvânêd vishûftan.* ⁷ Ibid., 12, a. *Aêdûn ôlâ-shân havând sûd-âmand, î pavan matâ frashagard kardâr.* ⁸ Yasna XLVIII, 12. b.

⁹ Ibid., 12, c. *Pavan kûnishn râst . . . âmûkhtênd daêna î lak.*

CHAPTER LXIII., BAGA NASK.

(1) As to the eighteenth fargard, *Ad-mâ-yavâ*,¹ know that through his perfect devotion² (to God), (there is) the teaching unto mankind for proper living³ thereby, and they become well-recognising it through him,⁴ whose actions are most daughterly (*berâtârîhâ*)^{1a}; that is, they are as reverent unto Ahuramazda as a daughter (is) unto a father; and for this reason, because his display of perfect devotion which is instinctive (*âsnîg*)⁵ is through action, (and) that action when heard⁶ of, enlightened (*fîrôgî-haît*) the thought of mankind, whereby man became properly understanding it⁷. (2) And this, too, that proper understanding of things arises through complete devotion; also that (*ghal*) of a daughter towards a father through that complete devotion which is instinctive, whereby is promoted⁸ that desire⁹ (of devotion) which is most powerful (*stakhmagtûm*) in females (*negadân*), (and) is revered (by them); and apart from that, that reverence (is) most strong, the similitude¹⁰ whereof (is) the reverence which (is) towards the creator.

(3) And this, too, that the selection (*vichîdan*) of the things relating to the sacred beings through wisdom,¹¹ is taught by him whose proficiency (*farzânagîh*) (is) in the things relating

¹ Yasna XLIX, *Ad-mâ-yavâ*.

² Taking *bândag-mînishnîh* as the Pahl. rendering of *Spenta Ârmaiti*, "ample humility", or "perfect devotion".

³ Ibid., 5, c. *Pavan bândag-mînishnîh kadârchâtî yasharâyîh khûp shnâsagîh*.

⁴ "Through his ample devotion", means through the ample devotion of him who is a true patriot devoted to Ahuramazda and his Faith (see Av. Yasna XLIX, 5). ^{1a} That is, those of a loving daughter.

⁵ Av. *âsna*, "innate", "natural", as *âsnô khratu*, "instinctive wisdom."

⁶ Reading *srûdik*, Av. *sru*, "to hear"; comp. Av. *gaôshô-srutô-khratu*. West's reading *srûtik*, "acquired", that is, wisdom acquired by hearing.

⁷ Yasna XLIX, 5, c. *Pavan bândag-mînishnîh kadârchâtî yasharâyîh khûp-shnâsagîh, aêgh kadârchâtî kâr va dînâ shnâsagîhâ vabîdûnayên*.

⁸ Reading *spenjîhaît*, from Av. *spên* or *span*, "to encourage", "to advance", "to promote".

⁹ Compare Av. *varena*, "desire", "instinct", "choice." West reads *varûn*, which alters the idea altogether. See West, Vol. 37, chap. 64, p. 373.

¹⁰ Reading *angûshînîdan*, "similitude."

¹¹ Ibid., 6, b. *Dâëna î lekûm pavan khratû mînishn barâ vichînam*.

to the sacred beings ; and for this reason, because selection of the things relating to the sacred beings, is specially (*mâdîgân*) that which is benefit (*sûd*) in the end (*farjâm*), and what is beneficial in the end is observed through wisdom ; (and) apart from that (*min zak barâ*), he who is sagacious in the things relating to the sacred beings, is taught how to select the things relating to the sacred beings through his wisdom¹.

(4) And this, too, that by him the joyfulness (*aûrvâkhamânîh*)² which is through righteousness, is taught to Frashôshtra, in order that he shall make him fervent (*garemôg*) in the performance of duties and acts of merit, who thoroughly teaches Frashôshtra about Haurvatât (and) Ameretât, so that he regards (him) as his high-priest. (5) And this, too, that by him who shall perform meritorious works anew and anew, (others) are taught to become ardent in performing duties and meritorious works. (6) And this, too, that Ahuramazda gives leadership³ to him who gives pleasure to Ahuramazda ; and for this reason, because anyone who is a giver of pleasure to Ahuramazda, is a true servant of Ahuramazda, (and) Ahuramazda is the leader of the true servant (*râst bandag*).

(7) And this, too, that perpetual (*hamâî*) leadership (*pad*) in all commandments⁴ is for him whose authority is virtuous in that which happens ; also owing to (*mîn*) this reason, because in establishing (*hankhetîntan*) (and) administering (*rayînîdan*) that which is the righteous (*asha-gûn*)⁵ (and) virtuous law, the command is established (*kardag*) which is another further

¹ If we read the word (*arj*) as it is in the original text of DE., the rendering can be : " he is taught how to select things relating to the sacred beings according to their worth or value ". However, in my above rendering I have adopted the word *khratû*, considering the previous context.

² Gâthic *urvâzishâm*, " helpful power ". Yas. XLIX, 8, a. *Avô Frashôshtra aûrvâzishn î pavan yasharâyîh yehabûnâi, aêgh-ash pavan kâr va kirfag vabîdûntan garemôg barâ vabîdûn*.

³ Ibid. 8, b. *Va sardârîh zak min lak bavîhûnéd, Aûharmazda ! babâ hêrbadîh afash yehabûnâi*.

⁴ Ibid., 8, d. *Hamâî vad avô vispa farmân pad havâ-ânî, aêgh Frashôshtra, va hâvishân î Frashôshtra, vad tanû î pasîn hamâî sharîâtîh yehabûn*.

⁵ Comp. Av. *asha-gaûna*, " of a righteous nature."

(*frâj*) observation of the benefit of the creatures, (and) which prepares (*nîvâred*) that which is a perpetual (and) permanent virtue among the creatures; on account of which, even after the life which is bodily and worldly, the progress in that which (was) the principle (*ainîn*) of that law is continued (*râyînâd*), (and) thereby the mastery (*padîh*) of command and sovereignty¹ are connected (*padvast*). (8) And this, too, that Vohûman's guarding the creatures² of Ahuramazda is taught by him whose rule is for Ahuramazda; for this reason, because by him whose rule is for Ahuramazda, is taught the anxiety (*padîsâi*) for guarding (creatures); for this reason, because the anxiety of that ruler for guarding the creatures (is) on account of the power of goodness, (and) the creatures being guarded by the power of goodness, have made known to innumerable people (*amargân*) the power of goodness, which is of Vohûman.

(9) Here regarding the reply unto Zarathushtra concerning the wicked, thus: "Upon arrival in the dark abode of the *drûjas*³ through an immature (*khâm*) death, they are without any rule (*a-pâdakhshâi*), so that every misery is theirs, and it is not possible for them to seek a remedy."

(10) And this, too, that the spirit of reverence⁴ comes through invocation to the assistance of him who is reverent unto the *saôshyants* (benefiters); and for this reason, because the spirits respond (*padvâchênd*)⁵ more particularly (*avîrtar*) to that invoker who nobly (*vâspûharagânîhâ*) becomes their worshipper (*yashtâr*); and for each one⁶ of the spirits there is pre-eminently (*vâspûharagânîhâ*) a ceremonial, as the spirit of liberality is more particularly worshipped through the gift⁷ of the selector,⁷ the spirit of truth through religious truth (*hû-râstîh*)

¹ Compare West's rendering, p. 374-375. ² West, *dâm-dah*, "creature forming."

³ Yasna XLIX., 11, d. *Afash baên drûj demân, baên dûsh-ahû âshkârâg haît yegavîmânishn, âshkârâg shaêdân va drûjân.*

⁴ Ibid., 12, a. *Chîgûn lak, Ashavahishta! karîtûnam avô aîyayârîh, mân Zaratûshtra havâ-am.* Here the archangel Ashavahishta is meant by "the spirit of reverence." ⁵ Av. *paiti* and *vach*, "to speak," i.e., "to reply."

⁶ *Aévag va aévag.* ⁷ *Vichidâr dahishnîh*, Av. *chi*, "to select"; lit. "for the gift of the selector".

(*hû-râstîh*), and the spirit of promise through the pious promises (*hû-mitrôîh*), and the spirit of sovereignty through pious sovereignty; and so also the worship of the spirit of reverence consists pre-eminently in the reverence unto the *saôshyants* (benefiters). (11) And this, too, that he whose sovereignty is for Ahuramazda is a solicitor for the worship (*yashtan*)¹ of Ahuramazda; and for this reason, because what is wisely solicited from the sacred beings (who are) rulers, for rendering one's own self worthy (*arjânîgînîdân*), happens (*yehevûnêd*) as a benefit from the sacred beings (who are) rulers.

(12) About the reply of Ahuramazda unto Zarathushtra, when asked by him (Z.) about his own (*nafshâ*), his ally² (*âîrmân*), and his followers (*vârîn*), thus: "That one is thy own, that one thy ally, and that one thy follower, even when (and) where (*aêgh*) (that one is) the righteous offspring, who gives currency to this thy Religion of Mazda-worship, (and) recites it loudly (*frâj*) even unto that one who understands it, who offers loudly the benedictions, what is thy good practice, so that he maintains (what is) thy practice for blessings³."

(13) Perfect is the excellence of righteousness.

CHAPTER LXIV., BAGA NASK.

(1) As to the nineteenth fargard, *Kad-môi-urvâ*⁴, know that the nature of cattle (*pâhîh*) is taught to him by a sheep; and for this reason, because the sheep is also included in the cattle. (2) And this, too, that by him who produces (*sâjêd*) pasture for the sheep, mankind are nourished⁵ through the sheep; and for this reason, because the nourishment of mankind is through

¹ It may be read *isht*, meaning "wealth." Yasna, XLIX, 12, d. *Aêdûn bavîhûnâni zak î lekûm isht pâhlûm, aêgh-am tûbân yehevûnâd bavîhûnast*, "Thus will I seek that which is the best (gift) of your wealth (*isht*); that is, may my desire thus become possible to me." I read *isht* word *yashtan*, from Av. *yaz*, "to adore."

² Ibid., 7, c. *Am mûn âîrmânîh, va mûn khvêshîh î dâdâr haît*.

³ Ibid., 7, d. ⁴ Yasna L.

⁵ *Srâyînîd*, Av. *thrâ*, "to nourish." Ibid., 1., b. *Mûn avô li pâh, aêgh-am pâh mûn yehabûnêd, mûn avô li gabrâ srâyishn vîndînêd, avârig aîyyâr-âomandîh*.

the sheep, and that of the sheep through pasture. (3) And this, too, that the condition of the sheep in this world (*latamâih*) is taught to him who is a sheep (amorous) unto Zarathûshtra, that is, he regards Zarathûshtra as (his) religious authority (*dastôbar-i*); and for this reason, because a sheep (*pâh*) is still a sheep.

(4) And this, too, that the development of strength in straightforwardness is taught by him who produces joyfulness through the desire for long development, that is, he shall do that thing which becomes his (means of) joy for a long time (*dêrang-zimân*); and for this reason, because the development of (that) strength is best from pleasure, (that) pleasure which is long-lasting. (5) And this, too, that by him who shall perform the ceremonial of the sacred beings, the joyfulness which results owing to the sacred beings is then added to his own¹; and for this reason, because (there) happens the coming of the sacred beings to it (i.e., the ceremonial).

(6) And this, too, that the wisdom² of Zarathûshtra is taught (and) demonstrated by him who devotes (his) thought to the Religion of Zarathûshtra. (7) This, too, that the tongue is trained³ for preaching by him who becomes a selector on account of wisdom. (8) And this, too, that by him the proper order⁴ of him who is Zarathûshtra is taught to him, and of those who are *saôshyants* (benefiters) of the Religion; and for this reason, because now (*kevan*) owing to the happening of their (pious) action, disposition, and following,⁵ they prepare mankind for the Religion of Zarathûshtra. (9) And this, too, that by him who teaches the path of straightforwardness to others, they become instructed in wisdom; and for this reason, because through the light (*raôshnîh*) of that path, they see and practise it, and are thereby instructed (in wisdom).

¹ Yasna LXIV., 5, b. *Amat daéna i lekûm rûbâg vabûdûnâni, am pavan râmishn ghal vabûdûnayên.*

² Ibid., 6, b. *Va dûst i yazadân i vêhân yasharâyîh nîyâyishn gûftâr, aêgh-avô kâr va kirfag franâmam mûn Zarathûshtra havâ-am.*

³ Pahl. *frahîng*, "instruction," "training".

⁴ *Ârâyishn*, "arrangement," "proper order." See Yasna L., 6, d.

⁵ Av. *hach*, "to follow."

(10) And this, too, that the obeisance for the archangels is practised by him who is an extoller of the archangels. (11) And this, too, that assistance is held (*vakhdûnt*)¹ from the sacred beings by him who gives to him who is the solicitor, that which is dear (*jûshag*) to him, because his own person is rendered worthy by (that) assistance; and when he is made worthy by it, it is then continued on (*vakhdûnt*) by him; and that one is the solicitor who does not solicit for it through (his) mouth, but through (his) worthiness and love (*jûshag*), what is highly (*madam*) good for it.

(12) And this, too, that it is taught by him that in the day at the dawn² they shall commence³ (*dakhshag*) who are for obeisance; that is, they shall not postpone (*spûjêd*)⁴ till another day the (performance of) duties and meritorious works which it is necessary for them to perform within the day; and for this reason, because by causing the preservation (*bûjînîdan*) of the dawn from base⁵ inconsistency (in the performance) of duties, duties are made exalted (*madam*) by him. (13) And this, too, that perfect liberality is taught in both the worlds by him whose thought for both the worlds, is that people shall perform that thing which is possible to remain good in this world, such as the arrangement of good sovereignty, and good religiousness, and the law of honest principles, (and) other things, through which results the arrangement (*nîvârishn*) of dwelling places and the living of mankind in the world; (and) the appropriation of any perfect liberality by that performer is an exaltation (*bûrzîh*) which is his, owing to that sublime activity.

(14) Righteousness is perfect excellence.

¹ Yasna L., 7, d. *Vakhdûntâr yehevânâni zî-am min lekûm haît aîyyârîh, aêgh-am zak aîyyârîh î min lekûm avô nafshâ tûbân yehevânâd kardan.*

² Ibid., 10, c. *Pavan rôshanîh î khûrshêd baên yôm hôsh zak î arûs baên bâm-î, ashân pavan dakhshag barâ kard, zak î lekûm tarsgûi va nîyâyishn Aûharmazda, ashân pavan dakhshag barâ kard.* ³ Compare Pers. *dakhsh*, "commencement of a business," (Steingas).

⁴ Or, "suppress". ⁵ Reading *khîr*, Pers. *khîr*, "base," "dark," "vain," "absurd."

CHAPTER LXV. BAGA NASK.

(1) In the twentieth fargard, *Vohûkhshathrem*, Ahuramazda has announced to Zarathûshtra the Spîtâmân, thus: "They who are now possessing (*pavan*) sovereignty are rulers; people who are tyrants, who are wicked (and) lying (*drûjan*), are not now possessing sovereignty; thou shalt also cause him to be thoroughly smitten who exists for deception in the embodied world by wailing (*min shîvan*); and they (the people) shall be relieved from death, ruin, and deceit, because those (who are tyrants) would not cause (them) relief"¹. (2) And this, too, thus: "When they shall bestow sovereignty on him who is good, they shall be saved through that sovereignty of his; also thou shalt cause him to be thoroughly smitten who is made deceitful (*drûjîmîdag*) owing to wailing, and (so smite) death, ruin, and falsehood."

(3) This, too, that by him who shall cause perfect devotion² to his own, righteousness is produced (*vabîdânt yehevûnêd*); and for this reason, because through perfect devotion, the discerning (*vînâg*) eye of life, which is righteousness, is enlightened (*rôshanî-haît*). (4) And this, too, that it is quite necessary in a sovereignty to bestow wealth, is taught by him who shall provide sovereignty for him who is all-enlightened (*hamâg-rôshan*)³; and for this reason, because the observation, meditation, and action of him who is an all-enlightened³ ruler (are) about providing wealth for the multitude, and about the advantage which it is possible for the sovereignty to achieve (*kardan*).

(5) And this, too, that the gift through the words of Vohûman is taught by him who shall perform the ceremonial

¹ West reads: *mâ-ash va râê bújînêd*, "because, cause the preservation of his effects." The idea here is that the righteous sovereign smites the lying tyrant thoroughly, and preserves mankind from death, ruin and deceit.

² Yasna LI., 1, b. *Pavan-ich lak Spendarmad, pavan frâranîh bândag mânishnîh, ghal vabîdûnam-âe; yehabûnâd avô li îshî pavan khûdâyîh barâ shâyad yehabûnt.* ³ DE, *humâg rûbishn*, "all-progressive".

of the sacred beings with the thoughts of Vohûman¹; and for this reason, because the minds having the thoughts of Vohûman, the tongues of the faithful (*avistîgân*) are habituated¹ to (reciting) the words of Vohûman². (6) And this, too, that sinlessness (*avindsih*), from good works remaining (*amând*) (undone), is taught by him who continues on (*manêd*) in virtue; and for this reason, because it is atoned for (*vichârd*) by him also in the performance of obligatory (*frîzvânig*) meritorious works.

(7) And this, too, that the activity for all (*kâdâ*) goodnesses is helped through activity for goodness by him whose initial gift among the existences is that he entirely (*barâ*) gives them what is necessary to be given; and for this reason, because in a work upon which a thousand men are occupied (*yegavîmânêd*), if one would exercise his own strength in the work, the (remaining) 999 men are helped by him in that work.

(8) And this, too, that the path of righteousness is not concealed is taught by him who is a good thinker through righteousness; and for this reason, because the sap³ and root⁴ of his righteousness are owing to (his) pious⁵ thought. (9) And this, too, that utter (*bândagîh*)⁶ confinement of those that are cattle shall not be done⁶, is taught by him who maintains cattle for the *dastur* of the beneficers; and for this reason, because they (the beneficers) so teach and command him.

(10) And this, too, that the fulfilment (*vabîdûntan*) of the duties of her household (*kadag-bânûgîh*)⁷ is taught by her,

¹ Yasna, LI., 2, b. *Lekûm Vohûman nîdyîshn ychabûnêd va sûd, aêgh dâdag-gûbîh vabîdûnayên, va sûd vabîdûnayên.*

² Comp. Pahl., Pers. *khûg*, "habit." Yas. LI., 3, b. *Mûn-tân zak pavan hûzvân milayâ pavan Vohûman.*

³ Reading *âzvan*, Av. *âzûiti*, "sap," "juice."

⁴ Reading *rîshag*, Pers. *rîshuh*, "fibres."

⁵ *A-neshkûnt*, "not damaged."

⁶ For *bandagîh*, Pers. *bandah*, "a slave". *Zak î gôspendân a-bândagîh amâkhtênd, a-padmân kûshishnîh . . . mindavam î avârûn vabîdûnând.* This is referring to immoderate slaughtering of cattle by the *Kîgs* and the *Karapans*.

⁷ Yasna, LI., 17, c. *Pavan sharîdâîh î Âûharmazda va zak î yasharâyîh ârzûg vabîdûnêd kadag-bânûgîh.* That is, she fulfils the duties of her household in the sovereignty of Ahuramazda; and with the desire of righteousness.

by that wife who shall joyfully pay reverence to her husband; and for this reason, because her performance of the duties of her household is for the pleasure of (her) husband, and that pleasure is through her reverence, and the reverence arises through joy. (11) And this, too, that to love the Religion on account of learning (it)¹, is taught by him who is faithful^{1a} (and) of the nature of Vohûman; and for this reason, because owing to faithfulness pertaining to Vohûman the Religion is well understood. (12) And this, too, that the joy (*râmînûdârîh*) of Ahuramazda² is caused by him who teaches for^{2a} Ahuramazda.

(13) It is righteousness that is perfect excellence.

CHAPTER LXVI. BAGA NASK.

(1) The twenty-first fargard, *Vahishtâ-ishlish*,³ is about what is proclaimed (*frâj-ash gûft*) by the righteous Zarathûshtra, thus: "The ceremonial is performed by him whose worship of ours^{3a} is on account of his pious thinking." (2) And this, too, that Vohûman and the *mâthras* are lodging in the body of him, in whose body the Religion is lodging, (also) the spirit of goodness which is an alliance⁴. (3) And this, too, that the good Religion is taught in word and deed by him who shall perform the ceremonial with (his) thought devoted to Vohûman. (4) And this, too, that the archangels are entertained in the person of him who loves Vohûman; and for this reason, because their lodging is in light, purity, and perfume, and the body is intellectually lighted, purified, and perfumed by Vohûman.

(5) And this, too, that mankind are made to exert for the performance of works of merit by him who shall make gifts unto the doers of works of merit. (6) And this, too, that

¹ Yasna LI., 18, b. *Zak î yasharâyîh jâshêd pavan khûdâyîh, pavan zak î Vohûman âgâs-dahishnîh, frârân dâdâgîh râi zyash huît.* ^{1a} Compare Pers., *paēmân*, "agreement".

² Ibid., 20, c. *Avô yazishn âvâmam* (I am reverent) *va zak î Aûharmazda râmînûdârîh vabûlânâni (mizd).* ^{2a} That is to be near Ahuramazda.

³ Yasna, LIII. ^{3a} Of the sacred beings.

⁴ *Padmân*, comp. Pers. *paēmân*, "covenant," "peace," "alliance."

by him who loves the path which is beneficial¹, also others are taught to take the same path. (7) And this, too, that he gives the daughter in daughterhood to his father, who teaches to the daughter reverence towards (her) father²; and for this reason, because she is made steadfast (*auštīgānīnūd*) in daughterhood by him. (8) And this, too, that the rule of Vohūman is taught by him who holds the skill, which is his, with straightforwardness; and for this reason, because from the rule of goodness arises (*ychevūnēd*) the advantage of the absence of strife (*a-padyārīh*) of the skilful ones (*hūnarān*).

(9) And this, too, that a daughter is given to a father for filial service, so also the wife (for social service) to another man, by him who teaches reverence towards the father and the husband to the daughter and the other woman, and so, too, by him who instructs a wife in housewifery of a man; because the advantageous service of the wife for the man arises through reverence towards her husband and (her) good training in domestic economy. (10) And this, too, that even the reverence of the wife towards the husband is produced by him who gives a wife unto a man; because the giver himself becomes praiseworthy (*sepas-āōmand*) even by his own act of giving (that woman to her husband).

(11) And this, too, that by him the cause and the effect are attributed unto Ahuramazda, who offers what is necessary unto Ahuramazda, and who teaches for the eternal salvation, the virtuous inevitable source of (that) salvation, (and) the virtuous inevitable effect (*bur*) of it. (12) And this, too, that the mastership of the house is exalted (*han-bārīd*) by him who keeps the door of the house open (*viśhādīg*) for the sages, the body of the house being the door, the ear, and the eye, and the mouth of the house.

(13) The excellence of righteousness is best.

¹ Yasna LIII., 2. c. d. *Kaī Viśhlāspa, Zaratiūshtra ī Spītāmān, va Frashōshhtar-ich, yehabūnīshn zak ī avījag rās . . . mūn daēna ī Aūharmazda avō sūdīōmandān yehabūnēd, aēgh vāchag avō shapīrān chūshēd.*

² Here Dr. West remarks: "In section nine there seems to be no confinement of the meaning to matrimony."

CHAPTER LXVII. BAGA NASK.

(1) The beginning of the twenty-second fargard, the *Airyaman*,¹ (is) the interrogation at the end of the five Gâthas ; it is by him entirely (*barâ-ash*) taught in regard to the dominion of Ahuramazda—that is, by making him ruler (*khûdâi-ash*) of himself—who shall do that which is declared by the passage :—*Yâ erezhejyôî-dâhî drigaövē vahyô*² ! who bestows happiness (*vehishn*) on him who is a right-living poor (man), relief from the destroyer, (and) the consummation (*hangerdigîh*) of every happiness.

(2) The best excellence is righteousness.

CHAPTER LXVIII. BAGA NASK.

(1) About the selection from the whole *Yasna*³, which is about the developer (*vakhshînâdâr*).

(2) Those are the benefitters who develop for the developer; that is, they shall cause benefit (*nêvagîh*) for him who would produce benefit for others⁴. (3) So the righteous who devotes himself the best thought is he who attains to it through Vohû-man, the benefit from him is that he is the famous destroyer,⁵ the righteous man who is the smiter of the wicked, (and) who develops what pertains to Ahuramazda, and what pertains to Zarathûshtra, that is, he destroys (the wicked) according to religious covenant (*padmân*)⁶.

¹ The Pahlavi text of this fargard being easy, here I have almost followed Dr. West's English rendering.

² Yasna LIII., 9, d. *Mûn avô râst zivishn drigûsh âsânîh yehabûnêd*.

³ West here remarks thus !—" It is not very clear from this chapter, and from what is stated about it in Chap. I, 2, whether this selection was compiled by the author of the Dinkard, or by some earlier writer. So far as its statements have yet been traced, nearly all of them originate in the Gâthâs, or in the Yasna *Haptanghâiti* ; but § 45 quotes a passage from the Bakô Nask (Yasna XIX)."

⁴ Pahl. Yasna XLII., 1, a.

⁵ Ibid., 8 b. *Âshkârag bêshîdâr, aêgh saritarân âshkârag bîshîm*.

⁶ Reading : *pavan padmân kûshêd*. Reading : *padmânagîhêd*, "is caused to fulfil a compact."

(4) Regarding him who is oppressive towards the righteous man, the reply is spoken (thus): “As to the reward of the smiter and the developer—of that man who knows the smiting and the developing—the most evil reward is of him who is wicked according to his smiting; as to the evil reward it is twofold from the spirits¹, (since) wicked practice (*varzishn*) is loved by him who is wicked; and for this reason, because every righteous individual is of *gâthic* (spirit), since when privileged, he who is wicked is like him who is righteous, (but) also he who (is wicked when he) is privileged is unprivileged.”²

(5) Zarathûshtra proceeded with smiting at the wicked; (and) as to that movement (*rûbishn*) Ahuramazda spoke thus:—“Thou shouldst thus proceed with smiting at the wicked with justice (*dâdistân*); because thus thou and the righteous of every kind (*harvispîn*) will hold (me) as ruler. (6) Also according to (my) decree (*vichâr*), one submits (*yehabûnêd*) to the ritual of ordeal (*nîrang î var*), which realises (*haîtûnînêd*) that which is real (*haît*), so that they may make that which is unknown, thoroughly (*barâ*) known. (7) Thou, too, art equal (*hâvand*),^{2a} thus through the worship of the sovereignty of Ahuramazda, so that its wealth and authority are thus maintained through virtue; as thou, who art so, art more unenslaved³ to the world through the furtherance⁴ (and) development⁵ (*vârishn*) of righteousness; also great is he who trusts (*hêmnunêd*) the righteous for righteousness, and great, too, is he who (believes) the wicked man for wickedness.”

(8) As to that commandment (*farmâyishn*) Zarathûshtra spoke, thus:—“A public tormentor (of the wicked) is the righteous man, the benefiting follower (*hâkht*) of Ahuramazda, who (*aêgh*) loves the embodied world of righteousness, and highly

¹ May be the two spirits: *Spentômainyu* and *Angrômainyu*.

² See Chap. LXI., II. “he who is wicked when privileged becomes unprivileged.” ^{2a} Lit., what is dark (becomes) thoroughly lighted.

³ Reading *ana-âgôshagtar*, “more unenslaved,” comp. Pers. *âgôsh*, “a slave,” “a servant.” West, *anâkôshîdar*, “more unconfined.” ⁴ *Frêh-dahishnîh*. ⁵ *Vârishn-dahishnîh*.

(*madam*) desires its reverence according to the covenant of righteousness therein; that is, he knows the covenant of duty and meritorious works." (9) Regarding the material world, the reply spoken is as follows:—"That one who mixes again with the demons, becomes as much as when demons are mixed again with the demons, (and) as long as exist developers in their own world (of demons), so that they are able to seek benefit for their own, (while) they the righteous are smiters."

(10) Regarding that one who is a smiter of the sages, the reply spoken by Söshâns is, as follows:—"It (*i.e.* the smiting) arises in his way when he is again mixed (with the demons)," (11) As to that wickedness (*drûjishn*) Ahuramazda spoke, thus: "Happy is he from whom there is no wickedness." (12) Regarding him for whom Yima (*Jamshêd*) has¹ come, he spoke thus:—"He attains to his reward who is no smiter, and no developer, and not authorized, and not unauthorized."

(13) As to that following, Volûman spoke, thus: "I elevate that *ahû* and that *ratu* who has my righteousness in person."

(14) As to that commandment, Spentâ Ârmaiti² spoke thus:—"So do thou encourage (*barâvabîdân*)³ that one whose intelligence⁴ is a gift⁴—of a man who is wise—who is as an emblem (*dakhshag*) of my Religion; because he has worshipped that which is ours, so that he has maintained the wealth of being in relationship with us, who through his words has enlarged (*frêh-dahishnîh*) the world of righteousness. (15) That (is) what is my arrangement, and that (is) my wish, (and) that is, what is necessary for me; and I love what thou fully (*barâ*) knowest, that is, what is the preparation of righteousness; also whatever excellent words and actions thou askest of us, O Zarathûshtra! with bountiful devotion now practise with both thy hands; observe thoroughly my actions⁵ (*varz-am*), those which I am performing, (and) thou, too, wouldst be performing. (16) In your worship, O Zarathûshtra! thou art liberal,

¹ See Book VIII, Chap. XII, §§ 7-8. ² See Bk. VIII, Chap. VIII, § 3.

³ Comp. Pers. *barâ kardan*, "to kindle," "to encourage." ^{4.4} *Âgâs dahishnîh*.

⁵ Or, "what I do."

who art liberal in ceremonial; thou with him who is personally thine believeth that for the gift (*yehabûntan*) of wealth (and) for liberality there is no conflict (*padgâr*); (but) the reward of Zarathûshtra the developer (is) for developing, the reward of Zarathûshtra the smiter (is) for smiting, (and) the reward of Zarathûshtra, the smiter and the developer, (is) for smiting and developing. (17) About the bridge (judgment) of him whom the fire calls in the name of ordeal¹, as when they pour the melted ore upon him again in the throat (*gulûg*), thou shouldst pray near him (when) alive—him whose love is for goodness—so that people may perform duty and works of merit with fearlessness; it is possible to know that with his (own) desire (*kâmag-ich levatâ*), too, (it was) done by him on account of necessity.”

(18) As to that request Ahuramazda spoke, thus :—“Such is the exalted following (*lâlâ hanjishnîh*) of Khshathra-vairya for him who is ours.” (19) As to that question (*prashna*) Ahuramazda spoke, thus :—“Such is attained by him who is ours through Vohûman, it is possible for him to come to our Religion through virtue. (20) Truly, that one, O Zarathûshtra! is authorized for the sovereignty, who gives ears⁴ to this Religion, that he may thoroughly propagate (it); who is given immortality on account of this, and the will (and) kind regard for him who is the best of that Religion of mine, O Zarathûshtra! (and) who assists in the progress⁵ of this world of mine through righteousness.”

(21) As to that one who is he (who is evil), Ahuramazda spoke, thus : “From that which is great evidence (*mas-gavâîh*), when the wicked considers as without evidence him who is wicked himself, (and) whose deeds as to him are owing to the thought of Akôman.”

(22) When Haurvatât and Ameretât⁵ are both given to thee in that path,⁶—on account of this, when thou art of the propi-

¹ West reads; *pavan vaharîh* (in the sense of *bâharîh*) *shem*, “(whose) name (the fire calls) for participation.”

² *Farmâyishn*, West, “utterance.” ³ *Lâlâ-hanchishnîh*, Av. *hanch* or *hanj*, “to draw,” “to attract,” “to adhere,” “to follow.” ⁴ *Gôshâ-srînél*, Av. *gaôsha*, “ear,” and *sru*, “to listen.” ⁵ *Frêh-dahishnîh*, “advancement.”

⁶ Health and Immortality. ⁶ In that path towards heaven.

tious spirit and of the best thought—so that what thou understandest thou shouldst perform, and what thou dost not understand thou shouldst inquire about again (in heaven).”

(23) Of him who has the wisdom of Ahuramazda, of him in whom wisdom subsists, Zarathushtra enquired concerning him who is not existent (*ana-haît*), who is not existent in the end; (and) of those who had thus never been material existences, of those who will not be on the side of virtue from now and henceforward.

(24) As to that opposite (*padîrag*) description Ahuramazda, spoke, thus:—“Among (*andarg*) all kinds of men who are righteous, who are smiters of the wicked, say that we also increase¹ the proportion of milk for the consecration of milk for (our) propitiation by the holy-water (*zōsra*),² in order to cause much happiness (*nêvagîh*) of life.”

(25) As to that commandment he, Ahuramazda, spoke, thus:—“Happy is he from whom there is no complaint (*garzishn*), and the life which solicits like this: *Gerezôî.....âkhsô*....

(26) To thee, O Zarathûshtra! the *mâthras* are given by me as protection in the reply of the *Kem-nâ*³...., which before the

¹ *Frâkhûnam*. ² *Yasna XLVI, Av. lines 3 to 5, Pahl. 2-3. Garzam avô lak zak denâ khadîtan, Aûharmazda, aêgh-am chârâg bavîlân; râmishn am kâmag, mân dôst avô ôlâ dôst yehabûnêd; pavan ânâkhtishn î Vohûman, amat pavan frârûnîh yekavîmûnam; zak î yasharâyîh isht am yehabûnâi.* West renders the Pahlavi thus: “I complain to thee, behold it and this one, O Aûharmazda! (that is, seek a remedy for me); that pleasure is my desire, which a friend gives to his friend, through the instruction of Vohûman (when I am instructed in virtue) the coveted (*isht*) righteousness (thou shouldst give me).” “The words in parenthesis have no equivalents in the Avesta text.” ³ *Ibid., Av., 7, Pahl., 7, a to e, Mân-at avô li, Aûharmazda! va manîgân (hâvishân î li) pânâg yehabûnt amat li zak î dravand (Aharman) pavan yakhšenûnishn kîn, (aêgh-am kîn levatâ dârid, am pânâgîh mân vabîdûnayên) zakâî min lak Âtâsh va Vohûman! (mâ lekûm râî khavîtûnam aêgh-am pânâgîh vabîdûnayên), mân pavan ôlâ-shân kûnishn yasharâyîh fravarêm, Aûharmazda, (aêgh kâr va kirfag vabîdûnam-i, am pânâgîh mân vabîdûnayên)? Zak î avô li dastôbar î Daêna frâj yemellûnâi (denâ yemellûnâi, aêgh: Daêna pavan dastôbar yakhšenun),* West renders the Pahlavi, thus: “who is given to me (and mine, my disciples) as protector by thee, O Aûharmazda! when that wicked (Aharman) retains malice for me in possession (that is, maintains

mutual friendship¹ of Kai-Vishtâspa², that righteous friend of mine², was a thing well-known³ out of those (things) which are practised (*varzîd*), (and) out of those such as it is requisite to practise. (27) As to the statement of an unprincipled man, know that it is false, know that every thing inconsistent is (so); for this reason, (because) all (statements) are not those which the good man maintains, because when the wicked one is authorised, that one who is righteous, and that one who is also authorised become unauthorised; he who is righteous becomes like him who is wicked, and also that one who is authorised becomes unauthorised, (he who is righteous becomes like him who is wicked, and also that one who is authorised becomes unauthorised,)^{3a} so that he (the wicked one) is fully incriminated (*âvrikhlîd*), (and) they shall seize his possessions (*dârishn*)."

(28) Regarding the beneficers (*sûd-âšmandân*) the reply spoken is (as follows):—"On account of the reward of the smiter and developer, they are those beneficial ones whose smiting and developing are those of the developer Ahuramazda, who understands smiting and developing."

(29) When through the smiting of the wicked by Ahuramazda a question arose⁴ (whereto) the reply spoken is as regards the smiting of this world (*latamâ*) for him who is the ruler:—"The reward is taught so by him who is of excellent judgment, thus, that he who is the smiter and developer, Söshâns, shall make the decision (*vichêra*)."

(30) Zarathushtra spoke in reply, thus: "He gives a reward." (31) And that wise smiter, Söshâns, spoke in reply thus: "He shall inflict punishment."

malice with me. Who shall provide me protection) other than thy Fire and Vohûman? (Because I know that they would provide me protection for your sake) when I nourish righteousness through deeds for them, O Aûharnmazda! (that is, should I perform duty and good works, who shall provide me protection?). Thou shouldst proclaim to me that high-priest of the religion; (this thou shouldst state thus: 'Maintain the religion as high-priest')."

¹ *Hakha*, "a friend." ² Yasna XLVI, 13, c. *Ôlâ i Vishtâspa pavan zak î lekûm yasharâyîh hamîshag mînam khûp ham-hakhag, aêgh frârûnîh dûst*. See *ibid*, 14 a. *Zaratûhshtra î mûn lak yasharûb dûst*. ³ Pers. *âshkârah*, "well-known." ^{3a} The text is found written twice in DE. and therefore enclosed in brackets by me. ⁴ *Madam yehevûnt*,

(32) Even that manifest cow (-soul) that is at the several (heads of) cows. has openly complained (*garzî-haîl*) to the righteous this complaint (*garzishn*):—"How long will it be when a developer arises, even that one who is an undesirable ruler? How long is the time till that happens, till when the wicked one who is a smiter, who is an authorised corrupter, becomes unauthorised?" (33) Because, on account of her volition² she complains thus, until the developer arises, even that one who is an undesirable ruler, that is, until that one who is the developer becomes authorised (*pâdakhshâi*),

(34) As to that her complaint, spoke Ahuramazda thus:—"Not so by this complaint is the obtainment (*vindishn*) of spiritual lordship (*ahûîgîh*); for this reason, (because) when they do not regard the ruler as a ruler, and (there is) no giving (*dahishn*) of priestly authority (*ratûîh*) from any righteous people whatever³, (and) it is necessary to speak henceforth (*kevan frâj*) to many righteous ones, until when a developer arises, (and) even that one who is an undesirable ruler."

(35) On account of the several utterances of the spirits, which are as regards thought, word, and deed, it is necessary to say that they shall certainly⁴ render ((their) account⁴, always until a smiter or a developer whatever is obtainable, and who is authorised or unauthorised. (36) Many there are to whom it is necessary to ask this question,⁵ whether he who is righteous is no witness (*a-gavâi*) for him who is wicked, (and) that righteous one causes him (the wicked one) to be exposed by his evidence,⁵ (and) they (the wicked ones) cause him who is righteous to be an opponent⁶ by smiting. (37) Many there are to whom⁷ it is certainly necessary to speak this reply⁸ until (there is) the smiting of the maintainer of strife (*padkârdâr*) and of (his)

¹ Paëdâg. ² Kâmagîh-ash. ³ Yasna XXIX, 6, b: *Lâ aëdûn ahûîgîh vindishn, aëgh zak î pavan jîvâg chârâg kardan lâ shâyad, hanâ râi-ich khûdâî pavan khûdâî lâ yakhsenund, va lâ dahishn ratûîh mîn yasharâyîh chîgûmchâî, aëgh dastôbarîh-ich aëdûn chîgûn âvâgyad dâshlan lâ yakhsenund.*

^{4,4} *Hamâr ghal vabîdînayên.* ⁵ The question stated in § 32. ⁶ *Pavan gavâi paëlâgînênd.* ⁷ *Pavan zadârîh paëlîyâragînênd.* ⁸ *Amat* here used for *mûn*. ⁸ The reply stated in § 34.

kinsmen. (38) Many there are by whom that one individual (*aîsh-1*) is loved who is the developer of the righteous; (wherefore) it is certainly (*ghal*) necessary to create a doer of good for the many wicked and also righteous, while a wicked one, who is the smiter, who is the maintainer of strife, is in authority.

(39) Because on account of the gift (*dahîh*) of (his) will¹ it is proclaimed (*frâj gûft*) thus: "They shall fully (*barâ*) understand that Ahuramazda chooses what is right, (and) Aharman chooses not what is right. (40) And (this) that until they shall fully understand that the punishment of the wicked is certainly (*ghal*) for teaching them that they (on account of their wickedness) shall abide in the abode of darkness, (and) that they give reward even to him who belongs to the *Ham-hastagân*,² and that they are certainly smiting the wicked; that the good spirits are most powerful, so that they shall kill the apostate, and that they shall convert (*vardênd*) (the wicked) from evil to goodness, and that those who are wicked shall be made to believe by the tongue (*hûzvân*) that for the virtuous nourishment (*parvardârîh*) of the creatures self-devotion shall be practised (*kardan*), and that the demons shall be despised, and that thus he who is an evil ruler is wicked, and that they (the wicked ones) are not approaching (*ana-yechtûnishn*) the place³ where Ahuramazda shall cause the counting of sin and merit."

(41) "And they shall become more diligent in the performance of duty and merit, and abstain more from sin, always until they surely attain to any acquirement (*vindishn*)⁴ whatever for those in life and those in a lifeless state (*a-zêvandagân*). (42) And they shall not inflict complete punishment in the embodied state (*tanû-âömandîh*), and the world is not destroyed by the fiend; every individual highly counts on himself⁴, and every one fully (*bündag*) attains to the end for the affairs of Ahura-

¹ The will of Ahuramazda. ² The name of a place in heaven where those souls abide whose merits and sins are found of even weight in the balance. ³ That is, the wicked people shall not pass the bridge of judgment, when they are not devoid of sins. ⁴ By the accumulation of immense acts of merit.

mazda ; (but) the fiend is not vanquished, and they shall not inflict complete punishment."

(43) And the beneficent (*afzûnīg*) Ahuramazda does not think (that) every one should remain (for ever in this world), and no one completely gives up himself (to it), (because) through the fiend they certainly suffer, and become of evil wisdom. (44) And in every body goodness does not arise for him who is good, but the wickedness of the fiend certainly destroys what is good, and the wicked do not understand what is good ; and the wicked certainly (*ghal*) recite (their) religion, they do not bestow love on doing duties, but they become certainly evil-doers (*dûsh-varzîdâr*).

(45) And the righteous man, who is the best (*pâhlâm*) in the spiritual (and) embodied existences, becomes an authorised (*shalîlâ*) developer, also that one who is a willing ruler ; and so he who is wicked, even that one who is authorised, becomes unauthorised, at that time when every (righteous) individual consigns his soul to the *Garôdemâna* (the supreme heaven);¹ and when every one should know that every one of the annoyers suffers² pain, so that when, owing thereto,³ they solicit the sacred beings, still (*barâ*) only hell (it is) that they offer.

(46) And when every one shall perform the ceremonial of the archangels without (hope of) benefit, and when every one knows that Gôsh-aûrvan complained,⁴ so that he who is the fashioner⁵ of cattle enquired, thus : "Whose is the guardianship of the cattle, not without annoyance ?" The reply of Ashavahishta, thus :—"They shall inflict punishment."

(47) Every one knows that in the vision of the good spirits there is joyfulness in the light⁶, and when every individual becomes aware of the priestly authority of Ahuramazda; and when

¹ Yasna, XXVIII, 4, a. *Mân rubân baên Garôdemâna yehabûnêd pavan avâgîh i Vohûman*, ² *Bêsh yehevûnêd*. ³ Owing to pain. ⁴ Yasna XXIX, 1, a. *Avô lekûm, amesûspendân, Gôshâûrvan garzîd*. ⁵ Ibid, 2, a. *Aêdûn zak i gôspend tâshîdâr Aûharmazda pûrsîd, aêgh ; "Ashavahishta mân lak gôspend ratû, (aêgh-at dend dâdistân chîgûn, aêgh-at ratû i gôspendân)...?"*

⁶ Yasna XXX, 1, c. *Mânshân baên rôshnîh pavan vînîshnîh hû-ravâkhmanîh, (aêgh-shân amat maînûg yazîshn khadîlûnd, ashân râmîshn yehevûnêd.)*

every individual knows that his sagacious (*dānishīg*) remedy against the harm owing to the Evil Spirit is declared;¹ and when every individual knows that Ahuramazda fashioned the propitious effects (or bounty) in the *māthras*²; and when every one knows that the priest is perfect, and that Ahuramazda causes to enhance both of them³ in the spiritual state;³ and that Vohūman is the offspring (*zāg*) of Ahuramazda,⁴ and that Spenta Ârmaiti⁵ is Ahuramazda's own (*nafshā*), and that both⁶ of them are the life of him who has assigned it; and that life is given by the thought and wisdom which are his own, and that the sacred beings convey prosperity⁷ to it.

(48) And when every one who is of this worldly existence, knows to do what he ought to do for the sake of that worldly existence; and when every one through (his) deeds is a lover⁸ of the spirit that is his own, and when every one becomes a personal supporter (*būrdār tanū*) of Ahuramazda⁹. (49) And when every individual knows that they give no reward to him in whose body a demon is lodging, (and) who is not listening (to the good spirits)¹⁰; and when every one shall make his own soul immortal¹¹; and when every one maintains the fruit (*bar*) of his relationship with Ahuramazda¹².

¹ Yasna XXIX, 6, a. *Aēdūn-ash pavan fūmā gūft Aūharmazda, āgūsīhā visūpishn vichārishn (aēgh-ash dānishnīg gūft, aēgh-ash anāgīh min Ganrāg Mainūg chārag haīt.)* ² Ibid, 7, a. *Zak ī afzūnīgīh pavan mānsar Aūharmazda ōlā ōl tāshidār mūn pavan yasharāyīh ham-jūshishnīh.* ³ *Mainūg va stīh, Yas., XXXI, 7, c. Zak ī kolā 2 Aūharmazda mainūgīh vakhshīnīd (aēgh, mindavam ī mainūg va stīh, ōlā barā afzūyīnēd) mūn kevan-ich ham-khūdāi.*

⁴ Ibid, XXXI, 8, a. *(Va amat-am Vohūman khaditūnt am aēdūn mīnīd aēgh zāg ī lak) Vohūman abū havāth lak.* ⁵ Ibid, 9, a. *Lak haīt Spendarmad (aēgh, lak nafshā), pavan lak haīt zak ī gōspend tāshidār khratū.* ⁶ In Yasna XXXI, 10, *kolā dō* and not *se*. See the meaning of *fravāstēnd* in Mills' *Gāthās*. West, "has wandered forth." ⁷ Compare Pers. *khang, khangi*, "prosperity." West, "support." ⁸ Ibid, 21, c. ⁹ Ibid, 22, c. *Zak ī lak, Aūharmazda, būrdār tanū haīt, (aēgh-at baēn stīh māmānīh pavan tanū ī ōlā.)*

¹⁰ Yasna XXXIII, 4, a. *Mūn lak, Aūharmazda, a-nyōgshidār, va Akōman-ich, barā yazishn havā-ōm.* ¹¹ Yasna XXXIV, 1, a. *Mūn-am kānishn, mūn-am gūbishn. mūn-am yazishn, pavan a-marg-rūbishnīh.* ¹² Ibid, 3, a. *Aēdūn lak myāzd, Aūharmazda, (aēgh bar pavan khvēshīh ī lak yakhsenunam).*

(50) And when every one is a *zōtar*¹, who is pure (*avēzag*) through righteousness; and when every one offers a consecrated *darûn*² to the archangels²; and when every one knows that co-operation (*ham-kardagîh*) is from him who is devoted (*bandag*) to them (archangels), and when they are together in soul³.

(51) And when every individual devotes himself personally (to them); and when every one proceeds to their ceremonial and glorification⁴; and when every individual knows from (the words) *naēchîd tēm anyēm*, that no other than you (have I through holiness, then do ye save us!)⁵; and when every one knows that through that sovereignty of his, the renovation will be produced according to (his) will among the living ones⁶.

(52) And when every one knows the enlightened Religion; and when every one regards the Religion as guide (*sardâr*) and sublime⁷; and when every one knows that the manifestation of this (Religion) ought to be in him; and when every one thinks Ahuramazda bountiful (*avzûnîg*)⁸; and when every one knows that, when it occurs (*yahevûnêd*), happiness is bestowed (*yehabûnî-haît*) through wilful sovereignty⁹; where and when they call him for the performance of duties and meritorious acts, reward is given to him. (53) And when every one offers a sheep to the good *yazads*; and when every one knows that for him whose righteousness subsists in action, there occurs a strong and perfect devotion¹⁰; and when every one meditates on manifold

¹ Yasna XXXIII, 6, a. *Mûn zōtar pavan yasharâyîh avēzag zak î mindavam min vahishta bavîhûnîd.* ² Yasna XXXIII, 8, c. ³ Ibid, 9, c. *Min zak î ôlâshân bûndag ham-kardârîh amat ôlâshân pavan agavin râbân.* Reading *bûndag*, the rendering is "that complete co-operation with them is from him."

⁴ Yasna XXXIV, 6, c. *Aêdân avô zak î lekûm yazishn pavan âfrîngân dahishn va stâyishn sajîtnam madam.* ⁵ Yasna XXXIV, 7, c. West, [*Naēchîd tem anyem*]:—"I am aware of no one (above), other than you (that is, I know no one from whom my benefit is such as from you, and when they shall cause) righteousness (that is, they shall perform duty and good works,) it thus produces shelter for us." *Lâ aîsh madam zakâi min lekûm âgâs havôom.*

⁶ Ibid, 15, c. *Pavan zak î lekûm khûdâyîh, Aûharmazda, frashagard pavan kâmag âshkârag baên ahvân yehabûnî-haît.* ⁷ Comp. Pers. *vâlâ*, "sublime," "majestic." Yasna XXXV, 22. ⁸ Yasna XLII, 7, a. ⁹ Ibid, 8, d. ¹⁰ Yasna XLIII, 6, c. *Mûn zak î ôlâ kûnishn ghân î yasharâyîh frch-dahishnîh, ôlâshân mûn rad âmâzêd bûndag minishnîh (Sôshâns),*

assistance from Ahuramazda¹; and when every one speaks of embellishing (his own) nature²; and when every one speaks to provide a ceremonial³ (of the sacred beings); and when every one gives that advantage by liberal gifts⁴. (54) And when every one knows that he grants him the obeisance which is his when in a *garôdemânîg* condition⁵; and when every one knows that it is done by those in the realm of Ahuramazda⁶; and when every individual knows that, so long as the Religion of the first creation⁷ (shall exist), this characteristic (*dakhshag*) is to be considered, thus: *Hvô zî dregvâo...*⁸

(55) And when every individual keeps no wealth for the high-priest of the apostates;⁹ and when every one knows that what is exalted (*lâlâ*) is righteousness, and when they (the good spirits) shall make intercession for every individual; and when every individual becomes aware (of the Religion of Ahuramazda), and when every individual sees that that one (Ahuramazda) is the father of righteousness; and when every individual knows that that one spirit of bounty⁹ is in him. (56) And when every one knows that he who is inclined (towards Ahuramazda) is a smiter of many a wicked¹⁰; and when

¹ *Havâ šlâshân min lak kabed âiyyârîh mînam Aûharmazda.* ² Yasna XLIV, 3, a. *Kôlâ aîsh fratûm haêm barâ âvâiyad vaêrâstan.* ³ Ibid, 6, a. *Zak î min harvispagûn mahist (yazishna î yazadân kardan).* ⁴ Ibid, 7, a. *Zak î šlû î sūd bavîhînam pavan rād dahishnîh (amat rādîh bavîhînam-âe).* ⁵ Ibid, 8, c. *Mûn pavan Vohûman kûnishn gûbîshn âgâs yehevûnêd pavan râstîh î Aûharmazda (pavan daêna î Aûharmazda), aêdûn zak î šlû nîyâyîshn baên garôdemâna ash barâ yehabûnd.* ⁶ Ibid, 9, c. ⁷ Yas. XLV, 6. *Hyat duêndo paðuruyâo dâo Ahurâ,* “since the primeval laws thou gavest, O Ahura!” ⁸ Yasna XLVI, 6, c. *Mâ zak dravand mûn avô dravandân pâhlâm, zak yasharûb mûn avô yasharûbân pâhlâm (baên var-šômandîh-î mûn avô dravandân min-davam yehabûnêd, pavan yasharûb dârîshn), vad amat daêna î fratûm dahishn î Aûharmazda, (vad amat zak Saôshâns yehamtûnêd).* This Pahl. passage is rendered by West, thus:—“For he is wicked whose best nature is for the wicked, and he is righteous whose best nature is for the righteous (in any doubtfulness); whoever gives anything to the wicked is to be considered as wicked, and whoever gives to the righteous is to be considered as righteous, so long as the religion of the first creation, O Aûharmazd! (until the time when Sôshâns arrives, one is ever to be considered in this way).”

^{9a} The Ms. has *yasharûbân* by mistake (see Yas. XLV, 8, a.)

⁹ Spenta-Ârmaiti. ¹⁰ Yasna XLVII, 4, d. *Amat khvâstâr haît, kab-d zadâr î dravandân.*

every individual utters words of obeisance unto Ahuramazda¹; and when every individual knows that that is our comfort (*khvârih*)², (and) that he is Ahuramazda's own creature³; and when every individual teaches⁴, (and) every individual joins (*âyûjéd*) in the best Religion.⁵

(57) And when every individual knows that Vohûman guards the creatures; and when every individual becomes authorised through (his) will for the reward; and when every individual knows that through the gift in its origin there happens increase⁶; and when every individual transacts, or shall transact the affairs of the archangels⁷; and when every individual knows that when he who is learned (in the Religion) speaks to him,⁸ it becomes a possession (*dârishn*) for the benefit of righteousness⁹.

(58) When, for equal (*hâvand*) meritoriousness, it is necessary to give first to *môbads*¹⁰, so that on account also of the mobadship Kai-Vishtâspa (was) worthy of the sovereignty¹¹, and that a wife was given unto Zarathushtra by Frashôshttra; (and) that that was the wise Jâmâspa¹² whom Ahuramazda produced; and that every individual shall perform the ceremonial of Ahuramazda¹³.

(59) And when every individual knows that the best prayers are the words of Zarathûshtra¹⁴, and accordingly also his is the reward for those of you who are learned (in the Religion)¹⁵.

(60) Perfect (*is*) the excellence of righteousness; perfect excellence (*is*) righteousness.

END OF THE DINKARD.

¹ Yasna XLVIII, 1, a. *Amat yemellândnî li hanâ î lak âgâsîh, Aûharmazda! (daêna î lak).* ² Ibid., 6, a. *Mâ zak lanâ khvârih.*

³ Ibid., 7, d. *Aedûn zak dâm lak dâm, Aûharmazda!*

⁴ Yasna XLVIII, 12, c. *Va pavan kûnishn râst havând, va hanâ î lak, Aûharmazda! âmûkhtend (daêna î lak), mâ ôlâ-shân yehabûnt yegavîmünd hamaê-stârih î ôlâ î Aêshma.* "In their actions they are just, and this which is thy doctrine, O Ahuramazda! they are teaching thy Religion, for as an opposition against (the demon of) Wrath they are given."

⁵ Ibid., 9, c. ⁶ Yasna LI, b.

⁷ Ibid., 3, c. ⁸ Ibid., 8, a. ⁹ Ibid., 8, b. ¹⁰ Ibid., 15, a. *Mîzd mûn Zarathûshtra havâam, avô mainûgân châsham pêsh (pavan hâvand kîrfagîh).* ¹¹ Ibid., 16, a. *Zak mûn Vishtâspa magîh-ich râî (avêzagîh-ich râî) pavan khûdâyîh arjânig.*

¹² Ibid., 18, a. ¹³ Ibid., 20, c. ¹⁴ Yasna LIII, 1, a. ¹⁵ Ibid., 7, a.

Colophon I, appended to the MS. DE. of the Dīnkard.

(1) “ Completed in great joy and complete blessing this last (*afdâm*) half (*naêma*) of the manuscript (*nîpîg*) of the unsimilar, and priceless, and unequalled Dīnkard, at the place where they discovered and obtained it for us in Asûristân, within the auspicious, prosperous, and fragrant, and precious (priceless), and of abundant products, the glorious Bagadâd of righteous wealth, from a copy (*pachîn*) which as regards the Religion of religions, is identified with the leaders of the good Religion, who were of happy *fravâhars*, who were descended from the family (*dûdag*) of the holy Âtârô-pâta, son of Mahraspend, who re-edited (*lakhvâr vichârd*) with the help of (*min*) five or six very fortunate ones, the knowledge of the pure Revelation, which is the all-embellished learning of learnings ; (and) as the leaders of those of the good Religion who successively (*âkhar âkhar*, or “later on”) at different times (*a-ham-vâr*) had, in order to maintain its recitation and research, prepared the restoration (of the Religion) at different places through their manuscripts and revision of them.

(2) “ I, Mâh-vindâd, (son) of Naremâhân, (son) of Vâhrâm, (son) of Mitrô-âvân, like an adopted son (*satûr*), on account of its being one’s own property of him who wrote it, am publishing (*frâj-shedkûnâ*) it¹ on the day of Dîn, of the month of Tir the auspicious,² of the year 369, after the year 20 of him who was king Yazdakard, the king of kings, son of Shatrôyâr, in the staunch belief in the pure Religion of the worshippers of Ahuramazda, (and) in the superior (*avar*) amity (*âshtagîh*) (with Ahuramazda) of Zarathushtra the Spitamân, of righteous *fravâhar*, (and) in the truthful accomplishment (of the renaissance of the Religion) of Âtârô-pâta, son of Mahraspend, and in the superior amity of the solicitors (*kâmagân*)³ of righteousness, whose righteous utterances of blessings (are) for the embodied world ; know that⁴ (they were) thinkers of good thoughts, speakers of good words, and doers of good actions

¹ The text of the Dīnkard. ² Lit., “victorious.” ³ *Kâmagân*, lit. “desirers,” Av. *kâma*, “wish,” “desire.” ⁴ Havât, “it is that,” “know that.”

as regards the material existence, through the complete instinct¹ of good regard for works of righteousness they (were) links (*padvandân*) of union (*padvastârîh*) with the renovation (of the universe); and as regards the spiritual existence, their pure (pious) souls and *fravâhars* attain (*vindînând*) to the obtainment² of the supremely (*avartûm*) great position, and exalted position (*bûrzâvandîh*), and to entire recompense in that which is *Asar Rôshnîh* (Endless Light) which is of perpetual benefit, (and) which is full of happiness (*khvârîh*)³. (3) (It is) particularly for those of pious *fravâhars* and pre-eminently⁴ learned men, Âtarô Frôbag, son of Farrakhû-zâd, (and) Âtarô-pâta, son of Haêmîd, by whom this priceless (*ana-arj*) sacred book (*nîpîg*)⁵ of the Dînkard was selected (*vichârd*) so wisely and with a pure spiritual (*ahû*)⁶ vision into the auspicious golden⁷ commentary of the good Religion, with so truly friendly and fully lovingly⁸ good instinct for the Religion, and with great benefit for us moderns. (4) (It is) obscure (*nîhân*) for me who through eagerness (*ârzûgîh*) for righteousness, like an adopted son⁹, have joyfully disinterred (*khûsh-kand*) this sacred writing; and so he who reads it, and shall make use of it, has to rely on it, and be free from doubt about it; and that one who shall take a copy from it, takes it with honesty, and he shall be connected with it appropriately."

(5) In every action (there shall be) a measure or proportion for pursuing that measure; in pursuing a measure (there shall be) a good end; in a good end, satisfaction¹⁰ (*shnûmîgîh*); and in satisfaction, joy; and in joy, rejoicings; and in rejoicings, pleasure; and in pleasure, unrivalled¹¹ success (*vanîh*)¹² in the meditation on Vohûman; and in the meditation on Vohûman, a strong (*arvand*)¹³ heart (*lebbmâ*); and in a strong heart, fear-

¹ *Kâmag*, "propensity," "desire." ² *Vindishn*. ³ Av. *hvâthra*, "comfort," "glory." ⁴ *Aghrî*, Av. *aghrya*, "supreme", "pre-eminent"; *aghra*, "the head", "the top." ⁵ *Nîpîg*, rt. *nîpi*, Arian *lipi*, "to engrave," "to write". ⁶ *Ahû* for *ahûig*. ⁷ Reading; *zarîyâv*. ⁸ *Pâr-jûshâramîhâ*, Av. *jûsh*, "to love". ⁹ *Satûr*, "an adoption"; it also means "a war horse".

¹⁰ Av. *khshnu*, "to rejoice." ¹¹ *A-ham*, "having no equal." ¹² Av. *van*, "to conquer." ¹³ Av. *aurvant*, "courageous", "strong", "active".

lessness; and in fearlessness, embellished (*paêrâstag*) life; and in embellished life, healthy progress of the body; and in the healthy progress of the body, useful (*kârîg*) resources; and in the useful resources, diligence; and in diligence, good gifts¹; and in good gifts, new acquirements²; and in new acquirements, shining³ riches, (wealth); and in shining riches, complete participation⁴; and in complete participation, absence of want; and in absence of want, absence of distress (*a-bêshîh*); and in absence of distress, thanksgiving; and in thanksgiving, prosperity⁵; and in prosperity, auspicious organization (*nêvârishn*); and in auspicious organization, progressive (*rûbâg*) relationship; and in progressive relationship, perpetuity (*jâvîdîgîh*); and in perpetuity, desire of good regard⁶ for relationship; and in desire of good regard for relationship, glory^{6a}; and in glory, exaltation; and in exaltation, liberal character⁷; and in liberal character, beneficial activity; and in beneficial activity, progressive commanding; and in progressive commanding, powerful position; and in powerful position, freedom; and in freedom, liberality; and in liberality, select (*vîchîdâr*) donations; and in select donations, friendship with the good (or pious) ones; and in friendship with the good ones, purity (*pûyîh*)⁸ of righteousness; and in purity of righteousness, pious meditations; and in pious meditations, truthful speaking; and in truthful speaking, blessings; and in blessings, practice of acts of merit; and in practice of acts of merit, love of the soul; and in love of the soul, sinlessness^{8a}; and in sinlessness, fortunate worldly condition; and in fortunate worldly condition, righteous souledness; and in righteous souledness, highest paradisiacal condition (*garôdemânîg*⁹); and in highest paradisiacal condition, higher place of an existent being than that of the most excellently existing beings and most hopeful beings.

(6) "Through the strength of the good spirits, and the help of the creator Ahuramazda, may pious rejoicing entirely (*barâ*)

¹ *Hû-dahishnîh*, Av. *dath*, "to give" ² *Nyô-barishnîh*, "new carrying."

³ *Khanîd*, Av. *khan*, "to shine." ⁴ *Spûr-bâharîh*. ⁵ *Afzûnîgîh*, "increase," "welfare." ⁶ *Hû-chashmîh*. ^{6a} Av. *hvâthra*. ⁷ *Âzâd-chîharîh*; Av. *chîthra*, "open," "public." ⁸ Av. *pu*, "to purify." ^{8a} Lit., "less sinfulness,"

⁹ *Garôdemâna*, name of the highest heaven, the abode of Ahuramazda.

reach ! (7) Homage (*nimâz*) unto Zarathustra, the Spitâmân, of righteous *fravâhar*, (and) friend (*âshtâg*) of Ahuramazda !

(8) " And that one who desires as a share (in it) to make a copy of this work, or to read it, without giving a pledge¹ in gold which is of value, and in cash money,² (and) then he does not give what is decreed³ (*vakht*) in (the name) of the good spirits³, he has to reach in any period full adversity, is little protected⁴ (*zînhâr*), (is) in trouble and ruined (*khanjînag*),⁵ and entire trouble (*ranjgârî-pûr*) reaches him at their hands (*i.e.* of the good spirits), (if) he means (*yezbe mûnd*) not to give back (the copy). (9) And if it (the copy) reaches into the hands of a person, such as is mentioned above, who does not return it, or scratches out⁶ or deletes⁷ the name of mine who am the writer, then on account of it he gets not the gift⁸ offered to the righteous⁸ at the Chînvad Bridge, through the spiritual ones and the assembly of the Satves stars, (and) I shall be (his) enemy⁹ (or will not bless or help him). (10) And may the sovereign, who follows the Religion, obtain his several wishes !¹⁰ May happiness reach the propagators of the Religion ! May the glory of the pure good Religion of the worship of Ahuramazda, which dispels doubts, be triumphant ! "

Colophon II.

(1) " Completed in rejoicing, and joy, and pleasure, on the day of Ahuramazda, of the month of Spendarmad, in the year 835, after the year 20 of him who was king Yazad-kard, the king of kings, son of Shatrôyâr, I have written ; I, the servant of the Religion, Shatrôyâr Êrdêshîr, son of Aîrîch, son of Rûstakhma, son of Aîrîch, descendant of Kabâd, king of Aîrân, have written (this copy). (2) I have left it for my own kin,¹¹ and for my own children, whom I order to use it with righteousness for 150 years. (3) And after 150

¹ *Grôb*, Pers. *garûi*, "pledge", "pawn". ² *Nagd*, Pers. *nakd*, "ready or cash money." ³⁻³ *Baên yazadân vakht*. ⁴ *Zînhâr*, comp. Pers. *zînhâr*, ⁵ Pers. *khanj*, "lost," "ruined" ⁶ *Aûstûrîd*, Pers. *astûrah*, "a razor" ⁷ *Ramîtûnêd*, "strikes off." ⁸⁻⁸ *Yazarûb-dâd*. ⁹ *Hamîmâr*, Av. *hameretha*, rt. *mere*, "to smite." ¹⁰ *Kazd*, Pers. *kazd*. "desire," "object." ¹¹ *Nafshâh i nafshâ*.

years for (the use of) my grand-children, who are of good repute and propagators of the Religion; I consign it to them in staunch faith in the pure good Religion of Ahuramazda-worship, in the superior amity of Zarathushtra the Spîtâmân, of righteous *fravâhar*, and in the truthful accomplishment (*pasâjishnîh*) of Âtarô-pâta, son of Mahrspend, and in the sayings (*vâch*) and utterances of the solicitors of righteousness for all embodied existences, the thinkers of good thoughts, the speakers of good words, and the doers of good actions. (4) As regards material existence, with complete desire for the good end of the works of righteousness, which are links of union with the renovation (of the universe). (5) And as regards the spiritual existence, their pure souls (and) *fravâhars* attain to the obtainment of the supremely great position and exalted position, and to the acquisition of the complete (and) entire recompense in that which is the Endless Light, which is of perpetual benefit, which is the perfect comfort they attain to. (6) It is especially (*nâmchasht-igîhâ*) for those of pious *fravâhars*, and pre-eminently (*agarg*) learned men, Atarô-Frôbag, son of Farrkhûzâd, Atarô-pâta, son of Haêmîd, by whom this priceless sacred book of the Dînkard was selected (*vichârd*) so wisely and with pure spiritual vision in the auspicious armour (*zrâh*) of the ocean of the good Religion, so truly friendly towards the good creatures of the Religion, fully lovingly and with great benefit for us the survivors (*pasînîgân*).

(7) "It is obscure for me who through eagerness for righteousness, like an adopted son, have joyfully disinterred (*khûsh-kand*) this sacred writing; and he who reads it and shall make use of it, is to rely on it and shall be doubtless (about it); (and) he who shall take a copy of it, will take it with honesty, and they shall be associated with it up to the end. (8) This copy of the work (Dînkard) I have sought (*kûshây kard*) from the work (or manuscript) of Marzapân, son of Spenddâd, son of Marzapân, son of Mitrô-âvân, son of Spenddâd, son of Mitro-âvân, son of Marzapân, son of Dahishn-aiyyâr, son of Rûz-veh, son of Shâhmard, son of Shâd. (9) This book (*daftar*) I have prepared with the help of (*min*) the pious¹ high-priest, who is the pious

1. *Vîj* for *vîjag* "pure," "pious."

Yêzad-aîyyâr, and from mutual conference with those, who are related (to me) through (their) courtesy (*aîrîh*) and goodness, and who are associated with the victorious Sögshâns (*Saöshyant*), I have partly (*gûn*) borrowed,¹ and partly (*gûn*) produced it.

10 "May the family of Spend-dahêd, and the family of Mâh-aîyyâr, be righteous and inmates of *garôdemâna* (the highest heaven), who rendered help to Shatrôiyâr who is servant (*bandag*) of this Religion; he (too) offered materials (*afzâr*), so that this book has been entirely (*dravist*) produced. (11) I am, through his relationship in courtesy and goodness, united with the victorious Sögshâns, so may it be as it is blessed by us! (12) May the glory of the pure good Religion of the Mazda-worshippers be ever triumphant, (and) may the copy be fully recited (*karîttunishn*) by every one according to his own wish as long as he may be able to live!"

Colophon III.

(1) "Completed in gratification, and joy, and auspicious omen, and pleasure, and good health of body, and bowing in the back,² this work of the Dînkard, which is transcribed by those *dasturs* of righteous will, Shatrôiyâr, son of Êrdesghîr, son of Aîrîch, son of Rûstakhma, son of Aîrîch, descendant of Kôbâd, king of Aîrân, of righteous soul, (and) worthy of the highest heaven; I am a solicitor (of those) who practised righteousness, so that they may be (so in heaven). (2) I, too, have been a participator (*bâhar*) now in it till (*vad*) the day of Âvân, of the month of the liberal Hvardâd, and the Parsî year 1009, after the 20 years of Yezad-kard, king of kings, son of Shatrôiyâr, a king related (*vâzag*) to him (who was) Hûsrôb, the king of kings, son of Ahuramazda; I have written, I who am devoted (*bandag*) to the Religion, (from the copy of) Mahvindâd, son of Vâhrâm, son of Êrdashîr, (inhabitant) of Tûrkâbâd; this copy I saw, (and) I approved of. I am dastur Shatrôiyâr, the writer of this through the righteous-souled, the partaker

¹ Pers. *spûjî*, "borrowing."

² *Nisadâ baén pûshî*; "bending in the back." Or, "humbly."

of heaven; Yêzad-kard. (3) I wish that God may forgive (the sins of) each and all, who have with righteous souls, ordered (me to do) this work, (and) who admire the lot of dastur Shatrôyâr, the writer of this book, (and) always that of him who is the pious *dastur*, liberal, propagator of the Religion, conductor of ceremonials, performer of acts of merit, truthful speaker, whose nature of goodness and virtuousness may work out our path, who always in life (*hamîshag*) with virtuousness and goodness is also (engaged) in the recitations of the Avesta and Zend of universal belief (*vispô-vâr*), in a bright (*âûshîn*)¹ *yazishna* ceremonial, and (himself) an illustrious writer. (4) I am inspired with awe (*bîm*) at the meritoriousness of Zarathushtra Spitâma, of revered-*fravâhar*. (5) I am inspired with awe at the meritoriousness of the godly righteous ones, the doers of acts of merit, and at Ahuramazda and the archangels who are valuable for us through virtuousness and goodness, materially and spiritually, and who will permanently keep us (*mân*) in humility and goodness and righteousness, until the victorious Saôshhâns lays the foundation of the protection (of the restoration of the world). (6) May it be so! May it be also more so! May the glory of the pure good Religion of the Mazda-worshippers exist through the will of the good spirits and the archangels!

(7) "In the name of the creator, who is Ahuramazda, I, servant of the Religion, Vahrâm, son of Mahvandâd, son of Rûstakhma, son of Anôshag-rûbân, son of Rûstakhma, (inhabitant) of Tûr-kâbâd, have seen this book of the Dînkard, and approved of it. (8) I recalled to mind the high-priest who was the helping *dastûr* for the district, Êrdeshir, son of Aîrîch, son of Rûstakhma, son of Aîrîch, descendant of Kôbâd, king of Airân, for the righteous-souledness and paradisiacal lot, so that his soul may reach through superior righteousness into the best abode, the bright *Garôdemâna*, and his relations and children all may become connected with the victorious Sôshhans; and hence the designation of dasturship may be perpetually conducted in our families! (9) I, Bahram, son of

¹ Comp. Av. *ushahina*, "the time near the dawn," rt. *ush* "to burn" "to shine."

Mahvandâd have written (this copy) on the day of Tishtar, and in the month of Vohûman, in the year 1036 of Yazad-kard, king of kings, son of Ahuramazda."

Colophon IV.

(1) "Completed in gratification, and joy, and good luck, and rejoicing, and great pleasure by me who am the servant of the Religion, Bâhrâm, son of Mahvandâd, son of Rûstakhma, (this) subject (*babâ*) of intelligence (*kârdânîh*), on the day of Anîrân, and the month of Âvân, in the year of Yazad-kard. (2) I have written this big work¹ with pleasure, who am worthy of forgiveness (for errors) just as this earth which is full of distress (but) sheltering²; may it not be a cutting instrument,³ when⁴ a full (*mâlâ*) memorandum (*ayâd*) of these demonstrations (*bûrhânag*)⁵ is prepared by me. (3) May it be through the wish of the good spirits and the arch-angels! May it be so! May it be also more so! May the glory of the pure virtuousness of the Mazda-worshippers be triumphant! May it be a good gift!

(4) "In the name of the good spirits, and the creator, I, who am the servant of the Religion, Rûstakhma, son of Gûshtâsp, son of Êrdashîr, saw this book of Shatrôiyar Êrdashîr, (and) I liked it. (5) I, on account of (my) becoming the writer of this book, (first of all) called to my mind the virtuous (*nêvag*) name of the righteous-souled and valuable (person) by whom this book had been written; we have seen him in our home (*mân*) practising righteousness, whom and also me the good spirits made co-partners, so that I become more and more the pronouncer of blessings on thee (i.e. Shatrôiyâr Êrdashîr). (6) May it be according to the will of the good spirits and the arch-angels! May it be so! May it be also more so! Ashem...."

(7) Righteousness is the best excellence.

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

¹ Comp. Av. *naska*, "a big work." ² av. *vâra*, "shelter." May be read *vindishn*. ³ Comp. Pers. *dast-âhang*, "an agricultural implement". ⁴ *Mân* for *amat*. ⁵ *Bûrhân*, "demonstration," "proof".

દીનકર્દ કેતાબ,

તેની

અસલ પહલવી એખારત, ઈંગ્રેજ અક્ષરે તેનું વાંચણ,
ઈંગ્રેજીમાં તથા ગુજરાતીમાં તેનો શરેહ સાથે
તરજુમો, અને તેમાં આવેલા મુશ્કેલ
પહલવી શબ્દોની ફરહંગ.

કર્તા:

દારાબ દસ્તુર પેશોતન સંજળા, બી. એ., પીએચ. ડી., જે. પી.,
નામદાર સર જમશેદજી જરથોસ્તી મદરેસાના પ્રિન્સીપલ.

વૉલ્યુમ ઓગણીસમું,

દીનકર્દનાં નવમાં પુસ્તકમાં આવેલું
અવસ્તાનાં એકવીસ નસ્કોનું સાંકળ્યું તથા સાર,
ભાગ ૩ જે.

નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રન્સલેશન ફાંડના ત્રસ્ટી સાહેબોના
આસરા હેઠલ છપાવી પ્રગટ કર્યું છે.

મુંબઈ.

ધી પ્રિટીશ ઇન્ડિયા પ્રેસ.

પ્રજાજરદી સને ૧૨૯૭, ખસ્તી સને ૧૯૨૮.

[All Rights Reserved.]

મુંબઈ મથે, મી૦ ચાર્લસ વોલને, ધી પ્રિટિશ ઈન્ડિયા પ્રેસમાં, મેકેગેન, લવલેનમાં
દીનકર્દતું આ ૧૯ મું વૉલ્યુમ છાપ્યું છે.

અને

દારાબ દસ્તુર પેશોતન સંજાણા, બી. એ., પીએચ. ડી., એ
નં. ૧૨૩, ખંબાલા હીલ, મુંબઈ મથે, પ્રગટ કીધું છે.

દીનકર્દ, પુસ્તક ૯ મું. (બાબ ૫૨-૬૮)

ગુજરાતી તરજુમાનું સાંકળ્યું.

પાનાં.

બાબ ૫૨ મો, બગ નસ્ક, ફર્ગદ ૭ મી, તા-વે-ઉર્વાતા : અરો માણસ દુનિ-
યાને નારાથી બચાવે છે (ફ. ૧); અધર્મીપણું (ફ. ૨-૩);
કસોટી (ફ. ૫-૮); મેઢાંઝોનો ફેલાવો તથા રક્ષણ (ફ.
૧૩-૧૭); પાદશાહી તથા તેની બળવણી (ફ. ૧૮-૨૦);
પ્રાણીઓનું પોષણ (ફ. ૨૪-૨૫); દોરોની સંભાળ (ફ.
૨૮-૨૯); મોઝેદો પીછ દુનિયાનો રસ્તો શીખવે છે (ફ. ૩૦);
સખાવત (ફ. ૩૪); માનસરીગની નેમણુક (ફ. ૩૯);
શહેનશાહની નોકરી (ફ. ૪૦); અમરપણું તરફ આગળ
વધવું (ફ. ૪૧). દરતુરની મ્હોટાઈ (ફ. ૪૪) ... ૧-૯.

બાબ ૫૩ મો, બગ નસ્ક, ફર્ગદ ૮ મી, હવઝમેતુમહતિ : ડહાપણનું શિક્ષણ
(ફ. ૧); અહુરમજ્દ તરફનું માન (ફ. ૨); ઝેંક ડાહ્યા
દસ્તુર તરફનું ચેલાપણું (ફ. ૪); ઉદોગીપણું (ફ. ૯) ... ૯-૧૦.

બાબ ૫૪ મો, બગ નસ્ક, ફર્ગદ ૯ મી, યથા-આઈરા : ગાથાનાં શિક્ષણ
બાણવાની અગત્યતા (ફ. ૧); બલાં પ્રાણીઓને મદદ (ફ.
૪); બાપ તરફ દીકરાનું માન (ફ. ૫); દીન અરોહનો ભાગ
છે (ફ. ૮); ત્રણ વાકયો જે ઝેંક માણસને યજ્ઞેદો તરફ
દોરવે છે (ફ. ૯) ... ૧૦-૧૧.

બાબ ૫૫ મો, બગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૦ મી, યા-શયઝ્મોઘના : સવાબનાં કામો
કરવાં (ફ. ૧); જ્ઞાનની ખાહેશ (ફ. ૩), અધર્મીપણાંને
દાખીદેવું જોઈઝ્મિ (ફ. ૪); ધંધા શીખવનારને બદલો (ફ. ૯); ૧૨-૧૩.

બાબ ૫૬ મો, બગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૧ મી, યસ્ન : સવાબનાં કામોનો જરથો
(ફ. ૧-૪); મહેનતુ જીંદગી (ફ. ૫); જીંદગી માટેની બંદગી
(ફ. ૯); આતરાને બેટો (ફ. ૧૨); અને તેની આરાધના
(ફ. ૧૫); અહુરમજ્દની દીનનું શિક્ષણ અને તેને ખુરા કરવું
(ફ. ૧૬-૧૭); યજ્ઞેદોને પોતાના દીલમાં રાખવા (ફ. ૨૩);
નેક વિચારોથી અરો ચાલચલણ પેદા થાય છે... ૧૩-૧૭.

બાબ ૫૭ મો, બગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૨ મી, ઉશતવઈતી : કાર્યદો કરનારાઓ
તરફ માન આપનાર માણસની બલાઈ (ફ. ૧); વોહૂમનનો
ચાર (ફ. ૫); પ્રમાણીક જીંદગી બાંખા વખતની ખુશાલી

- આપે છે. (ક. ૭); શોગદને મદદ (ક. ૧૦); આપ્ય લોકોને પાનાં
મારવું (ક. ૧૨); સોશ્યન્તોનું આપવું (ક. ૧૫); અહુરમજ્દનું
ડહાપણુ (ક. ૧૬-૧૭); સર્વત્ર હુકમ (ક. ૨૦); દીનની પુછ-
પરછ (ક. ૨૩); આસીયતની ખીલવણી (ક. ૨૭) ... ૧૭-૨૧
- આપ્ય ૫૮ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૩ મી, તદ્-શ્વા-પેરેસા: શીખેલા માણ-
સોની વહેંચણી (ક. ૨-૬); અમરપણાં મોટેની લોકોની
આશા (ક. ૭); સમ્પાવતનાં કામો (ક. ૧૦); જરથુશ્ત્રનો
બદલો (ક. ૧૩); દુઃખ દેનારા મીનો સામે રક્ષણ (ક. ૧૬);
અરો તથા ખુરાં લોકોને આપવું (ક. ૧૮) ... ૨૨-૨૪.
- આપ્ય ૫૯ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૪ મી, અદ્-શ્વા-પેરેસા: દીનનું શિક્ષણ
શીખવું (ક. ૧); બલાં કામો કરનારાઓનો વધારો (ક. ૨);
સ્પેન્તા-આર્મધતિનું દીકરીપણું (ક. ૪); લોકો મોટે સુખ
બનાવવું (ક. ૬); ... ૨૫-૨૬.
- આપ્ય ૬૦ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૫ મી, કામ્-નેમોર્ધ-જમ્: જરથુશ્ત્રની
પુછપરછ (ક. ૧); સવાબનાં કામો મોટેની મહેનત (ક. ૨);
ઝમિક નેક પાદશાહ નેમવો (ક. ૪); આતશાની સભાળ
(ક. ૫); દસ્તુરો તરફનું ચેલાપણું (ક. ૬); અને જરથુશ્ત્ર
તરફનું (ક. ૭); ચિન્વદ પુલ પસાર કરવો (ક. ૮); અહુ-
રમજ્દની બલાઈની પેદાયશ (ક. ૧૩) ... ૨૭-૨૯.
- આપ્ય ૬૧ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૬ મી, સ્પેન્તા-મર્ધન્યુ: દીનની જાળવણી
(ક. ૧); રાસ્ત ચુકાદાઓ (ક. ૭) ... ૨૯.
- આપ્ય ૬૨ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૭ મી, ચેજિ: દીન શીખવવી (ક. ૧);
કસોટીની કીયા (ક. ૨); ખેડુતોનું સુખ (ક. ૪). ગરીબોને
સુખી બનાવવાં (ક. ૫); પ્રમાણીક કામોનો ફેલાવો (ક. ૧૦); ૩૦-૩૧
- આપ્ય ૬૩ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૮ મી, અદ્-મા-યવા: ખુદા તરફનું માન
(ક. ૧); સંપૂર્ણ મનશનીથી સારી સમજણ થાય છે (ક. ૨);
અહુરમજ્દને ખુશાલી આપવી (ક. ૬); હમેશાની સરદારી
(ક. ૭); સમ્પોશ્યન્તો તરફનું માન (ક. ૧૦); જરથુશ્ત્રના
દોસ્ત તથા ચેલાઓ (ક. ૧૨) ... ૩૧-૩૩.
- આપ્ય ૬૪ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૧૯ મી, કદ્-મોર્ધ-ઉર્વો: ઠોરોની આસીયત
(ક. ૧); મેંદાનો ધાસ ચારો (ક. ૨); પ્રમાણીકપણાંમાં
જેરનો વધારો (ક. ૪); ડહાપણુવાળી ચુંટણી (ક. ૭);
અમેરાસ્પેદાનો નમસ્કાર (ક. ૧૭); ફરજો તથા સવાબનાં
કામો કરવાનો વખત (ક. ૧૨); સંપૂર્ણ સમ્પાવત (ક. ૧૩) ... ૩૩-૩૫.
- આપ્ય ૬૫ મો, અગ નસ્ક, ફર્ગદ ૨૦ મી, વોહુ-પ્શાગ્રેમ: અરો પાદશાહનો
ફાયદો (ક. ૧-૨); વોહુમનના શબ્દોથી મળતી બેઠ (ક. ૫);
અરોઈના રસ તથા મૂળ (ક. ૮); આવિદ તરફનું ઝમિક
સ્ત્રીનું માન (ક. ૧૦) ... ૩૫-૩૬.

દીનકર્દ.

પુસ્તક નવમું—(ચાલુ).

બાબ પરમો, બગ નસ્ક.

(૧) સાતમી ફર્ગદ, તા-વે-ઉર્વાતા, છે, જાણવું કે નેકીથી જે ફળ અથવા ખદ્દો મેળવે છે, તેનાથી અશોષની દુન્યા નાશથી બચે છે; અને આ કારણ માટે કે નેકીનું ફળ મેળવવું એ દેવો તથા બુરાં લોકો સાથે બાગ ન લેવાથી તથા તેમાં યજ્ઞદો તથા અશો લોકોનો બાગ હોવાથી થાય છે; અને જ્યારે કોઈ આ પ્રમાણે ચાલે ત્યારે નાશ કરનારાઓથી તે ફળને બચાવવાને લીધે તે મીનાઈ મૂળવાણું ફળ વધારે જોરા-વર થાય છે.

(૨) અને આ પણ; કે જે કોઈ અહુરમજ્દને પોતાનાં શરીરમાં રાખે છે તેનાથી દીન નહીં પાળનારા લોકોમાંથી અહુરમજ્દની દીનનો ફેલાવો થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે દીન નહીં પાળનારા લોકોનું અધર્મીપણું બુરા મીનોની પેદા કરેલી દીન છે; પણ તેઓ પોતાની દીન અહુરમજ્દનાં નામ વગર ફેલાવો કરી શકતા નથી; અધર્મીપણું તથા તેના ધર્મગુરુઓ ભાષિધીવાળા હરીફ છે, અને હમેશાં જ્યારે દીનના મોખેદો તથા તે મોખેદોના મ્હોટી સંખ્યાના ચેલાઓ ફતેહ મેળવે છે ત્યારે અધર્મી-પણાંના દીન નહીં પાળનારાઓના ચેલાઓ નાશ પામે છે; અને જ્યારે અધર્મીપણાંના દીન નહીં પાળનારાઓના મ્હોટી સંખ્યાના ચેલાઓ ફતેહ મેળવે છે ત્યારે દીનના મોખેદો નબળા પડે છે, અને જ્યારે તેઓની મોખેદી ફાયદાકારક હદ ધરાવે છે ત્યારે મોખેદો ઉંચું જોર તથા ફતેહ મેળવે છે, અને તેઓની ફાયદાકારક હદવાળી મોખેદી જે આદમજાતથી પણ મળી શકે છે તે પણ અહુરમજ્દના આવકારની આવકારદાયક મ્હોટાઈમાં થાય છે.

(૩) તે ખાસીયતમાં મોખેદીની સંપૂર્ણતા વિષે, હમણાં જ્યારે મ્હોટી સંખ્યાના ચેલાઓ મોખેદોનાં દીન અહુરમજ્દનાં રહેણાણું થાય છે, અને મોખેદોલોકોના મોખેદની હીમત વધી છે; અને અધર્મીપણાંના અધર્મી લોકોની બહાદુરી હારી છે, અને દીનના મોખેદોના પુરતા દમામથી અધર્મી લોકો હાર્યા છે;^૨ વળી અહુરમજ્દનાં નામથી બુરા મીનોની દીન ફેલાવવાનું તેઓનું જોર કમી થાય છે, અને તેઓ અધર્મીપણું છુપાવી રાખે છે. (૪) અને સેવટે તેઓ એટલે અધર્મી લોકો પણ પોતાને જરતોસ્ત્રી મોખેદો

૧. અવં મચ્ચેથન, “ રહેણાણું. ” ૨. આ નસ્કનો પહેલવી રારેહનો ફકરો માની અથવા મજ્દક જેવા દીનના દુશ્મનો ઉપરની જરતોસ્ત્રી મોખેદોની ફતેહ પછી ફક્ વખતમાં લખાયેલો હોવો જોઈયે.

કહેવડાવી, નાપુશીથી જો કે ખરેખર, અહુરમજ્દની દીન બોલે છે અને શીખવે છે, અને તેને ફેલાવે છે, જેવી રીતે તે ઇબ્રાહિમ છે અને તેઓથી યાદ રખાય છે, જો કે મજ્દની મરજી મુજબ તે અધર્મીપણાંથી થાય છે, તો પણ.

(૫) અને આપણુ કે તે અહુરમજ્દના મોજેજી દેખાડે છે, જે કસોટી સારૂ વખત નક્કી કરે છે; અને આ કારણને લીધે કે, કસોટીની ક્રીયાથી જે ખરું હોય તે તે ક્રીયાથી મીનોષ બળ મારફતે આંખે દેખાય છે અને જોવાય છે, તેજ એક અહુરમજ્દના મોજેજી છે. (૬) અને આપણુ કે જે તેથી નિર્દોષપણુ અથવા ગુનાહગારપણાં-વિષે એક જાહેર ચુકાદો આપે છે તેનાથી જેની તકરાર અશો હોય તેને સંતોષ મળે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે, હાજતમંદ પોતાની હાજત મેળવે છે અને તેથી પ્રખ્યાત થાય છે. (૭) અને આ પણ કે એક કસોટીની જગા પણુ અશો લોકોને ફાયદાવાળા માણસથી અપાય છે; આ કારણુ સારૂ કે, કસોટીની ક્રીયા કસોટીના ફેલાવા સારૂ છે, અને દીની કસોટીર સત્તાથી આગળ વધે છે; એઓ બલી દીનના લોકોમાં અશો છે, અને તેઓનો ફાયદો લોકોને ધરાવવાનો છે, જે હમણાં સત્તા છે, અને દરેક માણસ જે તે ફાયદા સારૂ બલી દીનના લોકોમાંના અશો લોકોને શરણુ થાય છે, તે તેણે કરેલી કસોટીની ક્રીયાનો કરનાર થાય છે, કારણુ કે ફાયદાની તે બહેસનું મૂળ પણુ તે કસોટીની ક્રીયા છે. (૮) અને આપણુ કે જે દીનના ફેલાવા સારૂ મોજેજીને તથા અશો લોકોને આપે છે તેનાથી કસોટીની ક્રીયા જાહેર થાય છે; અને આ કારણુ સારૂ કે એક શિક્ષક તથા એક ખરેખર દયાવાળો માણસ જેનાથી પણુ કસોટીની ક્રીયા જાહેર થાય છે એવા માંત્ર એટલે પવિત્ર લખાણો છે.

(૯) અને આ પણુ કે જે કોઈ અહુરમજ્દની દીન બણે છે અને જે વળી વધતી બલાઈથી તેમ કરે છે તે ડહાપણુનો વધારનાર થાય છે; અને આ કારણુ સારૂ કે, એક માણસનું ડહાપણુ આ બે રીતે વધે છે, એક તો પોતે બોલે છે અથવા પોતે શીખવે છે તેથી, અથવા એક તો તે ડહા લોકોને શ્રેષ્ઠતાનો ભાગ વહેંચે છે જેઓ તે ડહાપણુના બોલનારા તથા શીખવનારા થયા છે તેથી. (૧૦) અને આપણુ કે, તેની સેતાયશ અહુરમજ્દ સારૂ છે, જે પ્રાણીઓ તથા માણસો માટે અશો કામ કરનારને બરાબર શીખવે છે; એટલે કે તે તેને તેઓનો દસ્તુર ગણે છે; કારણુ કે સંપૂર્ણતાપર પ્રાણીઓને રાખવાં એ અહુરમજ્દ તરફથી પ્રાણીઓને ખોરાક પુરો પાડવાથી થાય છે તેને લીધે અને તેની સંપૂર્ણ બાહોશી તેના પોતાનાં પ્રાણીઓનો બચાવ થાય છે તે હકીકતથી તે માણસ જે દુન્યાને માટે અશો કામ કરનાર તરીકે પ્રાણીઓને ખોરાક પુરો પાડવા માટે છે; દુન્યાના લોકો માટેની નમનતાઈ તથા સંતોષને લીધે તે અશો કામ કરનાર તે દાદારમાટેની નમનતાઈ તથા સંતોષ સાથે જોડાયેલો છે.

(૧૧) અને આ પણુ કે જે કોઈ પોતાના વિચાર જરથુશ્ટ્રની દીનને અર્પણુ કરે છે તે પોતાનું રવાં જરથુશ્ટ્રને અર્પણુ કરે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે, એક માણસના વિચારો જરથુશ્ટ્રની દીનને અર્પણુ કરવા સાથે જરથુશ્ટ્રની પસંદગી જોડાયેલી છે

અને તેથી તેનું રવાન દોજખથી બચે છે. (૧૨) અને આ પણ કે જે કોઈ યજ્ઞદોની ખાસીયત આદમજાતને શીખવે છે તેનાથી અહુરમજ્દ સાથે સલાહ કરવાનું પણ વધુ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે યજ્ઞદોની ખાસીયત શીખવવું તે મીનાઈ સાહેબની સલાહ લેવા બરાબર છે અને તે અહુરમજ્દ સાથે સલાહ કરવા જેવું થાય છે.

(૧૩) અને આ પણ કે જે કોઈ મેંદાંની ઉત્પન્ન અહુરમજ્દની મીલકત તરીકે જળવી રાખે છે તે એક માણસ જે મહેનતુ તથા માફકસર હોય^૧ તેને એક મેંદાંની ભેટ આપે છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજ્દની મીલકત તરીકે જળવાયલી ઉત્પન્ન સવાબનાં કામો માટેની ભેટ છે, અને સવાબનાં કામો માટેની ભેટ ખચીતજ તે ઉત્પન્ન ધરાવવા માટેની જળવણી તથા શરૂઆત છે, અને ખરેખરી જળવણી તથા શરૂઆત ઢોરોથી પણ થાય છે, જેથી રીતે શ્રેષ્ઠતાની શરૂઆત તે માણસ જે મહેનતુ તથા મધ્યમ વિચારવાળો ભરવાડ હોય તેની સત્તામાં જળવાયલી છે.^૨ (૧૪) અને આ પણ કે જે કોઈ સખી લોકો તરફ સખી હોય તેનાથી વધારનારાઓને લીધેના વધારો દુનિયામાં લાવવામાં આવ્યો છે; અને આ કારણ સાર કે એક સખી માણસ, લાયક માણસોને ભેટો પાછી આપવાને લીધે પણ હમો યજ્ઞદોમાંનો એક થાય છે, દુનિયાના આગળ વધવાથી તે માણસ તે માટે પહેલો વખણાય છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે કોઈ મેંદાંઓ માટે ધાસ ચારો સંગ્રહ કરી રાખશે તે વળી દાદારથી મેંદાંનો વધારો થાય તેમાં કારભારી બને છે; કારણ કે તેઓના ખોરાકની હયાતિને લીધે મેંદાંઓનો વધારો થવાથી જે કોઈ મેંદાંઓના ખોરાકનો સંગ્રહ કરે છે, તે દાદાર અહુરમજ્દથી જે મેંદાંઓનો વધારો થાય તેમાં વળી કારભારી થાય છે. (૧૬) અને આ પણ કે જે કોઈ ભલાં લોકોને પવિત્ર વાણી શીખવે છે તેનાથી તે ખાનારાઓને પણ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે જ્યારે ભલાં લોકોને દીન શીખવવામાં આવે છે ત્યારે દીનમાંથી ખાવાનો સખળ જાહેર થાય છે, જેમાંથી વળી તે વિદ્યા જાહેર થાય છે, જેથી વળી ખાનારાઓથી શીખે છે. (૧૭) અને આ પણ કે જે કોઈ એક મેંદાં અથવા એક માણસને મારે માટે જળવે છે તે જરથુશ્ત્રની સત્તાથી જળવવાનું શીખે છે; અને આ કારણ સાર કે તેને યજ્ઞદોની પસંદગી સાર જળવવામાં આવે છે જ્યારે તે જરથુશ્ત્રની પસંદગી સાર જળવે છે ત્યારે.

(૧૮) અને આ પણ કે જે કોઈ ગયોમર્દની^૩ ખાસ ખાસીયત ધરાવનારાઓને પાદશાહી આપે છે તેઓથી જરથુશ્ત્રની દીનવાળાઓની પાદશાહીની પણ ખાહેશ રાખવામાં આવે છે, અને આ કારણ સાર કે, જરથુશ્ત્રની દીન ગયોમર્દની ખાસ ખાસીયત છે, અને ગયોમર્દની ખાસ ખાસીયત જરથુશ્ત્રની દીન છે. (૧૯) અને આ પણ કે રાજ કરનારા સાહેબોમાં જે એકલો છે તેનાથી રાજ કરનારાઓને તે શબ્દો જે ખચીતજ ખરા છે તે બોલવાની રીત પુરી પાડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે

૧. યસ્ન હા ૩૧ મો, ફ. ૧૦, લીં. ૧. ૨. જ્યુઝ્મા ઝ્યેજ્ઞદોનો ફ. ૧૦, લીં. ૨.
૩. યસ્ન હા ૩૧ મો, ફ. ૧૧, લીં. ૨.

આશિર્વાદનું બોલવું જ્યારે એકલો હોય ત્યારે ફાયદાકારક છે. (૨૦) અને આ પણુ કે જે માણસ પોતાની પાદશાહી અહુરમજ્દની મરજીમાં જળવી રાખે છે તેનાથી એવી રીતે સર્વથી સરસ ચીજ અહુરમજ્દ સાર જળવી રાખવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સાર કે અહુરમજ્દની મરજીમાં પાદશાહી એવી રીતે ત્યારે જળવાય છે કે જ્યારે તે કે જે પાદશાહ હોય તે પોતાની પાદશાહીમાંથી પોતાનો ભાગ આપે છે, અને જ્યારે તેનું નજદીકપણું તથા સંકડાશ અહુરમજ્દને સર્વથી સરસ તથા ઉત્તમ ચીજ આપે છે.

(૨૧) અને આ પણુ કે જે કોઈ પઞ્ચગમ્યરોના બોલો શીખવે છે તેનાથી દીનને લગતી ખબરો તેનાં લોકોમાં અજવાળું^૧ પામે છે; અને આ કારણુ સાર કે દીનનું હાપણુ જે તેનાથી થતી સખાવતમાં સમાયલું છે તે ચેલાઓની ફરી અને ફરીથી થતી તપાસથી આગળ વધે છે. (૨૨) અને આ પણુ કે જે કોઈ દીનને માટેના પ્રમાણીક રસ્તા તથા ખબરની ખાહેશ ધરાવનારને શીખવે છે તેનાથી પછી તેને માંદ્ર શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સાર કે, માંદ્રના પ્રમાણીક રસ્તાથી હાપણુ થાય છે.^૨ (૨૩) અને આ પણુ કે જે કોઈ પ્રમાણીક ચીજોનો વિચાર કરે છે તેનાથી પ્રમાણીકપણું મારફતે માંદ્રો જળવાય છે તથા શીખવાય છે; અને આ કારણુ સાર કે માંદ્રોને પ્રમાણીકપણું મારફતે જળવવાનું કામ પ્રમાણીક વિચારથી થાય છે.

(૨૪) અને આ પણુ કે જે કોઈ પ્રાણીઓનું પાલણુપોષણુ પ્રમાણીકપણુંથી કરશે, અથવા તેનો વૌદ્ધમન એટલે ભલો વિચાર અહુરમજ્દથી પેદા થયો^૩ હોય; અને જે કોઈ તેના કબજામાંનાને સારી રીતે રાખે છે તેની જગા વૌદ્ધમનનાં અહુરમજ્દનાં બાપપણુંમાં^૪ છે; અને આ કારણુ સાર કે દરેક પ્રમાણીક પાલણુપોષણુ તે છે જેમાં પોષાયલું પ્રાણી તેનું બચ્ચું થાય છે જેવી રીતે વૌદ્ધમન અહુરમજ્દનો છોકરો છે; અને દરેક પ્રાણીઓનો પ્રમાણીક બચાવ તેનાથી બચાવ થયલાં પ્રાણીઓની ઉપર અહુરમજ્દનાં વૌદ્ધમન ઉપરનાં બાપપણું જેવો છે. (૨૫) અને આ પણુ કે જે કોઈ ભલી પેદાયશને પ્રમાણીકપણે પાલણુપોષણુ કરશે તેનાથી એમ શીખવાય છે કે ભલી પેદાયશ અહુરમજ્દથી થઈ છે; અને આ કારણુ સાર કે પ્રાણીઓનાં પ્રમાણીક પાલણુપોષણુમાંથી અને પોષણુ કરનારનાં ઇન્સાફી કામથી પોષણુ થયલાં પ્રાણીઓની ભલાઈ પણુ જાહેર થાય છે; અને પોષણુ થયલાં પ્રાણીઓની ભલાઈમાંથી તેના પેદા કરનારની ભલાઈ જાહેર થાય છે, અને ભલી પેદાયશનો પેદા કરનાર અહુરમજ્દ છે.

(૨૬) અને આ પણુ કે જે કોઈ મીનોષ રીતે અહુરમજ્દને પોતાનાં શરીર ઉપર સાહેબ બનાવે છે તે પોતે કામમાં પણુ સાહેબ થાય છે^૫; અને આ કારણુ સાર કે જે કોઈ અહુરમજ્દને પોતાનાં શરીર ઉપર સાહેબ બનાવે છે તે હાપણુનો સરદાર છે; અને એક હાપણુનો સરદાર યુનાહ તથા સવાબનો પારખનાર અને યુનાહ તથા

૧. યરન હા ૩૧ મો, ફ. ૬, લીં. ૧. ૨. એજહાનો ફ. ૬, લીં. ૨. ૩. હા ૩૧, મો ફ. ૮, લીં. ૧. ૪. એજ હાનો ફ. ૮, લીં. ૨. ૫. યરન હા ૩૧ મો, ફ. ૮, લીં. ૩.

સવાબને ગણુનાર, અને એક ગણુનાર જે ગુનાહથી દૂર રહેનારો તથા સવાબનાં કામો કરનારો થાય છે; અને ગુનાહથી દૂર રહેવાથી તથા સવાબનાં કામો કરવાથી તે કામમાં પણ સાહેબ થાય છે. (૨૭) અને આ પણ કે સ્પેન્ટ-આર્મ્સ (એટલે વધારો કરનાર દીનદારી) અહુરમઝ્દને તે માણસ અર્પણ કરે છે જે એક દીકરી પોતાના બાપની તરફ દેખાડે એવું માન અહુરમઝ્દ તરફ દેખાડે છે; અને આ કારણ સાફ કે તે અહુરમઝ્દ તરફ તે સ્પેન્ટ-આર્મ્સ (તિપણ) કરે છે.

(૨૮) અને આ પણ કે જે કોઈ ગોસ્પંદોની સંભાળનો વિચાર કરે છે, તે ગોસ્પંદોની રખેવાળી જે હાપણુ આપે છે તે ધરાવે છે, અને આ કારણ સાફ કે ગોસ્પંદોને વધારવાનાં હાપણુનો કાયદો આદમ જાતમાં પુરો પાડવામાં આવેલો છે, અને જ્યારે માણસો તે હાપણુ મેળવવાનો વિચાર કરે છે ત્યારે તેઓ મેળવે છે. (૨૯) અને આ પણ કે જે માણસ ગોસ્પંદો પાસે નરને બરાબર વખતે દાખલ કરે છે તે વળી ગોસ્પંદોની સંભાળનો વિચાર કરે છે; અને આ કારણ સાફ કે નરને દાખલ કરવાથી ઠોરોની ઓલાદ પેદા થાય છે, અને જે કોઈ ઓલાદ પેદા કરે તે તેની પર-વરેશનો પણ વિચાર કરે છે.

(૩૦) અને આ પણ કે જે કોઈ મોએદોમાં પ્રખ્યાત થયો હોય તેનાથી પેલીર દુનિયાનો રસ્તો શીખવાય છે; અને આ કારણ સાફ કે પેલી દુનિયાનો રસ્તો દીનથી જાહેર થયેલો છે અને તે દેખાડનાર મોએદ છે; તેથી તેનાં ચેલાપણાંથી જે કોઈ મોએદોમાં પ્રખ્યાત થયો હોય, તે તે રસ્તો જાણે છે, અને વળી જાણીતો કરે છે. (૩૧) અને આ પણ કે દુનિયાના ફ્રોગર્દ વખતે મદદ થાય એવી જે ચીજ કોઈ કરે તેનાથી જુદાની પેદા કરવાની શક્તિઓના^૩ વિચારો ઉભા થાય છે; અને આ કારણ સાફ કે ફ્રોગર્દનો વિચાર કરવાથી પેદા કરવાની શક્તિઓ^૪ તેનાં મનમાં આવે છે, અને ફ્રોગર્દનો વિચારો ફ્રોગર્દને માટે થાય છે; અને ફ્રોગર્દને મદદ કરે એવી કોઈ પણ ચીજ કરવાથી ફ્રોગર્દ થાય છે, અને ફ્રોગર્દમાં મદદ કરે એવી કોઈ પણ ચીજ કરવી એ તેની ઉપર હાપણુથી વિચાર કરવાથી થાય છે, અને હાપણુથી વિચાર કરવાથી તે પેદા કરનારની બક્ષેસના વિચારો મનમાં ઉભા થાય છે.

(૩૨) અને આ પણ કે જે કોઈ અમેશસ્પંદોની ચીજો ચાહે છે, તેનાથી માણસોને દીલ તથા મન^૫ જે યજ્ઞોના રસ્તાથી આડું જતું નથી તે ધરાવવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સાફ કે યજ્ઞોની દીનને ચાહવાથી યજ્ઞોની શક્તિ વધે છે; અને યજ્ઞોનું બળ વધવાથી આદમ જાતમાં તેઓની સત્તા વધે છે; અને આદમ જાતપર યજ્ઞોની સત્તા વધવાથી માણસ જાતને પોતાનાં દીલ તથા મનને કાણમાં રાખવાનું

૧. યસ્ત હા ૩૧ મો. ફ. ૯, લીં. ૧. લક્ષ્મી સ્પેન્ટ મદદ; યવન લક્ષ્મી ગોસ્પંદ તાસીદાર પ્રતુ, એટલેકે “સ્પેન્ટ આર્મ્સ તારી છે, અને ગોસ્પંદોને બનાવનાર હાપણુ તારી સાથે છે.” ૨. એજ હાનો ફ. ૯, લીં. ૨. ૩. વેસ્ટ, દેહીજ, “બક્ષેસ” અસલ લખાણમાં દાદારીહા મળે છે. ૪. વેસ્ટ દાદાર-દેહીજ, “પેદા કરનારની સખાવત.” ૫. હા ૩૧ મો, ફ. ૧૨, લીં. ૨.

બળ મળે છે જેથી તેઓ દેવ ભોક્તા થી પણ હઠાતા નથી. (૩૩) અને આ પણ કે જે કોઈ વૌહૂમનને માન આપશે, તે તેથી પોતાનામાં જે ગુનાહ સવાળનાં કામો સાથે ભેળાઈને^૧ છુપાયેલા હોય તે ભ્રેય છે; અને આ કારણ સાર કે વૌહૂમન માટેનું માન નેકીથી થતી નમનતાઈમાં ફેરવાઈ જાય છે; નેકીની નમનતાઈ સાથે કીર્ત્તિપણું તથા કર્મપણું^૨ ગેરહાજરી જોડાયેલી છે; અને કીર્ત્તિપણું તથા કર્મપણુંની ગેરહાજરી સાથે જીંદગીની આંખની મજબુતાઈ જોડાયેલી છે; જેથી તે ધ્યાનવાળો ચુકાદો આપનારો થાય છે, અને ગુનાહ દૂર કરવાનું કામ સવાળનાં કામોથી થાય છે.

(૩૪) આ પણ કે જે કોઈ સખી લોકોને માટે સખાવતનાં કામો કરે છે તેનાથી વળી ભોક્તે ઉછીનું આપવાનું^૩ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે સખાવતમાં કોઈ કાંઈ આપે તે તેનું પોતાનું કરજ છે, અને તે પુરતાં ધ્યાનથી તથા પુરતા સંતોષકારકપણુંથી આપવાની ધણીજ કાશેશ કરે છે; વળી આ કે સખાવતનું જોર માણસોમાં આગળ વધે છે, અને ઉછીના આપેલા પૈસાથી તથા બીજી સખાવતની ભેટોથી^૪ તેઓની જીંદગી ઉઘોગી બને છે. (૩૫) અને આ પણ કે જે કોઈ અહુરમજ્દને લગતી ચીજોને જેટલું બને તેટલું નમવાનું^૫ શીખવે છે, તેનાથી નિર્દોષ લોકોને હેરાન ન કરવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજ્દને લગતી ચીજો સાથે જેટલું બને તેટલું ગુથાઈ^૬ જવું એ પહેલાંનો ગુનાહ ન કરવા બરાબર છે, અને જેટલાં બને તેટલાં સવાળનાં કામો કરવાં અને ગુનાહની ખાસ ચીજોથી દૂર રહેવું, જે નિર્દોષ લોકોને હેરાન ન કરવું છે. (૩૬) અને આ પણ કે જે કોઈ એક સાહેબને તથા દસ્તુરને પીછાણે છે, તેનાથી પોતાનાં શરીર ઉપર અહુરમજ્દને મીનોઈ રીતે^૭ સાહેબ બનાવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજ્દના કુદરતી કાયદાથી ચળદો તે માણસના આ દુનિયાના સાહેબ તથા મીનોઈ ધણી થાય છે.

(૩૭) અને આ પણ કે જે કોઈ સવાળનાં કામને તથા તેને લગતા ચુકાદાને પસંદ કરે છે તે બીજાં લોકોનાં બલાંનો જોનાર થાય છે; અને આ કારણ સાર કે બીજાંઓને ખબર પડે છે કે તે હહાપણ ધરાવે છે, અને આ કહેવામાં આવ્યું છે કે, એક માણસનું હહાપણ તે અહુરમજ્દને લગતી ચીજો પસંદ કરે તે ઉપરથી જાહેર થાય છે. (૩૮) અને આ પણ કે જે કોઈ પ્રમાણીક હેતુથી ખોરાક પુરો પાડશે તે

૧. યસ્ન હા ૩૧ મો. ફ. ૧૩, લી. ૩; જેમાં Pt. ૪ માં હવાઈહ રાખ્દ પછી આ લખાણ ઉમેરેલું છે; વિનાસૂ ઈ અચ્ચેનૂ અવો કીર્દ્દિઝૂ ગૂમીખતૂ યેગવીમૂનેદ્ મદમૂ યેશરાયીહ હિચ સદાર હવા-ઈહ વ મદમૂ ખદીતુનીહ હર્વિસ્પ. ૨. આ બે દેવોને પુજનારા મોર્બેદના ટોળાઓ છે જેઓએ અહુરમજ્દનું શિક્ષણ સાંભળ્યું ન હતું. ૩. વેસ્ટ દાદાર-દેહીહ વાંચે છે, અંટલે “પેદા કરનારની સખાવત.” ૪. સખાવતમાં આપવું તે જાણે એક માણસનું આ દુનિયામાંના લોકોને આપવાનું કરજ હોય તેમ. ૫. હા ૩૧ મો. ફ. ૧૪, લી. ૨. ૬. કનામિદ્, અવં ૪ તથા નસૂ, “નમવું.” ૭. સરખાવો ફાં બાદતનૂ, “ગુથવું,” “વણવું” “જોવું,” તે ઉપરથી ક્વ-વાદતનૂ, ૮. યસ્ન હા ૩૧ મો. ફ. ૧૫, લી. ૧.

વળી બીજાંઓ માટે તપાસ રાખનારાંઓમાંનો તપાસ રાખનારો^૧ થાય છે, અને આ કારણ સાડ કે તે પાલણ કરનાર એક સુખી મદદ કરનાર છે એક સુખી માણસ જે બીજાંઓ માટે તપાસ કરનારાંઓમાંનો તપાસ કરનાર છે; અને આ પણ જે એક જણે કહ્યું છે કે : “તે હમેશાં ભલો, સુખી તથા ઉમરાવર છે જે હલકાં^૩ લોકોનો સરદાર નથી.”

(૩૯) અને આ પણ કે જે માણસ પાદશાહ હોય, જે આપેલા હોકમથી એક માન્સરીગ્ ને^૪ નેમે છે અને તેને જે ચીજને આપવાની જરૂર હોય તે આપે છે, તેનાથી સાચા તથા નેક શબ્દો બહુવાની^૫ ખરી રીત શીખવવામાં આવે છે, અને આ કારણ સાડ કે પવિત્ર શબ્દો જે સીધા અને નેક હોય તેનું બહુતર પાદશાહો વગર ડરથી કરે તે તેઓની પાદશાહીની આબાદીને લીધે થાય છે; અને તેઓની ભલી પાદશાહીની આબાદી વધારે ખાસ કરીને આ બે ચીજને લીધે છે, સારો હોકમ કરવો અને હહાપણથી આપવું, અને જ્યારે આપેલા હોકમથી તે માન્સરીગ્ માણસને પાદશાહ તરીકે નેમવામાં આવે છે ત્યારે તે સારો હોકમ ગણાય છે; અને જ્યારે જે કોઈ ચીજ તેને આપવાની હોય તે તેને તેઓ આપે છે ત્યારે તે વળી હહાપણવાળી સખાવત થાય છે; અને તેઓના સારા હોકમને લીધે હહાપણવાળી સખાવત તથા પાદશાહીની આબાદી થાય છે; અને પાદશાહીની આબાદીને લીધે વળી જે સખ્દો સાચા તથા નેક હોય તે બોલવાનું નીડરપણું મળે છે; અને જે શબ્દો સાચા તથા નેક હોય તે નીડરપણું બોલવાથી જે શબ્દો સાચા તથા નેક છે તે બોલવાની મનને જરૂરી વલણ મળે છે. (૪૦) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાની જાતી નોકરી શાહોના શાહને આપે છે અને જે અહુરમજ્દ સાથના તેના સંબંધનાં ફળ તેથી આપે છે, તે નિર્દોષ તથા ગુનેહગારોનો એક મીનોઈ પીછાણનારો છે,^૬ અને નિર્દોષ તથા ગુનેહગારને દેખાડવામાં તે જોરાવર બને છે; અને આ કારણ સાડ કે તેનું શરીર શાહોના શાહને આપેલું હોવાથી તે નમનતાઈની શોભા થાય છે, અને તેના અહુરમજ્દ સાથના સંબંધને લીધે તેનાં ફળ આખવાથી તે તેનું અસલ નિર્દોષપણું જાળવે છે, અને પ્રમાણીકપણથી તે ફળને ખરાબર સુટે છે; આ બે જાતની નેકી જે આ દુનિયામાં છે તેને લીધે તેમાં હોય તે સધળાં ભલાં મીનોઈ તથા દુન્યવી લોકો સાડ તેમજ નિર્દોષ તથા ગુનેહગાર લોકોના ફરેશતાઈ દેખાડનારાંઓ માટે મ્હોટી તથા આગળ વધતી પેદા કરવાની શક્તિ મળે છે.

૧. યસ્ન હા ૩૧ મો, ફ. ૧૭, લીં. ૩. ૨. ગોહરૂન, ગોહરીનૂને બદલે, “સારી તોખમ અથવા સારાં લોહીવાળો.” વેસ્ટ સુચના કરે છે કે “પહલવી અવા-ફનો; પણ નોકરોથી છુટાપણાંમાં સુખ મેળવવું એ પૂર્વના દેશોના લોકોના વિચારોને ખરાબર મળતો વિચાર નથી. એ શબ્દ અનાલોનો એટલે અનાલાનો “વિલાપ ન કરનારો” નું બીજું રૂપ તરીકેની વંચાય. ૩. સરખાવો ફાં પૂચ્ અથવા પૂચ્ “હહાપણ વગરનો,” “હલકો,” “નીચ,” ૪. એટલે જે માણસ માંઝવાળો હોય અથવા જે માંઝવાણી જાણતો હોય અથવા જે માંઝોની મીનોઈ અસર ઉપજવી શકતો હોય. ૫. યસ્ન હા ૩૧, મો, ફ. ૧૯, લીં. ૨. ૬. હા. ૩૧ મો, ફ. ૧૯, લીં. ૩. વેસ્ટ એનો તરજુમો જીલ્દી રીતે કરે છે. “અને જે પેદાયશને અહુરમજ્દની મીલકત ગણે છે, તેને યજ્ઞે તરફથી નિર્દોષ તથા ગુનેહગારને દેખાડવાની શક્તિ મળે છે.”

(૪૧) અને આ પણુ કે અહુરમજ્દથી અમરપણું^૧ તરફ આગળ વધવાની શક્તિ તેને અપાય છે જેનું આગળ વધવું સર્વત્ર છે; તેથી તેનો કાયદો વળી આ છે કે જે પોતાનાં રવાનને અમર કરવા માંગતો હોય તેને તેઓ મદદ આપશે; અને જે સર્વત્ર સુખની ખાહેશ કરે છે અને પોતે જે માંગે તે દરેક સુખ ખીજીઓને આપનાર નીવડે છે તેને તેનાથી દરેક સુખ આપવામાં આવે છે; જે તે ખાહેશ રાખે તે પુરેપુરું મેળવવા સાર તેને મદદ થાય છે. (૪૨) અને આ પણુ કે જે કોઈ હમેશનું સુખ ભોગવે છે તે રવાનને અમર્જ કરે છે, અને વળી આ કારણુ સાર કે રવાન સવાળના કામોથી હયાતિર ભોગવે છે, અને સવાળનાં કામો તે સઘળાં છે જેથી હમેશનું સુખ ભોગવાય છે. (૪૩) અને આ પણુ કે જે કોઈ પોતાને સવાળનાં કામો કરવામાં હમેશ રાખે છે, તે કોઈખી જાતની નેકીમાં લાયકાત, સંપૂર્ણતા તથા ઉત્તમતા મેળવે છે^૨; અને આ કારણુ સાર કે સવાળનાં કામો કરવામાં પોતાને હમેશ રોકી રાખવું તે પોતાના ધધામાં સંપૂર્ણ મહેનત કરવા બરાબર છે; અને પોતાના ધધામાં સંપૂર્ણ મહેનત કરવામાં કોઈપણ જાતનાં દુઃખની ગેરહાજરી જોડાયેલી છે, અને કોઈખી જાતનાં દુઃખની ગેરહાજરી તથા સંપૂર્ણ નેકીની હાજરી દરેક સુખને લાયક છે.

(૪૪) અને આ પણુ કે જે કોઈ અઝ્મેર્પત લોકોમાં દસ્તુર તરીકે દોલત ઐકડી કરે છે તેનાથી દસ્તુરીનું સર્વોપરીપણું જળવાય^૩ છે; અને આ કારણુ સાર કે પાદશાહીનો સુધારો તથા આગળ વધવું એ પણુ દોલતને લીધે છે. (૪૫) આ પણુ કે જે કોઈ પ્રમાણીકપણું લીધે ખીજીની મઝા સાર કામ કરે છે તેનાથી વોહુમનને^૪ લીધે વૃદ્ધિ તથા વધારો અપાય છે; અને આ કારણુ સાર કે જેનાથી પ્રમાણીક મઝા અપાય છે તે વધારો તથા વૃદ્ધિના પેદા કરનાર તરફથી પ્રાણીઓનો ખોરાક છે.

(૪૬) અને આ પણુ કે જે કોઈ પોતાનાં શરીરમાં અહુરમજ્દને મહેમાન રાખે છે^૫, અને આદમજાતને સવાળનાં કામો શીખવે છે તેનાથી દરેક જાતનું પ્રમાણીક શિક્ષણ શીખવાય છે; અને આ કારણુ સાર કે પોતાનામાં અહુરમજ્દને મહેમાન રાખવાથી ગુનાહ ન કરવાનું, અને લોકોને સવાળનાં કામો, ખાસ કરીને પોતે સવાળનાં કામો કરવાને શીખવવાનું થાય છે; બેગુનાહપણું તથા સવાળનાં કામો કરવાં એ દરેક શિક્ષણની નેમ છે, અને જેમાં તેઓ હસ્તિ ધરાવે છે તે દરેક બલાઈતો શીખવનાર થાય છે. (૪૭) અને આ પણુ કે જે કોઈ સવાળનાં કામો ફેલાવનાર તરફથી કાયદો મેળવશે તેનાથી જે ઘણો ઉહાપણુવાળો^૬ હોય તેની જાહેરાત તેનાં ઉહાપણુથી શીખવાય છે; અને આ કારણુ સાર કે ઉહાપણુથી થતી મ્હોટી જાહેરાત બધાં લોકોને સુખ આપવામાં છે. (૪૮) અને આ પણુ કે જે કોઈથી અહુરમજ્દને લગતી પવિત્ર ઘીજો

૧. અહીં અમર્જ-રખિરની અને હમાગ રખિરનીહુ એ બે શબ્દો અવગ
અમેરેતાત્ તથા હઉર્વેતાત્ ના પહલવી તરજુમા રૂપે વપરાયલા છે. જુઓ હા.
૩૧ મો. ફ. ૨૧, લી. ૧. ૨. અમરજે કે તેનાં સવાળનાં કામોથી રવાનને અમર હયાતિ
મળે છે. ૩. યસ્ન હા. ૩૧ મો. ફ. ૨૧, લી. ૧. ૪. અમર હાનો ફ. ૨૧, લી. ૨.
૫. અમર હાનો ફ. ૨૧, લી. ૩. ૬. અમર હાનો ફ. ૨૨, લી. ૩. ૭. યસ્ન હા.
૩૧ મો. ફ. ૨૨, લી. ૧.

વિષેના હુકમો અપાય છે તેનાથી પોતાનાં શરીરમાં અહુરમઝ્દને બરાબર આવકાર અપાય છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમઝ્દનું તખત આ દુનિયામાં એક પાદશાહ જે સારા હુકમો આપે છે તેનાં શરીરમાં વધારે ઉત્તમ રીતે રહે છે.

(૪૯) અશોધની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ છે.

બાબ ૫૩મો, બગ નસ્ક.

(૧) આંઠમી ફર્ગદ હવએતુમઘતિર આ વિષે છે કે જે કોઈ બીજાને ડહાપણ શીખવે છે તેનાથી વળી એક અધર્મી માણસના અશોધના દેખાવથી ઠગાવું નહીં એમ શીખવાય છે,^૧ અને આ કારણ સાર કે જે શીખેલો હોય તે ઠગાતો નથી.

(૨) અને આ પણ કે જેમ એક દીકરી પોતાના બાપ તરફ માન ધરાવે છે તેમ જે કોઈ અહુરમઝ્દ તરફ માન ધરાવે છે, અને જે વળી પ્રમાણીક કામ કરનારાઓને ખુશી કરે છે, તે વળી અમેશસ્પદો તરફથી સ્પેન્ત-આર્મઘતિને પ્યાર કરાવે છે; અને આ કારણ સાર કે સ્પેન્ત-આર્મઘતિના અહુરમઝ્દ તરફનાં માનથી અને બલાં લોકોના ખુશી થવાથી અમેશસ્પદો સ્પેન્ત-આર્મઘતિની ખાસીયતને ચાહે છે તથા જળવે છે.

(૩) અને આ પણ કે જે કોઈ વૌહૂમનને ચાહે છે અથવા તેને સાંભળે છે તેને તેનાં ડહાપણથી અહુરમઝ્દની દીન નાશ^૨ ન કરવાનું શીખવાય છે, અને આ કારણ સાર કે પ્રમાણીક હેતુથી ડહાપણ દીનને જળવે છે, અને બીજાઓને તેઓ તે વિષે વધારે શીખવે છે.

(૪) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાને મોખેદો આગળ ચેલાપણમાં અર્પણ કરે છે, અને જે પોતે કાંઈ સમજતો ન હોય તે વિષે ફરી પૂછે છે તેનાથી શિક્ષણ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે જ્ઞાન માટે ફરી અને ફરીથી પૂછવાથી, જેણે પોતાને એક ડહા મોખેદ આગળ ચેલાપણમાં અર્પણ કર્યો હોય, તે પોતાનું સારું જ્ઞાન વધારે છે; અને જ્ઞાનના દોસ્તો તેને એક સર્વથી સરસ નમુનો બનાવે છે, અને મોખેદોનું ચેલાપણું તેને જે કાંઈ તે સમજતો નથી તે વિષે પાછો પૂછતો બનાવે છે.

(૫) અને આ પણ કે જે કોઈ જરથુશ્ત્ર સાથે પવિત્ર પ્યારમાં હોય તે જે કોઈ અમેશસ્પદોની ખાહેશને તથા અશી લોકોના લોકમને જોર આપે છે તેના જેવા છે; અને આ કારણ સાર કે આ બે સદચુણો જરથુશ્ત્રની ખાસીયતનાં કેટલાંક ખાસ તત્વો છે. (૬) અને આ પણ કે જે કોઈ વૌહૂમનને ચાહે છે તેનાથી અહુરમઝ્દ તેની આ ચુંટણીથી ખુશ થાય છે; અને આ કારણ સાર કે એક માણસ વૌહૂમનને ચાહે તથા ડહાપણને ચાહે તે ડહાપણ શીખે છે અને ડહાપણ શીખ્યાથી ચુંટણી^૩ કરવાની શક્તિ મળે છે, અને ચુંટણી કરનાર અહુરમઝ્દને ખુશ કરનાર થાય છે.

(૭) અને આ પણુ કે જે કોઈ પોતાના વિચાર જરથુશ્ત્રની દીનને અર્પણુ કરે છે તે હહાપણુ શીખે છે; અને આ કારણુ સાર કે ભલ્લી દીનનું સઘળું હહાપણુ વિચારની બક્ષેસથી તેને શીખવવામાં આવે છે.

(૮) અને આ પણુ કે જેણે જરથુશ્ત્રની દસ્તુરી નીચે^૧ દોલત રાખી છે તેનાથી સંઓખ્યન્તો એટલે કાયદો કરનારાઓને જેઓ માન આપે છે તેઓને શીખવાય છે; અને આ કારણુ સાર કે જે કોઈ દીનને ટેકા આપનારાઓ તરફ માન ધરાવે છે તે દીનને ટેકા આપનારાઓની દસ્તુરીની સત્તા નીચે દોલતને રાખે છે, અને જ્યારે તેઓ તેને તેઓની દસ્તુરીની સત્તા નીચે રાખે છે ત્યારે તેનાથી તે જરથુશ્ત્રની સત્તા નીચે રખાય છે.

(૯) અને આ પણુ કે જે કોઈ મહેનત કરે છે તેનું નશીબ તેની પોતાની સાથે જોડાયલું છે. (૧૦) અને આ પણુ કે પેદાયશને સુધારવા માટેનાં તેનાં સવાબનાં કામો જેણે જાતે તેને સુધારી હોય તેનાં થાય છે.

(૧૧) અશોષની ઉત્તમતા સર્વથી સરસ છે.

બાબ પઠમો, બગ નસ્ક.

(૧) નવમી ફર્ગદ, યથા-આઈશર આ છે કે જે કોઈ અહુરમજ્દની વખાણુ કરે છે તેનાં કામો ગાથાનાં શિક્ષણથી દોરવાય છે; અને આ કારણુ સાર કે અહુરમજ્દના જેવી વખાણુનું કારણુ તેનાં કામો માટે છે, અને જે કોઈ તે કામને મ્હોટાઈ આપે છે તેનાથી તે કામ કરવાનું પણુ શીખવાય છે, કેમકે અહુરમજ્દનું કામ જે ગાથાનું શિક્ષણુ છે, તે પવિત્ર બલાઈ છે. (૨) અને આ પણુ કે જે કોઈ સવાબનાં કામો ફેલાવનારાઓને વધારે છે; તેનાથી મોખેદી^૩ શીખવાય છે; આ કારણુ સાર કે સવાબનાં કામોની બાહોશીનો તથા મોખેદની બાહોશીનો ફેલાવો જે કોઈ જ્યારે કારણુ હોય ત્યારે ફેલાવો કરનારાઓનાં સવાબનાં કામો આગળ વધારે છે તેનાં બેવડાં રૂપો છે, તેથી તે આગળ વધતાં બલાં કામોને મ્હોટાઈ આપે છે; અને જ્યારે સવાબનાં આગળ વધતાં કામોને મ્હોટાઈ મળે છે ત્યારે દસ્તુરનું કામ વખણાય છે તથા શીખવાય છે.

(૩) અને આ પણુ કે તેનાથી જે માણસ લાયક હોય તે જે બાહેશ રાખે તે દરેક લાયક માણસમાં પેદા કરાય છે, જેને માટે માંથ્રનો હોકમ જે છુટથી^૪ ગણો હોય તેને માટેની આજ્ઞા^૫ જેવો છે; અને આ અહેવાલ વળી પાદશાહોથી થતો ખુલાસો દેખાડે છે, જે આખી દુનિયાનાં લોકોની તમામ ગરજ એક બહોળુ કામ જે આખી દુનિયા માટે તે જમાનાના ગણાં લોકોને હોકમ કરવા નેમવાથી થાય છે તેથી છે. (૪) અને આ પણુ કે પોતાની જાતી મદદ તે માણસથી ભલ્લી પેદાયશને

૧. યસ્ન હા. ૩૨ મો, ક. ૯. લીં ૩. ૨. યસ્ન હા. ૩૩ મો. ૩. યસ્ન હા. ૩૩ મો, ક. ૧, લીં ૧. ૪. ઝ્મજ હાનો ક. ૧, લીં. ૨. ૪. આમાર, અવં મર, “ગણુયું,” “હિસાબ.” ૫. કાં રસ્તહુ “છુટું,” “રસ્તો.”

[illegible]

• ୧୦୩୫୫ ନୂଆ ପୋଷ୍ଟାଫିସ୍ (୧୧)

[illegible]

‘ହେ ମାଲ ମାଲିକ’

[illegible][illegible]

બાબ પપ મો, બગ નસ્ક.

(૧) દસમી ફર્ગદ, યાશ્યઆથના ^૧, વિષે આ જણાયલું છે કે જે કોઈ બને તેટલાં સવાબનાં કામો કરનારો હોય તેને બની શકે તેટલી હદની મદદ ફરોગદ વખતે આપવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે જ્યારે દરેક સવાબનું કામ ફરોગદ વખતે તે દેખાય તેવુંજ આગળ વધારવામાં આવે છે; જે કોઈ વધુ સવાબનાં કામો કરે છે તેને ફરોગદ વખતે વધુ મદદ મળે છે; હુંકમાં જે કોઈ જેટલાં બને એટલાં વધુ સવાબનાં કામો કરે છે તેને ફરોગદ વખતે જેટલી બને તેટલી મદદ મળે છે. (૨) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાને અહુરમજ્દને અર્પણ કરે છે તેનાથી લોકોને ખુરાઈ તરફ લલચાવનાર અધર્મી માણસ ધાયલ ^૨ થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તે અધર્મી માણસને બહેરામ્માંથી બહાર કાઢવાથી માણસો માટે એક કાયદો બહેરા થાય છે; જે માણસો અધર્મી માણસને દોજખમાં દાખલ થતો ^૩ જોય છે, અને જ્યારે તેઓએ તેને જોયો ત્યારે તે નબળો હતો.

(૩) અને આ પણ કે જે કોઈ જ્ઞાન માટે આતુર ^૪ હોય તેને જ્ઞાન શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે દરેક શાસ્ત્ર શીખવા માટેની તેની અસલ બાહેશને લીધે તેને જ્ઞાન શીખવવામાં આવે છે, અને લોકો તેનું જ્ઞાન મ્હોડું કરે છે; કેમ કે તેઓ શિક્ષણ માટે આતુર થાય છે અને તેને જીતે છે તથા પકડે છે. (૪) અને આ પણ કે સારા લોકો સાથે દોસ્તી રાખનાર, સારા માણસથી અધર્મી માણસને મારવાનું ^૫ શીખવાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે સારાનાં બેડાણથી ખુરાઇનું મરણ થાય છે. (૫) અને આ પણ કે જે કોઈ વોહૂમન મારફતે ખુરાઇનો નાશ કરનાર હોય તેનાથી વોહૂમનને લગતી પાદશાહીથી બલી દુનિયાને આગળ વધારવાનું શીખવાય છે; વોહૂમનને દુઃખ દેવા માટે ગુનેહગારોને કાયદેસર સજા થાય છે, અને પાદશાહો તથા જડનેનો તે માટેનો હોકમ દુનિયાના વધારા માટેની એક શોભા છે.

(૬) અને આ પણ કે જેની ક્રીયા અહુરમજ્દ માટે હોય તેને એક મ્હોટો કાયદો શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે અહુરમજ્દની આરાધના તથા તેની અશો ચાકરી ખુશાલીનો પાયો છે; અને સઘળાં સવાબનાં કામોની માલેકી તથા એકઠા થવું તે પોતે ધર્માનદાર લોકોનો મ્હોટો કાયદો છે જે લોકોનો સુધારો તે માલેકીથી છે, અને જેઓની મહેમાની તે ક્રીયાથી સર્વથી સરસ થાય છે; તેજ કારણને લીધે તે ક્રીયા જે અહુરમજ્દની પોતાની છે તેના મ્હોટો કાયદાની તથા બીજાં સવાબનાં કામોની અસલ માલેકી, -જે કે તે આખી તેને લીધેની અહુરમજ્દની ક્રીયાની હોય

૧. હા. ૩૪ મો, ફ. ૧, લીં. ૧. ૨. વાંચણ વીજૂદ, સરખાવો ફા. ગુજુદન અથવા ગજુદન, “કરડવું,” “ડંખ મારવો,” “ધાયલ કરવું,” આ શબ્દ વ ગજુદ, “અને ધાયલ થયલો” બી વંચાય. ૩. ફા. પર્વાનગીહ, “હુંકમ,” “રજમ,” તે ઉપરથી “દાખલ થવું.” ૪. હા. ૩૪ મો, ફ. ૯, લીં. ૧. ૫. જુઓ એજ હાનો ફ. ૧૦, લીં. ૩.

તો પણ, -તે મ્હોટા કાયદાની જાહેરાત માટે જરૂરની છે અને જ્યારે તે મ્હોટા કાયદા તરીકે અથવા મ્હોટા કાયદાથી પણ વધુ જાહેર થાય છે ત્યારે તે તેની સાથે જોડાયેલી છે; ત્યારે પણ આ પુશ્કાલી ઉપર તેની હદ છે. (૭) અને આ પણ કે જેને માટે જરૂર હોય તેને માટેની ક્રીયાનું^૧ કરવું તે પેદાયશને લાયકનાં લોકો તરફની એક ભેટ છે, અને પેદાયશને લાયકનાં લોકો તરફની ભેટ તે હાજતમંદ લોકોની ક્રીયાનું કરવું છે.

(૮) અને આ પણ કે અશોષનો^૨ રસ્તો, અને તે કે જેથી તે રસ્તો દેખાય છે, અને તેમજ એકલા કામ કરનારાઓનો તેમાંનો બદલો જે માણસોનાં કામો યજ્ઞ-દોને ફાયદો કરનારાં છે તેઓથી શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે, યજ્ઞદોનો ફાયદો તે અગણીત લોકોનો ફાયદો છે, અને અગણીત લોકોનો ફાયદો જે પોતે યજ્ઞદોની દીન છે તે અશોષનો રસ્તાનો નમુનો છે, અને વળી એકલે હાથે કામ કરનારાંઓનો બદલો તેથીજ છે. (૯) અને આ પણ કે વળી ધંધાઓના શિક્ષકનો બદલો જે ધંધાઓનો નફો છે, તે શીખવવામાં આવેલા ધંધાઓ માટે છુટથી આપવામાં આવે છે અને લેવામાં આવે છે, અને આ કારણ સાર કે યજ્ઞદોનાં કામને તે શિક્ષણથી ફાયદો મળે છે.

(૧૦) ઉદારપણું સર્વથી સરસ અશોષ છે.

બાબ ૫૬મો, બગ નસ્ક.

(૧) અગીયારમી ફર્ગદ, યસ્ન,^૪ વિષે જાણવું કે સવાબનાં કામો જે સધળાં કરવાનાં છે, અને જે વળી થયલાં છે,^૫ તે જે અશો માણસ અશો લોકોને લલાર્ધ શીખવે છે^૬ તે પોતાનાં બનાવે છે; અને આ કારણ સાર કે, કોઈ એક સવાબનું કામ કરે અને વળી જે કામ થયલું હોય તેનો ફરોગર્દ સુધી સધળી ભલી પેદાયશનાં કામોનો એક જથ્થો થાય છે; અને અશો લોકો તરફથી લલાર્ધનું શિક્ષણ અશો લોકોનાં એકઠાં થવામાં તથા તે જથ્થો થવામાં નવું તથા તાજું આપે છે, અને તે અશો લોકો ખીન્ન અશો લોકો સાથે ભાગમાં તે જથ્થો ધરાવે છે. (૨) અને આ પણ કે જે કોઈના માંથ્રના વિચારો અમેશસ્પદો માટે છે, અને વળી જે જોર જીવતાં લોકો સાર તેનું છે તે ભલાં લોકોની મદદ સાર^૭ જાળવે છે તે તેનાં પોતાનાં માટે સર્વથી સરસ કામ કરે છે.^૮ (૩) અને આ હકીકત વળી એક માણસની તે જથ્થામાં મ્હોટી ભાગીદારી દેખાડે છે, કારણ કે તે જથ્થો વળી ખરેખર બહેશત તરફના રસ્તા માટે સવાબનાં કામોનો જુમલો છે, કેમ કે સધળાં તે જથ્થામાં ભાગીદાર છે, જેઓએ વધુ કીધું હોય, અને વળી જેઓએ ઓછું કીધું હોય, અને વળી તેઓની સધળાંની માલેકીમાં તે રહે છે; પછી, જેઓ તે સવાબનાં કામો વધુ કરે તેઓ વિષે તે મ્હોટાં

૧. એજ હાનો ફ. ૧૨, લી. ૧, ૨. ૨. વેસ્ટ, હાખ્તારીહ, “એન્ગ્લ” વાંચે છે.

૩. એજ હાનો ફ. ૧૨, લી. ૩. ૪. યસ્ન હા ૩૫ મો. ૫. એજ હાનો ફ. ૨ અવન વર્ણયમનનાંમ્યા વાવર્ણનનાંમ્યા. ૬. એજ હાનો ફ. ૪. ૭. યસ્ન હા ૩૫ મો. ફ. ૬.

બધાં કામની અસલ માલેકીથી અને વળી જ્યારે કામ કરનારાઓ તેઓની વધુ મ્હોટી મહેનતને લીધે વધુ ઉત્તમ રીતે તે પુરતો ભાગ મેળવે છે ત્યારે જે થાય છે તેથી, અને તેમજ જેઓ વધુ સવાબનાં કામ કરે તેઓને તે માલેકી છુટી, મ્હોટી તથા બાદશાહી પ્રમાણમાં આપવામાં આવે છે તેથી, અને જેઓ ઓછાં સવાબનાં કામો કરે તેના ગરબવાળાં લોકોની અપુરતી, ઓછી તથા હદવાળી માલેકી; જેઓ ઓછાં કામો કરે તેઓ માટે તે જગ્યાની તેઓની માલેકી^૨ ઘણી મ્હોટી છે એમ કહેવું વાજબી છે. (૪) અને આ પણ કે જેની સખાવત અમેશરપદો માટે છે તેનું કામ સવાબનું કામ છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજ્ઞોદાની થોડી મહેનત જે પોતેજ તે સખાવત છે તેથી એક બહું તથા સવાબનું કામ તેનાથી થાય છે.

(૫) અને આ પણ કે જે લોકોને મહેનતુ જીંદગી માટેની ખાહેશ શીખવે છે તે બન્ને જીંદગીમાં^૩ તેને માટે સર્વથી સરસ પુરવાર થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેની જીંદગીની જરૂરીયાતોથી તથા તેનાં રવાનની મહેનતથી તે બન્ને જીંદગીમાં તેઓને બચાવનાર થાય છે; અને તેને લીધે આ દુનિયામાં લોકો તરફથી, તથા પેલી દુનિયામાં યજ્ઞોદા તરફથી તેને સર્વથી સરસ બદલો મળે છે. (૬) અને આ પણ કે અહુરમજ્દની કીયા તથા નમાજ તે માણસ કરે છે જે અહુરમજ્દના સઘળા આરાધના કરવાવાળાઓ સાથે અહુરમજ્દના કાયદાપર વિચાર કરવાના તથા વખાણવાના રસ્તામાં છે. (૭) અને આ પણ કે જે કોઈ દીનનાં જ્ઞાનને નવું કરે છે^૪ તે દીનની સરદારી મેળવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે દરેક જ્ઞાન જે તે શીખવે, તે તેની દરેક મ્હોટાઈ વધારે છે. (૮) અને આ પણ કે જે કોઈ દીનનું જ્ઞાન હમેશ નવું મેળવવાની ખાહેશ રાખે છે તે તેની દીન તરફ વધારે^૫ થાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે જેટલી તે વધુ ખાહેશ રાખે તેટલો તે દીનની વધુ નજદીક પહોંચે છે.

(૯) અને આ પણ કે જે લોકો માટે કાંઈ પણ ચીજ પેદા કરવા દે છે તેનાથી લોકોની જીંદગીની ખાહેશ અપાય છે; અને આ કારણ સારૂ કે કોઈ પણ ચીજની પેદાયશ ઉપરની શક્તિ જીંદગીની ખાહેશની શક્તિ સાથે જોડાયેલી છે; આ રીતે કાંઈ પણ ચીજની પેદાયશ માટેની શક્તિની હાલતમાં જેઓ હોય તેઓની જીંદગી કાંઈ પણ મુશ્કેલીથી દૂર રહે છે; અને જેની જીંદગીની ખાહેશ બક્ષવામાં આવે છે, તેની કાંઈપણ ચીજની પેદાયશપણ બક્ષવામાં આવે છે. (૧૦) અને આ પણ કે જે કોઈ તે દીનનું સમજતો ન હોય તેને વિષે તે સમજે તેની પાસે પાછું પૂછે છે તેનાથી

૧. એના સાર એ છે કે, માણસનાં સર્વ સવાબનાં કામો પછી તે ઘણાં કે ઓછાં હોય તે સઘળાં એકઠાં કરવામાં આવે છે, અને દરેક બહુ કામ કરનારને બહેશ્તમાંના બધાં કામોના જગ્યામાં ભાગીદાર ગણવામાં આવે છે, અને તેઓ પોતાનાં કામના સવાબ મુજબ બહેશ્તમાં બદલો મેળવે છે. જેઓનાં સવાબનાં કામો વધુ હોય તેઓને સખી દીલનાં મ્હોટાં તથા બાદશાહી કહેવામાં આવે છે; અને જેઓનાં બધાં કામો ઓછાં હોય તેઓને અપુરતાં, ઓછાં તથા હદવાળા ગણવામાં આવે છે. ૨. એટલે કે જેઓ વધુ સવાબનાં કામો કરે તેઓના કબજામાં. ૩. યસ્ન હાં ૩૫ મો, કુ. ૯. ૪. એજ હાનો કુ. ૨૨. વફનીહુ સારૂ સરખાવો અવ૦ વરેન “આકીન,” “દીન” ૫. સરખાવો ખવાસ્તનૂ, “બંદગી,” “હાજત,” “માંગણી.” વેસ્ટ, “ખાહેશ.”

સ્વીકાર, પ્રસિદ્ધતા,^૧ અને પવિત્ર શબ્દો^૨ અહુરમઝ્દને અર્પણ થાય છે; અને આ કારણ સાર કે આ ત્રણ ચીજોથી જ્ઞાન સંપૂર્ણ થાય છે;^૩ સ્વીકાર, પ્રસિદ્ધતા, તથા પવિત્ર શબ્દો, અને સધળાં ત્રણેને તે ન સમજે તેનાથી પાછાં પૂછવામાં આવે છે. (૧૧) આ પણ કે જે કોઈ દીનનો સ્વીકાર, યાદ તથા બહુતર શીખવે છે તેનાથી અહુરમઝ્દના શબ્દો શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે આ દીનના ટુંક સારનું બહુતર છે.

(૧૨) અને આ પણ કે જે કોઈ આતશને કોઈ પણ અર્પણ કરે તેમાં જે સખી હોય તેનાથી આતશમાટેની સંભાળ^૪ તથા માન દેખાડવામાં આવે છે; અને જેઓ આતશ તરફ સંભાળ તથા માન દેખાડે તેઓ તેથી તેના બદલામાં તેના ભાગીદાર થાય છે. (૧૩) અને આ પણ કે દીનમાં જાહેર છે તેમ આતશમાટેની સંભાળ તથા માન તે બળવે છે જે અહુરમઝ્દની દીન ખુશીથી^૫ શીખવે છે; અને આ કારણ સાર કે જે કોઈ તે શીખવે છે તે વળી તે શિક્ષણથી નીપજતાં કામ સાથે જોડાયેલું છે. (૧૪) અને આ પણ કે માનની હાજતવાળાંઓ તરફનું માન^૬ તે દેખાડે છે જે વૌહુમનને ચાહે છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે કોઈ આતશને આતશનાં ખાસ નામથી આરાધે છે તેનાથી તે મ્હોટું કામ^૭ જે ફરીશગદ વખતે કરવાનું છે તે માટે આતશને જોર અપાય છે; અને આ કારણ સાર કે તેની વખાણને લાયકની ખાશીયતના સંબંધમાં તેનું નામ મૂકવામાં આવે છે અને જ્યારે તે નામથી તે તેને આરાધે છે ત્યારે તેનાથી જે આતશને તે વખાણ છે તેને જોર મળે છે.

(૧૬) અને આ પણ કે જે કોઈ અહુરમઝ્દની દીન^૮ ખુશીથી શીખવે છે તે અહુરમઝ્દની દીનથી વાકેફગાર થાય છે; અને આ કારણ સાર કે શિક્ષણથી દરેક જ્ઞાન વધે છે તથા આગળ થાય છે. (૧૭) અને આ પણ કે જે કોઈ પ્રમાણીક બોલવું તથા કામો શીખવે છે તેનાં ડહાપણથી અહુરમઝ્દ ખુશ થાય છે;^૯ અને આ કારણ સાર કે ડહાપણ બેવડું છે,^{૧૦} બોલવાનું તથા કામનું. (૧૮) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાનાં રવાનને^{૧૧} સુરજનાં મુકામ ઉપર ઉઘે ચઢાવે છે તેનાથી

૧. દખ્શગ્ર, અવં દખ્શત, “નિરાની.” ૨. ગૂબિરન, “પવિત્ર શબ્દો.”
૩. યસ્ન હા ૩૫ મો, ફ. ૨૫. ૪. યસ્ન હા ૩૬ મો, ફ. ૧. ૫. ઝ્મિજ હાનો ફ. ૪.
૬. ઝ્મિજ હાનો ફ. ૫. ૭. ઝ્મિજ હાનો ફ. ૬. ૮. ઝ્મિજ હાનો ફ. ૭. ૯. યસ્ન
હા ૩૬ મો, ફ. ૮. સુરજને અવસ્તામાં અહુરમઝ્દનું સારીર કહેવામાં આવ્યું છે;
જુઓ યસ્ન હા. ૩૫ મો અને ૩૬ મો શરૂઆતથી આખરે સુધી. ૧૦. હા બાહર,
ઝ્મિજ “ઝ્મિના બે ભાગ છે.” ૧૧. પહલવી યસ્ન હા ૩૬ મો, ફ. ૧૫.

અહુરમઝ્દનાં શરીરની તેની ઉત્તમતા ^૧ સારૂ વખાણુ થાય છે; અને આ કારણુ સારૂ કે તે શરીર અહુરમઝ્દનું છે, અને સુરજનાં મુકામમાં તે સર્વથી ઉચ્ચ તથા ઉત્તમ થાય છે.

(૧૯) અને આ પણુ કે જે કોઈ અહુરમઝ્દને પોતાનો કરવાથી તેનાં મૂળને જાળવી રાખે છે તેનાથી અહુરમઝ્દને સધળી ઉત્તમતા પવિત્રતાઈથી આપવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે જ્યારે મૂળ તેને આપવામાં આવે છે ત્યારે વળી તેનાથી ફળ પણુ પેદા કરવામાં આવે છે, અને સધળી ઉત્તમતા મૂળ તથા ફળ બન્ને છે. ૨. (૨૦) અને આ પણુ કે જેને અહુરમઝ્દ બોલાવે છે તેનાંથી અહુરમઝ્દને “સાહેબ” ^૩ ના એલકામ સાથે આરાધવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે અહુરમઝ્દનો અર્થ તેમજ “મહોટા ડાહ્યા સાહેબ” નાં નામ સાથે જોડાયેલો છે. (૨૧) અને આ પણુ કે જે કોઈ તેઓની વખાણુની કીર્તિ ગાય છે તેનાથી યજ્ઞોનાં નામો યાદ કરવામાં ^૪ આવે છે; અને જેઓની તે કીર્તિ ગાય છે તેઓને નામથી આરાધવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે વખાણુનાં તેઓનાં નામની કીર્તિ તે યજ્ઞોનાં નામો છે. (૨૨) અને આ પણુ કે એકજ તોખમનાં લોકોમાં જ્યારે તે એક જાતનાં લોકો માટે ફાયદો કરશે ^૫ ત્યારે તેજ તોખમમાં બીજાં લોકો માટે પણુ તે પેદા થાય છે; અને એકજ જાતનાં લોકોમાં જ્યારે તે એક ટોળાનાં લોકોને ફાયદો કરશે ત્યારે તેજ તોખમમાંના બીજા ટોળાઓ માટે પણુ તે કરવામાં આવે છે; અને તેજ ટોળામાં જ્યારે તે એક માણસ માટે ફાયદો કરશે ત્યારે તેજ ટોળામાંનાં બીજાં લોકો માટે પણુ તે કરવામાં આવશે.

(૨૩) અને આ પણુ કે તે પોતે યજ્ઞોનો પોતાનો છે, જે પોતાનાં અતઃકરણમાં અશો લોકોની મદદ સાથે યજ્ઞોને ધરાવે છે. (૨૪) અને આ પણુ કે જેનું જોર વોહુમનથી હોય છે તે યજ્ઞોની સરદારીમાં પોતે રહે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે

૧. પહલવી યસન હા ૩૬ મો. ૬. ૨. જુઝ્મી મારી “Civilization of the Eastern Iranians in Ancient Times” નો દીખાવો, પાનું XXVI. મુ અહુરમઝ્દ મીનો છે, તેનું શરીર નથી. જો કે તેને બોલતો, વિચારતો અને કામ કરતો દેખાડ્યો છે તો પણુ તેને નકા દેખાય એવું ૩૫ આપવામાં આવેલું હોય એમ અવસ્તાના કોઈ પણુ ફકરામાં જણાવું નથી. ખચીતજ તેનું ૩૫ માણસનાં શરીર સાથે સરખાવી રાકાય એવું નથી, હુકુંરેખતમહે આપણને મળે છે તેને કાંઈ ઝાઝું વજન આપી રાકાય એમ નથી, અને જો અહુરમઝ્દનાં સર્વથી વધુ સુંદર શરીર વિષે આપણને જે લીંટી મળે છે. સ્વએશતાંમ અવૃતોઈ કેહ્યેમ કેહ્યેમ અવએદયેમહિ, મજદા અહુરા! તેને ફક્ત અલંકારીક ભાષાજ ગણી રાકાય. કારણુ કે સુરજ (હુવરે) ને અહુરમઝ્દનું શરીર કહેવામાં આવ્યું છે, અને કોઈ પણુ એમ તો કહી નજ રાકે કે આ વર્ણન ખરેખર રાખ્દા પ્રમાણજ સમજવું જોઈએ. રૌરાની એ અહુરમઝ્દની ખાસ ખાસીયત છે. અને તેથી આપણે એમ કહી રાખીએ કે અહુરમઝ્દ સુરજની રૌરાનીથી પોતાને લોકો આગળ દેખાડે છે. જુઝ્મી અવસ્તા યસન હા ૫૭ મો. ૬. ૮; ૩૬ મો. ૬. ૬. યસન ૬ ઠી. ૬. ૬. ૨. યસન હા ૩૭ મો. ૬. ૨૦, ૩. એજહાનો ૬. ૬. ૪. સ્પીગલની પહલવી યસન હા ૩૮ મો. ૬. ૧૦-૧૨. ૫. એજહાનો ૬. ૧૩-૧૫.

તેની નૈતિક હિંમત દીનના કાયદાને લીધે છે. (૨૫) અને આ પણ કે તે માણસ ભોંકાને સારી જીંદગી આપે છે, જે તેઓ માટે સારું રહે એવું કરશે. (૨૬) અને આ પણ કે જે કોઈ અહુરમજ્દને સરદાર ગણે છે તેનાથી અહુરમજ્દની દોસ્તી પોતાની કરવામાં આવે છે, અને અહુરમજ્દની હમેશની દોસ્તી તે માણસથી પોતાની કરવામાં આવે છે જે ત્યાં એટલે પેલી દુનિયામાં તેઓની હમેશની સરદારી થાય એવી યીજ ભોંકાને શીખવે છે.

(૨૭) અને આ પણ કે જે નેકીની કાંઈપણ યીજ વિષે વિચાર કરે છે તે અશોઈ બળવે છે. ^૧ (૨૮) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાનું શરીર તથા જીંદગી યજ્ઞદાને અર્પણ કરે છે, તે અહુરમજ્દના સારા હુકમો ^૨ તથા ખુશાલી ^૩ બળવે છે; અને પોતાનું શરીર તથા જીંદગી ^૪ તે માણસ યજ્ઞદાને અર્પણ કરે છે જે પોતાની દોસ્તી જરથુશ્ટ્રની દીનને અર્પણ કરે છે. (૨૯) અને આ પણ કે, જે પોતાની દોસ્તી અહુરમજ્દને અર્પણ કરે છે તે અહુરમજ્દની સરદારી મેળવે છે; અને તે સરદારી હમેશ ^૫ માટે તેની સાથે જોડાયેલી છે, જે બીજાઓને તે યીજ શીખવે છે જેનાથી યજ્ઞદા સાથની હમેશની દોસ્તી થાય છે.

(૩૦) અશોઈ સર્વથી સરસ ઉત્તમતા છે.

બાબ ૫૭ મો, બગ નસ્ક.

(૧) બારમી ફર્જેદ, ઉશતવધતી, ^૬ વિષે બાણવું કે જે કોઈ ફાયદો કરનારાઓ તરફ માન ધરાવે છે તેની બલાઈ કોઈપણ માણસ તરફની બલાઈ છે, ^૭ અને આ કારણ સાર કે જુદી જુદી ^૮ પેદાયશોનો ફાયદો તે ફાયદો કરનાર મીનોઈ સાહેબના ^૯ હુકમો બળ લાવવાથી થાય છે. (૨) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાના વડાઓને નમનતાઈથી ખુશી કરશે, તેને તેના હાથ નીચેના લોકો ખુશી રાખશે. (૩) અને આ પણ કે જે કોઈ પોતાના વિચારો જરથુશ્ટ્રની દીનને અર્પણ કરે છે, તેને તેની પોતાની કરવાને માટે સઘળી વસ્તુમાંની ઉત્તમ વસ્તુ મળે છે; ^{૧૦} કેમ કે જે કોઈ તેને સર્વથી સરસ સાંભળે છે તે દીનને મેળવે છે. (૪) અને આ પણ કે રૂપેન્તા મધન્યુની સઘળી પેદાયશોને બલાઈ શીખવવામાં આવે છે એટલે કે અશો ભોંકાને તેનાથી જેની આગળ વધવાની હીલચાલ અશો ભોંકાની તરફની છે; અને આ કારણ સાર કે રૂપેન્તા મધન્યુની સઘળી પેદાયશ એકજ તોખમની છે, અને ફક્ત એકજ શરીરનું આગળ વધવું અને ઉતાવળા થવું એ તે સઘળાં શરીરનું થાય છે. (૫) અને આ પણ કે જે કોઈ વોહુમનને આહે છે તેની મીનોઈ શક્તિ અહુરમજ્દ સાથે જોડાયેલી છે,

૧. યસ્ન હા ૩૯ મો, ફ. ૧૩. ૨. ઝ્મિજહાનો ફ. ૧૫. ૩. હા ૪૦ મો. ફ. ૭. ૪. હા ૪૦ મો ફ. ૬. ૫. ઝ્મિજહાનો ફ. ૭. ૩૧. યસ્ન હા ૪૧ મો ફ. ૧૭. ૬. મીસ્તની યસ્ન હા ૪૩ મો. ૭. જુઓ ઝ્મિજ હાનો ફ. ૧. લી. ૧. ૮. વેસ્ટ ખામ્, "ના પુત્ર," "કાચું." ૯. આ સમોશ્યન્ત વિષેનો ઇશારો હોય. ૧૦. ઝ્મિજ હાનો ફ. ૨. લી. ૧. ૨.

અને તેનું જ્ઞાન કબુલ થાય છે^૧; અને આ કારણ સાર કે તે મીનોઈ શક્તિ, જે જ્ઞાનનો અસલ મીનોઈ સાહેબ છે, તે વોહૂમન છે. (૬) અને આ પણ કે જેના શબ્દો વોહૂમનથી છે^૨ તેનાથી રસ્ત સખાવત શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે પ્રમાણીક શબ્દો બોલવા એ જ્ઞાન શીખવવા બરાબર છે જેમાં, રસ્ત સખાવત બી સમાઈ જાય છે.

(૭) અને આ પણ કે જે કોઈ પ્રમાણીક કામોથી મીનોઈ જોર એકઠું કરે છે, અને જન્મ ન પામેલાં એવાં પોતાનાં લોકોને વળી મદદ કરે છે^૩ તેનાથી પોતાનાં લોકોને લાંબો વખત ચાલે એવી ખુશાલી પુરી પાડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે ખુશાલી જે હમેશ માટેની છે તે બનેથી વધે છે. (૮) અને આ પણ કે જે કોઈ ખરા રસ્તાપર હોય તેને જે મદદ^૪ કરે છે તેનાથી લોકોને નેહાનો રસ્તો શીખવાય છે, કેમ કે તે લોકોને તે રસ્તા ઉપર બંદગી કરે છે અથવા મદદ કરે છે. (૯) અને આ પણ કે જે તેને આરાધનારાઓ તરફ સાચો હોય તેનાથી મીનોઈ આતશને ગરમી મળે છે, અને આ કારણ સાર કે સચ્ચાઈ દેખાડનાર તરફથી પુરા પાડેલા આતશની મરમીને લીધે, તે રસ્ત ધણીના પ જોરથી તે દુશ્મન નબળો થાય છે.

(૧૦) અને આ પણ કે જેઓ ફરોગદ વખતે મદદ કરનારા છે તેઓ વિશ્વારૂપનાં ચુંટી કાઢેલાં લોકો તથા કઈ ખૂસોવ^૫ છે, જે લોકો વોહૂમન જે સોશ્યન્ટ^૬ છે તેને લીધે એવાં છે; અને આ કારણ સાર કે ફરોગદમાં ભાગ લેનારાં લોકો સ્વ-સંપૂર્ણતાને રોપનાર તથા લણનાર^૭ છે અને તે સંપૂર્ણતા જે વિશ્વારૂપ તરફની ફરોગદ માટેની મદદથી થાય છે, તે જ્યારે તેનાથી દીનનો ફેલાવો કરવામાં આવ્યો ત્યારે જે થયું તેથી છે, અને જેનાથી ફરોગદ થશે; અને તે સંપૂર્ણતાની ફત્તેહ, જે સોશાસના કાયદાને લીધે છે તે ત્યારે તે કાયદાથી જે થશે તેથી છે; એવો તે ચુકાદો છે જે પ્રાણીઓમાંથી સધળું દુઃખ^{૧૦} દૂર કરે છે, અને તે ચુકાદો સધળી હાડમદ દુનિયામાં ચાલુ થાય છે, જીવતાંઓમાં તથા વળી મરણ પામેલાંઓમાં. (૧૧) અને આ પણ કે જે કોઈ અપાયલા હુકમથી તેને નેમે છે જે તે અપાયલા હુકમથી જે દીનના હુકમો જાહેર કરે તેને નેમે અને ઈજવા લાયક હોય તેને ઈજે. તેને આ દુન્યવી હયાતિઓમાં અહુરમજ્દની એલાદ તરીકે દેખાડવામાં આવે છે.^{૧૧}

૧. યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૨, લીં. ૩. ૨. યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૨, લીં. ૪, ૫. ૩. આ શબ્દ જે અર્ધયયાસીનીદન વાંચીએ તો એનો અર્થ અવન યાસ, “બંદગી કરવી,” “માંગવું” ઉપરથી થઈ શકે. ૪. એટલે ખુદાઈ રોશાની. જુઓ યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૪, લીં. ૪. હના ઈ લફ આતાર ગમે અમત-અશ નફ મૂન પવન યારાચિહ અચ્ચાંજ; અવસ્તા: યા યો દાઓ અધીશ દ્રેગધતિ અવાચ્ચાનએચા રવલા ગરેમા આથો અધા-અચ્ચાંજધહો. ૫. આ ઈશારો કદાચ અહુરમજ્દને માટે હોઈ શકે. ૬. એણે ખુતપરસ્તી નાશ્રદ કીધાને લીધે ફરોગદ વખતે મદદગારોમાંનો એક ગણવામાં આવે છે. ૭. યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૪, લીં. ૫. ૮. બાહારાન, “ભાગ લેનારા”. ૯. ફાં કેશતન, “રોપવું,” “લણવું.” ૧૦. મૂસ્ત, “દુઃખ,” “પીડા.” ૧૧. યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૫, લીં. ૨.

(૧૨) અને આ પણ કે યુરાં લોકોને મારવાનું તથા અશો લોકોની પસંદગી ૧ તેનાથી શીખવાય છે જે લાયક લોકોને અશો લોકો માટે ભેટો આપશે કારણ કે બન્ને તેમાં આવેલા છે. (૧૩) અને આ પણ કે ફરોગદ વખતે અહુરમઝ્દનાં પ્રાણીઓનો ફરફારનો હુન્નર વળી તેનાથી શીખવાય છે જે વોહૂમનને ચાહે છે, અને આ કારણ સાર કે આગળ વધવાની અને પાછળ હઠવાની શક્તિ, જે લોકોમાં છે, તે વળી વોહૂમનને લગતાં કામથી વોહૂમનની મરજીના ફરફારથી થાય છે. (૧૪) અને આ પણ કે વોહૂમનના મીનોને જોર આપવાનું તેનાથી શીખવાય છે જેનાથી પ્રાણીઓ સુધરે છે, જેનું હહાપણ હહાપણવાળા માટે છે; અને આ કારણ સાર કે તે હહાપણનો મીનો છે જે શિક્ષણથી લોકોમાં તે હહાપણ વધારે છે. (૧૫) અને આ પણ કે જે કાઈ તેનો ચેલો થઈને દીનની વખાણ કરે છે, અને જે અરવદની માફક તે શીખવે છે તેને વળી સોશાંસનું આવડું દેખાડવામાં આવે છે; અને આ કારણ સાર કે પહેલા વખાણનાર તથા શિક્ષકથી તે સેવટના વખાણનાર તથા શિક્ષક સુધી દીન ચેલાપણાંથી તથા અરવદપણાંથી બેઠાયલી છે, અને સોશાંસ સેવટ ૩ ચેલો તથા અરવદ થાય છે.

(૧૬) અને આ પણ કે તેને અહુરમઝ્દનું હહાપણ ૪ શીખવાય છે જે દીનનો ચુકાદો તથા કાયદો મુજબનો ફેસલો બળ લાવે છે; અને આ કારણ સાર કે દીનનો ચુકાદો અહુરમઝ્દનું હહાપણ છે. (૧૭) અને આપણ કે હહાપણથી તેને સંપૂર્ણ મનરની શીખવવામાં આવે છે, જેથી તેઓ તેને ઠગશે નહીં, જે એક દીકરી પોતાના પિતાને માન આપે તેટલું માન તે અહુરમઝ્દને આપે છે, કેમ કે પિતા તરફનું એક દીકરીનું માન ઘણું ખરું કુદરતી ખાસીયતથી તથા દીકરીની હહાપણવાળી સંપૂર્ણ મનરનીથી હોય છે.

(૧૮) અને આ પણ કે તે દાદારનાં ફરમાનથી શરીરની સરજતને ૫ તાળે ચલાવું તેનાથી શીખવાય છે જે અશો તથા યુરાં લોકોને તે યીજ શીખવે છે જેનાથી તેઓને સુખ મળે છે, અશો લોકોને તેઓનાં શરીરનું તથા યુરાં લોકોને તેઓનાં રવાનનું; અને આ કારણ સાર કે તે તેથી પ્રાણીઓનો દોસ્ત થાય છે, અને પ્રાણીઓનો દોસ્ત તે તેઓને પેદા કરનારનો પણ દોસ્ત છે, અને પેદા કરનારનો દોસ્ત તે દાદારનાં ફરમાનથી જાતે શરીરની દોલત ધરાવે છે, અને તેનાથી બીજાઓને શીખવાય છે. (૧૯) અને આ પણ કે જે જોરાવર હોય તેના તરફની ખુશાલી જે અશો હોય તેને શીખવવામાં આવે છે જેથી તે તેને નેકી સાર પાદશાહો (એટલે

૧. ઝેજ હાનો ફ. ૫. લીં. ૪. ૨. ઝેજ હાનો ફ. ૫. લીં. ૪. અવસ્તા લખાણમાં આવેલા રાખ્દ વર્દેદ ઉપરથી જેમ વેસ્ટ વાંચે છે તેમ દાસ્-વર્જેશનીહ કરતાં દાસ્-વર્જેશનીહ વાંચવું બહેતર છે. ૩. એટલે દુનિયાના સ્તાખીજ તથા ફરોગદ વખતે. ૪. યસ્ત હા ૪૩ મો, ફ. ૬. લીં. ૫. તનૂ-અખતાનૂ દારતનૂ ને બદલે તનૂ-વખતાનૂ વાંચણ અહીં કીકું છે, અર્થે "દુનિયાની સરજતને તાળે ચલું." ૬. અખ્ત; "નશીખ," "સરજત." વેસ્ટ "શરીરની સરજતને જાળવવું," અને એક માણસનાં શરીર ઉપર થતી ગૃહ મંડળની અસર વિષે ઇશારો છે એમ સમજાવે છે.

બલી શક્તિઓ) તરફ દોરવે છે, જે તે માણસ જે બને એટલો^૧ અશો હોય તેને મદદ થાય છે, એટલે, કે તે તેની શક્તિથી કરે છે; અને આ કારણુ સાર કે જ્યારે તે તેને બને તેટલી મદદ પુરી પાડે ત્યારે તે કાયદો^૨ જે તેનાં જોર વાપરવાથી સંવોત્તમ છે તેને લીધે તેની વખાણુ થાય છે. (૨૦) અને આ પણ કે ફરીગર્દ વખતે થાય તેને માટેની પાદશાહીનો કાયદો ફક્ત તેનાથી શીખવાય છે જે હમેશ તેમાં સર્વત્ર ફરમાન શીખવે છે, એટલે કે તે બીજાઓને તે ચીજ શીખવે છે જે તેઓ માટે સર્વત્ર ફરમાન વિષે હમેશ થાય છે; એટલું બધું કે તોખમનાં ઝાડમાં^૩ જે જોર છે તેનાથી તે તેઓ સાથે દુનિયાનાં ફરીગર્દ સાથે જોડાયેલું છે.

(૨૧) અને આ પણ કે તે આતશ તરફ સખી છે જે આતશ માટે કામ કરશે; એટલે કે જે આતશની સંભાળ લેશે; અને જેની તે સખાવત હોય તેનાથી તેને નમસ્કારથી એટલું ઉચું શિક્ષણ મળે છે; એટલે કે નમસ્કારથી તે સખી થાય છે,^૪ જેની જાહેરાત ત્યાં વેદાહૂમનથી છે જ્યાં તે નેકાથી જાળવે તે દોલત હોય છે. (૨૨) અને આ પણ કે અશોઈ ઊપરના આ વિચારો^૫ ફક્ત તેનાથી શીખવવામાં આવે છે જે તેવા વિચારો કરે છે, અને જે અશોઈને માટે નવી અને નવી ખાહેશ કરે છે. (૨૩) અને આ પણ કે દીનના સવાલો^૬ તે કરે છે જે એકી વખતે^૭ પોતાથી મોટાં તેમજ નાનાં લોકો તરફ નમનતાઈ ભર્યો હોય છે.

(૨૪) અને આ પણ કે મજ્દ્યરની દીન વિષે અહીંની આ દુનિયામાંની હાલત તેનાથી શીખવાય છે જેનાથી દીનનો ફેલાવો^૮ થાય છે, અને તેથી જેનાથી આદમજાતને પવિત્રતા મળે છે; અને આ કારણુ સાર કે દીનના ફેલાવાની ગેરહાજરી તે પુરા મોનોને લીધે લોકોમાં પવિત્રતાઈની ગેરહાજરીને લીધે છે; અને જ્યારે લોકો દરજ્જાથી પવિત્ર થાય છે ત્યારે દીનનો ફેલાવો થાય છે. (૨૫) અને આ પણ કે જે દોસ્ત હોય તેનાથી ફક્ત ખુશાલી શીખવાય છે,—એટલે કે તે આપે છે,—જે દોસ્ત હોય

૧. પવનૂ તૂખાનૂ; વેસ્ત “શક્તિથી.” યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૮, લીં ૩. ૨. એટલે કે ફરીગર્દનો કાયદો. એજ હાનો ફ. ૮, લીં ૪. ૩. બૂન્દહિશન બાબ ૯ મા માં જણાવ્યું છે કે અમૈરતાત અમેરાસપંદે ઝડિાનું એક ચોકસ પી પેદા કીધું જેમાંથી અધરાત-વેજમાં વોઉર-કરા સમુદ્રમાં ઝડિાનાં સધળાં પી ઉગી નીકલ્યાં તેની પાસે ગાઓંકેરેન ઝાડ પણ ઉગ્યું, જે ઝાડ સધળાં દરેદા તથા ખુદાપાનો નારા કરશે, અને ફરીગર્દ અથવા ભવિષ્યની જંદગીમાં સંપૂર્ણતા તથા અમરપણું તેનાથી હયાતિમાં આવશે. જુએ બૂન્દહિશન બાબ ૧૮ મો, ફ. ૯. ૪. યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૯, લીં ૪. જે મારી લાઈબ્રેરીમાં Pt ૪ માં એ પ્રમાણે આવે છે અએદૂનૂ અવો હના ઈ લક આતાશ રાદ્ હવાઅમૂ પવનૂ નીયાયિશનૂ. દીનકર્દમાં નીયાયિશનૂને બદલે વર્જિશનૂ. ૫. એજ હાનો ફ. ૯, લીં ૫. યશરાયીઈ અન્દલિ ખવાસ્તારે હવાઅમૂ મીનમૂ; “જ્યાં સુધી હું ખાહેરામંદ હોવું ત્યાં સુધી હું અશોઈ ઉપર વિચાર કરું છું.” ૬. એજ હાનો ફ. ૧૦, લીં ૩. ૭. વાંચણ હમૂ-ચાકૂ, તર્કીશ ફાર્સી ચાકૂ “વખત” કદામૂ હમૂ-જાએ; “એકજ જગા અથવા વખતે.” વેસ્ત—હમૂ જાકૂ “તેજ પ્રમાણે.” ૮. યસ્ન હા ૪૩ મો, ફ. ૧૧. લીં ૪. અએધૂ તાનૂ હના ગૂફત, અએધ દએના રખાગૂ કર્દનૂ દૂસૂ-ખવાર; “તમે આ કલું કે દીનને ફેલાવવું મુશ્કેલ હતું.”

તેની તરફની તે ખુશાલી છે; અને તેથી તેના ચુકાદો આ છે જે દોસ્તોમાં ખુશાલી ઉપજાવે છે તેનાથી ખુશાલી ઉપજાવથી તેઓને એટલે દોસ્તોને તે શીખવવામાં આવે છે. (૨૬) અને આ પણ કે જેને અહુરમજ્દ ખુશાલી શીખવે છે તેનાથી એમ શીખવાય છે કે ખુશાલી અહુરમજ્દ તરફથી આવે છે; અને આ કારણ સાર કે તે ઉત્તમ ખુશાલી જેથી લોકોને શીખવાય છે તેનાથી તે વળી તે મ્હોટાર્થ મેળવે છે.

(૨૭) અને આ પણ કે એક માણસની હોશીઆરીમાંની ખાસીયતનો મીનોઈ વધારો તેનાથી શીખવાય છે જે પોતાનાં મનમાં સંતોષી^૧ છે, જેની પોતાની હીલ-ચાલ તેના પોતાના ચુજ્દો^૨ તરફ છે; અને આ કારણ સાર કે તે પોતાનું તેમજ, તેના વખતમાં હોનારા લોકોનું જોર પૂર્ણપણે વિચારે છે અને તેજ મુજબ તે જમાનામાંની ક્ષતેહમંદ^૩ બહાદુરી વિષે પણ તે વિચારે છે અને તેની ઉપર ચુકાદો આપે છે; અને તેનાથી ખીજાઓને તે વિષે શીખવાય છે. (૨૮) આ પણ કે અહુરમજ્દના મીનો^૪ વિષે ક્ષત તેનાથી શીખવાય છે જે અહુરમજ્દને તથા તેણે જાહેર કરેલા દેખાવને ચાહે છે; અને આ કારણ સાર કે જ્યારે તે અહુરમજ્દની સાથે હોય ત્યારે તેઓને એકમેકને ચાહવામાં આવે છે જેથી..... ૫ (૨૯) અને આ પણ કે તે બદલો સુરજના દેખાવ^૬ વખતે તેનાથી શીખવવામાં આવે છે જેની દોસ્તી સ્પીતામાન માટે હોય, જે દોસ્તી વળી દિવસે વધે છે, એટલે કે દીનની ફરજો દિવસે બળવવાની જરૂર છે અને તેઓને ખીજા દિવસ સાર બાળુએ રાખવી ન જોઈએ; અને આ કારણ સાર કે દીનને માટેની દોસ્તી તેને માટેની બધી લાગણીથી છે; અને દિવસે બળવવાની ફરજ ક્ષત ખીજા દિવસ ઉપર રાખવી એ પુલકપર ઘણી સજ્જને પાત્ર છે; અને સુરજ દેખાય એવી ચીજોમાં સર્વથી વધુ મહેરબાન તથા ઝડપવાળો છે.

(૩૦) ઉત્તમતા સંપૂર્ણ અશોઈ છે.

૧. અવ૦ નુશ. “સંતોષી હોયું.” “આસાઅશથી રહેયું” વેસ્ટ અને મીલ્સ, “મજબુત મનવાળો.” ૨. એટલે જે ચુજ્દો તરફ તે માન ધરાવતો હોય. ૩. સર-આવો ક્રાં ચીર, ચીરાગી. “ક્ષતેહ.” વેસ્ટ “શોય.” ૪. એજ હાનો ક્ર. ૧૬, લી. ૧. ૫. નકલ કરનારે અહીં લખાણનો કેટલોક ભાગ બૂલથી છોડી દીધો છે. ૬. એજ હાનો ક્ર. ૧૬, લી. ૪.

બાબ પંદ મો, બગ નસ્ક.

(૧) તેરમી ક્વર્ટ, તદ્-આ-પેરેસા^૧ વિષે જાણતું કે અમેશરપદોનો નમસ્કાર^૨ તેનાથી થાય છે જે અમેશરપદો માટેનાં દીની બહુતરમાં હોશીયાર^૩ હોય છે; અને તે માણસ હોશીયાર છે જે બહુતરો સમજીને પછી બારીક^૪ શોધ કરે છે, અને અમેશરપદોની બાબમાં તથા યજ્ઞોને નમસ્કાર કરવામાં એકલોજ દાખલો છે. (૨) કારણ કે આ બાબમાં વિષે કોઈ સાત જાતો વિષે કહે છે; શીખેલા અથવા હોશીયાર, અથવા ખુરાઈમાં શીખેલા જેઓ તેઓનાં બોલવામાં દુનિયાનાં લોકો સાથે જોડાયેલા છે; અને એકજ શીખેલો માણસ દાખલા તરીકે વળી એક તખીબ જે બોલાયું નથી અને જે ચતું નથી તેની તરફ તેની સારી કે ખરાબ વળણ છે તે સમજાવે છે; અને સર્વથી સરસ શીખેલો માણસ દાખલા તરીકે એક તખીબખી, જે સારી વળણનું કહેવાયું હોય તે સમજાવે છે; અને ખુરાઈમાં સર્વથી વધુ શીખેલો માણસ અને વળી એક તખીબ જે ખુરી વળણનું કહેવાયું હોય તે સમજાવે છે; અને સર્વથી વધુ અજ્ઞાન માણસ જેખી કોઈ અજ્ઞાનતા હોય તે સમજાવે છે. (૩) અને યજ્ઞોમાટેનાં બહુતરમાં શીખેલો માણસ જે—એક શીખેલા માણસ વિષે ખુરં બોલવાની જરૂરને લીધે,—અપ્રમાણીક મતલબવાળો છે અને યજ્ઞોના નમસ્કારમાં પણ હમેશા ઊભો રહે છે, અને તે હાર^૫ વગરનો કહેવાય છે. (૪) અને એક યજ્ઞોનાં બહુતરમાં ખુરાઈ શીખેલો માણસ છે, જે જ્યારે તે અપ્રમાણીક તથા અનીતિવાન હેતુ ધરાવવાથી થાય છે, અને વળી દીન જાણતો હોવા છતાં તે અધર્મી થાય છે. (૫) અને યજ્ઞોને લગતી બાબોમાં નહીં શીખેલા બે જાતના હોય છે, બલા અને જ્ઞાન વગરના, અથવા ખુરા જે જ્ઞાન વગરના હોય તે; જેઓ બલા તથા જ્ઞાન વગરના હોય છે તેઓ યજ્ઞોને ધ્યાન વગર ધટતી ક્રીયાઓથી આરાધે છે; અને ખુરા લોકો જેઓ જ્ઞાન વગરના હોય તેઓ યજ્ઞોને ધ્યાન વગર તથા નહીં ઘટે એવી ક્રીયાઓથી આરાધે છે અને તેઓને યજ્ઞોની દીનમાં તથા તેઓના નમસ્કારમાં મજબુત આકીનતું સાધન નથી. (૬) અને એક યજ્ઞોને લગતી બાબોમાં સારી રીતે શીખેલો છે, ત્રણ.....માં જે એકમેક સાથે જોડાયેલા છે અને બલા તથા શીખેલા છે; અને જે યજ્ઞોને લગતું હોય તેના સંબંધમાં યજ્ઞોમાટેના નમસ્કારનો હેતુ તે પ્રમાણીકપણે સમજાવે છે.

૧. યસ્ન હા ડઝમો, ક. ૧. અવં નેમંધૂહો આ યથા નેમો ખશમાવતો. પહલવી: નીયાયિરન જુક્ મૂન્ અમ્પેદૂન્ નીયાયિરન ઈ લેકૂમ્ દમ્પેનાં અઉહમંજદ, દૂસ્તમ્ પેહલૂનેદ હાવિરત લેકૂમ્ હાવન્દ ખૂસંન્દીહ, ૨. કૂર્નનગ, “શીખેલો” “પંડીત”. ૩. વાંચણ: આમાર, સરખાવો ફાં આમાર “બારીક શોધ” વાંચણ ફાં આમારહ, “સત્તા” (સ્ટાઇનગાસ) તે ઊપરથી “જે સત્તા સમાન હોય.” ૪. લા તાખ્તીગ્ર ને ખલે લા તાહ્દીગ્ર વાંચી અંપેનો અર્થ ફાં તાજ, “કુલનો હાર.” “તાજ” યદી શકે. પેસ્ત: તાખ્તીગ્ર, “છુટકારા માટેના દડે વગરનો,” ફાં તાખ્તન “મારકુ,” “હુમલો કરવો” પણ અં અર્થ અહીં ખરાબર મળતો નથી. અહીં તખ્ત ને ખલે તાખી લખાયેલો હોય તો “ગાદી વગરનો” “પદ અજ યયો.”

(૭) અને આ પણ કે તે માણસ જે લોકોને તે ચીજ જે તેઓની હમેશગીની આશા થાય છે તે શીખવે છે તેનાથી લોકોને યજ્ઞદોની દીન મેળવવાનું શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે ખુદાની દીન તેઓ માટે બલા વિચારો સાથે મેળવવી તે હહાપણથી^૧ થવું જોઈએ, તેઓ માટે હહાપણથી તે ફરજિયાત મેળવવી એ આકીનવાળાં લોકોની ભલાઈ છે, અને તેઓમાટે વિચારવાનું સાધન થઈ પડે છે; અને આકીનદાર લોકોના ભલાઈના વિચારો તે ભલાઈ માટે પુરી પાડેલી હમેશગીની આશાથી છે જેને લીધે તે હમેશગીની આશા, જે દીન કયુલ કરવામાટેનું મૂળ છે, તે વળી તેનું કારણ પણ થાય છે.

(૮) અને આ પણ કે આ દુનિયાની હયાતિઓમાં જે સર્વોત્તમ શ્રેષ્ઠ હોય તે તેનાથી શીખવાય છે જે સર્વથી સરસ મીનોઈ શબ્દોને^૨ પોતાના કરે છે, અને આ કારણ સાર કે મીનોઈપણું દરેક શ્રેષ્ઠતામાં સર્વથી સરસ છે. (૯) અને આ પણ કે તે સવાખનાં કામોને પાળનાર થાય છે જે સવાખનાં કામો જાહેર રીતે કરશે; અને આ કારણ સાર કે તેથી સવાખનાં કામો કરવાનું ખીન્નઓ શીખે છે અને દુનિયામાં સવાખનાં કામો વધે છે. (૧૦) અને આ પણ કે જે કોઈ અહુરમજ્દ સાથની તેની સગાઈનું ફળ ધરાવે છે તેનાથી નેકીમાં^૩ દુનિયાનો વધારો શીખવાય છે, અને આ કારણ સાર કે તે ખુદાઈ ફળને લીધે તે સખાવતનાં કામોનો જાળવનાર તથા કરનાર થાય છે, તેથી તેઓ સખાવતની ખુદાઈ શક્તિનું મૂળ મ્હોટું કરે છે, અને તેનાં ફળને મેળવે^૪ છે; અને દુનિયા તેથી સુખી થાય છે અને લોકોને તે વિષેનું ઉચું શિક્ષણ મળે છે. (૧૧) અને આ પણ કે જેની ક્રીયાઓ સંપૂર્ણ મનશનીથી હોય તેનાથી સંપૂર્ણ મનશનીથી, ખરા શબ્દો તથા કામો^૫ શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે ક્રીયામાં ખરા શબ્દો તથા કામોની જરૂર છે.

(૧૨) અને આ પણ કે અહુરમજ્દની ડાહી પેદા કરવાની શક્તિ તેને શીખવવામાં આવે છે જે ફરોગર્દની સંબંધનો ખુલાસો^૬ કામથી બળવે છે; અને આ કારણ સાર કે અહુરમજ્દનાં હહાપણનો ફાયદો તેનાં મૂળનું પરીણામ છે અને તેની પોતાની ભલાઈ તથા જ્ઞાનનાં જોરને લીધે એક વચ્ચે પડનાર છે, કેમકે પ્રાણીઓ વિષે એમ નક્કી થયેલું છે; અને ફરોગર્દની મદદ માટે જે કોઈ તે જોર ધરાવશે તે તે હહાપણથી મ્હોટો થાય છે અને લોકો તેથી શીખે છે. (૧૩) અને આ પણ કે જે કોઈ સવાખ તથા ઈન્સાફનાં^૭ કામો ચુંટે છે તેનાથી જરથુશ્તરનો બદલો પોતાનો કરાય છે; અને આ કારણ સાર કે તે ચુંટણીથી ને જરથુશ્તર સાથે એકત્ર થાય છે.

૧. યસ્ન હા ૪૪ મો, ફ. ૧, લીં. ૪, પ. ૨. વાંચણ વહિશ્ન "અહેશ્ન," "ઉત્તમ." વેસ્ત, ૧ આયાદ, "યાદ." યસ્ન હા ૪૪ મો, ફ. ૨, લીં. ૨. ૩. ઝમેજ હાનો ફ. ૨, લીં. ૪. ૪. સરખાવો ફા. ૫૧-ખાક-કરદન; "દાખયું" "ફળ મેળવવું." ૫. ઝમેજ હાનો ફ. ૬, લીં. ૩. ૬. ઝમેજ હાનો ફ. ૮, લીં. ૨. ૭. દાદીસ્તાન "ઈન્સાફ," "ચુકાદો," વેસ્ત, "મત."

(૧૪) અને આ પણુ કે જે દીનનો ફેલાવો આગળ વધારવામાં મદદ કરે છે. તેનાથી લોકોથી દીનને બચવાનું કરાવાય છે; અને આ કારણુ સારુ કે જે કોઈ નેકી પ્રમાણીકપણુ ખત્તવે છે તેઓની ખુશાલીને લીધે નેકી વધે છે. (૧૫) અને આ પણુ કે જે અહુરમજ્દની ક્રીયા કરશે તેનાથી જરથુસ્ત્રની દીન ફેલાવાય છે અને આ કારણુ સારુ કે તેનાં તે કામને લીધે તે દીનમાંના આકીનને^૧ ટેકો આપનારનું મજબુત આકીન^૨ મેળવે છે. (૧૬) અને આ પણુ કે જે કોઈ રાસ્ત ચુકાદાવાળો સર્વથી સરસ અશો માણુસ હોય, તેને જે વૉહૂમન્ સાથે એટલો હોય તેનાથી દુઃખ દેનાર મીનોની સામે બચાવ આપે છે; એટલે કે જે માણુસ નેકીથી જોય છે તથા પોતાનાં હથિયારો મેળવે છે; અને આ કારણુ સારુ કે લોકોમાંનાં જોરાવર લોકોના રાસ્ત ચુકાદાને લીધે તેનાથી દુઃખમાં જે ભાગ લેવાય છે, તે વૉહૂમન્ની સાથે વધુ રહેવાને લીધે તેઓને જે ખુશાલી મળે તેથી બેવડો થાય છે; પણુ તેનાથી તે દુઃખ ભલાઈથી અથવા સખુરીથી ખમવાથી તે દુઃખ દેનાર મીનોનાં દુઃખ નબળાં થાય છે.

(૧૭) અને આ પણુ કે અમેશસ્પંદોની મીનોઈ કોશેશો તેનાથી શીખવાય છે જે અમેશસ્પંદો માટેનું જે હોય તે કરવા પૂર્ણ શક્તિવાન હોય, અને આ કારણુ સારુ કે તે એક કીર્તિવાન^૩ સેવટની આશા, તથા એક નેકી બર્થો સેવટની આશા અને વળી દુનિયાનાં ક્રોશોર્દને દેખાડનાર બને છે. (૧૮) અને આ પણુ કે તે કે જે જરથુસ્ત્ર છે તેના શબ્દો તેનાથી શીખવાય છે જેથી તેઓ ફાયદો કરનારાઓની એટલે સર્વોચ્ચનોની ખાહેશ કરનારા થશે;^૪ અને આ કારણુ સારુ કે દીનને માટેની ફાયદો કરનારાઓની મનની વલણને લીધે તેઓ ખીમ્ગંઓને દીન માટે આતુર બનાવે છે, અને તેઓ તરફની તેઓની વલણમાં ચઢાવે છે. (૧૯) અને આ પણુ કે જે કોઈ કોઈ એક અશો માણુસને આપે છે તેનાથી આ પણુ થાય છે કે ખીન્ને જે ખુશ માણુસ છે તેને પણુ તે આપે છે; અને આ કારણુ સારુ કે સખાવતની પકતી^૫ તેને માટે તેથી તૈયાર કરવામાં આવે છે.

(૨૦) સંપૂર્ણ અશોઈ શ્રેષ્ઠતા છે.

૧. વાંચણુ વીરયીનીદારઃ એ શબ્દ ગરયીનીદાર પણુ વંચાય, ધાતુ ગર્ ઉપરથી “વખાણુનાં ગીતો ગાવાં” એટલે “દીનની વખાણુ કરીને તેને ટેકો આપનાર.” વેસ્ઠ “ક્રીયા પુરી પાડનાર,” અર્થ કરે છે અને નીરંગીનીદાર વાંચે છે, નીરંગુ, “ક્રીયા” ઉપરથી. ૨. વાંચણુ વાવરીગાનીહૂ અવં વર્ “માનકું,” ફ્રાં ખાવર્. વેસ્ઠ “આશીર્વાદ.” ૩. વાંચણુ ગદ્વર્, “કીર્તિવાણું.” વેસ્ઠ: વેદ્વર્, “દીલારી આપનાર.” ૪. એટલે કે સર્વોચ્ચનો તથા દુનિયાના ક્રોશોર્દ કરનારાઓની લોકો હમેશા ખાહેશ રાખશે; ૫. સરખાવો ફ્રાં શીખ, “પાચો,” “નીચાણું,” “પડતી” (સ્ઠાઈનગામ્.)

આખ પદ મો, બગ નસ્ક.

(૧) ચૌદમી ફર્ગદ, અહ-૬-૬-૫૨યા, ૧ વિષે જાણવું કે જે કાંઈ દીનતું શિક્ષણ હોય તે જેટલું બને તેટલું અહીં સાંભળવું જોઈએ, અને એક જણ જેને તે શીખવવું ન જોઈએ અથવા તેણે સાંભળવું ન જોઈએ તે છાંદગીમાં એક વખત જરથુશ્ત્રનાં શિક્ષણ પ્રમાણે ચાલશે.

(૨) અને આ પણ કે બલાં કામો કરનારાઓમાં જે કાંઈ પેદા કરવાની મતલબ સાઈ છે તેનાથી પોતાને અર્પણ કરવાનું કામ^૨ જે ઉત્તમ ખાસીયતનાં કામોમાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે તેની વખાણ થાય છે; કારણ કે બલાં કામો કરનારાઓમાં પેદા કરવાનું કામ થવાથી લોકોનું બાપપણું થાય છે; લોકોનું લાયક બાપપણું વંશની લાયક હીલ-ચાલોથી થાય છે, સારાં કામો કરતાં વંશ પહેલાં પ્રાણીઓની ખાસીયતથી છે, તે વંશ પોતાનાં કામોમાં અને તે વંશ પોતાનાં કામોથી પોતાને અર્પણ કરતો થાય છે; અને જ્યારે તે કે જે સારાં કામો કરનારાઓને જન્મ આપનાર હોય તે લોકોનું બાપપણું વખાણે છે ત્યારે તેથી વળી પોતાને અર્પણ કરવાનું કામ પણ વખાણાય છે. (૩) આ પણ કે પ્રાણીઓને નેકાથી પાળવાને લીધે તેનાથી પ્રાણીઓ નેકામાં રહે છે;

૧. યસ્ન હા ૪૫ મો, ૩. ૧, લીં, ૧. ૨. અપ્યેદૂન્ કાજ યેમેદૂનમ્ અપ્યેન્ અહવાન્ જક ઈ ઓલા ઈ અહિહર્મજદ નક્રશા પાહાલૂમ્ [ખવેતૂગ્-દસ કર્દમ્]; અમિન્ યશરાયીહ અવાગીહ અહિહર્મજદ આગાસ્ મૂન્ દેના યેહ્યૂન્દ [ખવેતૂગ્-દસ કર્દમ્]; અક્રશ પવન્ અબીદરીહ ઈ વોહૂમૂન્ વહ્દ ઈ [અપ્યેગ્-અશ કાશન્ યર્વદારીહ ઈ દામાન્ રાઈ, ખવેતૂગ્-દસ કર્દમ્]. “અમ હું જાહેર કરું છું કે તે કે જે અહુરમજ્દની દુનિયામાંની સર્વ સરસ ચીજ [સ્વ-અર્પણતા] છે, અશની મદદથી ઉહાપણવાળા અહુરમજ્દે સ્વ-અર્પણતા કરવાને માટે બનાવી છે, તેણે તે વોહૂમનનાં બાપપણમાં પણ કીધી છે.....” ગાથાના સંખળા ફકરાઓ જેમાં પહેલવી રાઈહ કરનારાઓએ ખવેતૂગ્-દસ રાખ્દ દાખલ કર્યો છે તેમાં અસલ અવસ્તા લખાણમાં અમો કાંઈપણ વિચાર આણેલો નથી. તોખી આ ફકરાની ચોથી લીંટી “અત્ તોઈ દુગેદા હ-રકયમ્થના આર્મંઘતિશ” માં આર્મંઘતિને અહુરમજ્દની દીકરી તરકિ દેખાડી છે. પણ તે ઉપરથી પહેલવી તરજુમાંનાં જે ખવેતૂગ્-દસ રાખ્દ ઉમેર્યો છે તે તદન કલ્પિત છે, અને તેને જે અર્થ લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે તે તદન આધાર વગરનો છે. “બલી મનશની” (આર્મંઘતિ) જે અહુરમજ્દે આ જમતને પેદા કરવામાં દેખાડી છે તેને અલંકાર રૂપે અહીં અહુરમજ્દની દીકરી કહેવામાં આવી છે. તેજ સુજબ આતર અમિલ આતરાને અલંકારમાં તેના દીકરે કહેવામાં આવ્યો છે. આ મીનાઈ છોકરાં છે અને તેઓની રાસીરીક હયાતિ નથી પણ ફક્ત તેઓને માણસોની સગાઈ સાથે અંજાણપણે સરખાવવામાં આવ્યાં છે. કેટલાક યુરોપના તરજુમો કરનારાઓ ખવેતૂગ્-દસ નો અર્થ “નબદીકનાં સગાંઓનું લગનથી જોડાયું” અમો જે અર્થ કરે છે તેને જોકે અવસ્તામાં તો નહીંજ પણ પહેલવી પુસ્તકોમાં ખી કાંઈ આધાર મળતો નથી અમ કેટલાક યુરોપના ડૉ. વેસ્ટ જેવા અભ્યાસીઓ પ્રોત્કયુલ કરે છે.

અને પોતાને અર્પણ કરવાનું કામ તેનાથી શીખવાય છે, અને તે નેકી તેની નેકી છે; વળી આ કારણ સારૂ કે પ્રાણીઓને નેકીમાં રાખવાને લીધે, તે નેક લોકોમાં અમર હયાતિઓની ખાસીયત ફેલાવે^૧ છે, અને તેઓથી જે જન્મ પામ્યા હોય તેઓને અમર લોકોની પોતાને અર્પણ કરવાની મ્હોટી બક્ષેસ મળે છે.

(૪) અને આ પણ કે સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિ મીનોઈ રીતે અહુરમઝ્દ તરફ દીકરી-પણામાં છે એમ તેનાથી શીખવાય છે જેનું હહાપણ સંપૂર્ણ મનશની (સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિ) થી છે; અને આ કારણ સારૂ કે સંપૂર્ણ મનશનીનું હહાપણ અહુરમઝ્દ અને સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિની હદમાં છે; અને જેવી રીતે સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિ અહુરમઝ્દની દીકરી છે તેમ તે હહાપણ સંપૂર્ણ મનશનીનું બચ્ચું છે; અને એને લીધે એમ કહેવું તદ્દન વાળખી છે કે જેની સંપૂર્ણ મનશની મીનોઈ હહાપણ સાથે જોડાયેલી છે તેનાથી સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિ અહુરમઝ્દનાં દીકરીપણામાં છે એમ શીખવાય છે. (૫) અને આ પણ કે તે મીનોઈ દીકરીપણાનું આ કામ તેનાથી શીખવાય છે જેની અશોઈ સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિથી^૨ છે, અને જેની ખુદાની આરાધના પણ સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિથી છે એટલે કે તેઓ યજ્ઞશન તથા ખીજાં અશો કામો સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિથી કરશે.

(૬) અને આ પણ કે જે કોઈ લોકો માટે સુખ પુરું પાડશે તેનાથી, લોકોને કામો તથા શબ્દોથી દીનનાં બલાં કામો કરવા દોરવાય છે;^૩ અને આ કારણ સારૂ કે તે કામો દીનનાં બલાં કામો છે, અને જ્યારે તે તેનાથી મ્હોડે કરાય છે ત્યારે તેનાથી તે વળી શીખવાય છે. (૭) અને આ પણ કે વોહુમન તરફનું માન તેનાથી શીખવાય છે જે આંખોથી ભેળાયલું અથવા અસ્વચ્છ દેખાય એવું હોય તે જાહેર કરશે, જેથી જે છુપું હોય તે જાહેર થશે;^૪ અને આ કારણ સારૂ કે તેથી વોહુમનનાં કામોના દેખાવથી વોહુમનને કેમ માન આપવું તે શીખવાય છે. (૮) અને આ પણ કે તે ક્રીયા સંપૂર્ણ મનશનીથી ફક્ત તેનાથી શીખવાય છે જે શબ્દો તથા કામો સંપૂર્ણ મનશનીથી શીખવે છે.

(૯) સંપૂર્ણ અશોઈ મીનોઈ છુટાપણું છે.

૧. સરખાવો કાં અન્દાખ્તન; “ફેલાવડું,” “પાંચરડું” વેસ્ટ, “કરવા દે છે.”
 ૨. દીનકર્દમાં ધણીક વેળા મળે છે તેમ અહીં સ્પેન્ટ આર્મ્ઝિતિનાં વિષેના નામનો તરજુઓ પહેલવીમાં બૂન્દગૂ-મીનિશનીહ થી કરવામાં આવ્યો છે. ૩. હાખ્ત, અવન ધાતુ હખ્ત, “દોરડું,” “દોરવી લઈ જવું;” અવન યાસ્ના હખ્શાઈ; “જેને હું દોરવીશ;” અને હખ્શાએશ. ૪. શબ્દાર્થ: “જે અંધાંડું હોય તે રોશન થાય છે.”

બાબ ૬૦ મો, બગ નરક.

(૧) પંદરમી ફર્જ, કામ્-નેમોઈ-જામ્, અહુરમઝ્દના જરથુસ્ત્રને જવાબ વિશે છે, તેણે જેના સંબંધમાં એમ પૂછ્યું કે: “કયા દેશ તરફ હું ફરું?” જાણવું કે: “તે જગા તરફ જ જ્યાં તે માણસ સંપૂર્ણ મનશનીની સાથે અશોષિત પોતાના શરીરમાં મહેમાન રાખતો હોય;” આ પણ કે: “તે માણસ સુખી છે જેના તરફથી કંઈ ફરીયાદ નથી.”

(૨) અને આ પણ કે જે કોઈ સવાળનાં કામોનો ફેલાવો કરે છે તે લોકોને સવાળના કામોમાં તત્પર બનાવે છે; અને આ કારણ સાર કે જે લોકો સવાળનાં કામોમાં મ્હોટો ભાગ મેંડેલાં હોય તેઓ જાહેર ફરજ બજાવવામાં આગળ વધે છે.

(૩) અને આ પણ કે દીનનાં ફતવાઓ, જે તેમાંથી જાહેર થવાના હોય તે, તેનાથી શીખવાય છે, જે અશો લોકો સાર કામો કરવામાં રોકાયેલા રહે છે; એટલે કે ભલી દીનનાં લોકોનાં સુખ સાર જે કામ કરે છે; અને આ કારણ સાર કે ધણાંક લોકો ભલાં કામો કરવાની ખાહેશને લીધે દીનમાં આવે છે, અને તે શીખવે છે તથા તે મુજબ વર્તે છે. (૪) અને આ પણ કે એક ફળ વગરનાં પ્રદેશમાં તેનાથી ફળદ્રુપતા કરવાનું શીખવાય છે જે તે પ્રદેશ ઉપર એક નેક સરદારને નેમે છે; અને આ કારણ સાર કે પ્રદેશનો એક નેક સરદાર તે પ્રદેશનાં લોકોને હુન્નર તથા સવાળનાં કામો શીખવનાર નીવડે છે.

(૫) અને આ પણ કે આતશની સારી સંભાળ તેનાથી શીખવાય છે જેના શબ્દો વોહૂમનથી છે, અને જે શકમંદ હોય તેની કસોટી સાર જે એક વખત નહીં કરશે; અને આ કારણ સાર કે જેના શબ્દો વોહૂમનથી બોલાય છે તથા જે કંઈ શકમંદ હોય તેની કસોટી માટે જે વખત નહીં કરશે તે કામ કરનાર આતશની સંભાળ લેવાનું શીખવે છે, જ્યારે તે બળતા આતશનાં કામથી યુનેહગાર અથવા નિર્દોષ જાહેર થાય છે ત્યારે જે થાય તેને લીધે,^૩ તેથી લોકો આતશના ઝલકાટ^૪ માટે વધુ ખાસ કરીને, અને ધુરાં લોકો તેની મદદ તથા બચાવ સાર તેથી વધુ પુરું પાડશે.

(૬) અને આ પણ કે જે કોઈ જે પોતાને દસ્તુરોને ચેલાપણાંમાં પુરેપુરો આપે છે, તેના તરફ છુટથી વર્તે છે તે વળી વડા દસ્તુરની વચ્ચથી પણ શીખે છે, અને આ કારણ સાર કે પોતાનાં શરીરને દસ્તુરોને ચેલાપણાંમાં આપે છે તેથી વડો દસ્તુર વળી કરે એવું દીનનું શિક્ષણ ઊભું થાય છે; અને જે કોઈ તે માણસ તરફ છુટથી વરતશે,

૧. અવો નામઝ્, અવ૦ નેમોઈ, અવ૦ ધાતુ નમ્, “જવું,” “ફરવું.” યસ્ન હા ૪૬ મો, ફ. ૧. કામ્ નેમોઈ જામ્ કુશ્રા નેમો અયેની, “કયા દેશ તરફ હું ફરું, નમસ્કાર કરતો હું કયાં જાઉં.” ૨. હૂનર, ફા૦ હુનર, “રાસ્ટ્ર,” “કળા,” “ધર્મ.” (સ્તાઈનગાસ્ટ.) ૩. યસ્ન હા ૪૬ મો, ફ. ૩, લી. ૧-૩. ૪. સરખાવો અવ૦ પરચંધવન્ત, “ઝળકાટવાળું.” ૫. યસ્ન હા ૪૬ મો, ફ. ૬, લી. ૧, ૨, ૩, ૪.

તે કામ જે વળી દીનનાં કામથી થતું શિક્ષણ છે તે વધે છે તથા વળી શીખવાય છે. (૭) અને આ પણ કે તે માણસથી પુરૂષો તથા સ્ત્રીઓને પોતાને જરૂરિયાતનાં ચેલાપણાંમાં અર્પણ કરવાનું શીખવાય છે, જે પોતાનાં પુરૂષો તથા સ્ત્રીઓને જરૂરિયાતની દસ્તુરી એટલે દસ્તુરની સત્તામાં રાખે છે. (૮) અને આ પણ કે જેઓ ભલાં છે તેઓને તેનાથી ભલાઈ શીખવાય છે; એટલે કે મીતોઈ દોલતથી એક અશો માણસની લાયકાત માટે જાણે આપતા હોય તેમ તેઓ આપે છે; એક અશો માણસ, જે લાયક તથા ભલી દીનવાળો હોય, તે તે છે જે તે દોલતથી મળતી લાયકાતની બજાવણીમાં ઊભો રહે છે; દોલત જે ગણવામાં આવી છે તે માંગવામાં આવેલી છે, જે થોડી રેજ તથા જે નેક લાયકાતના સ્વીકારનારને આપનારની ભલાઈ તથા પ્રમાણીક વિચારથી ધણા ફાયદાવાળી છે. (૯) અને આ પણ કે તેઓનાં ચિન્વદ્ના રસ્તામાંથી આ શીખવવામાં આવે છે કે તેઓ આગળ જશે, જેઓ ચિન્વદ્ ઉપર જાહેર રીતે જાય છે; જ્યારે તેઓ જાહેર રીતે સચ્ચાઈના રસ્તા ઉપર ચાલે છે ત્યારે તેઓને ચિન્વદ્ના રસ્તા ઉપરથી પસાર થવાનું શીખવાય છે.

(૧૦) અને આ પણ કે જેઓની ખંદગી સ્પેન્ટ આર્મધતિ^૨ તરફ હોય તેઓને શીખવાય છે કે દુનિયા સ્પેન્ટ આર્મધતિથી આપાદી પેદા કરે છે; અને આ કારણ સાર કે તેઓની યજ્ઞદો તરફની તે વલણથી તેઓને શીખવાય છે કે દુનિયાનું આગળ વધવું તેઓથી એટલે યજ્ઞદોથી જાહેર દેખાય છે; અને તેઓને શીખવાય છે કે અહીં ઉર્વિતાત્ તથા અમેરેતાત્ એટલે તે યજ્ઞદો ફાયદો કરનારાઓ માટે તે પેદા કરે છે. (૧૧) અને આ પણ કે એમ જે કોઈ ખુરો માણસ હોય, જેને સત્તા આપવામાં આવી હોય, તે સત્તા વગરનો થાય છે, તે વખતે કે જ્યારે દરેક જણ એમ સમજે કે અશોઈ સર્વથી ઉપર છે. (૧૨) અને આ પણ કે જ્યારે જેને સત્તા મળેલી હોય તે વિશ્વાસ હોય, તેમજ જેને સત્તા મળેલી હોય તે અશો જરૂરિયાત^૩ હોય, તેમજ તે કે જે ખુરો અર્જનસ્પ છે તે સત્તા વગરનો છે.

(૧૩) અને આ પણ કે ભલાઈની પેદાયશ અહુરમજ્દને શીખવવામાં આવે છે, તેથી તે પેદા કરે છે. (૧૪) અને આ પણ કે અમેશસ્પંદોને અહુરમજ્દની ઇચ્છાથી^૪ શીખવવામાં આવે છે, જે અહુરમજ્દનો સતોષ અમેશસ્પંદોના સતોષથી છે, એટલે કે તે અમેશસ્પંદોની ચીજોનો અંજામ તે જોય છે. (૧૫) અને આ પણ કે તેનું

૧. યસ્ત. હા ૪૯ મો. ૬. ૧૦, લી. ૫. ૨. અંજા હાનો ૬. ૧૨, લી. ૩. અવ૦ આર્મતોઈશુ ગમેથાઓ કાદો ઇવખશંધા, અને પહલવી: પવનૂ સ્પેન્ટા આર્મધતિ ગેહાનૂ કાહી ચેહબૂનૂ પવનૂ નુખશાગીર આ ફકરામાં શરેહ કરનારાઓએ બુલથી સ્પેન્ટ આર્મ-ધતિ આ ત્રિષિરા નામનો તરજુમો બુન્દગ-મીનિશનીહ થી કીધો છે. આ અમેશ-સ્પંદનાં નામનો તરજુમો થયો ન જોઈતો હતો કેમકે તેથી આ ફકરાનો અર્થ સમજ પડતો નથી. ૩. અંજા હાનો ૬. ૧૪, લી. ૧. ૪. અંજા હાનો ૬. ૧૯, લી. ૫.

“ଆଜ୍ଞାତ କରଣ”

ଉତ୍ତର ଗୁପ୍ତାବଳୀ

ଉତ୍ତର ଗୁପ୍ତାବଳୀ

‘ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣେ । ନମଃ । ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ପଦେ ନମଃ ।

‘હા ફદાઈગઝલકે પે હૃદીતે દિલ્લેસીતે પીલેપે

[illegible]

‘ଶ୍ରୀ ଶିବ’ ୧୫ ମଧ୍ୟମ ପ୍ରାଣାୟାମ (୨୪)

• ၅၂ ဘီ ၂၃ ပုကဲဒိဏ်း ၁၈၃ ဘီ ၂၃ ကဲဒိဏ်း ၁၉၁၈

બાબ દરમો, બગ નસ્ક.

(૧) સત્તરમી ફર્જ, ચેજી,^૧ વિષે, જાણવું કે જે કોઈ દીનમાં આકીન^૨ ધરાવે છે અને તેનાં ફરમાન ટકાવી રાખે છે તે તેથી વળી ખીજાઓને તે શીખતા બનાવે છે; અને આ કારણુ સાફ કે આ સાધનથી તે દીન તરફ ખીજાઓને સર્વથી વધુ ખેંચે છે; અને તે ખેંચાણનાં મૂળ તથા સાધન વિષે જાણવું કે ખેંચાણુ આ છે કે તે પોતે દીનમાં આકીન રાખે છે, અને તે ખેંચાણુનું સાધન આ છે કે તે દીનનાં ફરમાનોનો તે ટકાવનાર છે.

(૨) અને આ પણ કે જે કોઈ એક ફત્વેથી કરવામાં આવેલી કસોટીની કીયા-માંથી પસાર થશે તેને ચિન્વદનો રસ્તો જાહેર કરવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સાફ કે જે મીનોઈ કામ છે તે જેઓએ વળી ફત્વેથી કાઢું હોય તેઓ એક ખીજના તેની હયાતિ વિષે સાક્ષી થાય છે. (૩) અને આ પણ કે જે કોઈ તે ચીજ કરે જેથી પુરાઈમાંથી બલાઈનો^૩ ફેરફાર થાય તેનાથી વળી તે ફેરફાર જે દુનિયાનો ફરોગદ છે તે જાહેર થાય છે;—તે હમેશના ફેરફારનો વળી તે થોડો ફેરફાર પુરાવે હોવાને લીધે.

(૪) અને આ પણ કે જે કોઈ દુનિયાના ખેડુતોમાં આબાદી ફેલાવે છે, તેનાથી પછી ખેતીનો વધારો થાય છે, અને આ કારણુ સાફ કે દુનિયાની ખેતી^૪ તેથી વધુ મહેનતથી કરવામાં આવે છે. (૫) અને આ પણ કે જે કોઈ ગરીબને સુખી કરે છે તેથી તેઓ માટે દુનિયાનો વધારો^૫ થાય છે; અને આ કારણુ સાફ કે તે કારણુથી તે ગરીબો વધારે આબાદ થાય છે.

(૬) અને આ પણ કે અહુરમજ્દનાં પ્રાણીઓને^૬ તે માણસ અશો બનાવે છે જેની સત્તા^૭ અહુરમજ્દ માટે છે; અને આ કારણુ સાફ કે તે સવાબનાં કામોનો તે બખ્શવનાર તથા વખાણુનાર છે. (૭) અને આ પણ કે વોહૂમનથી^૮ થતો ખુરાં લોકોનો નાશ તેનાથી શીખવાય છે જેની સત્તા અહુરમજ્દ માટે છે; અને આ કારણુ સાફ કે ખુરાં લોકોના નાશથી તે ગુનેહગારીને મારે છે.

(૮) અને આ પણ કે એક પ્રાંતનાં^૯ નેક લોકો તેનાથી વધે છે, જે તે પ્રાંતમાં એક નેક સરદારને નેમે છે. (૯) અને આ પણ કે જે કોઈ વોહૂમનને ચાહે છે^{૧૦} તે પ્રમાણીક શિક્ષણને ટેકો આપે છે તથા દેખાડે છે. (૧૦) અને આ પણ કે રાસ્ત કામો^{૧૧}

૧. યસ્ન હા ૪૮ મો, જે ચેજી અદાઈશ્ અધાના અવસ્તા રાખેથી રાફ થાય છે.
 ૨. અવ૦ ધાતુ વર્ “માનવું” ફા૦ આવર્. ૩. યસ્ન હા ૪૮ મો, ફ. ૪, લીં. ૧.
 ૪. ઝેજ હાનો ફ. ૫, લીં. ૪. ૫. ઝેજ હાનો ફ. ૬, લીં. ૩. ૬. ઝેજ હાનો ફ. ૭, લીં. ૧. ૭. ઝેજ હાનો ફ. ૮, લીં. ૧. ૮. ઝેજ હાનો ફ. ૯, લીં. ૩. ૯. ઝેજ હાનો ફ. ૧૨, લીં. ૧. ૧૦. યસ્ન હા ૪૮મો ફ. ૧૨, લીં. ૨. ૧૧. ઝેજ હાનો ફ. ૧૨, લીં. ૩.

તેનાથી ફેલાય છે જે હાપલુવાળા શબ્દો તથા કામો ભલાં લોકોને શીખવે છે, અને આ કારણ સારૂ કે જે કાંઈ નેક હોય તેની ગાલાં લોકોની પસંદગી તથા ફેલાવો સર્વથી સરસ છે.

(૧૨) અશોધની શ્રેષ્ઠતા ઉત્તમ છે.

બાબ ૬૩મો, બગ નસ્ક.

(૧) અદારમી ફર્ગદ, અદ્-મા-યવા,^૧ વિષે બાણવું કે ખુદા તરફની પુરતી ભક્તિથી^૨ લોકોને નેક હંદગીનું^૩ શિક્ષણ તેથી મળે છે, અને જેનાં કામ સર્વથી વધુ દીકરી જેવાં હોય તેનાથી તેઓ ખરાબર ઓળખાય છે; એટલે કે જેટલું માન એક દીકરી પોતાના બાપ તરફ દેખાડે છે તેટલું માન તેઓ અહુરમઝદ તરફ ધરાવે છે; અને આ કારણ સારૂ કે તેનો પૂર્ણ ભક્તિનો દેખાવ જે કુદરતી^૪ હોય તે કામથી છે, અને જ્યારે તે કામ સંભળાય છે,^૫ ત્યારે લોકોના વિચાર પ્રકાશિત થાય છે જેથી એક માણસ તે ખરાબર સમજે છે.^૬ (૨) અને આ પણ કે ચીજોને ખરાબર સમજવું તે સંપૂર્ણ મનરનીથી થાય છે, વળી એક દીકરીનું પોતાના બાપ તરફનું, તે સંપૂર્ણ મનરની જે કુદરતી હોય તેનાથી જેથી સ્ત્રીઓમાં સર્વથી વધુ જોરાવર હોય એવી તે ભક્તિની ખાહેશ^૭ વધે છે,^૮ અને તેઓ તેને માન આપે છે; અને તે સિવાય તે માન સર્વથી વધુ જોરાવર છે, જેનું સરખાપણું^૯ તે પેદા કરનાર તરફનું માન છે.

(૩) અને આપણ કે હાપલુથી^{૧૦} યજ્ઞોને લગતી ચીજોની ચુંટણી તેનાથી શીખવાય છે જેની કાબેલિયત યજ્ઞોને લગતી ચીજોમાં છે; અને આ કારણ સારૂ કે યજ્ઞોને લગતી ચીજોની ચુંટણી ખાસ કરીને સેવટે જેમાં ફાયદો હોય તે છે, અને જે સેવટે ફાયદાવાળું હોય તે હાપલુથી જોવાય છે; અને તે સિવાય જે યજ્ઞોને લગતી

૧. યસ્ન હા ટદ્મો, અદ્-મા-યવા. ૨. સ્પેન્ટ આર્મધતિનો પહલવી તરજુમો બૂન્દગ્ઝી મીનિશનીહુ લેતાં એનો અર્થ “પુરતી નમનતાઈ” અથવા “પુરતી ભક્તિ” થાય. ૩. એજ હાનો ક્ર. ૫, લીં. ૩. ૪. અવં આરન, “કુદરતી,” જેમકે આરનો ખ્રુ, “કુદરતી હાપલુ.” ૫. વાંચણ સૂદીક, અવં સુ, “સાંભળવું.” સરખાવો અવં ગમ્પાશો સુતો-ખ્રુ. વેસ્ટનું વાંચણ સુતીક, “મેળવેલું,” એટલે કે હાપલુ જે સાંભળીને મેળવેલું હોય. ૬. યસ્ન હા ટદ્મો ક્ર. ૫, લીં. ૩. ૭. સરખાવો અવં વરેન, “ખાહેશ,” ચુંટણી. વેસ્ટ વરેન વાંચેછે જેથી આ ફકરાનો અર્થ તદ્દન ફેર-વાઈ જાય છે; જુઓ વેસ્ટ, વોલ્યુમ ૩૭ મું, બાબ ૬૪મો, પા. ૩૭૩. ૮. વાંચણ સ્પેન્ટજહઈત્, અવં સ્પેન્ અથવા સ્પન્ એટલે “ઉત્તેજન આપવું,” આગળ વધારવું. ૯. વાંચણ અંશુશીનીદન, “સરખામણી.” ૧૦. એજ હાનો ક્ર. ૬, લીં. ૨.

ચીજોમાં ડહાપણવાળો હોય તેને તેનાં ડહાપણથી યજ્ઞદાને લગતી ચીજોની ચુંટણી કેમ કરવી તે શીખવાય છે. ૧

(૪) અને આ પણ કે તેનાથી અશોધમાંની ખુશાલી ૨ ક્રશોશત્રને શીખવવામાં આવે છે, જેથી તે તેને ફરજો તથા સવાળનાં કામો કરવામાં આતુર બનાવે, તે તે છે જેણે ક્રશોશત્રને હૃદિર્વતાત્ તથા અમરેતાત્ વિષે પુરતું શીખવ્યું જેથી તે તેને તેનો દરતુર ગણે. (૫) અને આ પણ કે જે કોઈ અહુરમજ્દને ખુશાલી આપે છે તેને અહુરમજ્દ સરદારી ૩ આપે છે, અને આ કારણ સાર કે જે કોઈ અહુરમજ્દને ખુશાલી આપે છે તે અહુરમજ્દનો સાચો નોકર છે, અને અહુરમજ્દ સાચા નોકરનો સરદાર છે.

(૭) અને આ પણ કે સઘળાં ફરમાનોમાં ૪ હમેશની સરદારી તેને માટે છે જેની પાદશાહી જે થાય તેને માટે નેક હોય; વળી આ કારણને લીધે કે જે અશો ૫ તથા નેક કાયદો હોય તેની સ્થાપના તથા બળવણીમાં તે ફરમાન સ્થપાય છે જે પ્રાણીઓના કાયદા સાર બીજો વધુ પુરાવો છે, અને જે પ્રાણીઓમાં હમેશની તથા ચાલુ રહે એવી નેકી તૈયાર કરે છે, જેને લીધે આ શરીરની તથા દુનિયાની છાંદગી પછી પણ તે કાયદાની રસમનું આગળ વધવું ચાલુ રહે છે, અને તેનાં ફરમાનની માલેકી તથા તેની પાદશાહી સાથે તે જોડાયલું છે. ૬ (૮) અને આ પણ કે અહુરમજ્દનાં પ્રાણીઓની વૌહૂમનની પાસબાની ૭ તેનાથી શીખવાય છે જેની સત્તા અહુરમજ્દ માટે છે; આ કારણ સાર કે જેની સત્તા અહુરમજ્દ માટે છે, તે પાસબાની માટેની કાળજી શીખવે છે; આ કારણ સાર કે ભલાઈના જોરથી પ્રાણીઓની પાસબાની માટેની તે પાદશાહીની કાળજી, અને ભલાઈનાં જોરથી પ્રાણીઓની ચતી પાસબાની ધણાંક લોકોને ભલાઈનું જોર જે વૌહૂમનનું છે તે જાહેર કરે છે.

(૯) અહીં પુરાં લોકોના સંબંધમાં જરૂરિયાતને મળેલા જવાબ વિધે છે, કે: “દુજ ૮ લોકોનાં કવખતનાં મરણથી અંધારાં રહેકાણમાં આવી પહોંચતી વખતે તેઓ કાંઈ પણ સત્તા વગરના હોય છે, જેથી દરેક દુઃખ તેઓનું છે, અને તેનો ઉપાય તેઓથી શોધી શકાતો નથી”.

(૧૦) અને આ પણ કે જે સર્વોચ્ચનો એટલે કાયદો કરનારાઓ તરફ માન ધરાવે છે તેની મદદ માંગવાથી માનનો મીનો ૯ આવે છે; અને આ કારણ સાર કે

૧. જે આપણે અર્ચ રાબ્દ અસલ લખાણ DE માં છે તેમ વાંચીએ તો આ ફકરાનો અર્થ આ થાય કે: “યજ્ઞદાને લગતી ચીજો તેઓની કીમત પ્રમાણે કેમ ચુંટવી તે તેને શીખવાય છે,” મેં ઉપલા તરજીમામાં એ રાબ્દ ખૂટ લીધો છે જે આ ફકરાનાં ઉપલાં લખાણને વધુ લાયક છે. ૨. માથામાંનો ઉર્વાગ્નિસ્તામ્, “મદદગાર શક્તિ.” યસ્ન હા ૪૯ મો, ફ. ૮, લી. ૧. ૩. એજ હાનો ફ. ૮, લી. ૨. ૪. એજ હાનો ફ. ૮, લી. ૪. ૫. સરખાવો અવ૦ અશ-ગમ્યાન “અશો ખાસીયતનો.” ૬ સરખાવો વેસ્તનો તરજીમો પા. ૩૭૪-૩૭૫. ૭. વેસ્ત દા મ્-૬૬ “પ્રાણીઓને બનાવવાં.” ૮. યસ્ન હા ૪૯ મો, ફ. ૧૧, લી. ૪. ૯. એજ હાનો ફ. ૧૨, લી. ૧. ચીગૂ લકુ અશવહિશત! કરીતૂનમ્ અવો અર્ધયયારીહ્ મન્ જરતુશ્ત્ર હવા-અમ્, અહીં અમે-સારપંદ અશવહિશતને માનનો મીનો ગણવામાં આવીએ છે.

મીનોઈ હસ્તિઓ જે ઉમદા રીતે એઓનો આરાધનારો થાય છે તે બેલાવનારને વધુ ખાસ કરીને જવાબ ^૧ દે છે; અને દરેક મીનો માટે એક ખાસ ક્રીયા નેમેલી છે જેમાં કે સખાવતના મીનોને ખાસ કરીને તે ચુંટનારની ભેટોથી ^૨ આરાધવામાં આવે છે, સચ્ચાઈના મીનોને દીની રાસ્તીથી, વચનના મીનોને પવિત્ર વચનોથી, અને પાદશાહીના મીનોને પવિત્ર પાદશાહીથી, અને તેમજ વળી માનના મીનોની આરાધના ખાસ કરીને સચ્ચાઈથી એટલે ફાયદો કરનારાઓ તરફ માન દેખાડવામાં થાય છે. (૧૧) અને આ પણ કે જેની પાદશાહી અદુરમજદ માટે છે, તે અદુરમજદની આરાધનાનો ^૩ ખાહેશ કરનારો થાય છે; અને આ કારણુ સાડ કે યજ્ઞો જેઓ રાજ કરનારા છે તેઓ પાસેથી જે ડહાપણથી પોતાને લાયક કરવા માટે માંગું હોય, તે યજ્ઞો જેઓ રાજ કરનારા છે તેઓને લીધે એક ફાયદો પુરવાર થાય છે.

(૧૨) જરથુશ્ત્રને અદુરમજદના જવાબ વિષે જ્યારે તેણે પોતાને, પોતાના દોસ્તો ^૪ તથા પોતાના નોકરો વિષે પૂછ્યું ત્યારે, એમ કે: “તે એક તારો પોતાનો, તે તારો દોસ્ત, તથા તે તારો નોકર છે, વળી જ્યારે અને જ્યાં તે એક અશો બચ્ચું હોય, જે આ તારી મજદ-પરસ્ત દીનને ફેલાવે છે, અને તે જે સમજતો હોય તેની આગળ પણ મ્હોટેથી બણે છે, જે આશિર્વાદ મ્હોટેથી આપે છે, તારી સારી ચાલ કઈ છે જેથી તે આશિર્વાદ સાડ તે તારી ચાલ બળવે છે.” ^૫

(૧૩) અરોઈની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ છે.

ખાખ ૬૪મો, બગ નસ્ક.

(૧) ઓગણીસમી ફર્ગદ, કદ્-મોઈ-ઉર્વા ^૧ વિષે જાણવું કે દોરોની ખાસીયત તેને મેંદાંથી શીખવાય છે; અને આ કારણુ સાડ કે મેંદુંખી દોરમાંજ ગણવામાં આવ્યું છે. (૨) અને આ પણ કે જે કોઈ મેંદાં માટે ઘાસચારો તૈયાર કરે છે તેનાથી મેંદાં મારફતે લોકોનું પાલણુ પોપણુ ^૨ થાય છે; અને આ કારણુ સાડ કે લોકોનું પાલણુ પોપણુ મેંદાંથી તથા મેંદાંનું ઘાસચારાથી થાય છે. (૩) અને આ પણ કે આ દુનિયામાં મેંદાંની હાલત તેનાથી શીખવાય છે, જે જરથુશ્ત્ર તરફ એક મેંદું છે; એટલેકે તે જરથુશ્ત્રને સત્તાવાળો ગણે છે; અને આ કારણુ સાડ કે હજી એક મેંદું મેંદુંજ છે.

૧. અવં પઈતિ અને વચ્ચે, જોલવું, એટલે “જવાબ આપવો.” ૨. વિચિદાર દહિરનહ અવં ચિ, “ચુંટવું” રાજદાર્થ: “ચુંટનારની ભેટો માટે.” ૩. આ રાજદાર્થ એટલે “દાલત” ખી વંચાય. યરન હા ૪૯મો, ફ. ૧૨, લી. ૪. અચ્ચેદન ખવીજનાની જકૂ ઈ લેકુમ્ ઈશ્ત પાહુલમ્, અચ્ચેધ-અચ્ચ તૂખાન્ પેહુનાદ ખવીજનાસ્ત, “એમ હું તે માંગું છું જે તારી દાલતની સર્વથી સરસ ભેટ છે એટલે કે મારી ખાહેશ એમ મારે માટે રાકય થાય.” હું અહાં ઈશ્ત રાજદાર્થ યરતન્ અવં યજ્ઞ “આરાધવું” ઉપરથી વાંચું છું. ૫. એજ હાનો ફ. ૭, લી. ૪. ૬. યરન હા. ૫૦મો. ૭. આઈનીદ અવં શા, “પાલન પોપણુ કરવું” જુઓ એજ હાનો ફ. ૬, લી. ૨.

(૪) અને આ પણુ કે પ્રમાણીકપણામાં જોરનો વધારો તેનાથી શીખવાય છે જે ધીમે ધીમે થતા સુધારા માટેની ખાદેશથી ખુશાલી ઉપજાવે છે, જેથી તે ચીજ કરશે જે લાંબા વખત સુધી તેની ખુશાલીનું સાધન થાય; અને આ કારણુ સાર કે તે જોરનો વધારો ખુશાલીથી સર્વથી સરસ થાય છે, તે ખુશાલી કે જે લાંબો વખત ટકે છે. (૫) અને આ પણુ કે જે યજ્ઞોની ક્રીયા કરશે તેનાથી પછી યજ્ઞોથી થતી ખુશાલી પોતાની ખુશાલી^૧ સાથે જોડવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સાર કે યજ્ઞોનું તે ક્રીયા આગળ આવવું થાય છે.

(૫) અને આ પણુ કે જે પોતાના વિચારો જરથુશ્ત્રની દીનને આપે છે તેનાથી જરથુશ્ત્રનું^૨ હડાપણુ^૩ શીખવાય છે તથા દેખાડાય છે. (૭) આ પણુ કે જે કોઈ હડાપણુથી ચુંટનારો છે તેનાથી પોતાની જીભને દીન શીખવવા માટે કેળવવામાં^૪ આવે છે. (૮) અને આ પણુ કે જે જરથુશ્ત્ર છે તેનાથી અને જે દીનના સમ્પ્રદાયનો એટલે ફાયદો કરનારાઓ છે તેઓનાથી તેને બરાબર રચના કરવાનું^૫ શીખવવામાં આવે છે; અને આ કારણુ સાર કે હવે તેઓનાં કામ, ખાસીયત, તથા પાછળ જવાનાંને^૬ લીધે તેઓ લોકોને જરથુશ્ત્રની દીન માટે તૈયાર કરે છે. (૯) અને આ પણુ કે જે કોઈ બીજાઓને પ્રમાણીકપણાનો રસ્તો શીખવે છે તેનાથી તેઓને હડાપણુ શીખવાય છે, અને આ કારણુ સાર કે તે રસ્તા ઉપરની રોશનીથી તેઓ તે જોય છે તથા બજાવે છે, અને તેથી તેઓ હડાપણુ શીખે છે.

(૧૦) અને આ પણુ કે જે અમેશસ્પદોનો વખાણનારો છે તેનાથી અમેશસ્પદોની આરાધના કરાય છે. (૧૧) અને આ પણુ કે જે કોઈ તેની બહાલી હોય એવી ચીજ માંગે તેમાં મદદ આપે છે તેનાથી યજ્ઞોની મદદ લેવાય છે; કેમકે તેથી તેનું પોતાનું શરીર તે મદદ માટે લાયક થાય છે; અને જ્યારે તેનાથી તે લાયક કરાય છે ત્યારે તેનાથી તે મદદ લેવાય છે;^૭ અને તેની ખાદેશ કરનારો તે છે જે તેના મ્હોડાંથી તે માંગતો નથી, પણુ તેની લાયકાતથી માંગે છે, અને તે તે મદદને ચાહનારો છે, જે તેને માટે થણી સારી છે.

(૧૨) અને આ પણુ કે દિવસમાં બામદાદે^૮ તેનાથી તે શીખવાય છે કે જેઓ બંદગીમાં હોય તેઓ તે શરૂ કરશે,^૯ એટલે કે જે ફરજો તથા સવાળનાં કામો તેઓ માટે દિવસમાં કરવાની જરૂર હોય તે તેઓ બીજા દિવસ માટે રાખશે નહીં, અને આ કારણુ સાર કે બામદાદને ફરજો બજાવવામાં હલકા^{૧૦} વિરોધથી બચાવવાથી તેનાથી તેને ફરજો ઉપર ઉચ્ચ ચઢાવવામાં આવે છે. (૧૩) અને આ પણુ કે બન્ને દુનિયામાં સંપૂર્ણ સખાવત તેનાથી શીખવાય છે જેનો બન્ને દુનિયા માટેનો વિચાર આ છે કે આ

૧. યસ્ત હા પંમો, ફ. ૫, લીં. ૨. ૨. એજ હાનો ફ. ૬, લીં. ૨. ૩. પહલવી ફ્રાંઝ, “શિક્ષણ,” “કેળવણી.” ૪. આરાયિશ્ત, “રચના,” “બરાબર ગોઠવણ.” જુઓ યસ્ત હા પંમો, ફ. ૬, લીં. ૪. ૫. અવં હુચ્, “પાછળ જવું.” ૬. યસ્ત હા પંમો, ફ. ૭, લીં. ૪. ૭. એજ હાનો ફ. ૧૦, લીં. ૩. ૮. સરખાવો ફા. દપ્પશ, “કામની શરૂઆત.” (સ્ટાઇનગાસ.) ૯. વાંચણ ખીર, ફાં ખીર, “હલકું.” “અધાર,” “મગર,” “એવકૂશી બરેલું.”

દુનિયામાં સારી રહે એવી ચીજ તે કરશે જેવી કે ભલી પાદશાહીની રચના, ભલી દીનદારી, અને પ્રમાણીક નિયમોનો કાયદો, અને ખીજી ચીજો જેનાથી રહેઠાણોની રચના તથા દુનિયામાં લોકોનું રહેવું થાય છે; અને તે કામ કરનારથી કોઈ પણ સંપૂર્ણ સખાવતને પોતાની કરવી એ એક મ્હોટાઈ છે, જે તેનાં તે મ્હોટાં કામને લીધે તેની છે.

(૧૪) સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠતા અશોધ છે.

આખ ૬૫મો, બગ નરક.

(૧) વીસમી ફર્ગદ વોહૂજશ્યેમ, માં વળી અહૂરમજ્દે સ્પીતામાન જરથુસ્ત્રને મ્હોર કીધું છે કે, “જેઓ હમણાં પાદશાહી ધરાવે છે તેઓ સાહેબ છે; જે લોકો જીલમગાર છે, અને જેઓ પાપી તથા જીદું બોલનારા છે તેઓ પાદશાહી ધરાવતા નથી; આ શારીરીક દુનિયામાં જે રડવાથી અથવા વિલાપ કરવાથી જીવતો હોય તેને તારે વળી પુરેપુરે મરાવવો જોઈએ, અને તેઓ લોકોને મ્હોત, નાશ તથા ઠગાઈથી બચાવશે કારણ કે જેઓ જીલમગાર છે તેઓ તેઓને બચાવશે નહીં.”^૧
(૨) અને આ પણ કે: “જ્યારે તેઓ જે ભલો હોય તેને પાદશાહી આપશે, ત્યારે તેની તે પાદશાહીથી તેઓ બચશે; વળી જે કોઈ વિલાપથી અને તેમજ મ્હોત, નાશ, તથા ઠગાઈથી ઠગાઈવાળો થયો હોય તેને તારે મરાવવો જોઈએ.”

(૩) આ પણ કે જે કોઈ સંપૂર્ણ મનશની^૨ પોતાને માટે કરે છે, તેનાથી અશોધ પેદા થાય છે; અને આ કારણ સાર કે સંપૂર્ણ મનશનીથી જીદગીની જોનારી આખ, જે અશોધ છે, તેને રોશની મળે છે. (૪) અને આ પણ કે પાદશાહીમાં દોલત આપવાનું નરૂરી છે એમ તેનાથી શીખવાય છે જે સંપૂર્ણ રોશનીવાળો એટલે શીખેલો હોય તેને પાદશાહી પુરી પાડશે; અને આ કારણ સાર કે એક શીખેલા પાદશાહની તપાસ, વિચાર, તથા કામ ધણાંક લોકો માટે દોલત પુરી પાડવા વિષે, એને તે પાદશાહીને મળી શકતા ફાયદા વિષે છે.

(૫) અને આ પણ કે વોહૂમનના શખ્દોથી થતી ભેટ તેનાથી શીખવાય છે જે યજ્ઞોની કીયા વોહૂમનના^૩ વિચારથી કરશે; અને આ કારણ સાર કે મન વોહૂમનના વિચારથી ભરેલું હોવાને લીધે તે દીની લોકોની જીમને વોહૂમનનાજ શખ્દો બણવાની

૧. વેસ્ત: મા-અશ્ વ રાઅે બૂજનેન્દ, વાંચે છે જેના અર્થ: કેમકે તેની ચીજોની બળવણી તેઓથી થાય છે. અહીં આ મતલબ છે કે એક અશો પાદશાહ જીલમગાર માણસને બરાબર મારે છે અને તેથી તે લોકોને મરણ, નારા તથા ઠગાઈથી બચાવે છે. ૨. યસ્ન હા ૫૧ મો, ફ. ૧, લી. ૨. ૩. યસ્ન હા ૫૧, મો. ફ. ૧. લી. ૨.

ટેવ^૧ પડે છે. (૬) અને આ પણુ કે કીધા વગર રહેલાં ભલાં કામોથી યુનેહગાર-પણાં વગર રહેતું તેનાથી શીખવાય છે જે નેકીમાં ચાલુ રહે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે ફરજિઆત સવાબનાં કામો કરવામાં તેનાથી વળી તેની પણુ તોજેશ થાય છે.

(૭) અને આ પણુ કે સધળી ભલાઈ માટેની ચપળતાને તેની ભલાઈ માટેની હોંશીયારીથી મદદ મળે છે જેની હયાતિઓમાંની શરૂઆતની પહેલી ભેટ આ છે કે તે તેઓને આપવાની જરૂર હોય તે આપે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે એક કામ જેમાં એક હજાર માણુસો લાગતા હોય, તેમાં જ્યારે કોઈ માણુસ પોતાનું જોર વાપરે છે ત્યારે બાકીના ૯૯૯ માણુસોને તે કામમાં તેની મદદ થાય છે.

(૮) અને આ પણુ કે જે કોઈ અશોધથી સારા વિચાર કરનારો હોય તેનાથી અશોધનો રસ્તો છુપાતો નથી પણુ શીખવાય છે; અને આ કારણુ સારૂ કે તેની અશો-ધનાં રસ^૨ તથા મૂળ^૩ તેના પવિત્ર^૪ વિચાર ને લીધે છે. (૯) અને આ પણુ કે ઢોરો માટે ધાસ ચારનો ભંડાર ન કરવો^૫ એમ તેનાથી શીખવાય છે જે ઢોરોને ફાયદો કરનારાઓની સત્તા સારૂ પાળે છે; અને આ કારણુ સારૂ કે તે ફાયદો કરના-રાઓ તેને એમ શીખવે છે તથા ફરમાવે છે.

(૧૦) અને આ પણુ કે જે સ્ત્રી પોતાના ધણીને ખુશીથી માન આપે છે તેનાથી તેણીનાં ધરની^૬ ફરજોની બળવણી શીખવાય છે; અને આ કારણુ સારૂ કે તેણી ધરની ફરજો બળવે તે તેણીના ધણીની ખુશાલી માટે છે, અને તે ખુશાલી તેણી માન આપે તેથી છે, અને તે માન ખુશાલીથી ઉત્પન્ન થાય છે.

(૧૧) અને આ પણુ કે દીનને શીખવાથી તેને ચાહવી^૭ એ તેનાથી શીખવાય છે જે મધ્યમ વિચારનો તથા વૌહૂમનની ખાસીયતનો હોય; અને આ કારણુ સારૂ કે વૌહૂમનને લગતા મધ્યમ વિચારથી દીન સમન્વય છે. (૧૨) અને આ પણુ કે જે કોઈ અહુરમજ્દને માટે શીખવે તેનાથી અહુરમજ્દની ખુશાલી^૮ થાય છે.

(૧૩) સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠતા અશોધ છે.

૧. સરખાવો ફાં ખૂગ, “ટેવ.” યસ્ન હા ૫૧ મો, ફ. ૩, લીં. ૨. મુન્ તાન્ જંકું ઈ પવન્ હૂજવાન્, મિલયા પવન્ વૌહૂમન્, ૨. વાંચણુ આ જવન્, અવન્ આ ભાઈતિ, “રસ.” ૩. વાંચણુ રીશગૂ, ફાં રીશહૂ, “રેસાઓ.” ૪. અ-નેરખૂન્ત્, “ઈજા પામ્યા વગરના.” ૫. જંકું ઈ ગોસપેન્દાન્ અ-ખૂન્દગીહૂ આમ્ખતેન્દ, અપ-દમાન્ કુશિસ્નીહૂ.....મિન્દવમ્ ઈ અવારન્ વખીદૂનાન્દ. કીગો તથા કરપનો હદ બહાર ઢોરો હલાલ કરે તે વિષે અહીં ઈશારો છે. ૬. યસ્ન. હા ૫૧ મો, ફ. ૧૭, લીં. ૩. પવન્ શરીતાઈહૂ ઈ અઝીહરમજ્દ વ જંકું ઈ યશરાવીહૂ આમ્જૂ વખી-દૂનેદ કદગૂ ખાનૂગીહૂ અંપેલે કે, અહુરમજ્દની પાદશાહીમાં અને અશોધની ખાહેશ સાથે તેણી ધરની ફરજો બળવે છે. ૭. યસ્ન હા ૫૧ મો, ફ. ૧૮, લીં. ૨. ૮. અમજ હાનો ફ. ૨૦ લી. ૩.

આખ ૬૬મો, બગ નસ્ક.

(૧) એકવીસમી ફર્ગે, વહિશતાઈશિતશ,^૧ અશો જરથુશ્ત્રે જે જાહેર કીધું તે વિષે છે, કે: “ક્રીયા તેનાથી થાય છે, જેની હમે યજ્ઞદાતી આરાધના અશો વિચારને લીધે છે.” (૨) અને આ પણ કે વૌહૂમન તથા માંથો તેના શરીરમાં મેહમાન રહે છે, જેના શરીરમાં દીન રહે છે, અને વળી બલાઈતો મીનો જે એક મિત્રતા^૨ છે તે પણ રહે છે. (૩) અને આ પણ કે બલી દીન શબ્દ તથા કામમાં તેનાથી શીખવાય છે જે પોતાના વિચારો વૌહૂમનને આપીને તે ક્રીયા કરશે. (૪) અને આ પણ કે જે કોઈ વૌહૂમનને આહે છે તે પોતાનાં શરીરમાં અમેશસ્પદોને મહેમાન રાખે છે; અને આ કારણ સાર કે તેઓનું રહેવું રોશની, પવિત્રતા અને સુગંધીમાં છે, અને શરીરને વૌહૂમનથી રોશની, પવિત્રતા તથા સુગંધી મળે છે.

(૫) અને આ પણ કે જે કોઈ સવાખનાં કામો કરનારાઓને બેટો આપશે તે સવાખનાં કામો કરવા માટે લોકોને મહેનતુ બનાવે છે. (૬) અને આ પણ કે જે કોઈ ફાયદાવાળા^૩ રસ્તાને આહે છે, તેનાથી વળી ખીજાઓને પણ તેજ રસ્તા ઉપર ચાલવાનું શીખવાય છે. (૭) અને આ પણ કે જે કોઈ એક દીકરીને તેના આપ^૪ તરફ માન દેખાડવા શીખવે છે તેનાથી તે દીકરીને તેના આપ તરફ ખરી દીકરી થતાં શીખવાય છે; અને આ કારણ સાર કે તેનાથી તેણી એક ખરી દીકરી તરીકે અચળ થાય છે. (૮) અને આ પણ કે વૌહૂમનની પાદશાહી તેનાથી શીખવાય છે જે પોતાનો હુન્નર પ્રમાણીકપણાસાથે જાળવે છે; અને આ કારણ સાર કે બલાઈતી પાદશાહીમાંથી હુન્નરવાળાં લોકોની તકરારની ગેર હાજરીનો ફાયદો પેદા થાય છે.

(૯) અને આ પણ કે તે માણસથી એક દીકરીને તેના આપને દીકરીની સેવા કરવા સાર આપેલી છે, તેમજ વળી એક સ્ત્રીને સમાજ સેવા સાર ખીજા માણસને આપવામાં આવે છે, જે એક દીકરીને અને ખીજા સ્ત્રી તેના આપ તથા ખાર્વીદ તરફ માન આપતાં શીખવે છે; કેમ કે એક સ્ત્રીની તે માણસ માટેની સેવાનો ફાયદો તેણીના ખાર્વીદ તરફનો માન તથા ધરગતુ કરકસરની તેણીની સારી કેળવણીથી થાય છે.

(૧૦) અને આ પણ કે જે કોઈ એક સ્ત્રી એક માણસને આપે તેનાથી તે સ્ત્રીનું ખાર્વીદ તરફનું માન પેદા થાય છે; કેમ કે એક સ્ત્રીને તેણીના ખાર્વીદને આપવાનાં તેનાં કામથી વળી તે પોતે વખાણને લાયક થાય છે.

(૧૧) અને આ પણ કે અહુરમજ્દ માટે મૂળ તથા અસર તેનાથી પેદા થાય છે જે અહુરમજ્દ માટે જરૂરનું હોય તે કરે છે અને હમેશના છુટકારા માટે શીખવે છે; જે ખરેખર જરૂરનું છે તે તે છુટકારાનું મૂળ છે, જે જે કોઈ ખરાબર જરૂરનું હોય

૧. યસ્ન હા ૫૩ મો. ૨. પદ્માન, રારખાવો ફા. ૦ પમ્પેમાન, “કરાર,” “શાંતિ;” “દાસ્તી.” ૩. એજ હાનો ફ. ૨, લી. ૩, ૪. ૪. અહીં ડા. વેસ્ટ શરેહ કરે છે કે: “નવમાં ફકરામાંના શબ્દોનો અર્થ ફક્ત લગનનોજ થાય એમ ધારવાની જરૂર નથી.”

તેની અસર છે. (૧૨) અને આ પશુ કે જે કોઈ કાલાં લોકો માટે ધરનું બારણું ઉઘાડું રાખે છે તેનાથી તે ધરના ધણીની પદવી મ્હોટી થાય છે, કેમકે બારણું તે ધરનું શરીર તથા તે ધરનાં કાન, તથા આંખ તથા મ્હોડું છે.

(૧૩) અશોષની ઉત્તમતા સર્વથી સરસ છે.

બાબ દુઓ, બગ નસ્ક.

(૧) બાવીસમી ફર્જદ, અર્થમન્, ^૧ એ પાંચ ગાથાની સેવટનો પ્રશ્ન છે; તે અહુરમજ્દની પાદશાહી સાથે તેનાથી આખી શીખવાય છે—એટલે કે તે તેને પોતાનો સરદાર બનાવશે જે આ ફકરામાં જાહેર થયેલું છે તેમ કરશે—થા અર્જહેજ્યોઈ-દાહી દ્રિગમ્બે વહ્યો! ^૨ જે સારી જીંદગીવાળો ગરીબ માણસ હોય તેને જે નાશ કરનારથી છુટકારો તથા દરેક સુખનું મેળવવું વધારે સારી રીતે આપે છે.

(૨) ઉત્તમ શ્રેષ્ઠતા અશોષ છે.

બાબ દુઓ, બગ નસ્ક.

(૧) આખી યસ્ન ^૩ માંથી જે વધારનારો છે તેને વિષેનાં સુટેલાં લખાણો વિષે.

(૨) તેઓ ફાયદાવાળા છે જેઓ વધારો કરનારાને વધારે છે, એટલે કે તેઓ તેને માટે ફાયદો પેદા કરશે, જે બીજાઓ માટે ફાયદો પેદા કરે છે, ^૪ (૩) તેથી અશો માણસ જે સર્વથી સરસ વિચાર પેદા કરે છે તે તે છે જે વોહૂમનથી તે મેળવે છે, તેનો ફાયદો આ છે કે તે જાણીતો નાશ કરનારો ^૫ છે, તે અશો માણસ જે ખુરાં લોકોને મારે છે, અને જે અહુરમજ્દને લગતું જે હોય તે તથા જરથુશ્ત્રને લગતું જે હોય તે આગળ વધારે છે, એટલે કે તે દીનના કરાર મુજબ ^૬ તે ખુરાંઓનો નાશ કરે છે.

૧. આ ફર્જદનું પહેલવી લખાણ સહેલું હોવાથી અહીં મેં ડૉ. વેસ્ટનોન તરજુમો આપ્યો છે. ૨. યસ્ન હા ૫૩ મો, ફ. ૯, લીં ૪. ૩. વેસ્ટ અહીં શરેહ કરે છે કે :— “આ બાબ ઉપરથી તથા તેને વિષે બાબ ૧ લો, ફ. ૨ માં જે જણાવેલું છે તે ઉપરથી આ સમજ પડતી નથી કે આ બાબની ચુંટણી દીન કરતાં લખનારાના હાથે કે તેનાથી આગળના કોઈ લેખકને હાથે થયેલી છે. એમાંનાં લખાણો ધણાંખરાં ગાથાઓમાં અથવા યસ્ન ઉપર જીર્ણોદ્ધાર કર્યામાંથી મળી આવે છે; પણ ૪૫ મા ફકરામાં આવેલું લખાણ બકો નસ્ક (યસ્ન હા ૧૯ મો) માંથી છે. ૪. પહેલવી યસ્ન હા ૪૨ મો, ફ. ૧, લીં. ૧. ૫. એજ હાનો ફ. ૮, લીં. ૨. ૬. વાંચણ પવન, પદ્માન્ કર્શદ્.

(૪) જે અશો માણસ તરફ જીલમગાર હોય તેને વિષે એમ જવાબ કહેલો છે કે: “મારનાર તથા વધારનારના બદલા વિષે,—તે માણસ જેના સંબંધમાં કોઈ મારવું તથા વધારવું જાણે છે,—જે માણસ ખુરો હોય તેનો બદલો સર્વથી ખરાબ છે, તેનાં મારવાના પ્રમાણમાં તેનો ખરાબ બદલો મીનોઈ શક્તિઓ^૧ તરફથી ખમણો છે, કેમ કે જે ખુરો હોય તે ખુરી ચાલને ચાહે છે; અને આ કારણ સારૂં કે, દરેક અશો માણસ ગાથાની ખાસીયતવાળો છે, કેમકે જ્યારે તે હકવાળો હોય ત્યારે જે ખુરો હોય તે અશો માણસના જેવો છે, પણ વળી જે ખુરો હોય તે જ્યારે હકવાળો હોય ત્યારે હક વગરનો થાય છે.”

(૫) જરથુશ્ત્રે ખુરાં લોકોને મારવાનું ચાલું રાખ્યું, અને તે કામ વિષે અહુરમઝ્દે એમ કહ્યું કે:—“તારે ખુરાં લોકોને મારવાનું કામ કરાવ સાથે આમ ચાલુ રાખવું જોઈએ, કારણ કે એમ તું અને દરેક જાતનાં અશો લોકો મને પાદશાહ તરીકે ગણશે. (૬) વળી મારા સુઘ્નાથી એક માણસ કસોટીની કીયા પેદા કરે છે, જેથી સાત્યું હોય તે બહાર આવે છે, તેથી તેઓ જે અંધારૂં છે તેને રોશનીવાળું કરે. (૭) તું પણ એમ તે અહુરમઝ્દની પાદશાહીની આરાધનાથી તેવોજ છે, જેથી તેની દોહત તથા આખાદી નેકાથી તું એમ જાળવે છે; કેમકે તું, જે તેવો છે, તે અશોઈ આગળ પડવાથી તથા વધવાથી વધુ યુલામી વગરનો^૩ છે; ખરેખર જે અશોઈ માટે અશો લોકોમાં ભરોસો રાખે છે તે મ્હોટો છે, અને જે ખુરાઈ સારૂં ખુરા માણસને માને છે તેથી મ્હોટો છે.”

(૮) તે હુકમ આપવાવાળા વિષે જરથુશ્ત્રે એમ કહ્યું કે:—“એક અશો માણસ ખુરાં લોકોને જાહેરમાં દુઃખ દેનારો છે, જે અહુરમઝ્દનો ફાયદાવાળો એવો છે, જે અશોઈની શરીરવાળી દુનિયાને ચાહે છે, અને તેમાં રહેતાં અશોઈનાં પ્રમાણ મુજબ માનની ખાહેશ રાખે છે; એટલે કે તે ફરજ તથા સવાખના કામોનું પ્રમાણ જાણે છે.”

(૯) આ દુનિયા સારૂં જવાબ કહેલો છે કે:—“તે કે જે દેવો સાથે ફરી મેળા-યલું છે તે જ્યારે દેવો દેવો સાથે ફરી ભેળાયલા હોય ત્યારે તેટલુંજ વધુ થાય છે; અને જ્યાં સુધી તેઓની પોતાની દેવોની દુનિયામાં વધારો કરનારાઓ હોય, જેથી તેઓ અશો મારનારાઓ પોતાના લોકો માટે ફાયદો મેળવી શકે.”

(૧૦) જે માણસ ડાહ્યાં લોકોને મારે તેના સંબંધમાં, સોશાંસે કહેલો જવાબ આ મુજબ છે કે:—“તે મારવું તે જ્યારે દેવો સાથે ફરી ભેળાયેલો હોય ત્યારે તેના રસ્તામાં ઉભું થાય છે.”

૧. આ બે મીનોઈ શક્તિઓ, સ્પેન્ટો—મઝ્દન્યુ અને અશ્વિમઝ્દન્યુ હોઈ શકે.
૨. જુઓ આખ ૬૧ મો, ક્ર. ૧૧: “જે ખુરો હોય તે હકવાળો હોય ત્યારે પણ હકવગરનો થાય છે. ૩. વાંચાણ અન-આગોશગૂતર, “વધુ યુલામી વગરનો.” સરખાવો ક્રો. આગોશ, “યુલામ,” “નાકર.” વસ્તુ: આનાકોશીદાર, “વધુ છુટો.”

(૧૧) તે શુરાઈ વિષે અહુરમઝ્દે કહ્યું કે:—“ તે માણસ સુખી છે જેનાથી કાંઈ શુનાહગારપણું નથી. ” (૧૨) જે માણસ માટે યિમ એટલે જમશેદ આબો છે તેના સંબંધમાં તેણે કહ્યું કે:—“ જે મારનાર નથી અને વધારનાર નથી, અને નહીં સત્તાવાળો તથા નહીં સત્તા વગરનો હોય તે તેનો બદલો મેળવે છે. ”

(૧૩) તે પાછળ જવાનાં વિષે વોહુમને કહ્યું કે:—“ તે અહુને તથા તે રતુને હું મ્હોટો કરું છું, જે પોતાનાં શરીરમાં મારી અશોઈ ધરાવતો હોય ”.

(૧૪) તે હુકમ વિષે રૂપેન્તા આર્મધિતિએ ૨ કહ્યું કે:—“ એમ તું તે માણસને ઉત્તેજન^૩ આપે છે જેની હેંશીયારી એક ભેટ છે—એક માણસની જે ડાહો હોય—જે મારી દીનનો નમુનો છે; કેમકે તે જે હમારું છે તેની આરાધના કરે છે, જેથી તે હમારી સાથના સંબંધની દોલત જળવે છે, જેણે પોતાના શબ્દોથી અશોઈની દુનિયાને વધારી છે. (૧૫) તે મારી ગોહવણ છે, અને તે મારી ખાહેશ છે, અને તે મારે માટે જરૂરનું છે; અને તું જે પુરેપુરું જાણે છે તે હું ચાહું છું, એટલે કે જે અશોઈ માટેની તૈયારી હોય તે; વળી જે કાંઈ ઉત્તમ શબ્દો તથા કામો, ઓ જરથુશ્ત્ર ! તું હમોને પુછે છે, તે સંપૂર્ણ મનશની સાથે તું બને હાથે કર; મારાં કામો, જે હું કરું છું તથા તું પણ કરશે, તે તું બરાબર જો. (૧૬) તારી આરાધનામાં, ઓ જરથુશ્ત્ર ! તું ઉદાર છે, ક્રીયામાં તું ઉદાર છે; જે જાતે તારે છે તેની સાથે તું એમ માને છે કે દોલતની બક્ષેસ સાર તથા સખાવત સાર કાંઈ તકરાર નથી; પણ આગળ વધારનાર જરથુશ્ત્રનો બદલો વધારવા માટે છે, અને મારનાર જરથુશ્ત્રનો બદલો મારવા માટે છે, અને મારનાર તથા વધારનાર જરથુશ્ત્રનો બદલો મારવા માટે તથા સુધારવા માટે છે. (૧૭) કસોટીના^૪ નામે જેને આતશ બોલાવે તેના પુલ અથવા ચુકાદા વિષે, જેમ કે જ્યારે તેઓ તેનાં ગળાંમાં ફરી પીગળેલી ધાતુ રેડે,—તે કે જેનો પ્યાર બલાઈ માટે હોય જેથી લોકો ફરજ તથા સવાબનાં કામો વગર બીકે કરે; આ જાણી શકાય કે તેની પોતાની ખાહેશથી વળી જરૂરને લીધે તે કરવામાં આવ્યું હતું. ”

(૧૮) તે ખાહેશના સંબંધમાં અહુરમઝ્દે કહ્યું કે:—“ જે હમારો છે તેને માટે ખશાય-વધર્થનું મહાન પાછળ જવું છે. ” (૧૯) તે સવાલ વિષે અહુરમઝ્દે કહ્યું કે:—“ જે હમારો છે તેનાથી અહુરમઝ્દે મારફતે એવું મેળવાય છે, નેકાથી તેનાથી હમારી દીનમાં આવી શકાય છે. (૨૦) ખચીત, તે એક માણસ, ઓ જરથુશ્ત્ર ! બાદશાહી માટેની સત્તા ધરાવે છે, જે દીનને કાન,^૫ આપે છે, જેથી તે તેને બરાબર લાવે; જેને આને લીધે અમરપણું આપવામાં આવે છે, અને તે મારી દીનનો

૧. જુઓ પુસ્તક ૮ મું, બાબ ૧૨ મો, ફ. ૭-૮. ૨. જુઓ પુસ્તક ૮ મું, બાબ ૮ મો, ફ. ૩. ૩. સરખાવો ફા. બરા કર્દનૂ, “સળગાવવું,” ઉત્તેજન આપવું.” ૪. વેસ્ટ વાંચે છે: પવન વહરીષ્ શેઝ્ “જેનું નામ બાગ પડવાસારું આતશ બોલાવે છે.” ૫. ગોશા-ચીનેદ્, અવ. ગચ્ચાશ, “કાન,” અને જુ, “સાંભળવું.”

સર્વથી સરસ માણસ હોય તેને તે ખાહેશ તથા બલી ઇચ્છા, ઓ જરથુશ્ત્ર ! જે આ મારી દુનિયાને અશોધથી આગળ વધવામાં મદદ કરે છે. ”

(૨૧) તે માણસ જે ધુરો છે તેને વિષે અહુરમઝ્દે કહ્યું કે:—“ જે મ્હોટો પુરાવો હોય તેમાંથી જ્યારે જે પોતે ધુરાં હોય તેને ધુરાં લોકો પુરાવા વગરનો ધારે, અને તેના સંબંધનાં જેનાં કામો અકામનના વિચારથી હોય. ”

(૨૨) “ જ્યારે હુહર્વતાત તથા અમૈરૈતાત બન્ને ^૧ ને તે રસ્તામાં ^૨ તને આપ્યા હોય,—આને લીધે, જ્યારે તું સંતોષ આપનાર મીનો તથા ઉત્તમ વિચારવાળો હોય,—જેથી જે તું સમજે તે તું કરે, અને જે તું ન સમજે તેને વિષે બહેશ્તમાં પાછું પૂછવું જોઈએ. ”

(૨૩) જેની પાસે અહુરમઝ્દતું હાપણ છે તથા જેમાં હાપણ રહે છે તેને વિષે, જરથુશ્ત્રે પૂછ્યું જે માણસ હસ્તિ ધરાવતો નથી તેને વિષે, જેની હસ્તિ સેવટ નથી, અને તેઓ કે જેઓ કદીપણ દુન્યવી હયાતિ ધરાવતા નથી, અને જેઓ હમણાથી આખેર સુધી નેકીની બાબુએ ન રહેશે તેઓ વિષે તેણે પૂછ્યું.

(૨૪) તે ઉલટાં વર્ણુત વિષે અહુરમઝ્દે કહ્યું કે:—“ સઘળી જાતનાં માણસો જેઓ અશો હોય તેઓમાં, જેઓ ધુરાં લોકોને મારનારાં છે, તેઓમાં કહે કે હમો વળી હમારી ખુશાલી સાર પવિત્ર પાણી સાથે દુધ ઈજવા સાર દુધનું પ્રમાણ વધારીએ છીએ, જેથી જીંદગીનું વધુ સુખ મળે. ”

(૨૫) તે હુકમના સંબંધમાં અહુરમઝ્દે કહ્યું કે:—“ તે માણસ સુખી છે જેની તરફથી કાંઈપણ ફરીયાદ નથી, અને જે આ મુજબ જીંદગીની ખાહેશ રાખે છે કે: જેરેજોઈ..... આખસો..... (૨૬) તને, ઓ જરથુશ્ત્ર ! મારી તરફથી બચાવ

* ૧. તંદરૈસ્તી તથા અમર્ગી. ૮. તે બેહશ્ત તરફના રસ્તામાં. ૨. યસ્ન હા ૪૬ મો, ક્ર. ૧, અવ૦ લીટી ૩ થી ૫, પહેલવી ૨-૩. ગર્જસ્ અવો લક્ જક્ દેના બદીતુન્, અહિહર્મજ્દ, અએધૂ—અમ્ ચાર્ઝ બવીહૂન્; રામિશન અમ્ કામગ્, મૂન્ દોસ્ત્ અવો બોલા દોસ્ત્ ચેહબૂનેદ્; પવન્ આબુખિતશન ઈ વોહૂમન્, અમત્ પવન્ કારેનીહ્ ચેકવીમૂનમ્; જક્ ઈ યશરાયીહ્ મિશ્ત્ અમ્ ચેહબૂનાઈ. આ પહેલવી ફકરાનો તરજુમો વેસ્ટ આ મુજબ કરે છે:—“ હું તને ફરીયાદ કરું છું, તે તથા આ એક તું જો, ઓ અહુરમઝ્દ, (એટલે કે મારે માટે ઉપાય શોધ); તે ખુશાલી મારી ખાહેશ છે, જે એક દોસ્ત તેના દોસ્તને આપે છે; વોહૂમનનાં શિક્ષણથી (જ્યારે હું નેકી શીખું છું ત્યારે) મોગેલી અશોઈ (જે તું મને આપે) તે મળે છે.”

તરીકે કેમ-ના^૧ ના જવાબમાં માંથ્ર આપેલા છે.....જે તે મારા અશો દોસ્ત કંઈ-વિશ્વાસ^૨ સાથની એકમેકની દોસ્તી^૩ અગાઉ, જે ચીજો બબ્બવામાં આવે છે, તથા જે બબ્બવની જોઈએ તેવી ચીજોમાંની એક જાહેર^૪ થયેલી ચીજ હતી. (૨૭) એક ધોરણ વગરના માણસના અહેવાલ વિષે જાણવું કે તે ખોટો છે, જાણવું કે ધોરણ વગરની દરેક ચીજ તેવી છે; આ કારણ સાફ કે સઘળા અહેવાલો એક બસો માણસ જાળવે એવા નથી, કેમકે બ્યારે એક ખુરો માણસ સત્તાવાળો હોય છે, ત્યારે જે અશો હોય તે તથા જે સત્તાવાળો હોય તે પણ સત્તા વગરનો થાય છે; જે અશો હોય તે ખુરો માણસ જેવો થાય છે, અને વળી જે સત્તાવાળો હોય તે સત્તા વગરનો થાય છે, જેથી તે ખુરો માણસ પુરેપુરો ચુનેહગાર થાય છે અને તેની મીલકત તેઓએ જપ્ત કરવી.”

(૨૮) ફાયદો કરનારાઓ વિષે જવાબ કહેલો છે કે:—“મારનાર તથા આગળ વધારનારને લીધે, તેઓ ફાયદાવાળા છે જેઓનું મારવું તથા આગળ વધવું તે વધારનાર અહુરમજ્દ જે મારવું તથા આગળ વધારવું સમજે છે તેનું છે.”

(૨૯) બ્યારે અહુરમજ્દે ખુરાં લોકોને મારવાથી એક સવાલ નીકળ્યો જેથી જે પાદ-શાહ હોય તેનાથી આ દુનિયાને મારવાના સંબંધમાં જવાબ કહેલો છે કે:—“જે ઐશ્વર્યકાદાવાલો છે તેનાથી ચુકાદો એમ શીખવવામાં આવ્યો છે કે જે મારનાર તથા વધારનાર, સોશાંસ, છે તે ચુકાદો આપશે.” (૩૦) જરથુષ્ટ્રે જવાબમાં કહ્યું કે: “તે બદલો આપે છે.” (૩૧) અને તે ડાહ્યો મારનાર, સોશાંસ, જવાબમાં કહ્યું કે: “તે સજા ફરમાવશે.”

(૩૨) વળી તે માણસાઈ ગાય (એટલે રવાન) જે ઘણીક ગાયોની ઉપર છે તેણીએ અશો લોકો આગળ આ ફરીયાદ કરી કે:—“કેટલા વખત પછી તે વધારનાર

૧. એજ હાનો અવ. ફ. ૭, પહલવી ફ. ૭. લીં. ૧-૫, મૂળ વ્યત્, અવો લિ, અહીહર્મજ્દ, વ મનીગાંન (હાવિશતાન્ ઈ લિ) પાનગ્ યેહબ્બન્ અમત લિ જક્ ઈફવન્દ (અહર્મન્) પવન વે યખ્સેનૂનિરન કીન્, (અય્યધૂ-અસ્ કીન્ લેવતા દારીદ્, અસ્ પાનકીહ મૂન વખીદૂનયેન્) જકાર્ધિ મિન્ લક્ આતાશ વ વોહ-મન્? (મા લેકમ્ રાધે ખવીતૂનમ્ અય્યધૂ-અસ્ પાનગીહ વખીદૂનયેન્), મૂન્ પવન્ આંલા શાન્ કુનિરન યશરાહીહ ફવરમ્, અહીહર્મજ્દ, અય્યધૂ કાર વ કર્કગ્ વ ખીદૂનસ્-ઈ, અસ્ પાનગીહ મૂન્ વખીદૂનયેન્)? જક્ ઈ અવો લિ દસ્તોઅર ઈ દઅન ફાજ્ યેમદ્લુનાઈ (દેના યેમદ્લુનાઈ, અય્યધૂ: દઅન પવન્ દસ્તોઅર યખ્સેનૂન્). આ પહલવી ફકરાનો તરજુમો પેસ્ટ કરે છે કે: જે મને (અને મારા ચેલાઓને) બચાવનાર તરીકે તારી તરફથી, યો અહુરમજ્દ, આપવામાં આવ્યો છે, બ્યારે તે ખુરો અહર્મન્ મારે માટે ક્રોનો કબજામાં રાખે છે, એટલે કે મારી સાથે ક્રોનો રાખે છે, ત્યારે મને કોણ બચાવ આપશે). તારા આતરા અને વોહુમન સિવાય? (કેમકે હું જાણું છું કે તેઓ મને તારે આતર બચાવ આપશે) બ્યારે હું ક્રોનોથી તેઓ માટે અશોઈ વધારું છું, યો અહુર્મજ્દ! એટલે કે હું ફરજ અને સવાખનાં ક્રોનો કરું તો મને કોણ બચાવ આપશે? તારે તે દીનનો દસ્તુર મને જાહેર કરવો જોઈએ; (આ તારે એમ કહેવું જોઈએ કે: ‘દીનને દસ્તુરની તરીકે જાળવ’). ૨. યસન હા ૪૬ મો, ફ. ૧૩, લીં. ૩, જુઓ અંજ હાનો ફ. ૧૮, લીં. ૧. ૩. હખ, “દોસ્ત”. ૪. ફાં આશકારહ, “જાણીતું.”

પેદા થશે, વળી તે માણસ જે ન ગમતો પાદશાહ હોય? કેટલા વખત સુધી તે થશે જ્યાં સુધી તે યુરો માણસ જે મારનાર હોય, અને જે સત્તાવાળો બગાડનાર છે, તે સત્તા વગરનો થાય છે.”

(૩૩) કેમ કે તેણીની ખાહેશને લીધે તેણી એમ ફરીયાદ કરે છે, જ્યાં સુધી તે તે વધારનાર પેદા થાય છે, તે પણ કે જે ન ગમતો પાદશાહ હોય એટલે કે જ્યાં સુધી તે માણસ જે વધારનાર હોય તે સત્તાવાળો થાય છે.

(૩૪) તેણીની તે ફરીયાદ વિષે અહુરમજ્દે કહ્યું કે—“ આ ફરીયાદથી એમ મીનોઈ સરદારી મળતી નથી; આ કારણ સારું કે જ્યારે તેઓ એક પાદશાહને પાદશાહ ગણતા નથી, અને કોઈથી^૧ અશો લોકો તરફથી દસ્તુરીની સત્તા આપવામાં આવતી નથી, અને હવે પછી ધણાંક અશો લોકોને બાલવાની જરૂર હોય છે, જ્યાં સુધી એક વધારનાર બનેા થાય છે અને વળી તે પણ કે જે ન ગમતો પાદશાહ હોય.”

(૩૫) મીનોઈ હયાતિઓના શબ્દોને લીધે, જે વિચાર, શબ્દ, તથા કામના સંબંધના છે, તે કહેવું જરૂરનું છે કે તેઓ ખચીત હિસાબ આપશે, હમેશાં જ્યાં સુધી એક મારનાર અથવા વધારનાર મળી શકે, અને જે સત્તાવાળો અથવા સત્તા વગરનો હોય. (૩૬) ધણાંક લોકો એવાં છે કે જેઓને આ સવાલ^૨ પૂછવો જરૂરનો છે, કે જે અશો હોય તે જે યુરો હોય તેનો સાક્ષી ન થાય, અને અશો માણસ યુરો માણસને પોતાની સાક્ષીથી ખુલ્લો પાડે છે, અને તે યુરો લોકો જે માણસ અશો હોય તેને મારવાથી પોતાનો દુરમન બનાવે છે. (૩૭) ધણાંક લોકો એવાં છે કે જેઓને આ જવાબ^૩ આપવો જરૂરનો છે, જ્યાં સુધી લઢાઈને જાળવનાર તથા તેના સગા સંબંધીઓને મારવાનું થાય છે. (૩૮) ધણાંક લોકો છે જેઓ જે માણસ અશો લોકોને વધારનાર હોય તેને આહો છે; જેથી ધણાંક યુરો લોકો તથા વળી અશો લોકો માટે બલાઈના કરનારને પેદા કરવાની ખચીત જરૂર છે, જ્યારે એક યુરો માણસ, જે મારનાર હોય, તથા જે લઢાઈ જાળવનાર હોય, તે સત્તામાં હોય.

• (૩૯) કેમ કે તેની એટલે અહુરમજ્દની મરજની ભેટને લીધે એમ જાહેર થયેલું છે કે.—“ તેઓ બરાબર સમજશે કે અહુરમજ્દ જે રાસ્ત હોય તે પસંદ કરે છે, અને અહર્મન જે રાસ્ત હોય તે પસંદ ન કરે છે.” (૪૦) અને આ કે જ્યાં સુધી તેઓ બરાબર સમજશે કે તેઓને શીખવવા માટે યુરો લોકોને ખચીત સજા થશે, તેઓ તેઓની યુરોઈને લીધે અધારાનાં રહેણાણમાં રહેશે, અને કે તેઓ જે હમ્-હસ્તગાન નો^૪ હોય તેને પણ બદલો આપે છે, અને તેઓ ખચીત

૧. યસ્ન હા રહ્મો, ક્ર. ૬, લીં ૨. ૨. જે સવાલ ૩૨માં ફકરામાં જણાવેલો છે.
૩. જે જવાબ ૩૪માં ફકરામાં આપેલો છે. તે. ૪. બહેશ્તમાં આપેલી એક જગ્યાનું નામ જ્યાં જે લોકોનાં સવાબનાં કામો તથા યુનાહો વજનમાં સરખાં ઉતરે તેઓનાં રવાનો રહે છે.

પુરાં લોકોને મારે છે; અને કે યજ્ઞો ધણાંજ જોરાવર હોય છે, જેથી તેઓ અધર્મીઓને મારશે, અને તેઓ પુરાં લોકોને પુરાઈ તરફથી બલાર્ધ તરફ ફેરવશે, અને જેઓ પુરાઈવાળા હોય તેઓ જીલથી એમ માનતા થશે કે પ્રાણીઓને સારી પરવરેશ સારૂ સ્વ-અર્પણતા કરવી જોઈએ, અને કે દેવોને ધીકારવા જોઈએ, અને કે એમ જે પુરો પાદશાહ હોય તે ગુનેહગાર છે, અને કે તે પુરાં લોકો જે જગોએ ^૧ અહુરમઝદ ગુનાહ તથા સવાખની ગણતરી કરાવે તેની નજદીક જતો નથી.

(૪૧) “ અને તેઓ ફરજ તથા સવાખનું કામ કરવામાં વધુ મેહનતુ થશે, અને ગુનાહથી વધુ પરહેજ રહેશે, હમેશાં જ્યાં સુધી તેઓ ખચીત જીંદગીમાં અને જીંદગી વગરની હાલતમાં કોઈ પણ દોલત મેળવે છે. (૪૨) અને તેઓ શારીરીક હાલતમાં પુરેપુરી સજા કરશે નહીં, અને દરજથી દુનિયાનો નાશ નથી થતો; દરેક જણ પોતાને મોટો ગણે છે, અને દરેક જણ અહુરમઝદની ચીજને માટે પુરેપુરું સેવટ મેળવે છે; પણ દરજ હારતો નથી, અને તેઓ પુરેપુરી સજા કરશે નહીં.”

(૪૩) અને દયાળુ અહુરમઝદ એમ ધારતો નથી કે દરેક જણે આ દુનિયામાં હમેશ સુધી રહેવું જોઈએ, અને કોઈ પણ તેને પુરેપુરો આપી દેશે નહીં, દરજથી તેઓ ખચીત દુઃખી થાય છે, તથા પુરાં ડહાપણવાળા થાય છે. (૪૪) અને દરેક શરીરમાં જે ભલો હોય તેને માટે ભલાર્ધ ઊભી થતી નથી, પણ દરજની પુરાઈ ખચીત જે ભલું હોય તેનો નાશ કરે છે, અને પુરાં લોકો ભલું શું છે તે સમજતાં નથી; અને પુરાં લોકો તેઓની દીન ભણે છે, તેઓ ફરજને ખજવવા ઉપર ખ્યાર આપતા નથી, પણ તેઓ ખચીત ખુરં કરનારા થાય છે.

(૪૫) અને અશો માણસ જે મીનાઈ તેમજ શારીરીક હયાતિઓમાં શ્રેષ્ઠ હોય, તે સત્તાવાળો વધારનાર થાય છે, વળી તે પણ જે મરજી મુજબનો પાદશાહ છે; અને તેમજ જે પુરો હોય તે અને જે કોઈ સત્તાવાળો હોય તે પણ, જ્યારે દરેક અશો માણસ પોતાનું રવાન તે ગરોદેમાન ^૨ (એટલે તે સર્વથી ઉંચાં બહેરત) તરફ મોકળે છે, તે વખતે સત્તા વગરનો થાય છે; અને દરેક જણે જાણવું જોઈએ કે દરેક દુઃખ દેનાર માણસ દુઃખી થાય છે, જેથી જ્યારે, તે દુઃખને લીધે, તેઓ જ્યારે યજ્ઞોને બોલાવે છે, ત્યારે ફક્ત તેઓ દોનખ આપવા માંગે છે.

(૪૬) અને જ્યારે દરેક જણ અમેશસ્પદોની ક્રીયા ફાયદાની આશા વગર કરે છે, અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે ગોશ્-અઊર્વને ફરીયાદ કરી ^૩, જેથી ગોસ્પદોના ખનાવનારે ^૪ એમ પૂછ્યું કે: “ દુઃખ વગરની ગોસ્પદોની સરદારી કોણની છે ? ” અશવહિરતનો જવાબ આ હતો કે: “ એમ; તેઓ સજા કરશે.”

૧. એટલે કે પુરાં લોકો જ્યારે તેઓ ગુનાહ વગરનાં ન હોય ત્યારે ચુકાદાનો પૂલ પસાર કરશે નહીં. ૨. યસ્ન હા રત્તમો, ફ. ૪, લીં. ૧. ૩. યસ્ન હા રત્તમો, ફ. ૧, લીં. ૧. ૪. એમજ હાનો ફ. ૨, લીં. ૧.

(૪૭) દરેક જણ જણે છે કે યજ્ઞોના દેખાવમાં રોશનીની ^૧ ખુશાલી છે, જ્યારે દરેક જણ અહુરમજ્દની મીનાઈ સરદારી પિછાણે છે; અને જ્યારે દરેક જણે છે કે ખુરા મીનોને લીધે થતાં નુકસાનની સામે થવાનો તેનો ડહાપણવાળો ઉપાય જાહેર થયેલો છે; ^૨ અને જ્યારે દરેક જણ જણે છે કે અહુરમજ્દે માંધ્રમાં ^૩ ફાયદાકારક અસર ઉપજાવી; અને જ્યારે દરેક જણ જણે છે કે દસ્તુર સંપૂર્ણ છે; અને કે અહુરમજ્દ મીનાઈ હાલતમાં બનેતો ^૪ વધારો કરે છે; અને કે વોહુમન અહુરમજ્દનું ^૫ બચ્ચું છે, અને સ્પેન્ટ આર્મંધતિ અહુરમજ્દની પોતાની છે, ^૬ અને તેઓ બને ^૭ જે માણસે તે આપી હોય તેની જાંદગી છે; અને કે જાંદગી જેના પોતાના હોય તે વિચાર અને ડહાપણથી અપાય છે, અને યજ્ઞો તેની આગળ આબાદી ^૮ લઈ જાય છે.

(૪૮) અને દરેક જણ જે આ દુન્યવી હયાતિતું હોય તે તે દુન્યવી હયાતિને લીધે જે તેણે કરવું જોઈએ તે કરતાં જણે છે; અને જ્યારે દરેક જણ જે તેનાં કામોથી જે મીનો તેનો પોતાનો હોય તેનો ચાહનાર ^૯ છે, અને જ્યારે દરેક જણ અહુરમજ્દને જાતે ટેકો આપનારો ^{૧૦} થાય છે. (૪૯) અને જ્યારે દરેક જણ જણે છે કે જે માણસ પોતાના શરીરમાં દેવને મહેમાન રાખે છે જે દેવ યજ્ઞોને સાંભળતો નથી, ^{૧૧} તે માણસને તેઓ કાંઈ પણ બદલો આપતા નથી; અને જ્યારે દરેક જણ પોતાનાં રવાનને અમર કરશે; ^{૧૨} અને જ્યારે દરેક જણ પોતાના અહુરમજ્દ ^{૧૩} સાથના સંબંધનું કૃપા જાળવે છે.

(૫૦) અને દરેક જણ જોતર ^{૧૪} છે, જે તેની અશોધથી પવિત્ર છે; અને જ્યારે દરેક જણ અમેશસ્પદોને ઇજેલો દરૂન ^{૧૫} આપે છે; અને જ્યારે દરેક જણ જણે છે કે જે અમેશસ્પદોને માન આપે છે તેની તરફથી મદદ મળે છે, અને જ્યારે તેઓ રવાનમાં એક ^{૧૬} હોય જ્યારે. (૫૧) અને જ્યારે દરેક જણ તેઓને જાતે માન આપે; અને જ્યારે દરેક જણ તેઓની ક્રીયા તથા વખાણ કરવા જાય છે; ^{૧૭} અને જ્યારે દરેક

૧. યસ્ન હા ૩૦ મો, ક્ર. ૧, લીં. ૩. ૨. યસ્ન હા ૩૧મો, ક્ર. ૬, લીં. ૧.
૧૩. ઝ્મેજ હાનો ક્ર. ૭, લીં. ૧. ૪. મઘનૂગ્ર વ સ્તિહ, યસ્ન હા ૩૧મો, ક્ર. ૭, લીં. ૩.
૫. યસ્ન હા ૩૧ મો, ક્ર. ૮, લીં. ૧. ૬. ઝ્મેજ હાનો ક્ર. ૮, લીં. ૧.
૭. યસ્ન હા ૩૧ મો, ક્ર. ૧૦ માં કોલા દો અને નહીં કે સે મળે છે, ફવાફતેન્દ્ર,
ના અર્થ સાર જ્યુઝ્મા મીદસના ગાયા. વેસ્ટ: "બટકતો થાય છે." ૮. સરખાવો ફા-
ખંગ, ખંગી, 'આબાદી' વેસ્ટ, "ટેકો." ૯. ઝ્મેજ હાનો ક્ર. ૨૧મો, લીં ૩. ૧૦. ઝ્મેજ
હાનો ક્ર. ૨૨, લીં ૩. ૧૧. યસ્ન હા ૩૩મો, ક્ર. ૪, લીં. ૧. ૧૨. યસ્ન હા ૩૪મો, ક્ર. ૧,
લીં: ૧. ૧૩. યસ્ન હા ૩૪મો ક્ર. ૩, લીં. ૧. ૧૪. યસ્ન હા ૩૩મો, ક્ર. ૬, લીં. ૧. ૧૫. યસ્ન
હા ૩૩મો, ક્ર. ૮, લીં. ૩. ૧૬. ઝ્મેજ હાનો ક્ર. ૮, લીં. ૩. [મનૂ જકું ઇ ઓલાશાન્
બુન્દગ્ર હમ કર્દારીહ અમત્ ઓલાશાન્ પવન અગવિન્ રેખાન્ બુન્દગ્ર વાંચણ
હોય તો ઝ્મેનો અર્થ: "કે પુરેપુરી મદદ તેઓ સાથે તેના તરફથી થાય છે." ૧૭. યસ્ન
હા ૩૪મો, ક્ર. ૬, લીં ૩.

જણુ નએચીદ્ તેમ્ અન્યેમ્^૧ શબ્દોથી જાણે છે કે તારા સિવાય ખીજને કોઈ (અશોઈથી મારે માટે નથી, તેથી તું હમોને ખચાવ!); અને દરેક જણુ જાણે છે કે તેની તે પાદશાહીથી જીવતાં લોકોમાં તેની મરજી મુજબ ક્રશોગદં થશે.^૨

(૫૨) અને જ્યારે દરેક જણુ રોશનીવાળી દીન જાણે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ દીનને સરદાર તથા મ્હોટી^૩ તરીકે પિછાણે છે, અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે આ દીનનો દેખાવ તેના પોતાનામાં થવો જોઈએ; અને જ્યારે દરેક જણુ અહુરમઝ્દને દયાળુ ધારે છે^૪; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે જ્યારે તે થાય ત્યારે તેની મરજીવાળી પાદશાહીથી^૫ સુખ અપાય છે; જ્યાં અને જ્યારે તેઓ તેને ફરજો તથા સવાબનાં કામો કરવા બોલાવે છે ત્યારે તેઓ તેને ખદ્દો આપે છે. (૫૩) અને દરેક જણુ ભલા યજ્ઞોને એક મેંદું આપે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે જેની અશોઈ કામમાં સમાયલી છે તેનાથી મજબુત તથા સંપૂર્ણ મનશની^૬ થાય છે; અને જ્યારે દરેક જણુ અહુરમઝ્દની ધણીક મદદ વિષે વિચાર કરે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ પોતાની ખાસીયતને સણુગારવાતું^૭ બોલે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ યજ્ઞોની ક્રિયા^૮ પુરી પાડવાતું બોલે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ ઉદાર ભેટોથી^૯ તે ફાયદો આપે છે. (૫૪) અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે જ્યારે તે ગરોદમાની^{૧૦} હાલતમાં હોય ત્યારે તે તેને નમસ્કાર આપે છે; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે તે અહુરમઝ્દની પાદશાહીમાં^{૧૧} તેઓથી થાય છે; અને જ્યારે દરેક જણુ જાણે છે કે જ્યાં સુધી પહેલી પેદાયશની^{૧૨} દીન હસ્તિમાં રહેશે ત્યાં સુધી આ ખાસીયતને ઝેમ ગણવી કે: હ્વેા જી દ્રેગ્વન્...^{૧૩}

૧. યસ્ન હા ૩૪મો, ક. ૭, લીં. ૩. વેસ્તઃ[નએચીદ્ તેમ્ અન્યેમ્] “મને તારા સિવાય ઉપરના ખીજ કોઈની ખબર નથી, એટલે કે હું ખીજ કોઈને ઝાંગખતો નથી કે જેનો મારો ફાયદો તારા જેવા તરફથી છે, અને જ્યારે તેઓ અશોઈ કરશે, એટલે કે તેઓ ફરજો તથા સવાબનાં કામો કરશે, તે એમ હુમારે માટે રક્ષણ પેદા કરે છે.” લા અધ્ધશ્ મદમ્ જકાર્ધ મિન્ લેકમ્ આગાસ્ હવામ્મન્. ૨. એજ હાનો ક. ૧૫મો, લીં ૩. ૧૩. સરખાવો કાં વાલા, “ઉચ્ચ,” “ભવ્ય” યસ્ન હા ૩૫મો, ક. ૨૨. ૪. યસ્ન હા ૪૨મો, ક. ૭, લીં. ૧. ૫. એજ હાનો ક. ૮, લીં. ૪. ૬. યસ્ન હા ૪૩મો, ક. ૬, લીં ૩. ૭. યસ્ન હા ૪૪મો, ક. ૩, લીં. ૧. ૮. એજ હાનો ક. ૬, લીં. ૧. ૯. એજ હાનો ક. ૭, લીં. ૧. ૧૦. એજ હાનો ક. ૮, લીં. ૩. ૧૧. એજ હાનો ક. ૯, લીં. ૩. ૧૨. યસ્ન હા ૪૫મો, ક. ૬. હવ્ દએનાઓ પએરયાઓ દાઓ અહરા, “પહેલા કાયદાઓ તે આપ્યા ત્યારથી, અહુર!” ૧૩. યસ્ન હા ૪૬મો, ક. ૬, લીં. ૩ માં જક દ્રવન્દ મૂન્ અવો દ્રવદાન્ પાહ્લૂમ્, જક યશરમ્ મૂન્ અવો યશરખાન્ પહ્લૂમ્ (અએન્ વર આઓમ-દીહ-૨ મૂન્ અવો દ્રવદાન્ મિન્દવન્, યહ્ણનેદ્ પવન્ યશરમ્ દારિરન્,) વદ્ અએત્ દએનાં ઈ ક્તૂમ્ દહિરન્ ઈ અહીહર્મજ્દ, (વદ્ અએત્ જક સઓશાંસ્ યેહમ્તુ-નેદ્). આ પહેલી ફકરાનો તરજુમો ડૉ. વેસ્ત એમ કરે છે કે: “કેમ કે તે બુરો છે જેની સર્વથી સરસ ખાસીયત બુરાં લોકો માટે છે, અને તે અરો છે જેની સર્વથી સરસ ખાસીયત અરો લોકો માટે છે, કોઈ પણ શકમંદ હાલતમાં જે કોઈ બુરાં લોકોને કાંઈ પણ આપે તેને બુરો ગણવો જોઈએ અને જે કોઈ અરો લોકોને આપે તેને અરો ગણવો જોઈએ જ્યાં સુધી પહેલી પેદાયશની દીન હોય ત્યાં સુધી એ અહીહર્મજ્દ (જ્યાં સુધી સોરાંસ્ આવરોતે વખત સુધી એક જણુને એમ ગણવો જોઈએ).”

(૫૫) અને જ્યારે દરેક જણ અધર્મી^૧ લોકોના દસ્તુર માટે કાંઈ પણ દોલત રાખતો નથી; અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે જે ઉચું હોય તે અશોઈ છે, અને જ્યારે તે યજ્ઞદો દરેક જણ માટે વચ્ચે પડશે; અને જ્યારે દરેક જણ અહુરમજ્દની દીનને પિછાણે છે, અને જ્યારે દરેક જણ જોય છે કે અહુરમજ્દ અશોઈનો પિતા છે; અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે તે એક તેનામાં ક્ષાયદાનો મીનો^૨ છે. (૫૬) અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે જે અહુરમજ્દ તરફ વળેલો હોય તે ધણુંક ખુરાં લોકોને મારનાર^૩ છે, અને જ્યારે દરેક જણ અહુરમજ્દ તરફ નમસ્કારના શબ્દો બોલે છે;^૪ અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે તે આપણી સગવડ^૫ છે, અને તે અહુરમજ્દની પોતાની પેદાયશ^૬ છે, અને જ્યારે દરેક જણ સર્વથી સારી દીન શીખવે^૭ છે તથા દરેક જણ તેમાં જોડાય છે.^૮

(૫૭) અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે વૌહુમન પ્રાણીઓનું રક્ષણ કરે છે; અને જ્યારે દરેક જણ તેની મરજીથી બદલા માટે સત્તાવાળો થાય છે; અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે તેની શરૂઆતમાં ભેટથી વધારો થાય છે;^૯ અને જ્યારે દરેક જણ અમે-શરપદોની^{૧૦} ચીજો કરે છે અથવા કરશે; અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે જ્યારે દીન શીખેલો હોય તે તેને કહે છે, ^{૧૧} ત્યારે અશોઈના ક્ષાયદા માટેની તે દોલત થાય છે.^{૧૨}

(૫૮) જ્યારે સરખાં સવાખપણું સાફ, પહેલાં મોખેદને^{૧૩} આપવાની જરૂર પડે છે; એટલે કે તેનાં મોખેદપણાંને લીધે કઈ-વિશ્વાસપાદશાહીને લાયક હતો,^{૧૪} અને કે ફ્રોશોએ એક સ્ત્રી જરથુશ્ત્રને આપી, કે તે ગણો જામારપ^{૧૫} હતો જેને અહુરમજ્દે પેદા કીધો; અને કે દરેક જણ અહુરમજ્દની ક્રીયા કરશે.^{૧૬} (૫૯) અને જ્યારે દરેક જણ જાણે છે કે જરથુશ્ત્રના શબ્દો સર્વથી સરસ બંદગી^{૧૭} છે, અને તે મુજબ વળી તમારામાંના જેઓ દીન શીખેલા છે તેઓનો બદલો તેનો છે.^{૧૮}

(૬૦) અશોઈની ઉત્તમતા સંપૂર્ણ છે; સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠતા અશોઈ છે.

૧. અસલ લખાણમાં બૂલથી આ શબ્દ યશસ્વિન્ લખાયેલો છે. (જુઓ પેસ્ટ). યસ્ન હા ૪૬મો ક્ર. ૮, લી. ૧. ૨. સ્પેન્ટ—આર્મર્ધિતિ. ૩. યસ્ન હા ૪૭મો, ક્ર. ૪, લી. ૪. ૪. યસ્ન હા ૪૮મો, ક્ર. ૧, લી. ૧. ૫. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૬, લી. ૧. ૬. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૭, લી. ૪. ૭. યસ્ન હા ૪૮મો, ક્ર. ૧૨, લી. ૩. ૮. યવન્ કનિરન રાસ્ત ઉવાન્, વાંહના ઈ લક, અગિહર્મજ્દ ! આમૂખ્તેન્ (દમ્પેનાઈ લક), મા ઓલા-શાન્ યેહબૂન્ યેગવીમૂન્ હમાએ-સ્તારીહ ઈ ઓલા ઈ અએશમ. “તેઓનાં કામમાં તેઓ રાસ્ત છે, અને આ કે જે તોઈ” રાક્ષણ છે, ઝ્મા અહુરમજ્દ ! તેઓ તારી દીન શીખવે છે, કેમકે ગુરસાની સામે યવા માટે તે આપવામાં આવ્યા છે.” ૯. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૬, લી. ૩. ૧૦. યસ્ન હા ૫૧મો, ક્ર. ૧, લી. ૨. ૧૧. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૩, લી. ૩. ૧૨. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૮, લી. ૧. ૧૩. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૧૫, લી. ૧. ૧૪. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૧૬, લી. ૧. ૧૫. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૧૮, લી. ૧. ૧૬. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૨૦, લી. ૩. ૧૭. યસ્ન હા ૫૩મો, ક્ર. ૧, લી. ૧. ૧૮. ઝ્મિજ હાનો ક્ર. ૭, લી. ૧.

દીનકર્દની કેતાબનાં લખાણ પછી આપેલો કોલોફોન ૧લો

(૧) “ ન સરખાવાય એવી, તથા બેમુલ, તથા જોડ વગરની દીનકર્દનાં લખાણોના આ આખેરનો અર્ધો ભાગ ઘણી પુશ્કલી તથા પુરેપુરી આક્રીન સાથે પુરો કીધો છે, તે જગામાં કે જ્યાંથી આપણને માટે અસુરિસ્તાનમાં મુખારક, આપ્યાદ, અને સુગંધી, અને કીમતી અને સારી ઉપજવાળાં અને કીર્તિમાં અશો દોલતવાળાં ખગદાદમાં શોધી કાઢ્યું અને મેળવ્યું હતું, એક નકલ ઉપરથી જે દીનોની દીનનાં સંબંધમાં તે પેશવાઓ જેવી છે જેઓ સુખી ફ્રવાહરો તથા બલી દીનવાળા હતા, જેઓ માહરરપેન્દના છોકરા અશો આતરો-પાતના કુંડુંબથી ઉતરી આવેલા છે, જેણે ખીજ પાંચ અથવા છ નસીબવંત હોકાની મદદ સાથે તે પવિત્ર દીન, જે સર્વ જ્ઞાનમાં પુરતું સણુગારવાલું જ્ઞાન છે, તેનું જ્ઞાન પાછું પ્રગટ કીધું; અને જેવી રીતે બલી દીનનાં હોકાના પેશવાઓ જેઓએ એક પછી એક જુદે જુદે વખતે, તેનું ભણતર તથા શોધ ખોળ ચાલુ રહે તે માટે, તેઓના લખાણો ઉપરથી, જુદી જુદી જગાઓએ દીનને પાછી સજીવન કરી તથા તે લખાણો પાછાં લખીયાં.

(૨) હું, મિત્રો-આવાનના દીકરા-વાહરામના દીકરા નરેમહાનના દીકરા માહ્વિન્દાદ, ટાઈની પોતાની મીલકતને લીધે જેણે લખી હોય તેની તે પોતાની કરે તેમ, તે પ્રગટ કરી દીન રોજે, ફત્તેહમંદ તીર માસમાં, સને ૩૬૯માં, શત્રવારના દીકરા, શહેનશાહ, શાદી યજ્ઞદગર્દ હતો તેની ૨૦ વરસ પછી, અહુરમજ્દ પરસ્તોની પવિત્ર દીનમાં મજબુત આક્રીન સાથે, અને અશો ફ્રવાહરવાળા સ્પીતામાન જર-યુરતની મ્હોટી દોસ્તીમાં, અને માહરરપેન્દના દીકરા આતરો-પાતનાં દીનને ફરી આરસ્તા કરવાનાં સાચાં કામમાં, અને અશોઈની ખાહેશવાળાઓની મ્હોટી દોસ્તીમાં જેઓનું આશિર્વાદનું અશો બોલવું આ હાડમંદ દુનિયા માટે છે. જાણવું કે ^૧ તેઓ શારીરીક હયાતિ સાથે સારા વિચાર વિચારવાળા, સારા શબ્દો બોલવાવાળા, અને સારાં કામે કરવાવાળા છે; અશોઈનાં કામોની સારી ઈચ્છાની પુરતી ખાહેશથી ^૨ તેઓ દુનિયાના ફરીગર્દ સાથે જેડાણની કડીઓ થાય છે; અને મીનોઈ હયાતિ વિષે તેઓનાં પવિત્ર અશો રવાનો તથા ફ્રવાહરો શ્રેષ્ઠ મ્હોટી જગા સંપાદન કરવાનું મેળવે છે, અને ઉંચી જગા, તથા અસર રોશનીહ્ એટલે છોડા વગરની રોશની જે હુમેશના કાયદાવાળી છે અને જે સુખથી ^૩ ભરેલી છે તેમાં સંપૂર્ણ બદલો મળે છે. (૩) ખાસ કરીને અશો ફ્રવાહરોને માટે અને વધુ ^૪ શીખેલા માણસો, ફરખૂ-ખદના દીકરા આતરો ફ્રેખ્ખ અને હુએમીદના દીકરા આતરોપાત, જેઓથી આ બેમુલ પવિત્ર દીનકર્દનું પુસ્તક ^૫ કેટલાં ડહાપેણથી અને પવિત્ર મીનોઈ નજર સાથે બલી દીનની

૧. કામગાન, શબ્દાર્થ: “ખાહેશવાળાઓ” અવ. કામ, “ખાહેશ”
 ૨. હવાઈ, “તે તે છે,” “જાણવું કે” ૩. કામગ, “ખાહેરા,” “વળણ.”
 ૪. અવ. ખાથ, “સુખ,” કીર્તિ”. ૫. અધી અવ. આધ, “સર્વથી મ્હોટું,”
 અધ, “માયું,” “ટોચ”.

મુખારક સોનેરી શરેહ સાથે, અને એટલી સાચી દોસ્તી સાથે તથા દીન માટેની પુરતા પ્યાર ભરી^૧ ભલી ખાહેશ સાથે, અને આપણે હાલનાં લોકો માટેના મહોટા ફાયદા સાફ ચુટી હતી. (૪) તે મારે માટે શુભ છે, મેં કે જેણે અશોઈની ઇતેન્નરીથી એક કરી લીધેલા^૨ છોકરાની પેટે, આ પવિત્ર લખાણ આરકારા કીધું છે; અને તેજ મુજબ, જે કોઈ તે વાંચે, અને તેનો ઉપયોગ કરે, તેણે તેની ઉપર આધાર રાખવો, અને તેને વિષેનો શક દૂર કરવો, અને જે કોઈ તેની નકલ કરશે તે પ્રમાણીક-પણાં સાથે લે છે, અને તે તેની સાથે બરાબર જોડાયેલો રહેશે.

(૫) દરેક કામમાં એક માપ અથવા તે માપની પાછળ પ્રમાણ રહેશે; માપની પાછળ જતાં સાફ સેવટ આપશે; સારાં સેવટમાં સતોષ મળશે, અને સતોષમાં ખુશાલી; અને ખુશાલીમાં આનંદ;^૩ અને આનંદમાં ગમત; અને ગમતમાં વોહુ-મનના વિચારની નહીં સરખાવાય એવી^૪ ફતેહ;^૫ અને વોહુમનના વિચારમાં એક મજબુત^૬ દાલ; અને મજબુત દાલમાં નિઝરપણું; અને નિઝરપણાંમાં શણુ-ગારેલી જાંદગી; અને શણુગારેલી જાંદગીમાં શરીરનું તંદરોસ્ત આગળ વધવું; અને શરીરનાં તંદરોસ્ત આગળ વધવામાં ઉપયોગી ઉપાયો; અને ઉપયોગી ઉપાયોમાં મેહનત; અને મેહનતમાં સારી ભેટો^૭; અને નવી ભેટોમાં નવી પ્રાપ્તિ; અને નવી પ્રાપ્તિઓમાં ચળકતી^૮ દોલત; અને ચળકતી દોલતમાં પુરતું સામેલ થવું; અને પુરતાં સામેલ થવામાં હાજતની ગેરહાજરી; અને હાજતની ગેરહાજરીમાં દુઃખની ગેરહાજરી; અને દુઃખની ગેરહાજરીમાં ઉપકારી પણું; અને ઉપકારીપણાંમાં આપાદી^૯ અને આપાદીમાં મુખારક રચના; અને મુખારક રચનામાં આગળ વધતી સગાઈ; અને આગળ વધતી સગાઈમાં અનંતતા; અને અનંતતામાં સગાઈ માટેની સારી ખાહેશની ઇતેન્નરી; અને સગાઈ માટેની સારી ખાહેશની ઇતેન્નરીમાં કીર્તિ; અને કીર્તિમાં ઉચે ચઢવું; અને ઉચે ચઢવામાં સખી ખાસીયત;^{૧૦} અને સખી ખાસીયતમાં ફાયદાવાળાં કામો; અને ફાયદાવાળાં કામોમાં આગળ વધતાં ફરમાનો; અને આગળ વધતાં ફરમાનોમાં શક્તિ; અને શક્તિમાં છુટાપણું; અને છુટાપણાંમાં સખાવત; અને સખાવતમાં ચુંદાયલી ભેટો; અને ચુંદાયલી ભેટોમાં સારાં લોકો સાથેની દોસ્તી; અને સારાં લોકો સાથેની દોસ્તીમાં અશોઈની પવિત્રતા;^{૧૧} અને અશોઈની પવિત્રતામાં અશો વિચારો; અને અશો વિચારોમાં સાચું બોલવું; અને સાચાં બોલવામાં આશિર્વાદ; અને આશિર્વાદમાં સવાબનાં કામોનું કરવું; અને સવાબનાં કામો કરવામાં રવાનનો પ્યાર; અને રવાનના પ્યારમાં ગુનાહની ગેરહાજરી; અને ગુનાહની

૧. નિપીચ, ધાતુ નિષિ, આર્યન લિપિ, “કોતરવું,” “લખવું.” ૨. પૂર—જૂનાશરનીહા અવં જૂનાશ, “પ્યાર કરવો.” ૩. સતૂર “દમક આપવું,” એનો અર્થ “લદાઇનો ઘોડો” પણ થાય છે. ૪. અવં ખરૂં, “ખુશ થવું.” ૫. અ—હમ, “જેની બરાબર કોઈ ન હોય એવું.” ૬. અવં વનૂ “જીતવું.” ૭. અવં અઉર્વનૂ, “હીમતવાળું,” મજબુત “મેહનત.” ૮. હૂ દહિશનીહ, અવં દથ, “આપવું.” ૯. ખનીહ, અવં ખનૂ “ઝળકવું.” ૧૦. અફજૂનીહ “વધારો,” “આપાદી.” ૧૧. આજાદ ચીહરીહ, અવં ચીથ, “ખુલું,” “બહાર.”

ઝેરહાજરીમાં નસીબવંત દુન્યવી હાલત; અને નસીબવંત દુન્યવી હાલતમાં અશો રવાનપણું; અને અશો રવાનપણુંમાં શ્રેષ્ઠ બેહશતની હાલત; ^૧ અને શ્રેષ્ઠ બેહશતની હાલતમાં, શ્રેષ્ઠ હયાત લોકોમાં તથા સર્વથી વધુ આશાવાલાંઓમાં એક હયાત માણસની ઉંચી જગા.

(૬) ભલી શક્તિઓનાં જોર તથા દાદાર અહુરમજ્દની મદદથી અશો ખુશાલી પુરેપુરી આવે ! (૭) અશો પ્રવાહરવાળા, અને અહુરમજ્દના દોસ્ત સ્પીતામાન જરથુશ્ત્રને નમાજ હોજો !

(૮) અને જે કોઈ આમાં ભાગ મેળવવાની ખાહેશ રાખે, આ પુસ્તકની નકલ કરવા, અથવા તે વાંચવા, સોંતું જે કીમતી હોય, તેની અને રોકડ રકમની ^૨ જામીનગીરી ^૩ આપવા વગર, અને પછી યજ્ઞદોનાં નામે જે કોઈ નહી થયલું હોય તે આપતો નથી, તે કોઈથી વખતે પુરેપુરાં સંકટમાં આવી પડે છે, તેને થોડો ખચાવ ^૪ મળે છે, દુઃખમાં આવી પડે છે, તથા નાશ પામે છે, ^૫ અને આ બધું દુઃખ તેઓના એટલે યજ્ઞદોના હાથે થાય છે, જે તે નકલ પાછી આપવા માગતો ન હોય તો. (૯) અને જે તે નકલ એક માણસના હાથમાં આવે જેમ ઉપર લખેલું છે તેમ, જે તે પાછી આપતો નથી, અથવા હું જે લખનાર છું તેનું નામ છેકી નામે ^{૨૨} અથવા કાઢી નામે, તો તેને લીધે તેને ચીન્વદ પુત્રપર અશો લોકોને મીનોઈ હયાતિઓ તરફથી તથા સત્વસ તારાઓની અન્ગુમન તરફથી મળે તે ભેટ મળતી નથી, અને હું તેનો દુશ્મન ^{૨૩} થઈશ અથવા હું તેને આશિર્વાદ અથવા મદદ આપીશ નહીં. (૧૦) અને જે પાદશાહ દીન પ્રમાણે ચાલે તે તેની ખાહેશ ^{૨૪} પામે ! દીન ફેલાવનારાઓને દીન તરફથી સુખ મળે ! અહુરમજ્દ પરસ્ત પવિત્ર ભલી દીન, જે શક દૂર કરે છે, તેની કીર્તિ ફતેહમંદ યાઓ !

કોલોફોન ૨ જે.

(૧) સંતોષ, અને ખુશાલી, અને ગમત સાથે રોજ અહુરમજ્દ, માહ સ્પેન્દર્મંદ સાલ ૮૩૫ માં, શત્રોયારનો દીકરો, શહેનશાહ શાહ યજ્ઞકર્દ હતો તેનાં ૨૦ માં વરસ પછી મેં લખી છે; મેં, દીનના બંદા, અધીરાન્શાહના દીકરા, કબાદના દીકરા, અધીરીયના દીકરા, રસ્તખ્મના દીકરા, અધીરીયના દીકરા શત્રોયાર એર્દેશીરે, આ

૧. અવ૦ પૂ; “ પવિત્ર કરવું ”. ૨. ગરેદેમાનીગીહ, ગરેદેમાન; એ સર્વથી ઉંચાં બહેશતનું નામ છે, જે અહુરમજ્દનું રહેલાણ છે. ૩. નગદ, ફાં નફદ, “ તૈયાર અથવા રોકડા પૈસા ”. ૪. ઓખ, ફાં ગરદ, “ જામીનગીરી ”. ૫. જિન્હાર, સરખાવો ફાં જિન્હાર. ૬. ફાં ખન્જ; “ જોવાયલું, ” “ નાશ પામેલું ”. ૭. અઝીસ્તૂરીદ, ફાં અસ્તૂરદ, “ અસ્તરો ”. ૮. હમીમાર; અવ૦ હમેરેથ, ધાતુ મેર; “ મારવું ”. ૯. કજદ ફાં કજદ; “ ખાહેશ, ” “ હેતુ ”.

નકલ લખી છે. (૨) મારાં પોતાનાં સગાંઓ માટે એ મેં છોડી છે, અને મારાં પોતાનાં છોકરાંઓ માટે, જેઓને હું ફરમાઈ છું કે તે ૧૫૦ વરસ સુધી અશોધથી વાપરવી. (૩) અને ૧૫૦ વરસ પછી મારાં પૌત્રોના ઉપયોગ માટે જેઓ સારી નામનાવાળાં તથા દીન ફેલાવનારાં હોય, તેઓને હું પવિત્ર, ભલી અહુરમઝ્દ-પરસ્ત દીનમાંના મજબુત આકીન સાથે, અને અશો ફવાહરવાળા સ્પીતામાન જરથુસ્ત્રની ઉંચી દોસ્તીમાં અને માહરરપેન્દના દીકરા આતરો-પાતનાં સાચાં કામમાં, અને સઘળા શારીરીક હયાતિઓ માટે અશોધની ખાહેશ રાખનારાઓના, સારા વિચાર વિચારનારાઓ, સારા શબ્દો બોલનારાઓ, તથા સારાં કામો કરનારાઓના શબ્દો તથા બોલોમાં હું આપું છું. (૪) આ દુન્યવી હયાતિના સંબંધમાં, અશોધનાં કામોનાં સારાં સેવકની પુરેપુરી ખાહેશ સાથે, જે કામો જગતના ફરોગદ સાથેનાં જોડણીની કડીઓ છે. (૫) અને મીનોઈ હયાતિના સંબંધમાં, તેઓનાં પવિત્ર રવાનો તથા ફવાહરો સર્વથી શ્રેષ્ઠ જગા તથા ઉંચી જગા મેળવવા પામે છે, અને ભવેદાન રોશની, જે હમેશ ફાયદાવાળી છે, તેમાં તેઓ પુરેપુરો અને આખો બદલો મેળવે છે, જે તેઓને મળે એવું સંપૂર્ણ સુખ છે. (૬) તે ખાસ કરીને જે અશો ફવાહરવાળા છે તેઓ માટે છે, અને ફર્ધુન્દના દીકરા આતરો-ફોર્ગ અને હુએમીદના દીકરા આતરો-પાત જેવા વધુ શીખેલા માણસો માટે છે, જેઓથી આ બેમુલ કીમતી દીનકર્દની કેતાબ એટલાં ઝહાપણુથી, તથા ભલી દીનના સમુદનાં મુબારક બખ્તરમાં પવિત્ર મીનોઈ નજર સાથે ચુંટી છે, જે દીન દીનનાં ભલાં પ્રાણીઓ તરફ ખચીત દોસ્તીવાળી છે, અને હમો જીવતાં લોકો માટે પુરતા પ્યારભરી તથા મહોટા ફાયદાવાળી છે.

(૭) મેં જેણે અશોધની આતુરતાથી, એક કરી લીધેલા દીકરાની પેઠે આ પવિત્ર લખાણ ખૂશાલીથી ખણી કાઢ્યું છે, તેને માટે તે ન સમભય એવું છે: અને જે કોઈ તે વાંચે, અને તેનો ઉપયોગ કરે, તેણે તેની ઉપર બરોસો રાખવો જોઈએ અને તેને વિષે શક ન ધરાવવો જોઈએ; અને જે કોઈ તેની નકલ કરે તેણે તે પ્રમાણીકપણે કરવી જોઈએ, અને તેઓ તેની સાથે સેવક સુધી જોડાયેલા રહેશે. (૮) દીનકર્દનાં દરતરની આ નકલ શાહના દીકરા, શાહમર્દના દીકરા, રૂન્-વેહના દીકરા, દહિશન-અઈધારના દીકરાં, મર્જપાનના દીકરા, મિત્રો-આવાનના દીકરા, રપેન્દદાના દીકરા, મિત્રો-આવાનના દીકરા, મર્જપાનના દીકરા, રપેન્દદાના દીકરા, મર્જપાનની કેતાબ ઉપરથી મેં લીધી છે. (૯) આ દરતર મેં અશો^૧ દરતર જે અશો યજ્ઞ-અધધ્યાર છે, તેની મદદથી તૈયાર કીધું છે; અને તેઓ કે જેઓ તેઓના વિવેક તથા ભલાઈથી મારી સાથે જોડાયેલા છે પણ જેઓ પ્રતેહમંદ સોગ્રાંસ એટલે સમોશ્યન્ત સાથના જોડીદાર છે તેઓ સાથે એકમેકની મસલતથી મેં આ કેતાબ થોડે ભાગે લીધી^૨ છે, અને થોડે ભાગે બનાવી છે.

(૧૦) રપેન્દ-દહેરનું કુટુંબ અને માહ-અધધ્યારનું કુટુંબ, જેઓએ આ દીનના બંદા શત્રોધ્યારને મદદ કરી, તેઓ અશો થાઓ, અને ગરોદેમાન એટલે સર્વથી ઉંચું

બહેત પામે; તેણે કેટલુંક સાહિત્ય આપ્યું જેથી આ દ્વંતર આપું થયું. (૧૧) તેની વિવેક તથા બલાધર્મિની સગાઈ, હું શ્વેતકર્દ સોગંદ સાથે જોડાયેલો છું, જેમ હમે દોઆ માંગી છે તેમ થાઓ. (૧૨) મજ્દપરસ્ત પવિત્ર ભલી દીનની કીર્તિ હમેશ શ્વેતકર્દ થાએ, અને દરેક જણ તેની ખાહેશ મુજબ જ્યાં સુધી તે જીવે ત્યાં સુધી આ નકલ આપી ભણે.

કોલોફોન ૩ બે.

(૧) આ દીનકર્દની કેતાબ સંતોષ, અને ખુશાલી, અને સારા સગન, અને ગમત, અને શરીરની તંદરોસ્તી, અને પીઠ વાળીને પુરી કાઢી છે, જે અશો ખાહેશવાળા દસ્તુરો, જેવા કે ધ્રિનના શાહ, અશો રવાનવાળા, અને સર્વથી ઉંચાં બહેતને લાયક કોઆદના વંશજ, અધરીચના દીકરા, રસ્તખના દીકરા, અધરીચના દીકરા, એર્દશીરના દીકરા શત્રોયાર, લખા છે; જેઓએ અશો ચાલ ચલાવી તેઓનો હું ખાહેશમંદ છું, એટલે કે બહેતમાં તેઓ તેવાં થાય. (૨) હું પણ તેમાં ભાગીદાર થયો છે હમણાંથી તે આવન રોજ સુધી, સખી હુવદાહ મહિનામાંના, અને પારસી સાલ ૧૦૦૯, શત્રોયારના દીકરા, શહેનશાહ ચજ્દકર્દનાં ૨૦ માં સાલ પછી, એક શાહ જે અહુરમજ્દના દીકરા શહેનશાહ હુસ્તોય સાથે સગાઈ ધરાવતો હતો, હું જે દીનનો બદો છું; તેણે તુર્કીઆદના રહેવાસી, એર્દશીરના દીકરા, વાહરામના દીકરા, માહવિન્દાદની નકલ ઉપરથી, મેં આ નકલ લખી છે; આ નકલ મેં જેઠ અને મેં પસંદ કરી; હું જે દસ્તુર શત્રોયાર, જે અશો રવાનવાળા તથા બહેતના ભાગીદાર, ચેજ્દકર્દથી આ કેતાબનો લખનાર છું. (૩) હું દોઆ માંગું છું કે જુદા દરેક અને સર્વ લોકોના ગુનાહો માફ કરે, જેઓએ અશો રવાનો સાથે આ કામ કરવા મને ફરમાવ્યું છે, અને જેઓ આ દ્વંતરના લખનાર દસ્તુર શત્રોયારના ભાગને વખાણે છે, અને હમેશાં તે કે જે અશો દસ્તુર છે, જે સખી, દીનને ફેલાવનાર, કીયાઓ કરનાર, સવાબનાં કામો કરનાર, સાચું બોલનાર છે, જેનો બલાઈ તથા નેકીનો ખવાસ આપણો રસ્તો બનાવે, જે જીંદગીમાં હમેશાં નેકી તથા બલાઈ સાથે સર્વત્ર મનાય એવા અવસ્થા તથા જ્દનાં બહુતરોમાં રોકાયેલો રહે છે, જે એક જળકતી ચજ્જિશનની કીયાવાળો તથા પોતે એક પ્રખ્યાત લખનાર છે. (૪) માનવાળાં ફવાહરવાળા રખીતામાન જરથુસ્ત્રની નેકીથી મને ધારતી પેદા થઈ છે. (૫) જુદાઈ અશો લોકોની, અને સવાબનાં કામો કરનારાઓની નેકીનો મને ડર લાગે છે, અને અહુરમજ્દ તથા અમેશરપદો તરફ આપણને માટે તેઓની નેકી તથા બલાઈથી, દુન્યવી તથા મીનોઈ રીતે, કીમતી છે, અને જેઓ આપણને હમેશાં નમનતાર્થ તથા બલાઈ તથા અશોઈમાં રાખે છે, જ્યાં સુધી શ્વેતકર્દ સચ્ચાંસ દુનિયાને ફરી આરાસ્તા કરવાના બચાવનો પાયો નાંખશે. (૬) તે એવું થાઓ! તે એવું વધારે થાઓ! પવિત્ર ભલી મજ્દ-પરસ્ત દીનની કીર્તિ યજ્દો તથા અમેશરપદોની ખાહેશથી થાઓ.

(૭) દાદાર અહુરમઝ્દનાં નામથી, મેં એટલે તુર્કાબાદના રહેવાસી રૂસ્તખ્મના દીકરા અનોશગ્-રખાનના દીકરા, રૂસ્તખ્મના દીકરા, માહુવંદાદના દીકરા, દીનના ખન્દા વહરામે આ દીનકર્દનું દફતર જોયું છે, અને પસંદ કીધું છે. ઇરાનના શાહ, કોબાદના વંશજ, અધરીયના દીકરા, રૂસ્તખ્મના દીકરા, અધરીયના દીકરા, અર્દશીર જે જીલ્લા માટેના મદદગાર દસ્તુર છે તે વડા દસ્તુરની મેં યાદ કરી, તેના અશો રવાન તથા ખેહરતના ભાગથી, જેથી તેનું રવાન ઉચી અશોઈથી સર્વથી સરસ રહેકાણુ, ઝળકતાં ગરેદેખાનમાં પહોંચે, અને તેનાં સગાંઓ તથા ફરજદો સઘળાં ફતેહમંદ સોશાંસ સાથે જોડાયલાં થાય, અને તેથી દસ્તુરનું નામ હમારાં કુટુંબમા હમેશાં ચાલુ રહે! (૮) મેં, માહુવંદાદના વહરામે આ નકલ ત્રિશતર રોજે, વોહૂમન માસમાં, અહુરમઝ્દના દીકરા, શહેનશાહ યજ્ઞકર્દના ૧૦૩૬ માં સાલમાં લખી છે.

કોલોફોન ૪થો.

(૧) સંતોષ, અને ખુશાલી, અને સારા સગન, અને ખુશી, અને ગમત સાથે આ હુશીયારીની બાબદ અનીરાન રોજે, તથા આવાં માસમાં, યજ્ઞદર્દનાં સાલમાં પુરી કરી છે. (૨) મેં આ મ્હોટું પુસ્તક ૧ ખુશીથી લખ્યું છે, જેમ આ દુનિયા દુઃખ તેમજ ખયાવથી ૨ ભરેલી છે તેમજ હું મારી ભૂલો માટે માફની લાયક છું, જ્યારે આ પુરાવાની ૩ આખી યાદી હું બનાવું ત્યારે તે કાપવાનું હથિયાર ૪ ન થાય. (૩) તે યજ્ઞદો તથા અમેશસ્પંદોની ખાહેશ થાઓ! તે એમ હોજો! તે વળી એમ વધુ થાઓ! મજ્દયસ્નીઓની અશો નેકીની કીર્તિ ફતેહમંદ થાઓ! તે એક સારી ભેટ થાઓ!

(૪) યજ્ઞદો તથા તે દાદારનાં નામથી મેં, ગુરતારખ એર્દશીરના દીકરા, રૂસ્તખ્મ, જે દીનનો ખંદો છું, તેણે આ શત્રોઈયાર એર્દશીરનું દફતર જોયું તથા તે પસંદ કર્યું. (૫) આ દફતરના લખનાર થવાને લીધે સર્વથી પહેલાં જેણે આ દફતર લખ્યું હતું તે અશો રવાનવાળા તથા કીમતી માણસનું નેક નામ યાદ કીધું; હમોએ તેને હમારાં ધરમાં અશોઈનાં કામો કરતો જોયો છે, જેને અને વળી મને યજ્ઞદોએ ભાગીદાર બનાવ્યા છે; જેથી હું તારાઉપર એટલે શત્રોઈયાર એર્દશીર ઉપર વધુ અને વધુ આક્રીન બોલનાર ચાઉં છું. (૬) યજ્ઞદો તથા અમેશસ્પંદોની ખાહેશ મુજબ હોજો! તે એમ હોજો! તે એમ વધુ હોજો! અપેમ.

(૭) અશોઈ શ્રેષ્ઠ ઉત્તમતા છે.

૧. સરખાવો અવ૦ 'નરક, રાખ્દાર્થ એક મ્હોટાં પુસ્તક જેવું. ૨. આ વિન્દિશન પણ વંચાય. અવ૦ વાર "છાંયેડો". ૩. બૂહાન, "પુરાણ," "દેખાડવું તે". ૪. સરખાવો ફા૦ દસ્ત-આહંગ, "બેતીનું હથિયાર".

دست-آنگ (dast-âhang), col. IV., § 2,
p. 107, l. 5, n., "cutting instru-
ment", دست‌آنگ هریار. Cf. Pers.
دست‌آنگ "an agricultural
instrument".

ନାଗ (nagd), col. I., § 8, p. 100, l. 4,
n., "cash money", ନାଗ ଲାଞ୍ଜି.
Cf. Pers. نَاقِ "ready or cash
money".

ନିପି (nipig), col. I., § 3, p. 97, l. 7,
n., "book", ନିପିଲି. Rt. *nipi*
Aryan *lipi* "to engrave", "to
write".

ମାଜିନ (pājīn), chap. LII., § 38, p. 14,
l. 13, n., "mean people", ମାଜିନ
ଲୋକ. Cf. Pers. مجنون or
عاجز "injudicious", "base",
"vile".

ପାୟି (pāyih), col. I., § 5, p. 99,
l. 7, n., "sinlessness", ପାୟିଲି
Av. *payi* "to purify".

ମାଣନ (maēsnō), chap. LII., § 3, p. 2,
l. 9, n., "habitation", ମାଣନ. Cf.
Av. *maēsnō*, "abode".

ଯେପ୍ଲେହନାସ (yepলেখনাস), chap. LII.,
§ 4, p. 3, l. 2, v., "is solemnized".
ଯେପ୍ଲେହ. A Semitic Pahlavi
word.

ରିଶାଗ (rīshag), chap. LXV., § 8,
p. 73, l. 5, n., "root" ରିଶାଗି,
Cf. Pers. ریش "fibres".

ବିଜା (vīzād), chap. LV., § 2, p. 26,
l. 6, v., "injured", ବିଜାଲି.
Cf. Pers. *zād* or *zūd* "to
bite", "to sting", "to wound".

ସ୍ଥିପ (sthīp), chap. LVIII., § 19,
p. 51, l. 7, n., "decline", ସ୍ଥିପି.
Cf. Pers. *stīp* "foundation",
"base", "descent", "decline",
(Steingass).

ସାତୁର (satūr), col. I., § 4, p. 97, l. 10,
n., "adopted son", ସାତୁର
ଘୋଡ଼ା. It also means "a war-
horse".

ସେଞ୍ଜି-ହାତ (spenji-hait) chap. LXIII.,
§ 2, p. 63, l. 8, v., "is promoted",
ସେଞ୍ଜି. Av. *spenji* or *spen* "to
encourage", "to advance", "to
promote".

ସ୍ପେଞ୍ଜି-ହାତ (spenji-hait), col. II., § 9,
p. 103, l. 3, v., "borrowed",
ସ୍ପେଞ୍ଜି. Cf. Pers. *spenji*
"borrowing".

ହାମ-ଜାଗ (ham-jāg), chap. LVII., § 23,
p. 43, l. 10, adv., "at the same
time". ହାମ-ଜାଗ. Cf. Turkish
Pers. *hām-jāg*, time. Perhaps *ham-jāe*,
"at the same place or time."
West, *ham-jāk*, "similarly".

PRESENTED
BY THE TRUSTEES OF THE PARSEE PUNCHAYET
FUNDS & PROPERTIES FROM THE SIR JAMSETJEE
JEJEEBHoy TRANSLATION FUND.

